

**Bellerophon of lust tot wysheyt : door sinne-beelden leerlijck
vertoont : waer by gevoegt zijn De vrolijcke stemmen of
stichtige en vermaeckelijcke liedekens en dichten, genomen
uyt de geoorloofde vrolickheyd, tot opweckinge der goede
zeken [sic] : waer by noch kunnen gebonden werden, het
tweede deel Urania of hemel-sang, als mede het derde deel,
Gesang der zeden, van den selfden autheur**

<https://hdl.handle.net/1874/40145>

BELLEROPHON,
Of
LUST tot WYSHEYT,

Door
Sinne-beelden leerlijk verthoont.

Waer by gevoegt zijn

De Vrolijke Stemmen, of, Stichtige en vermaeckelijcke
Liedekens en Dichten, genomen uyt de geoorloofde Vrolick-
beyd, tot opwekkinge der goede zeken.

Waer by noch kunnen gebonden werden, het Tweede
deel Urania of Hemel-sang, als mede het Derde deel,
Gesang der Zeden, van den selfden Auteurs.

En op 't nieuw doorgaens vermeerdert en verbeterd / en
met de alderschoonste Dopsen op Musijk-nooten gepast /
en met konst-platen getiert. Door D. P. PERS,

De Musijk door CORNELIS DE LEEUW Gecorrigeert,

Amsterdam, Gedrukt voor de Wed. van Michiel de Graet, op de
Nieuwendijk, tusschen de twee Haarlemmer Sluyten,
in de Staten Bybel, 1681.

Met Privilegie.

Vraz, 1964, p. 451
Landwehr, 1970, 490

desfrías 67

1962/275

P R I V I L E G I E.

De Staten van Hollandt ende West-Bytslandt / Doen te weeten
 Alsoo ons vercoom is by de Wed. van **MACHAEL de GROOT**
 Boekverhoopster tot Amstredam; Dat sij op nieuwsg gebruik hadde /
 seker Boeck geintroleert **WELKEN OP HEN** / ofte Lust tot **Wijss-**
 heyt / door Sinne-beelden heerlijk vercoont; als mede het Tweede Deel
 Van **MACHAEL** ofie Hemelsang / en het Derde Deel genaemt Gesang der Ze-
 den / met Konst-plaen verciert door **D. P. PEST** / ende de Musijck van
CHRISTIAEN de LEEUW in Octavo / het welke haer seer veel quan-
 te haken / doch was sy Duuplante beducht / dat het selve Boeck wellicht
 door p.iant mocht naergedrucht werden tot hare schade: son haer de sy
 Duuplante haer in alle onderd.ingheyt tot ons / bidde dat het dese
 geuiste zijn mochte / haer te bequaestigen met een Privilegie door den tijde
 van vijftien eerst-komende Jaeren in behoortijche forma; **DOE IS**
 Dat Wy de salte en 't versiech doorz. oer gemerckte hebbende / ende gene-
 wensende ter hede van de Suppliante / npt onse rechte w.onschap; Dou-
 veraine m.acht en auch witept / de selve Suppliante geconsenteert / geacco-
 zereert en geconterpeert hebben / consenteren / accozderen en conteroperen mit
 desen; Dat sy geurende den tijde van vijftien eerst achter-een-voigende
 Jaeren het doorz. Boeck genaemt **WELKEN OP HEN** / ofte Lust tot
Wijssheyt / door Sinne-beel: en heerlijk vercoont / enz. Als mede het Twee-
 de Deel **MACHAEL** ofie Hemelsang / ende het Derde Deel genaemt Ges-
 sang der Zeden / met Konst-plaen verciert / door **D. P. PEST** / ende
 de Musijck van **CHRISTIAEN de LEEUW** in Octavo / binnen de doorz.
 onsen Lande alleen sal drogen drucken / doen drucken / uysgiben en ver-
 gen / dat hi beide daerom alen eode eeren p.ghelijken / het selve Boeck in 't
 geheel of e deel nare te drucken / ofie elbers / naergedrucht bin: en den selven
 onsen Lande z.ingen / npt te ghen ofie te verhoopen / op verbeurre van
 alle de naergedruchte / gepacht ofie verhochte Exemplaren / en een boete
 van drie hondert gulden; daer-en-hoben te verbeuren; te appliceren een
 derde part door den Officier die de Colange doen sal / een derde part door
 den armen ter plaetsen daer het casus voorvallen sal / en het resterende der-
 de part door de Suppliante Alles in dien verstaende / dat Wy de Suppli-
 ante wilsende gra.ificeren met desen onsen Detroye / allen tot verhoedinge
 van hare sch. de / door het nadrucken van het doorz. Boeck / daer door in
 eenigen deelen verstaen / den innegonden van dien te aduoueren ofie te au-
 horieren / ende heel min het selve onder onse bescherminge eenig meerder
 credit / aenissen ofie reuocatie te geben; Dewaer de Suppliante in cosg daer
 in iets onbehoort sijn soude mogen insluieren / alle het selve tot haren laste
 sal gehouden wesen te verantwoorden; tot dien eynde wel eyppoffelich des-
 geende dat sy aldieu sy desen onsen Detroye door het selve Boeck sal wil-
 len stellen / daer van geene geabb.zeierde ofie geconterabzerde mentie en
 sal mogen maken / n. meer gehouden sal wesen 't selve Detroye in 't geheel /
 en sonder eenige om. m. daer door te drucken ofie te doen drucken: Ende
 dat sy gehouden sal sijn / een Exemplar van het doorz. Boeck gebouwen
 en wel geconditioneert / te byngen in de Bibliothecg van onse Univer-
 teit tot Leiden / en daer van behoortijch te doen blyken / alles op pep. e
 van het effect van dien te verliesen. Ende ten dien eynde de Suppliante des-
 sen onsen Consenteert / Conterpeert mogen geuite en als na behoren. Lasten wy
 allen en eeren p.ghelijken dien het aengaen mach / dat sy de Suppliante van
 den inwe. ude van desen / doen / laten en gebogen / rustelich / vjedelich en
 v. h. mentelich genieten en gebu.uchen / efferende alle veler ter contrarie.
 S. daen in den Page / onder onsen grooten Zegele hier en doen hangen
 den 24. Julij in 't Jaer ons Heeren en Saligmahers duysent ses hondert
 en en. achtth.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staten
 SIMON van BEAUMONT.

*Den Erentfesten, Wysen, Hoog-geleerden
en seer Vermaerden*

D. JACOB CATS

Pensionaris der Stad Dordrecht.

Erentfeste, Wyse, en Hoog-geleerde Heer,

Wanneer ick in dese Wintersche avonden booz
my hadde genomen / heenig werck / alreede by
my aengebangen / te volhoeren / ben ick
van ter zijden dooz vele verhiinderingen daer
af getrocken / alsoo dat ick / om mijne buyten-
uren niet geheel ledig te laten outslippen / nu en dan / eeni-
ge dichten / by my eertijts uytgegeven / hebbe verandert :
en also my geraden dachte / daer yet by te boegen / ben ick
in dese vzoelijke begeerlijckheyd geraecht / dat ick mijne
rechte en ongetooude Liere / de Werrelt hebbe derhen
bertoonen / om dooz mijn eeboudig geluyt / andere tot
een veel lieffelijcker galm en aengenamer Gesang op te woe-
ken. Ick hebbe mijn stoffe genomen midden uyt des Wer-
relts verdoerbentheid / doch also / dat ick het leerlijcke en eer-
lijcken beoogende / het vzoelijke hier en daer hebbe onder
gemengt / om alsoo de Jonckheyd / die meest tot gepls
en onbeschofte dertelheden geneegen is / hier dooz soetjes
af te leyden. Want dit gebreck siet men doozgaens dat
veele schoone nicuwe vopskens met sulcke ontuchtighe
dichten worden uytgegeven / dat de eerlijcke en kuyse
ooren daer van een af haer dzagen : en ebenwel by gebreck
van slichtige gesangen / den gemeene fleur volgen / daer
sy andersmits het dertele wel verwerpen / en 't eerlijcke
omhelsen souden. Ick hebbe *H. E.* dese mijne soetigheytjes
willen toe-eygenen / te meer *H. E.* my / naer 't uytgeven
van mijnen *JONAS* de Straf Predicker, opgeweckt / en
(dooz brieven) te gelijk vermaent / dat men oorzake had-
de / in dat deel / onsen tijd geluck te wenschen / dewijle men
siet dat de eedele Dicht konst nu by velen tot slichtinghe
word aengeleyd / en gesuybert van de ongebundene tochten /
die niet doen als de lusten te kitzelen / en van de Deugd
af te leyden. Ick hebbe hier in dit rechte staelken eenige
Dichtjens / Gesangen / en zedige uytbeeldingen boozge-
siet / en in der haest / terwyl de Drucker besig was / uyt

Verfoeck des Dichters , &c.

de penne gewoopen/wat my nu en dan mocht in den sin schieten: *H. E.* bescheydenheit kan alles wel ten goeden dupden/ en de mislagen gunstig verbeteren / ten eynde / andere mogen werden opgeweekt / om met een geestiger stoffe de konsten en goede Zedē te helpen bereieren. Doch ick wil met dese kleyningheytjes *H. E.* ooren niet bezwaren/ als die met hooger stoffen besig zijn, maer hebbe alleen mijne genegentheit konnendz / daer mede *H. E.* Kinderkens willen bereieren / (om by haer hupsraed te voegen) ten eynde de selve/ sich daer in vermakende / daer upt mogen plucken / wat haer mach behaeglijck wesen.

Ernfeste, wijse, &c.

Aenit mijne bypostigheyt in 't goede / en blijft met alle de uwe / in des Alderhoogsten bewaringe getrouwelijck bevolen. In Amsterdam. U. E. E. Dientwillige

D. P. Pers.

Verfoeck des Dichters, aen allen den geenen, die 't eenighints magh aengaen.

WY leven nu in sulcke een afgunstige Keuwe, dat men by na niet aengenaems voor den dag mach brengen, 't en zy dat het te voren met een Lijfwacht van Hellebardiers en Trawanten beset zy, of met een sterke borstweringe van Privilegien bevestigt; evenwel verftout sich noch de afgunstigheyt, en tast oock aen d'uytmantenste Hoogheden, en dringt midden door de Hellebaerden, Spiessen en Privilegien. Om desen dan eenighints in haren loop te stutten, wil ick alleen verfoecken en vriendlijck bidden dat de redelijckheyt mach oo veel plaetse vinden, datse my mijne Genuechtjes en Vrolijckheytjes niet willen misgunnen, maer laten die selve vry en vranck passeren, te meer, niemant hier aen jet eygens heeft, alsoe die nyt onsen eygen Tuyn gepluckt, en van onse bloemkens te samen geset, en tot niemants schade of nadeel zijn uytgegeven. Indien U. E. dese behaeglijck zijn, wy konnen, met Godts genade, die selve vercierē, verplanten, vermeerē, na dat het ons sal goetduncken. Niemant macye dan, daer hy niet heeft gesaeyt, maer late dit aen sijnen eygen Heere, die tot uwen dienst, u van herten alles goets wenst.

Toe-eygeninge

Aen alle

Edele Verstanden

En

Aenradinge tot de eerlijcke Konsten en
Wetenſchappen

GHy die door 't heylige vocht zijt deftig opgetogen,
En hebt de reyne melck der wijsheydt ingesogen,
Die van een hooge geeft, en uyt een edel hoofte,
Zijt uyt Jupijn gebaert, en uyt ſijn breyn gekloft;
Gy die ſijn fackels volgt, en 't vrolijk licht ſiet blinken,
En dagelijcks zijt gewoon der Goden dranck te drinc ken,
Wienſ lippen zijn bedouwt met overbeylig nat,
En die de wijsheyte gaert in een vergulden vat:
Ich bid u soete Feugt, waer toe dus overgeven,
Dat gy u hooge Geeft, buygt na het wulpsche leven?
Segt waerom heeft de waen, in u brood droncken hert;
Dus krachtelijck u ziel betovert en verwert?
Dat gy dus heel ont-aerdt, u voegt na ſlinckze wegen.
Waer door dat lof, noch eer, noch hoogheyte wort verkregen;
Maer ſchuyft dat ſchoon juweel, der deugden edel pandt.
Dus onbedacht ter zy, en dwaeslijck van der handt.
Gewent u geeſtig breyn tot treffelijcke ſaken,
Dan ſuldy metter tijdt een hooger Wijsheyte ſmaken;
Want of ſchoon d'aenvang ſuur ook moeylijk valt en ſwaer
Soo wort het eynd gekroont met Eer en Staet hier naer.
Dan wat door 't klamme ſweet, beſuurt wort en verkregen
Dat plagmen, boven 't goudt, te eeren en te wegen;
Vermits het vluchtigh goetd kan erven enig zwijn;
Maer hy kan van de konſt geen Heer of erve zijn.
Dus meetmen om de deugt den ſteylen berg beſtappen,
En ſchreumen, noch het ſweet, noch ook de ſchuyne trappens,
Want door geſtade vlijt en ſloven in der nacht,
Wort Wijsheyte, door de konſt ter werelt voortgebracht

Toe-eygeninge.

Siet hoe de Koopman slaeft door onbekende wegen,
 En is met Lijfen Ziel tot alle winst genegen:
 Ja om dit loose goed hy alle dingen waegt,
 Tot hy de Bayck vol nat of zijde kleeders draegt.
 O onbedachte Mensch! (versopen in de baren
 Des gelt-sucht) hoe derft ghy door 't bracke water varen,
 Om een soo snoeden winst die selfsijn meester hoont,
 Die voor sijn soete rust, hem schandelijk beloont:
 U Geest gaet hooger aen, Neen, neen, ghy moet u wennen,
 Dat Wijsheyt, Eer en Konst, u wagen altijd mennen:
 U lant moet zijn beëgt, beplaegt met vvaackre vreugt
 Soo dat ghy 't nare s'weet van d'oxfels ruycken meugt,
 En d' arbeyd niet ont sien, vvaer door ghy vvert verbeven.
 Maer ruycken na de lamp, de opkomst van u leven.
 Ghy siet den vwaren loon voor uwe vlijt bereyd.
 De eer en hooge staet, der deugden treflijkheyt,
 Om soo tot eender tijd den Landen voor te schrijven,
 Hoe yder sijn beroep gerustelijk sal drijven:
 En wesen als een Vorst, uyt wien gestadig vloet;
 De grontvest van de tucht, en 't loffelijk gebied.
 Daer suldy dan besien, wat konsten al vermogen,
 Hoe heerlijk datse staen voor aller Menschen oogen,
 En waer toe 't scherp vernuft, door reden wort gebracht,
 En hoe het domme breyn wert over al veracht.
 Geleertheyd maectt haer volck tot alle konst genegen,
 De dom acrt dit versmaet en doeter alles tegen:
 Want wat de Meeester druckt 't is al vergeefs gewrocht,
 De plompaert wort door vlijt tot geene konst gebrocht,
 Hy is een grove steen, seer ruw en onbesneden,
 Een doode schildery, een beeld'nis sonder reden:
 Een schaduw sonder Man, een leven sonder geest,
 Geen weesen, maer een schijn, en eene houte leest.
 Noyt heeft Apollo 'thoof met Lauwer omgewonden,
 Van die hy heeft te traeg en slaperig bewonden:
 Maer heeft den wack'ren Haen haer tot een beelt gestelt
 Die der Geleerden vlijt verkondight in het velt,
 Die 's morgen voor den dag, de lieve Son gaet wecken,
 Op dats' uyt haer Palleys en wooning sou vertrecken:

Toe-eygeninge

En't Bycken dat den dauwjuyt alle kruyden suyt,
 Dat is de rechte school die van haer deugen tuyt,
 Dat nijorig uyt den Thjim, en sy uyt duyst're boecken,
 Gaen al't verborgen soet met groeten yver soecken:
 Waer over haer een krans van Lauwer wort beroyt,
 En tot een eeuwig lof om haren slaep gebreyt,
 Om dat sy door de vlijt, Parnassus op gestegen;
 Verkrijgen Phœbus gunst en alder Musen zegen.
 En door een stercke drift, verheven in de locht,
 Is van haer al't gheym der Geden door gesocht.
 Hier sal Euterpes fluyt, een geestlig deuntje speelen,
 En ons haer soet vermaeck en blyd'schap mede deelen:
 De deuntjes van de vreugt, die in een deftig hert,
 Ontsteken eene brant in vrolijkheyd en smert.
 Hier is geen vuyle mond, geen onbeschofte reden,
 Geen dertelheyd of tocht, tot ongebonden zeden:
 Maer eenig vrolijk Lied, dat zedig en verheugt.
 Den Sangers onderwijst, en eerbaerheyt en deugt.
 Hier is geen geyle praet, van Venus vrycryen,
 Maer eene Vreugde-sang vol slechte rijmeryen.
 Die't kuyseke oor behaegt, en houd dat in bedwanck,
 En dult geen licht geral noch geyle Minne ranck,
 Sy hoeft voer oud noch jong haer soete toon te decken,
 Maer sal in yders Ziel een nieuwe vreugt verwecken;
 Want wie de deugt en vreugt en eerbaerheye vernoeft,
 Daer is haer soet gestuyt en stemme na gevoeft.
 En of hierom de Nijd haer eere wil benijden,
 Soo tuygt de reden klaer, oock in dees woeste tijden,
 Dat eerbaerheyt en deugt en wijsheyt alles plant:
 Gelukkig waer de deugt en wijsheyt is in't Lant

INLEYDINGE

Tot de

LUST der WYSHEYT,

Zijnde een Vermaeck der Jonckheydt.

Leer wy tot onse Gesangen geraken, sul-
len wy tot de inleydinge van die selve een
weynig van het Vermaeck of Vrolijkheydt
handelen, om alsoo door desen weg aen te
wyfen, hoe sich de Jonckheydt in dese sake
met betaemlykheydt sal hebben te dragen.

't Vermaeck of de Vrolijkheydt, na dat het eenige be-
palen, is een sekere vergenoeginge des gemoets de wel-
ke bekend wort uyt dingen, die de Natuur betamelijk
zijn, die oock van *Plato* op drierleye manieren wor-
den aengemerckt. Want alsoo de Lente of de eerste
groente voor het vermaeck wert uyt gebeelt, waer in
alles met een wackerheydt en Jeugdige bloejende kracht
en vrolijkheydt voortkomt, alsoo komt oock het Ver-
maeck in de Lente, dat is in het bloejende leven des men-
schen alder-meest voor den dag, want men siet, dat die
oock waekerst en meest tot alle Vermaeck genegen is.
Maer gelijk de Velden, Bomen en Kruyden wel moe-
ten werden geheegt en waergenomen, so men daer van
goede vruchten meent te verkrijgen, alsoo behoort men
dan oock de Jonge edele verstande alder-eerst in goe-
de zeden en konstante onderwijlen en op te trecken,
op dat men daer van sodanige vruchten mach verwach-
ten, gelijk men van de Velden Boomen en Kruyden
verhoopt. Doch alsoo de ongehavende Velden, Bo-
men, en Kruyden meerendeels wilde en onsmakelij-
ke vruchten voortbrengen, soo brengen oock de onge-
laven

havende en onbeuoeyden verstanden meerendeels vruchten voort, die de zedigheyt en deugt niet betamen: Want als die selve het ruyme spoor gewent zijn, lopen zy tot haer eygen verderf en ondergangh, hen vermaeck misbruyckende. Waer over *Horatius* dit selve in sijne Dichtkunst seer goestig van de onbeschaetde en dertele verstanden singt:

*De Melkemuyl, uyt sijn's Meesters dwang,
Die gaet nu sijne vrye gang,
Hy rijdt te paerdt en tijdt ter jacht,
En neemt slechts op de Wellust acht:
Verkiest seer licht een wilde baen,
En acht niet op sijn Voogds vermaan,
Verstint en quist zijn eygen goet,
Dat hy te los en wulps verdoet:
Sulcks dat trots en onbedacht
't Goetd onderwijs terstont veracht.*

Hier uyt wort verstaen datmen de teere verstanden by tijt moet beuoeyen, op dat wanneer haer den room wat los wort geviert, sy niet terstont uytspatten, want men moet de quade Kinderen des gemoeds, terwyl die jong en teer zijn, met de wortel uyt-roeyen en aen den steen verpletten, gelijk hier van *Ovidius* in sijne minne raedt, hoewel een Heyden zynde, een seer goede lesse geeft, daer hy seyt:

*Als u de tochten in 't gemoede
Bespringen, set dan scharp u voer,
Belet het onkruydt en het quaet,
En 't Paert, al cert op 't bollen slaet,
Want dralen heeft soo grooten krscht,
Sulcks dat de tijdt een druyve bracht,
De Boon die nu haer lommer spreyt,
En breedt en wist haer bladere leyt;
Die kostmen eerst gelijk een kruydt,
Met teere handen roeyen uyt;
Maer als de siecke, haer wortel schiet,
Dan helpen al de kruyden niet.*

Soo moet men dan het onkruyt by tijts uytwieden, en de plan te buygen terwijl die swak en teer is, om alsoo het vermaeck in hare palen te omhelsen. En alsoo het vermaeck geensins wort verboden, als het geschiet tot eerlijcke oeffeninge en slichtinge sijns selfs of des even naestens, soomach het dan niet getrocken worden tot een ruyme weg der dertelheden en wulpigheden. Want al wat de perken van Eerbaerheydt en Sedigheyt overtreet, dat mag geen vermaeck, maer lichtvaerdigheit en ongebondentheit genaemt werden. Hier over is 't dat *Xenophon* in de Spreucken *Socrates* willende aenwijfen den weg van 't *Vermaeck*, soo stelde hy de vijf Sinnen in 't midden, waer door men al het vermaeck schiepte. Wat vermaeck neemt het Ooge als 't sijn gesichte keert tot het aenschouwen van de wonderen Gods, soo op der aerden als in den Hemel? maer in 't tegeendeel, soo men die selve tot die Ydelheden uytstiet, eylaes! hoe veele zijnder door bedrogen? Waer door is *Samson* verleyt? door de oogen, want hy seyt van de Philistijne te *Thimat*: *zy heeft myne oogen welgevallen*, Waer door is *David* gestruyckelt? door de oogen, want hy sagh dat *Bathscha* schoon was. So dat men wel mag seggen, dat de oogen d' alder-aengenaemste Spiegels zijn, wanneer se recht worden gestiert, anders zijne verleyders, die oock de aldersterkste Vroomste en Heyligste Mannen kunnen vervoeren; daerom bidt oock *David* tot Godt, *Dat hy sijne oogen wilde afwenden van de ydelheyd*. Wat de smaeck aengaet, hoe aengenaem en vermaecklijck de selve is, wort door de hungerige en grage mage beproeft, en tot sijn recht wit gebracht zijnde, doerte den Mensch met vermaeckt leven, maer door haer misbruyck doerte den Gulfigaert om hals brengen. En wat de reuck belangt, daer in heeft God geen kleyn vermaeck gegeven, alsoo wy daer door alle liefsijcke roosen, bloemen ende reuckwercken, door 't middel van de Locht, als door twee sluys-gaten ter neuse laten doordringen, maer in 't te-

Of Vermaeck der Jonckhejd.

gendeel, de selve misbruyckende, gedijsse tot onsen dood en ondergang. 't Gevoel heeft zijn vermaeck, want alle tastelijcke dingen worden daer door gekent, en na datse aengesaem zijn, soo scheppen wy daer in te grooter behagen, maer in 't tegendeel sullen sy haer quetsen aen de scherpsnijdende Swaerden; want de handen zijn den Mensch gegeven tot tasten en voelen, al wat tot noodighejd en betaemlijckhejd vorderlijck is.

Maer alhier letten wy insonderhejd op 't vermaeck van de ooren, want daer door word al het lieflijck geluyt begrepen, dat eenighsints kan bedacht worden. Het ooghe siet wel, maer de ooren hooren de levendige stemme. En hierom seyde *Xerxes*, dat de ziele in de Ooren woonde, want die selve vermaeckte sikh in 't wel-spreken, en bedroefde sig in de vuyle monden. Waer over de Oude de Ooren, de Wijshejd hebben toegewijt, en hadden oock een gewoonte, dat wanneer zy hare Kinderen gemocteden, dat sy die selve voor de Ooren kusten, liet kosende, 't geene, waer door de Wijshejd wierde gevat. Waer over wy altijd lust behooren te dragen, om het eerlijcke en betaemlijcke te hooren. Insonderhejd lettende op de belofte *Christi*, datse saligh zijn die *Godts Woordt* hooren en dat bewaren. Ot gelijk *Bernardus* seyt, *Dat is een goede Oor 't welck gaerne nutte dingen hoort, en 't gehoerde wijslijck onderscheyt, en 't geene verstaen is, geboorsaemlijck uytvoert.* En also het Oor geen kleyn vermaeck schept in het lieflijck geluyt, en in de aengename stemme, soo hebben wy 't vermaeck van de Ooren eenige vrolijkhejd toegevoegt, voor den dag brestgende eenige stichtelijcke Gesangen, Liedekens en Dichten, die al te samen na de Zeedighejd en Dengd gericht zijn, spelende daer in door verscheide stoffen, om den Mensch te vermaken en de Jonckhejd de betaemlijckhejd en achtbaerhejd aen te prijsen. Want de Achtbaerhejd en Eerbaerhejd is al 't geue, dat aen de natuur bataemlijck

Inleydinge tot de Lust der Wijsheydt ,

lijk is , waer in de Matigheyt en Zedigheyt met een sekere, edele, vrye en burgerlijke maniere uyt blinkt, sulks dat sich oock de Achtbaerheydt, in alle dingen, die tot de Eerbaerheydt behooren, in 't gemeen wydlood gh verspreyt, en in 't besonder tot alle soorten van Deughden, volgende de dingen die recht en eerlijk zijn, als recht en eerlijk, vliedende die dingen die onrecht en oneerlijk zijn, als quaet en onbetaemlijk, strydigh zijnde tegens de behoorlijkheydt en Eerbaerheydt. Want de Achtbaerheydt is een kleet en ciersel dat den Ouden en Jongen seer wel past, soo in woorden als in wercken.

En na dien het Vermaeck niet kan wesen sonder vrolijkheyd des herten, soo wort dat selve altijd van een soodanige geoorlofde vrolijkheyd verstaen, die na de reden en Christelijcke zedigheyt gericht is. De vrolijkheyd is by den Christenen alrijt toegelaten geweest, sulks, datse oock in de openbare Feest-dagen met kranskens verschenen, dragende oock Palm-en Olijftaxkens in hare handen, ter gedachtenisse van de overwinninge die de geestelijke Vrede-Vorst *Jesus Christus* hadde verkregen, gelijk *Tertullius* verhaelt. De Heydenen hadden oock hare vrolijkheyd, want sy plachten in hare Feest dagen de Vrolijkheyd met Bloemen en kranskens te verciere: Ja zy gebruyckten oock daer toe in hare geselschappen een Mirten-rack want als sy over tafel saten en vrolijk waren, zoo langden syt d'eene den anderen de Mirten rack toe, die dan oock terstont daer na een Gesang op heften soo haest by dien ontfangen hadde, gelijk *Plutarchus* verhaelt. Soo dat het Vermaeck door een geoorlofde vrolijkheyd, niet kan worden mispresen, zijnde 't selve by na de natuur eygen.

De Stadigheyt en Destigheyt is oock boven mate te prijsen, voor die van een gestoten en besadigt oordeel zyn, maer dit is een yeder niet gegeven. Vrolyck te zyn en te treuren, heeft elk syn tyt, doch alles by mate.

Waer

Of vermaeck der Jonckheyt.

Waer over oock *Aristoteles* segt , datter geen wijs Man is , sonder ontsteltenisse des gemoets , doch hy houd mate. En dit is den Mensch eynen , dat hy treure of vrolijk zy : Maer niet te treuren en niet vrolijk te zijn , mach men eer by een block als by een Mensch vergelijken. 't Is dan Menschelyck , dat de droetheyt en vrolijkheyt elck hare plaets hebben. Maer men moet niet soo stuyrs weten als *Socrates* , de welke nimmermeer eenig reycken van droefheyt of blytschap vertoonde , navolgende de stuyrsheyt van *Anaxagoras* en *Aristophanes* , die daer nimmermeer lachten ; want deese gaen de palen van de bekorelyckheyt te buyten , en al wat buyten schreef gaet , is lasterlyck : Gelyck daer was de gestadige lag van *Democritus* , en 't gedurig schreyen van *Heraclitus*. De achtbaerheyt houd in alles de middelweg , en vertoont ons wat billick , oorbaer en betamelik is : En 't is betamelik , dat wy inde algemene saken van ouders vrienden en magen , of blydschap of droefheyt scheppen , 't selve be-roonende door geluck wenschingen , of door mee-warigheyt ; maer altijd moeten wy , gelyck geseyt is , in onte genegentheden en tochten des gemoets , ons met een gematigde eerbaerheyt verblijden , die de achtbaerheyt betamelik is.

Maer alsoo onder des Menschen vermaeck , de Liefde of Minne wel schijnt de hoogste plaets te genieten , niet te min moeste oock in hare palen besloten blijven , andersints baertse maer hertzeer , ellende en den ondergang , alhoewel *Plato* in sijn *Gastmael* schijnt te beweerden , dat de Liefde het krachtigste vermaeck van allen is. Is 't dan waerachtig 't geene *Plato* seyt ; soo moet een yegelyck die de ware vruchten des selve wil genieten , sich forgvuldigh wachten , dat ho de liefde geen oorsaek geve , datse in roet en bitterheyt verandert werde. Waer yan vele leerleerlycke en waerachtige bewijs-redenen voor handen zijn.

Maer

Inleydinge tot de Lnst der VVijsheyd,

Maer van de kracht der ware Liefde, heeft haer eener dit ter eeren ingestelt:

*Goud, Topasen, Peerl, Rubijn,
En der wecken hooge schijn,
Moet beswijcken voor dees schat,
Daer van d'aerd' geen schoonder vat:
Ofschoon Rijckdom heerlijck schijnt,
Stracks sy by de Liefd' verdwijnt.
Die my 't herte soo verkracht,
Dat ick 't al, om haer, veracht.*

Soo sal't ons dan tot geen verwijt kunnen werden na geduyt, dat wy ons Vermaeck na de Zeedigheyd hebben gevoegt, om de Jonckheyd hier door aen te locken, ten eynde sy de dertele en onbetchofte geylheden verwerpende, het zeedige mogen verkiesen, volgende daer in altijd de Eerbaerheyd. Nier te min soo weten wy oock wel, dat onse gefangen by de brooddronkene worden berispt, om dat sy de Deugd en Eerbaerheyd al te seer volgen, daer sy nochtans in de geoorloofde vrolijkheyd vermaeckx genoeg aenbrengen. Onse Eeuwe is hier in ongelukkig, dat onder de treffijckste en braefste geslachten, soo veele werden gevonden, die haer mont en stemme de ongebondentheyd ten roof geven, daer van sy haer behoorden te onthouden; want als de Philosoph *Diogenes* eenen schoonen Jongelingh sach, die sonder eenige eerbaerheyd sprack, seyde hy tot hem: *Schaemt ghy u niet, dat ghy uyt soo schoonen yvooren scheede, een mes van loot treckt?* Verstaende by de schede de schoonheyd des Lichaems, en by het mes van loot, sijne onbeschofte en oneerbare maniere van spreken. Is dit van de Heydenen soo ernstig berispt, veel meer behoren wy Christenen, ons des selven te schamen.

Om na wederom tot het vermaeck van onse Gefangen te keeren, seggen wy, dat de Sang of Musijck niet van het minste vermaeck is; want als *Socrates* aen 't Orakel van *Apollo* vraegde, wat hy doen soude om gelukkig

Of Vermaeck der Jonckheyd.

luckig te leven ? kreeg voor antwoordt : Dat hy de Musijck soude leeren : Dieshalven seyt Beroaldus, dat de Musijck soo vermaecklijck is, dat oock door haer soetigheyt alle dingen worden verkregen : En tot meerder opmerkinge vertelt de geestige *Philostratus* hare volgende werken en wonderen. De Musijck of het Gesang, seyt, hy, bensemt den treurigen haer treurigheyt, den vrolijcken maeckse vrolijcker, den Mimmaer vieriger, den Gods dienstigen, yveriger, en treect de gemoederen, wanneer sy op alle manieren is toegestelt, overvvaerts sy vvil. Ghy dan, O deftige verstanten ! die de BELLEROPHON, of Lust tot Wijsheyr, bemint, laet u vermaek de Werrelt tot stichtinge aenhooren, op datse haer met u mag vermaken, en in alle eerbaerheyt vrolijck zijn ; want een vrolijck gemoet, gelijk *Salomon* seyt, maect een bloeyend ouder. Dit most ick als tot een inleydinge noch met u spreken.

Na-reede.

NA dat ick mijnen *Bellerephon* had in 't licht gebracht, heb ick daer na mijne penne gevoeght na veele Schriftuurlijke en stichtelijke Liedekens, en hebbe die onder den Tijtel van *Urania* of Hemel-zangh, als een tweede Deel, toegestelt, waer in ick veele Bybelsche Historien en andere zeedige stoffen hebbe gevoeght, die ick bevondt dat den Leser behaeghlijk waren, waer over ich wederom mijne lust hebbe hervat, en nu, voor 'tlaetste, noch met een nieuw *Gezangh* der Zeden willen vereeren, te meer dese tot stichtige en vermaeck getrocken zijn, uyt veele Philosophische en morale of zeedige stoffen, tegens veele gebreken der Menschen, daer oock veele Schriftuurlijke mede onderloopen, sulckx dat dese Liedekens bestaen uyt drie deelen, als

1. *Bellerophon, of Lust tot wijsheyd.*
2. *Urania, of Hemel-zangh.*
3. *Gezangh der Zeden.*

Die had ick den Lief hebbers der Sing-konst noch voor te dragen.

U E, Dienstwilige

Dirck Pieterz. Pers

BEELEROPHON, of
Wie begint, wie wint.

In magnis et voluisse sat est

Bellerophon (soo de Poëten dichten) was de So-
ne van Glauens, Koning der Ephraeen / dooz
wien's dengdelijcke schoonheyt Stenobaa, de
Koninginne van Praeus, Koning der Archi-
den (te vergeefs) verliest zijnde / hem beschuldigt
heeft van noot dwang / waer ober hy hem naer Lyceam,
tot Iobatem den Koning gesonden heeft om gedood te wer-
den / maer dese niet willende sijn hant met 't bloet deses ede-
len Jongmans besmette / heeft hem ten strijt geboert tegens
de Solimos: Maer als hy die selve oock dooz sijn dapperheyt
overwonnen / en veel gebaert had uptgestaen / wierde hy ten
laetsten na 't yssijcke monster Chymara gesonden / het welck
hy dooz de hulpe van Neptunus, niet 't paert Pegasus, oock man-
nelijck heeft gedood / en 't lant van dat gruwelijck gezocht
verlost. Wanneer hy daer na / als dooz een hoger geest gedre-
ven / oock met Pegasus hooger dingen wilde ondersoeken / is
hy (waer beneden siende) daer afgeballen. Hier upt nemen
vele / dat sijn wille tot hooge saken is te prijsen, al is 't schoon
dat hy tot sijn wit niet is gekomen. *In magnis et voluisse sat
est.* Enige houden dit vooz een Historie / andere dooz een
Phyfi-

B Ellerophon, most ghy dus na de wolcken bliegen
 En op Minervas hengst den Hemel oock bespieden
 Dijn zwackelust/ eplaes! sal't willig hert bedriegē;
 Wan hy valt onbedacht die 't over al wil sien.
 Wist ghy niet wie den brandt der sonden wil genaken/
 Smelt dooz te grooten hitt' / dooz't scheem'ren van't gesicht
 Wie met sijn teer vernuft wil alle wijsheyt smaken/
 Die valt al eer hy 't weet / en sneubelt al te licht
 En evenwel dijn Ziei is waerdigh om te pryfen/
 Die met een fris gemoedt / yet God lijchs heeft bestaen/
 Dijn hoogh verheben geest krijght d'eere van de Wijzen/
 Vermits dijn kloecke byen yet treflijchs heeft gedaen.
 „ Wie altydt lept en pepust en nimmer derf beginnen/
 „ Wie altydt oberleght de zwarigheyt van 't werck /
 „ Wie altydt lept en maelt en rammet met de sinuen /
 „ Doulwt nimmermeer een huys / en minder noch een kerck.
 „ Slaet handen aen den ploegh / en leght'er niet te woertz /
 „ Ge speelen met u byen / maer grijpt de steenen aen /
 „ En metfelt metter daet : De kionst sal u gemoeten:
 „ Hy heeft genoegh gewilt die 't slechts heeft onderstaen.

Phisice of natuurlijcke beschrijvinge. Andere vooz een Ethisch
 of leerlijck bedietfel. Altydt dit is'er van / dat wy daer dooz
 woerden geleert / niet te sussen in de aengevangene loop-bane
 des lebens / maer dat wy altyt moeten voozt varen / om de
 wetenschappen meer en meer te ondersoecken / en niet doen
 als de Boer by Horatium, die altydt oberleyde hoe hy een
 huys wilde bouwven / maer nimmermeer begost hy een steen
 aen te leggen / ober sulchs wierde sijn huys noyt begost.
 Soo doen oock veele / die dooz hare te groote neus-wijsig-
 heyt / veele dingen weten ober te leggen / maer onderstaen
 nimmermeer hare gedachten in 't werck te stellen.

Wie altydt dreyght, en noyt begint,

Die vanght een vuyt vol losse wint,

Met dreygen wordt geen dingh gewrocht,

Noch yet dat treflijck is volbrocht :

Wie slechts wat detighs neemt ter handt,

De lust daer toe en is geen schandt :

Al blijft hy steken in sijn vlijt.

Soo prijft hem evenwel de Nijdt.

Victi Victori suo gratulatur

Sesostris, een Koningh van Egypten / die door sijn siejd-
baerheyt andere onliggende Koningen hadde t'onder-
gebzacht / liet hem / door een opgeblasen hooghmoet / van
die selve trecken / en in triumphe on-heer voeren / doch wierde
door een treffelijke antwoorde van het rollen der raden / en
't keeren der Fortupne overtuygt / die selve op haer vrye voe-
ten te stellen. Dit behoorde yder een leeringe te wesen / dat hy
't geluck niet te seer soude vertrouwen / dan des werelts sa-
ken sijn veranderlyck / en de Fortupne is ongestadigh / die
haest het onder ste boven / en 't bovenste onder kan keeren / en
datmen van haer gladde wielen lichtelyck kan afflibberen.
Sy laet haer in geene plaetse sluyten / maer blieght nu hier
dan daer lichtvaerdigh drijvende / &c.

Wie op't geluck te veele steunt,
Heeft op te krancken niet geleunt:
't Is wanckel, rondt, en slibber-gladt,
Het drayt en keert gelijk een radt,
Wat onder is raecht op den top,
Wat boven is verkneust den kop.

O f ghy Sefo stris pzaelt / en pzachtig komt gereden /
 Al schaduto' is alleens / ghy zijt die selve Man:
 Of ghy de Princen toont / als Rossen / en vertreden
 Hebt hare heerschappij / siet eens hoe 't keeren kan:

Gedencht hoe 't Avontuur met licht-gewiechte vlercken/
 Den eenen nu verheft / en d'ander stopt te neer:
 Dat nimmermeer u doen en ongebonden wercken/
 Draen aen u eygen wil / maer aen een grooter Heer.

Siet hier des Konings oogh eens letten op de wielen/
 Hoe 't eenen sich verheft / en 't ander nederdaelt:
 Hoe alle tijdt de smert volght stadigh op de hielen/
 En d'haoghmoedt selfs de straf op haren halse haelt.

Sefo stris die daer sagh des Konings oogen staren/
 Sprack met een trotsen sin / waerom hy sijn gesicht
 Op sijn verheben troets doost spiegel en verklaren:
 Om dat (seyde hy) soo haest het onderst' boben licht.

Ick sie de vaders aen / ick sie die om gedzeben/
 Wat boben is verneert / wat onder is verheft:
 Ick sie wat eertijds was / wat eertijds was verheben/
 Dat leyde'er weer vertreen / en van de noodt getreft.

Dees antwoort 's Konings hert beroert met groter vzeft/
 Dat hy den Doosten boozts op vyve voeten sielt/
 En dencht in sijn gemoet: „ Niet blijft'er in sijn wesen/
 't Vertreden grasjen klijnt / en d'Cycke woort gebest.

't Is in een oogenblick verkeert:
 De trouwe wordt te haest verneert,
 't Verslagen rijst weer na de Lucht,
 't Verheven geeft sich op de vlucht,
 En menght het alles onder een:
 Het kleyn wort groot, en 't groot wort kleen,
 En 't lot (een yeder opgeleydt)
 Rolt altijd sonder onderscheydt:
 Dus niemant stel sijn hoop te seer,
 Op 's Werelds staet, op macht en eer,
 Want Godes straf vlieght als een windt,
 Die al der grooten trot. verslindt.

BELLEROPHON, of
Welsprekentheyt, Suster van de Wijsheyt.

Eloquencia nil præstantius

Ghy (wiens supbere tongen met een lieffelijke Doningh/en
gesupharde Nectar zijn bespropt / in die de Goddelijke
ambrosia gesmaekt hebt) fiet hier het tierfel van ulwe schoon-
hent. Hier staet de soet-bloeyende welsprekentheyt verheben
npt alle andere konsten / om te betoonen / dat dooz haer alle
voorzesselijke Wetenschappen worden vertoont / geleert / en
ingescheyt; ja met sodanige lust acugewesen / dat de toehoer-
ders selve met een lieffelijke kittelinge / als met open monde /
gagen / om te mogen genieten de edele mede-deelinge van dese
heerlijke en noyt volpreefene aensyzake. Sy is die gene die't
vuyple en berwozpenne dooz hare aengename maniere van aen-
pzijsinge kan soo behaeghlyk maken / en met sodanige tierlijc-
ke sluyers / byhangfels en parruycken op-proncken / dat oock
het alder-verachste geacht / ge eert / en in waerde gehouden
wordt. Hier toe isse oock van alle andere konsten als de npt-
blinckenste op 't Conneel gebzacht. Doch alsoo / datse altijt
na de deught / haer verstant moet gebzuyken / niet om de geple-
dertelheyt / als Venus en haer Boefken , te bozduren / en niet
toofwerk af te schilderen; maer alleen om de deught en de kon-
sten

Hier staet een Heyligh Choor van deugde-rijke kunsten /
 Van wijsheydt / recht en macht / en alderhande gunsten /
 Vol edelheyt en geest / die op een rotz gebouwt /
 Seggront vest op de Deught / de Deught in eeren houdt.
 Wel sprakehentheyt wozt hier den Kantwer-krans gegeven /
 Wiens Goddelijcke stem kan door de wolcken zweben /
 Die hooger als de Son kan tot de Goden gaen /
 Kan dzingen dooz het hert en aen haer zijde staen :
 Kan leyden dooz een strick en Godlijckheyt gebangen /
 De Zielen / die geboeyt / aen hare tongen hangen :
 Kan leyden dooz een lust / en dooz een hooger geest /
 Dat niemant noch de doot / noch ook booz schande breeft.
 In drijfse dooz de Zee / dooz skozmen en booz baren /
 De sulpher noch de last die konnen haer verbaren :
 In gaen / als in den doodt / dooz d'honing van haer mont.
 En volgen / waer sy wil / upt een getrouwe grondt.
 Het Abontuur alleen / en 't bertel kindt der Minnen /
 Staen buyten dese school / met hare dwase sinnen /
 Die dooz haer gepre lust bespien een ander Wet.
 .. 't Wel spraken is een deught / maer booz de deught geset.

sien met een aerdig pinceel af te maken. 't Geen de Poëten van
 Amphion en Orpheus verhalen / is niet anders als op de wel-
 sprekentheyt te passen; want gelijk sy dooz hare liere de Leu-
 wen / Wolven / Beere / Slangen / Vogelen / Bergen / en Boo-
 men / koften bewegen / ja de Hebieren doen stille staen; so kan
 ook de Wel sprakehentheyt de harde / ruwe / wrede / onbuysghijke
 en seijfhoofdige mensche dooz de soetigheit en honig van hare
 woorden / hoe hertneckig die ook op hare meninghe staen / daer
 van afzrecken / haer makende met eene sachtmoedig en goet-
 dadig. Gelukkig dan zijn de Landen, alwaer de welsprek eor-
 heyt tot vrede en welstant der Burgeren gebruykt, en niet tot
 haer verderf en ondergang misbruykt wort, gelijk Cicero seit:

Wiens lippen met een toet gefluyt,
 De Wijsheydt galmen overluydt,
 En mengen 't soeycket van de reen
 Tot nut en sichtiging van 't gemeen,
 Diens konst, als Godlijck, wordt geloont,
 En van de Deught met lof bekroont.
 't Wel spraken maeckt het harde soet.
 En buyght een wreveligh gemoedt.

6 BELLEROPHON. of
Eere boven al.

Decorū est pro patria mori

Gelijck de sterren aen den Hemel in klaerheyt uytblincken / soo steken oock boven andere uyt de dappere daden der beroemden Helden Marcus Curtius, om sijn Vaderlandt van 't bederfen onderganch te verlossen / springht gewapent met sijn paert in de solpher-poele / en blijft dooz sijn loffelijke daet onsterffelich ey aller tongen; gelijk mede Horatius, Cocles, Mutius Scevola, en veele andere doen / die ghy by Titum Livium kondt lesen. Want booz 't Vaderlandt sijn leven in de waegschael te stellen is loffelich. Daerom sendt Valerius Maximus, dat het even groote deught is 't Vaderlandt booz te staen / als om een tegenwoozdigh ongeluck sijn leven te laten. Dese Historie soude geschiedt sijn ontrent 390 jaren na de bouwinge der stadt Romem.

't Is eerlijck dat ick my te pandt,
Stel lofliick voor mijn Vaderlandt,
En waegh dat jongh en edel bloedt,
Uyt een oprecht en trouw gemoedt,
Mijn deught sal blincken als de maen,
En over altentoonen staen,

Of d'Edelheydt bestaet in pronckerpe of kleeren /
 Daer van sal dees Romeyn u geben klaer bericht /
 Hoe dat een Ed'le Stam verrijst in grooter eeren /
 Wanneer sy booz het Land bewijst haer trouwe plicht.

O brave jonger held! en vol van hooge sinen /
 Ghy sield u jonge lijf en leven in der dood:

Ghy kond booz utwe deught u byandt oberwinnen /
 En reddden onse staet uyt dees bezwaerde nood.

Siet aen dit manlijck hert is gantsch bereypt te sterben /
 Om booz 't gemeene best te dempen dese poel /

Want sonder 't Edel bloed soo kan men niet verwerken /
 Waer mee dees sulpher wierd' geblyfcht en sijn gezwel.

't Is beter dat hy sterft op d'Altraer der gedachten /
 En stelt sijn groote deught en edelheyd te pant /

Dan dat hem eene schicht of buyle sianck verkrachten /
 En liet in dit gebaer sijn lieve Vaderland.

Hier gaet de Heldt in 't graf / en na der Hellen dalen /
 En waeght sijn byzome Ziel / en sijn getrouwe bloed:

De Goden sullen 't lijf op hare wiecken halen /
 En kroonen 't met Lanwrier booz sijn oprecht gemoed.

„ Wie 't Vaderland uyt noot wil reddden van 't verderben /
 „ Verkrijght soo grooten lof als opt den Scepter gaf:

„ Hy gaet op pders tongh / sijn roem kan niet versterben /
 „ Der Helden hooge geest is sijn gewenschte graf.

En soo de Goden geven loon,
 Verdien ick hier den Lauwer-kroon.

Leeringh eens Christens.

Wie dan voor 's Hemelsch waerheydt sterft,
 Voorwaer hy grooter kroon verwerft:
 Door Christum, daer hy na verlanght,
 Hy 's levens vreughd' en kroon ontfanght,
 „ Dus wie sijn leven hier verliest,
 „ Behoudt dat, en een beter kiest,

Vitia castiganda esse virtute

H doolt seer verre van 't rechte wit / die hem inbeeld dat de Deught in de upterlijke schoonheyt / of in heerlijke gestalte des lichaems gelegen zy; want gelijk de Deught sich inwendigh vertoont en haer woon-plaetse in de ziele behout / soo kanse / dooz 't upterlijk niet gesien worden. Soo wozt dan by gelijkenis dese Spiegel booz-gesteld / dat gelijk die selve de upterlijke blacken des lichaems ondeckt / men ook also de innerlijke smetten des gemoets aen de Deught behoort te toetsen. De schoonheyt doet tot de Deught niet / ebenwel heeft de Deught upt een schoon lichaam te heerlijcker aensien / en in een mismaekt man doetse dat veel treffelijker schijnen. Daerom seyde Diogenes, Jonghman ghy doet seer wel / dat ghy de Deught met de schoonheyt uwes lichaems wilt gelijk stellen / want de natuur heeft dickwils / oock in een leelijke gestalte / een deughtsamen en hrome ziele geplant: Desgelijks seyde oock Socrates, die seer leelijk en mismaekt was / wanneer hem het selve berweten wiert /) Ick soeke dooz de schoonheyt der deughden / de blacke mijner mismaecktheyt upt te wisschen.

Hier op sonde men bequaemlijk passen her spreekwoort Silenilciadias, 't welk sekerre dooskens waren die van buytē

Wie in dit tafereel sijn blacken wil beschouwen/
 En toetsen sijn gebzeck / en spiegl'len sijne sond/
 Bind alles wat hem schozt Wilt dese les onthouwen:
 „ Wie sijne smetten kent heeft walssem in de wond.
 Het uytterlijck gelaet / en uwe goede hayren /
 A wel gerechte hals / u schoonheyt en u jeught /
 A frissche jonge lijf / dat kan u niet bewaren/
 Indien ghy zyt ontbloot van bzonmicheyt en deught.
 „ Laet altijd sijn de Deught / de Coetse der gebzecken/
 „ Laet dees de schoonheyt sijn / en 't wit dat ghy be-ooght:
 „ Soekt alijt / dooz de deught / van ware deught te spzeken/
 „ De deught alleen na Godt en na het beste pooght.
 „ Geen deugt is opt mismaect / de deugde heeft geen seple/
 „ Al wozt sy schoon veracht / sy blijft het hooghste goet/
 „ In een wanschapen mensch / soo is de Deught te peplen /
 „ Vermids de Deught alleen staet in een bzoorn gemoet
 „ Ghy die van Godt de glantz der schoonheyt hebt verkez-
 „ Gehuyecht dees eed'le gaef tot eiorfel van u staet: (gen/
 „ Gedenckt: is in de Deught de schoonheyt oock gelegen /
 „ Zoo ben ick dobbel schoon dooz Deught die niet vergaet.

een leelijke gedaente vertoonden / maer van bñnen wasser een
 verwonderinge van Godlijckheyt in verborzgen Soerates was
 leelijck / maer van binnen was een doozluchte Ziele. Anthi-
 stene s overtrof dooz sijne deugt verre de schoonheyt van sijne
 gedaente. In Diogenes. die de Mont genaamt wierde / en dooz
 't doogh leelijck en mismaect was / kost ebentwel Alexander het
 Godlijks merken; ja septe / dat indien hy Alexander niet wa-
 re / hy hem soude wenschen Diogenes te zijn. En so luy tot de
 heplige stoffe wilden tredē / wy souden bevinden dat 't geen hy
 de werelt leelijck geoozdeelt was / met een heilige Ziele geciert
 en in alle schoonheyt der Godtsaligheyt heeft uytgebloncken.

Pulchrior est virtus veniens à corpore pulchro.

Gelijk de Wijn veel schoonder bliickt,
 Wanners' in Christalijnen sprinckr.
 Soo heeft de Deught oock schoonder schijn
 Als Deught by 't schoon verselt mach sijn.
 In een mismaect en leelijck Man,
 De Deught haer 'schoon veroonen kan,
 De schoone wort'er door geleert,
 't Mismaecte wort'er door geleert.

BELLEROPHON, of
't Isal geen Goudt datter blinckr.

flos marcidus, et carnalis cupiditas

Wat de bleeschlijke Wellust hoorz eygenschap heeft / hebben veelc Outbaders met verschepde gelijkenissen verklaert : d'een heeftse by een verwelckelijcke bloeme bergeleken / d'ander by pillen die van buyten vergult en gestuyckert waren / maer van binnen vol bittere Medicijne staecten : Andere by een jenccherige schurste / waer van men de smerte geboelt naer 't krautwen : Andere by Appelen die van buyten schoon / en van binnen vol stanchs waren : Andere by een liefsijk aeg / dat een dootlijcken angel verborzen heeft / &c. In somma / sy hebben haer afgeschildert datse haer schoon en liefsijk vertoont / maer dat de na-smaech is als een bittere galle. Horatius sept / beracht de wellust / want sy is niet waert dat men die tot schade soo dier sal hopen. Gregorius segt / de susser van de wellust is droef heyt / waerom oock Hieronymus niet qualfsck daer by voeght / wanneer de wellust volbracht is / dan bzengtse berouw mede. Seneca vermaent sijnen Lucilium , en sept / roep doch hoorz al de wellust uyt / en houtse als de moozdenaers / die ons op den wegh bziendelijck bejegenen / op datse ons niet goede gelegentheyt mogen vermoozden. Boetius segt / dit heeft de wellust in / datse is als de

Bye /

Al staet op schoon en blanck / en pronck met hondert ogē /
 Als 't goudt / of een turkoos / als 't silber of corael /
 Al bloost de schoone bloem / met purper obertogen /
 Al staetse als een roos in een bergulde sael :

Maer glants is al te broos / sy leydt 'er haest vertreden /
 Wanneer een soel geblaes versluyft haer schoone pronck /
 Wanneer een heete brandt verschoocht haer schonigheden /
 Dan leydt sy gantsch berackte / die soo hobaerdigh blanck.

De Wereldt is een bloem met opgeprockte peerlen /
 Die dooz een toobery berleydt de domme Feught /
 Sy doet dat zwack verstandt na hare schoonheyt dweeren /
 Dooz 't wanen van de lust / en d'ingebeelde vzeught.

't Zijn pillen vol van roet / met Candy ober streken :
 't Zijn appels als corael / en binnen vol van stanken :
 't Zijn bincken onder 't net / seer listelijck gesteken /
 En yst een gulden kop is 't een vergifse drauck.

Ghy tederlijcke spzunt / die sachjeus wordt gedreven /
 Dooz 't leyden van u oogh / van d'een op d'ander kust /
 Set wellust doch ter zyn : bezchoont u jonge leven /
 Behoudt een broome Ziel / en soeckt in Gode lust.

Dye / die haer wil gebuycken / die sreechtse en priemtse met
 hare vergiften angel. Waerom doch / segt Ovidus , wildy de-
 se Feere beminnen / die u maer soecke te verraden ? De Onde
 maelden de Wellust af / datse een kloodt met twee blengels in
 haer handt hadden / gaende in een sinallen wegh vol bloemen
 en roosen / waer dat een yselijcke stepste ter zijden lagh / alles
 om daer mede yst te drucken / datse wel lieflijck sechijnt / maer
 sozghlijck was en haestigh verdween ; soo dat haer wellust /
 maer een suel-lust mach geheten worden / de welke ons in 't
 gebaer vzeught / van te stozten in onsen ondergaugh.

Ick sagh , ick sagh die wellust aen ,
 Ick sachse als een bloeme staen :
 Ick seyde wat een schoon gelaet !
 Wat purper in haer kaexken staet !
 Ick sagh weerom , ick vantsse niet ,
 Sy was vervlogen eermen 't siet ,
 O ! seyde ick . sal dit wellust zijn ?
 Soo acht ick waen noch valsche schijn .

BELLEROPHON, of
Vrede baert overvloedt

Abundantia sequitur pacem

Gelijcher niets heerlijker noch schoonder ter werelt mag
blincken als de Vrede, soo isser in 't tegendeel niet gruwelijker
noch wzeder als de Oorlogh. Want de oorlogh is niet anders
als een woedende en verblindende Hiæna, en een roofgierige
Harpye, die alleen met bzanden/moozden/en alle godtloose en
pslijcke boosheeden te verzadigen is. Hierom seyde Tibullus niet
qualijch:

Hy was in sijne ziel wel wreed
Die d'eerste wreedde Zabels smeed'.

Doorwaer de Oorlogh is niet anders als een droebigh
Creurspel / dat op dese werelt waerachtelijck gespeelt word;
een wel beklæeghijcke sake. Maer als wederom na alle booz-
gaende ellende/ de Vrede haer hooft ten Hemel mach opste-
ken / dan isser blijdschap / dan isser vzeughde / dan wort de
Oberbloet en Welbaert gequecht/ pder mensche wort ver-
quicht / en scheidt alsoo naer alle zwarigheden/ een vzolijck
aessen. Wy hebben dit elders bzeder verhandelt / en daer-
om beslupten wy het selve met de beerskens Mantuan:

Nont hooger heerschappij en aengenameer leven/
 Dan als het wezetste dier ons komt den Lanwer geben.
 Als 't woeden is gesilt / het moorden en den brandt/
 Dan rijstet weer een Son en zegen in het Landt:
 Dan wept de Leeuw en 't Schaep/dan krielen dooz malhan-
 De herten/die de Aijdt/ verscheurde van een ander: (der
 Dan groept'er Liefd' en Dree/ dan wast'er vrolijk krupt/
 Dan roeptmen tot de grondt de felle distel uyt:
 Dan hooztmen geen Trompet/men hooztet geen rumoeren/
 En waerom sou doch Mars sijn dolle wapens boeren?
 Want alles is in rust. De koopman is een Heer/
 En d'Wekerman die zaeyt en schept den aesein weer.
 Daer is een ander lucht. De herten sijn ontsteken
 Met blydtschap sonder maet / om alles uyt te spreken.
 Daer kuffmen sijnen vziend t/ en siet hem vrolijk aen/
 Daer klaeght elck een 't geweld en 't leedt hem aengedaen:
 Daer looftmen Godt den Heer: daer sietmen weer berrysen
 Den Hooren van de vrucht / den overbloet van spijzen/
 De schat van 's Hemels gunst. De kisten en de stal/
 Die zwellen van de winst en groeyen ober al.
 „ Weest wellekom / o Dreed'! en schijnt in onse daecken/
 „ Wy willen u een tent in onse Ziele maecken/
 „ En bouwen een Alraer/ en drijben uyt ons sin.
 „ Die in den weeden Mars verhoopen haer gelwin.

In Vree dan is 't een gulden Eeuw,
 Dan hoortmen moorden noch geschreeuw;
 Want sonder Vree is 't alles niet,
 Self 't wieroock dat ghy Gode bier.

*Pauperies pacem dat, opes pax, copia luxum,
 Sed luxus bellum, bellaque paupertem.*

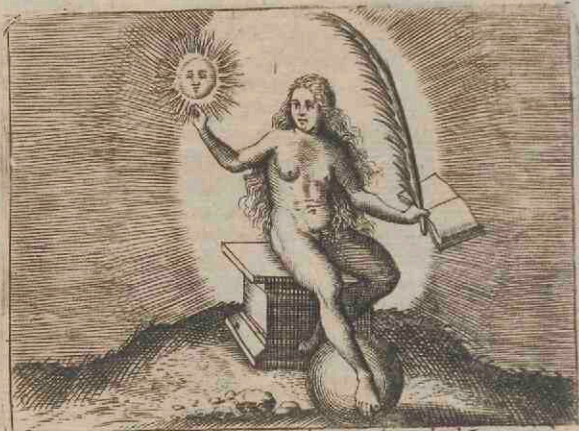
Dat is:

Dooz d'armoe komt de Dree/de Dree ons rijkdom schenkt/
 De rijkdom traert weer krijg / en krijg ons d'armoe vzengh.

Een ander.

De Oorlogh is een Weest dat schizicklijck is en weedt/
 Dat in de blammen moozdt/ en alle dingh dertreedt.

BELLEROPHON, of
Daer vrede is woont Godt.

Pax euangelica sedens ad caeleste

VV Alt de vrede des werelchs by de Hemelsche verschilt/daer van is 't onderscheit als d'hemel by d'aerde af te meten. Des werelchs vrede is gebreest en bedrieglik; des hemels vrede is oprecht en sonder bedrog. Hierom isse by de verstandige al tijt afgebeeld by een naecht Vrouwen beelt/ met uytgespreyde hayren/ sittende op een Ambeelt / hebbende de wereld onder hare voeten/ voerende in haer slinkerhant een Palmrak en een Boeck, op hare rechterhand de Sonne, voozts wasse omschaduwet met een heyligh Licht. Wat hier mede te verstaen wort gegeven/sal u werden vertoont. By de Vrouwe verstonden sy/ dat de Hemelsche Vrede schoon was en aengenaem vooz God en alle Dromen: de gestreelde Hayren, en 't lichaem/ gaben te kennen/ dat sy naect en bloot stont vooz een ygelijk: datse een Boeck en een Palmrak voert / was/ om datse ons 't Euangelium of de blijde boodschap en vrede met Christus aanbiet: met het Ambeelt wilde se uytzucken / dat ofse schoon veracht/berdzucht en bertreden wierde / datse gelijk een Ambeelt veel moest uytstaen en naer alle gewelt oprecht blyben/ datse oock alse na alle vervolginge en benaetheit niet kost bezwyke: datse de werelt

VErheben blancken Drouw / geheylight met u stralen /
Die dooz een Godtlych vuur op ons komt neder dalen /
En schaduwet met u licht / dooz 't schijnen van u lamp /
En supbert dooz u Son den nebel en de damp :

- „ Koomt wonen in ons Ziel / en stiert de bzoose sinnen /
„ Trekt ons gemoet van hier om 's Hemels gunst te winnen
„ Komt supbert ons bebloed' en carmosijne sond /
„ En maectse als een sneeuw dooz u we repue mond.
„ Vertreed den aertsehen mensch / de werelt en de lusten /
„ Laet ons op uwe grond en basten Nembceel rusten /
„ En kranst ons met Olyf / met Palmen en Laurier /
„ En boert ons dooz 't gesternt by Gode herr van hier.
„ Dat wy de heyl' ge blaen van Godes kracht en wonder /
„ Bepeynsen dagh en nacht met d' Eng'len in 't besonder /
„ En dat wy in de Key van u geheylight Thooz
„ Den wierdoek van ons Ziel / en 't offer brengen booz:
„ Doch laet ons hier den wegh ten Hemel soo bereyden /
„ Dat wy van 't zwache bleesch gaen wyt de werteld schyen;
„ Dat wy van trap tot trap tot aen de sterren gaen /
„ En laten 't bleesch om leegh hier in de werelt staen :
„ Soo sal ons 't eeuwig gh licht / de Dede Gods beschijnen /
„ Van moet de valsche waen en 's werelts hze verdwijnen ,
„ Want God woont in een licht dat niemands ooge siet /
„ Alwaer Gods hzeede schijnt / en 's werelts hzeede niet

reht onder haer voeten hadde vertreden / leyden wy wyt / datse
als een walge hadde van des Werelds bedrieglykheyt / maer
dat men eben wel hier op de Werelt most aenbangen / om de
hzeede Godes te omhelsen / en sich daer toe geheelijk bereyden:
datse niet de Sonne als een heyligh licht omschaduwet is bez-
stonden sy / dat de Hemelsche Dede by Gode en wyt Godt
hare oozsprongh hadde / woonende in een eeuwig gh licht / daer
toe niemant met de duystere oogen deses werelts wist te ge-
naken. Want gelijck de natuurlijke oogen booz de schieterin-
gen en stralen der Sonne verduysteren / dat alsoo oock geen
bleeschlijck gesicht dese heerlijckheyt koste beschouwen. Wat
voorts by de Propheeten / Evangelisten ende Daberen hiez
van geseht is / sal veel te wydloopigh ballen. Dus

<p>verschijnt: & Vred wy 's Hemels Zael, En leer ons door u soete taal. Op dat wy 's werelts Vred versmaen, En na u licht in waerheyd staen,</p>	<p>Dat wy op 't Aembeelt van u deught Gegront wist nemen onse vreught : Ten eynde wy getroost in pijn, Voor eeuwig mogen by u zijn.</p>
--	---

Libertas inestimabilis res est

Wilt de vryheydt dooz een treffelijcke sake is / machmen in't tegendeel by de slavernye vergelijcken. De vryheydt word niet ongeboeghlijck vergeleken by een Paert / dat los en vryloopende / aen niemants toom of spooren gebonden is. Hierom wiert dit Beest eerstmael dooz een debijns of loose gebuykt by de Geunierde Landen / met het opschrijft Libertas; om te kennen te geben / dat de Vryheydt een treffelijcke en onwaerdeerlijcke sake was / en dat sy die selve sochten dooz yder een te verkrijgen: die van d'andere zijde hier uyt oorzaken nemende / dat dit veel te breeet ging warden / maecten daer een ander debijns tegen / en seyden dat dese Vryheydt een ongebondentheyt was / stellende daer tegen een Paert dat los en vry zijnde / van eenen bergh affspringht / en den hals breecht / met dese omschrijvinge / *Libertas libertate perit*. Dat is / vryheydt word dooz vryheydt t'onder gebracht. Hier tegens worde wederom een ander debijns gestelt / te weten / een Paert dat met een toom gebreydelst was / met dese omschrijvinge / *Libertas cuius ratio moderatur habenis*: daer by de Vereenighde Landen te kennen gaven / als datse soo geene Vryheydt sochten

Hij is ten rechten byz / die sijne byze sinnen
 Laet loopen byz en bzauch na wijshepts rechte spoor :
 Die siet na niemant om / die kan het al verwinnen /
 Want hy gaet bergh en dal / en buur en water door.
 Noch Crcæsi machtigh geldt / noch Alexandri schatten /
 Noch al des werrelts yronck die wozt'er niet geacht :
 Des bypdoms ware deught die kan men niet ombatten /
 De bypdom is veel meer dan al der Grooten macht.

Sp staet aen niemants macht / sp leeft haer eegen wetten /
 Sp staet aen niemants wil / maer aen haer eegen lust:
 Sp mach al wat sp wil / wie wil haer tegen setten :
 Haar bypdom is haer bandt / haer lopen is haer rust.
 „ Die mensch leeft los en byz / die met de soete banden /
 „ Van reden en van deught getoont wozt en gelept
 „ Want die toetst sijne lust / en volghet de goe verstanden /
 „ In 't leyden van de deught met reden en beschept.

ten tot haren ondergang / noch geene sulke byzheyt / die tot
 slaverny en verderfder goede zeden strekte / maer alleen sul-
 ke / die met den teugel van redelijckheyt gematigt zijnde / altijd
 het beste be oogde. Andersints soo was die spreckwoort waer-
 achtigh / *Libertas tyrannide perniciosior* : Dat de byzheyt scha-
 delijker was als tyranny. Want de rechte byzheyt moet niet
 tot ongebondentheyt getrocken worden / anders waer het sla-
 verny. Daerom seyde Augustinus in sijn Stadt Gods niet
 qualijck / Al is 't dat een goet mensch dient, so is hy vry, en al
 is 't dat een quaet mensch heerscht, soo is 't een slave.

De Oude schilderden de byzheyt oock af met een Scepter
 en een hoet / hebbende ter aerden een Kat : de Scepter was
 het ontfach / dat de byzheyt ober haer selven hadde. De Hoet
 was een tepken dat de Slaven als nu byz waren / wanneer
 se den Hoet opstelden. En de Oude stelden de Kat tot een wa-
 pen booz de byzheyt / obermits dat Dier niet en kan lijden dat
 het op gesloten is / alsoo konden sy oock niet verdragen dat sy
 onder eens anders slaverny souden leven.

De Vryheyt op geen mensche past,
 Alleen de reden houdt haer vast :
 Haer leven is oprecht en vry,
 Haer vyandin is slaverny.

BELLEROPHON, of
Men vindtse selden.

Hetwel van desen Vogel Phoenix veele vzeemde dingen
wordt bedacht/soo is sy doch in de natuur der geschape-
ne dingen noyt gebonden. Sy wozt geseyt in Arabia getweest
te hebben / en datse aldaer vooz haren sterf-dagh een Mutaer
toerust/altwaer sy alle liefstijcke krupden van Ammon/Caneel
Wierooch/ &c. te samen brenghet/die ten laesten door de kragt
der Sonne worden ontsteken / waer in dese Vogel verbrant/
uyt wiens asche naer 't verloop van een ceulwe / een jonge
Vogel verrijft/die met een seer heldere lof nae de wolke slijgt/
en tot een wonder de werrelt wozt vertoont. Dese gelijkenisse
hebben veele gepast op een seer dapper en treffelyk Man / de-
welcke / terwijl hy in dese werrelt leeft / hem bereypt een koste-
lyck Graf van wel-geleerde / Goddelijcke en wel rupchende
Schriften/en uyt wiens asche en geleertheyt een jonge Phœ-
nix ontstaet/die de vordrige Schrifte door snuffelende/tot soo-
danige geleertheyt en eere wozt gebzacht / alsoo dat sijn name
uyt

Chy Vogel die het krupt/en Ammon doet ontfontken/
 En 't lieffelijck Caneel op ulwen Altaer loncken /
 Een offer booz de Goon / den Wierroock / en u naem /
 Doet held ren booz 't gerucht van u geblerchte Faem /
 Ghy smaecht in dese vlam / en smeulter al tot affchen /
 Van komit booz ulve doodt een ander ons bezraffchen :
 Een Vogel jonk en fris komt stegg'ren na de lucht /
 En drijft den Echo boozt op wiecken van 't gerucht.
 Dees Vogel is een Man / die Goddelijck verheben
 De konsten heeft omhelst / en heerlijck doen leben :
 Die met een hooge roem de dzempels van de Goon
 Heeft waerdelijck gekust / en krijght een Lauwer-kroon :
 Die of hy schoon versterft / bermalsent en begraben /
 Sal ebenwel sijn lof tot aen de Wolcken dzaben /
 En hooger als de Locht / sal tot de Goden gaen /
 En schijnen als de Son / en klaerder als de Maen.
 „ Verstand en die de deught doen loffelijck uytsteken /
 „ Die worden by dit Pier seer aerdigh bergelecken :
 „ Vermits een yder pozt en pzielt sijn gemoedt /
 „ Om booz een soete reuck te smeulen in den gloedt ;
 „ Dies vlieght haer edel lof met kostelycke veeren /
 „ Onsterflijck naer 't gesternt / en na den bergh van eeren.

uyt dees af-gestozben affche soo heerlijck en onsterflijck wort/
 dat al de werrelt met groote verwonderinge dit wonder der
 Natuure sal aenschouwen. Daerom segt men / dat een geleert
 Man is / *Rara avis in terris* : Een Vogel die seldom wort ge-
 bonden. Verscheyde Oude VADEREN hebben dese Phœnix
 geestelijcker wijze op Christus willen uytleggen. Oock
 wierde booz dese Phœnix by de Oude afgebreelt / yhelijck La-
 ctanius Firmianus verhaelt / de opstandinge der dooden. En
 gelijk uyt haer stof en affche een jonge booz den dagh quam
 dat wy oock alsoo uyt stof en affche wederom frisch en jeug-
 vigh souden verschynen.

De Phœnix vlieght altijt om hoogh,
 En sternt ten Hemel met sijn oogh.
 Een Christen moet oock fradigh aen,
 Sijn hert en ziel na Gode slaen,

Wat is hier te beleven?

Wierom den Opebaer met dese omſchryvinge Hic tute
 contemnimus imbres, uytgebeeldt iſ / daer van ſal u de
 reden werden vertoont: Hier mede wordt te kennen gegeven/
 dat een Godsdienſtig en vroom man / die in deze werrelt al-
 le rampen en tegenspoet / ſoo van moorden / branden / rooben /
 berjagen / niet ſijne oogen moet aenſchouwen / altijd in ſijne
 ziele den toekomenden ſtandt der geluckſaligen obezweeght /
 en ſiet wel dat hier in dese werrelt niet als droefhepdt en hert-
 zeer iſ te beleven / daerom ſijgt hy met ſijne gedachten al veel
 hooger als de Sonne en Maene konnen bereycken / ja klimt
 ſoo verre / dat hy by ſich ſelven ſeyt / Alhier leven wy zeker,
 en vragen na geen ſtorm of ſlagh-regen, maer ſoecken dat
 eeuwighe / alwaer de breeſen alle de ongeballen deſer werrelt
 uitgeſloten zijn. Hierom ſeyt Petronius, dat dese vogel *pitta-*

Alwaer de lichte Son en Phœbi gulde wagen
 Beschijnt het aerdtſche rond / is niet dan pijn en ſmart:
 De pijn kan al ons bzeught en vzolijkhent berjagen /
 En maecten onſe Ziel door tegenſpoedt benart.

Wat is in dit gewoel en woest geſpuys der volken
 Al moerpelijch verdriet: 't is een bergzannde Zee /
 Waer in wy gaen te grondt / dan weder aen de wolken /
 Van ober ebb'en bloed / dan op een ſchorze rec.

Hier is maer ſchrik en vrees / hier zijn de hooge vloeden /
 Hier is geweldt en moordt / hier is het hoogſte quaet /
 Daer ſtaetet in de vlam / hier vanden de gemoeden /
 En ſtaen nae 's naeſten doodt / door een ontſicken haet.

De Goddelijke Stozek blieght niet ontſlagen vlercken /
 En acht der wolken damp / den regen / noch de waen /
 En hooger als de Son wil ſy haer geeſt verſtercken /
 En laten al 't geraes van deſe werrelt ſtaen.

„ Dus wie de ware ruſt op aerden meent te vinden /
 „ Die bindt niet wat hy ſoecht / bedzieght ſich door de ſchijn;
 „ De welluſt laet haer niet in deſe werrelt binden /
 „ By Godt moet onſe vzeught en onſe welluſt zijn:

ii culrix, of de Godsdienslijgſte van alle vogelen genaemt
 wordt/die alle des werrelts ſchatten verachtende/in den He-
 mel haer woonplaets ſchijnt te beſitten:want ſy leeft hiez,als
 ſonder haet of nijdt/niemant verkozende noch andere Dgge-
 len verongelijkhende/maer wapent ſich alleen tegen de ſnoode-
 ſte / en ſupbert de velden van alle ſchadelijke gedierten. Soo
 behoort dan een wijs man niet altijd den ſteen van Sisyphus
 te rollen / en al te veel moeyte op den hals halen / waer in hy
 dagh noch nacht kan ruſſen / maer behoort ſich veel lieber te
 laten genoeggen / ſiende de ware ruſte te gemset / en ſich wa-
 penen tegens de ſnoode ſonden/om Godt noch den Menſchen
 te bedzoeben.

Hier is gewoel en wilderois,
 By Godt al ons verlangen is:
 Wy leven hier in ſmert en pijn,
 By Godt ſal onſe ruſte zijn,

BELLEROPHON, of
Deught maeckt Edel.

Generositas bene explorata

Vele Natuur-kundigers hebben den aert en eygenschap deses Vogels beschreven / en boden al sijn scherp gesichte seer geprezen; te meer om dat hy is gestelt als een Koningh ober de Vogelen / wermits hy Jupiter met sijnen schitterende bliem ober al plach te boeren / en op sijne wiecken te dragen / met meer andere dingen die de Poeten versiert hebben. Alleen heeftmen dit hier mede willen yptheelden / dat de Adelaers hare jongen gestadigh tegens de Sonne doen starren / en haer gewenueit de skonkerige en stralende blammen te verdragen: Maer wiens gesichte sy hier toe te zwack bevinden / die wort als een onedele en bastaert-vrucht van haer verworpen; alsoo dat dit de toetse is waer mede sy het edele ypt het onedele weten te onderscheyden. Hier ypt hebben veel geoordeelt dat men de deught en dapperheydt oock alsoo booz een peder behoorde in 't werck te stellen / en booz gestadige oeffeninge te plegen / dat oock hare handelingen in 't licht der Sonne / dat is booz alle de Werrelt / wel mochten ghesien worden. Hier toe werde ingevoert ypt Seneca, hoe dat Livius Drusus een huys wilde bouwen in sijn Palleys / waer van de

Bou

Ghy Vogel die supijn derft in sijn bliem trotsen /
En dragen desen Godt op bergen en op rotsen /
 Ghy trotst hier pœbi lamp / de Krossen en het Licht /
 En wijckt niet booz sijn blam noch sickerig gesicht:
 Hier toetst gy u geslacht de bastaerds en de kind'ren /
 Ghy soeckt 't on-edel joagh dooz uwe deught te hând'ren /
 Ghy heurt u hooge stam in dees bergulde hoets /
 En strijkt dien eed'len aerd aen dees verheben toets.
 „Wie d'Adel wil niet pzaecht en pzonkerp besmetten /
 „En niet eens op de deught (den rechten Adel) letten /
 „Die loopt te verr'ban honck. de Adel word bezoeft /
 „En aen der deughden toets gestreecken en getoest.
 „A Adel is een waen / u helmen en u zwaerden /
 „A schilden en u stam die zijn van geender waerden:
 „Indien de ware deught verbyeemt is van u Hof /
 „Wech met u hooge pzaecht / het krijght een edel lof.
 „Dit is een Edel Helder / van Adelyken bloede /
 „Die Godt drae ght in sijn Ziel / en broom is van gemoede:
 „Die 't goede doet uyt lust / uyt liefde van de deught /
 „En houdt de bzeese Godts den Adel en sijn bzeught.

Soumeester hem verschepte aftepheningen toonende / sende
 't selve soo te konnen maecken / dat niemant hem soude be-
 sien: waer op hy antwoorde / indien ghy immers een konste-
 naer wilt zijn / maecht alsoo mijn huys / dat alle menschen
 van buyten sien mogen wat van my daer binnen bedzevert
 wort: Waer mede hy wilde te kennē geben / dat men alle syne
 saccken soo moeste bestieren / dat die in 't licht des werrelts
 booz neder een mochtē ten toone staen / en niet als bastaerden
 of ondeugende moesten verwoyten en verdonkert blijven.

wie dat'er mer een recht gemoedt
 Sijn handel voor de Werrelt doet:
 Die heeft voorwaer een klaer gesicht.
 En staert na een veel hooger licht:
 De bastaerd-vrucht hy gantsch veracht.
 En monstert uyt dat snoo geslacht:
 Geluckigh die het donker vliet:
 En na de klare Sonne siet,

Exiliū ob virtutis excellentiam

HOe een vrome Ziel niet kan bezwaert noch gebannen worden/ en hoe een onrecht man geen ballingh is/ kanden by Cicero nem in sijn Paradoxen, of wonder spreuken overbloedigh lesen. Wy bewijst niet seer treffelijke redenē dat Clodius, die Cicero gebannen hadde / alwaer 't dat hy binnen Rome was/ een ballingh is/ en dat hy gebannen wesende/ vry was/ ja self dat de stadt Rome geen stadt was/ om dat aldaer de onrechtbeerdigheyt de overhant hielde. Soo maect dan de ballinghschap aen den vromen geen balling/ alleen dat hy om weldoens-wille moet hier en elders schuylen / want der vromen vaderlandt is over al. Socrates sende dat een vroom man most als een pijlaer onbeweeghlyk zijn: en gelijk Anaxarchi lichaem wel worde gestooten/ soo konde nochtans Anaxarchi stantvastigheyt niet gequetst worden. En gelijk de Jongeligh geprezen wordt / dewelcke het wierdoech-bat houdende/ terwilsen Alexander offerde / en de brandende hole in sijn mouwe gevallen zijnde / de pijn stantvastigh verdroegh/ sonder hem te verroeren/ of den Godtsdienst te verhinderen. Soo behoo-

Al langh waer 't edel hert gestorben en bertreden/
 Al langh was hy verjaeght uyt Landen en uyt Steden/
 Indien de wreetheydt kost verscheypen sijn gemoedt/
 Hy was al langh versmoort / gewentelt in het bloedt.
 Al is 't schoon dat hy moet in d' alderwoefste tijden
 De smaetheyt en de hoon van al de wereldt lieden /
 Al is 't schoon dat hy wordt berbanden en versmaet /
 Al is 't schoon dat hy wordt van peder een gehaet /
 Hy blijft de selbe Man / al wordt hy al verdoeben /
 Gestooten op den dijck / in vreesen van sijn leven /
 Hy nimmermeer bezwijcht / al draeght hy alle schandt /
 De Liefd' is eventuel gehecht aen 't Vaderlandt.
 Al moet hy met een staf doozwandelen de Rijcken /
 Hy is 't vierkante beelct / dat nimmer sal bezwijcken.
 Al moet hy naecht en bloot gelijk een ballingh gaen /
 Besiet sijn rechte staf / daer bloeytse weder aen.
 Hy vindt noch althijt troost / en midden in sijn lieden /
 Kan hy in sijn Godt verheugen en verblijden /
 En sien het alles aen : de hertseer en verdriet
 Die toetsen sijn Ziel / maer sy en quetsen niet.
 „ Wie dooz geweldt en lijf den vromen wil verdzucken /
 „ En dzyben tyrann / het sal hem niet gelucken :
 „ Al ist schoon dat hy zweeft in armoed' en in pijn :
 Wie t'onrecht wort bezdzucht / die kan geen ballingh zijn.

behooren alle / die om haer vromigheyt gebannen worden / al
 het leet dat haer wort aengedaen / lijdtsaemlijck te dzagen / en
 met gedult de upthomst verwachten.

Geluckigh wie om weldoen lijdt,
 En voor de deught gaet in den strijdt ;
 Al wordt hy van het volck versmaet,
 En van den meesten hoop gehaet :
 Sijn Ziele staer gelijk een rots,
 En past niet op des wereldts trots,
 Reyn is 't Gewissen voor den Heer,
 Dies streckt hem 't lieden tot sijn'eer.

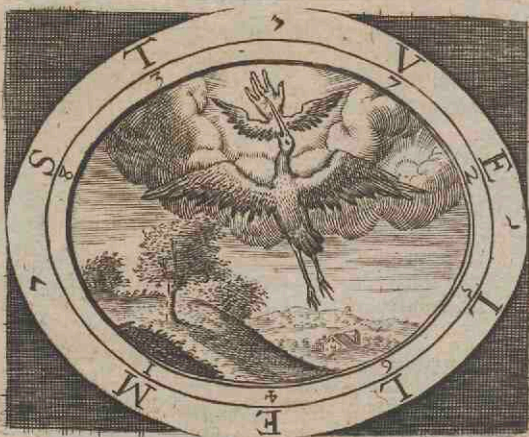
Non pugnaum esse cu deo

VWilt de Poëten by dit gebichtsel hebben willen te kennen
geven / sal veelen bekent zyn. Sy hebben hier mede de
hoogmoedighejdt en opgeblasentheydt der menschen willen
uytdrukken : want sy versierden hoe de Reusen den Godt Ju-
piter wilden bestozmen en uyt synen (Throon stozten / ober-
sulcks rolden sy de bergen op een ander / om den Hemel te be-
stoken / maer zyn door den blizem van Iupiter verplettert.
Dit wordt eygentlyck verstaen van soodanige menschen / die
hoben / aer vermogen dingen willen aenbaerden / daer toe
sy beel te zwak zijn / ja / van sulke die met hare neuswijsigheyt
in de binnen kameren van Godes geheymenissen willē dym-
gen / en Godt selve mesteren / daer sy doch alle tot schande
worden. Gelyck die geuen / die de bergen wilden doen baren /
seer belagghelijck bespot wierden / alsoo der slechts een myss-
ken booz den dagh quam / alsoo doen oock veele menschen in
geestelijcke als werreltlycke saken. Om dat Godt u niet heeft
willen alwetende hebben / heeft sy u menschen gemaect /
dat is / zwak en sterflijck ; ten eynde niemant door sijne ver-
waentheydt opgeblasen wierde om al te hoogh na den hemel
te stepperen. Icarus willende met de klaerheydt en listijcke
warmte

Ghy Snoozhers die den **Thron** des **Hemels** wilt betwegen/
 En kampen met u **Godt** / en doen hem alles tegen/
 Komt siet een leerlyck beeldt / dat dooz een volle sucht
 De bergen rost om hoogh / en voertse na de lucht.
Onbefonnen bzen! wat derf dy onderwinden?
 De bliem sal boozwaer u ydelheyt verflinden /
 U werpen in de grondt / geen hoobaerd kan bestraen/
 De trotse wordt vernieit / vertreden en verdaen.
Godts pyckel is te hard / zyn wapen is te krachtigh/
 Sijn bliem is te sel / en zyn gewelt Allmachtigh:
 Sijn donder is te sterck / te dapper en ontsien/
 Waer wildy booz zyn handt of booz sijn scrasse blien?
 Hoe derft ghy arme stof soo trottsigh opwaerts stijgen?
 En uwen grooten **Godt** soo onbersaecht bekrijgen?
 Gedenckt ghy zyt een riet / en booser als het gras/
 Dat heden is verwelcht / daer 't in zyn bloepsel was.
Wie met zyn stout geral wil alle dingh dooz gronden/
 Creedt in de vier schaer **Godts** met ongefouten moutden/
 En terght **Godt** in 't gevecht: al styght hy na de **Maen**/
 En volter bergh op bergh / ghy moet te gronde gaen.
 „ Dies wagh't u arme woym u **Schepper** uyt te dagen/
 „ Sijn gramschap is een last booz geene mensch te dragen/
 „ **W**iens harssen sich verheft en aen de **Godtheyt** wijst/
 „ **W**ordt als het grups verplet / dat booz de winden drijft.

warmte der **Sonne** te dertel spelen / wierter dooz te gronde
 gewozen. Dit zy dan een yegelyck tot een bake boozgesteit/
 om niet by der handt te nemen daer van 't begriyp of de kracht
 der menschen te zwack is om uyt te boeren / want d'opgeblassentheynt
 seght **Seneca**, is een onredeltyche beweginge, waer
 dooz alle grootsheydt der **Grooten** wort verplettert

Ghy Poghgers hoe ghy tiert en raect,
 En d'Oorlogh uyt u kaken blaect,
 Die d'Aerd en Hemel hebt ontsiekt,
 En alijt stoff van u gewelt:
 Ghy neuswijs blijft hier oock wat, scan
 En roert dit heyligh **Vyer** niet aen
Godts blixem kneust u trots verstrandt,
 En smelt het door sijn felle brandt.

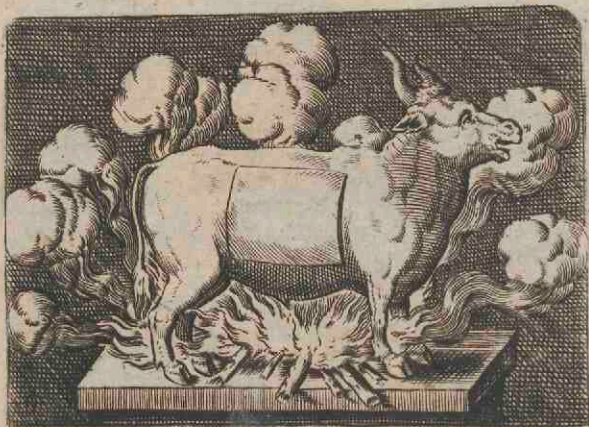
ALianus, een Grieksch Schrijver / en scherpsinnigh on-
 derzoeker der Natuure / heeft bovē alle andere de Wel-
 dadigheyt door den Storck of Oycvaer willen uytduike; want
 seght hy / Hoewel sy door gene Wet tot dese deught der wel-
 daet worden gebonden, soo worden sy nochtans door de goet-
 aardigheyt der natuure daartoe gedreven: Want sy zyn een
 spiegel waer na alle kinderen hare Ouderen / die nu onmachtig
 en zwak zyn / behooren en te spijssen te onderhouden Daer
 over meest alle Oude de jeught aenwijzen t'exempel deser vog-
 gelen / ten eynde een yder sijn plicht betrachtende / van dese
 dieren de weldaet sal leeren oeffenen. Aeneas wort hier over
 seer geprezen / die sijnen socht-ouden Vader Anchiten uyt de
 onuytblusschelijche Trojaensche vlammen / met groot gebaer
 sijnes levens op sijne schouderen heeft verlost. Geen minder
 eere wordt toegeschreven de Dochter die haren ghevangenen
 Vader niet hare borsten langen t'yd heeft onderhouden / die
 andersints door honger veroordeelt was te moeten sterben.
 Waer over ook veel oude koningen de veeidenisse des Oyc-
 vaers in hare wapen-ringen hebben doen sijden / ten eynde
 sy de Godtsdienstigheid en weldaet een yegelijc souden aen
 prijse

- D**e langh gebeende Storck wordt ober al verheben/
 En tot een waerdigh beeldt der eeren opgestelt :
 Die uyt een trouw gemoedt haer Ouders houdt in 't leven/
 Die nu zijn oudt en zwak door zwarighepdt gebelt.
 Hier siedt nae 't gesternt een handt ten Hemel baren /
 Met wiecken die daer suel gaen bobben Sou en Maen/
 Die recht na Godes Chzoon de weldaect openbaren/
 Die uyt een reyn gemoedt zijn ouders is gedaen.
 „ U rijp' en milde gift sal oock ten hemel vlieghe/
 „ En zijn van Godes handt gezegent en beloont ;
 „ Want sijn getrouwe woordt dat kan ons niet beliegen/
 „ Dermits de weldaect is hy Godt op 't hooghst gekroont.
 „ U ober schot besteeet aen Ouders / Vrienden / Magen/
 „ Of wie de armoe drucht niet pijn en niet verdriet :
 „ Verhoort de dzoebe sucht / en sielpt de uare klagen ;
 „ Want die den armen helpt / Gods zegen hy geniet.
 „ De vrecke mensch verliest sijn goet ren in 't versparen.
 „ De geber pder helpt en woeckert in den noodt /
 „ Sijn hepl bloept als een Zee / en als de water baren/
 „ En hy gaeliet sijn loon noch eynd'lijck nae de doode.

pzijsen. Daerom boert dese Godsdiensstige Vogel een ghe-
 bierchte hant na de sterren / om te bewijsen dat de weldaect na
 den Hemel stijgt / en van Godt op 't hooghste woort beloont. Hier
 over is 't dat Cicero seft / de weldadige hant baert liefde / leeft
 genustelijck / en wordt van alle menschen bemint : seft bozder /
 Indien wy 't geene wy te leen hebben, met voller mare weder-
 om geven, wat sullen wy doen, wanneer wy door weldaect uyt-
 gedaegt worden, sullen wy de vruchtbare Ackeren niet navol-
 gen, dewelke veel meer geven, als se hebben ontfangen ?

De weldaect die ghy d'Ouders toont,
 Wort hier en namaels weer geloont :
 De beesten sullen anders staen,
 En klagen uwe wreetheyt aen,
 De boom van wien ghy zijt gedaelt,
 Moet zijn gekoestert en onthaelt :
 De bastaert-vrucht wort ganfch versmaet.
 Van Godt en yder mensch gehaet.

BELLEROPHON, of
Hy graeft sich selven een Kuyl.

Malu' consiliu' consulo' p' pessimu'

VV **V**e om sijn naesten verdriet aen te doen listen bedenckt /
draeght aller menschē bloek / en valt selve in den kuyl die
hy vooz anderen heeft gegraben. Wanneer Phalaris de Tyran
van Agrigenten / om sijn gruwelijke moort-lust dagelijks nieu-
we manieren van wreetheden bedachte / heeft Perillus, om sijn-
nen Koning eenen dienst te doen / gegoten een koperen Stier /
de welke gloepent gemaeckt zijnde / ende een Mensch daer
in gesloten / een seer ellendigh en psselijck ghebaer en ghekrijt
maecte: Wanneer hy daer vooz een goede vereeringe ver-
wachte liet hy Perillum daer eerst in steken / en seyde; 't sou
onbehoorlijk wesen dat gy niet eerst soud beproebē wat konst
ghy vooz den dagh gebzacht hebt / en liet hem daer inne ver-
branden. Soo slaet de ontrouw sijn eggen meester / en wozt
als dan van niemant beklaeght. De Tyran Phalaris selve is
niet vyz gegaen / wanneer hy (na sijn lange en overgrote
moorderpen) de Burgeren tot wanhoope gebzacht hadde /
zijnsē selve op hem gevallen / en hebben hem in desen gloe-
penden

De steen berplet den kop van die sy heeft gedzeben/
 En sleggen doen om hoogh / dooz een gezwinde bondt :
 perillus had hier van den eersten raedt gegeven/
 Dies was hy 't eerste Wildt in sijnder Stieren mondt.
 Doen Phalaris upt lust van wreedheydt socht te vanden
 d'Omiosele gemeent : De Vinder van de straf
 Most eerst aen dese steen / en aen dees klippen stranden/
 En sijn Metalen Bul / die was sijn eygen graf.
 De stricken eerst gelept / de netten opgehangen/
 Verwarren 's Jagers list / en bzeugen hem om hals/
 Hy woardt in d'eygen bast geworpen en gebangen ;
 Want dit 's der vleyers loon / al zynse noch soo vals.
 Een ander juycht van herr' / en niemant heeft ontfarmen/
 Elck lacht in sijne buyst / en seght dit is de Man /
 Laet hem dees loose schalck nu roosten en verwarmen /
 En bulcken wat hy mach / hy is daer Meester van.
 „ Wilt bzeepden u gemoedt / noch tot des naesten sinerte
 „ Bedencken eenigh quaed. Onthoudt dit eens voor al.
 „ Wie tot des naesten leet boutwt listen in sijn herte /
 „ Draeght aller menschen bloeck / en siet sijn eygen val.

pendes Stier gesmeten / en met een breefsijck geloep doen
 verhzanden : En heeft alsoo beyde Heer en knecht een recht-
 vaerdige straffe op haren halse gehaelt.

wie hier sijn even-mensch beswaert,
 Moet wesen van een Tygers aert :
 Een yeder kan dit wel bevroen,
 wat gy niet wilt u selyen doen,
 Dat doet geen ander tot verdriet,
 want dit is doch de Liefdenier :
 Het net dat gy een ander spreyt,
 Dat is een strick voor u bereyt.
 De mick die gy voor and're maeckt,
 Die is een galgh daer ghy aen raeckt.
 Dus wildy welen wel bemint,
 Tot 's naesten quaedt gēen list versint.

Ninium

vbiq

uocer.

VWanneer men des menschen leven koztelijck wil obezloo-
pen / soo sal men bevinden dat de minste mislagen be-
gaen worde van te veel sich onderwonden / en de middelmaat
te verre aen de eene zijde geset te hebben. Polydamus, die in
grootte achttinge en sterckheydt was / en na dat hy veelle Eids-
derlijcke daden uptgehoert hadde / heeft upt grootte vermes-
tenthey en hoogmoedt eenen vallenden Bergh met sijne
schouderen willen onderstutten; maer hy is daer onder ver-
plet en doodt gebleven: Soo baren meest alle menschen dis
sich met al te zware saken overladen. Daerom behoort men
het geluck eerbiedighlijck te bejegenen / en 't selve niet in den
hoogsten top te setten. Dit heeft Horatius seer wel aenge-
merckt als hy sijnen Lucinium de gulde middelmaat aenprijst
wanneer hy seyd:

Bemint de gulde middelmaat,
En set ter zy den Hooschen staet:
De stormen treffen 't steyl geberght,
En wat'er trots den Hemel terghet.

Wie dat sijn schouderſ berght een last te zwaer om heffe/
 Die wort'er dooz verdrucht en dapperlijck verplet
 Wie waent dat hy 't al weet / en alle ding kan treffen/
 Die bint hem al te licht in 't ongebal beset.
 Ghy siet dit geestig beelt / den K emel overladen/
 Gedrucht van 't wichtig pack en al te zwaren last/
 Hy gaect na d'aessem toe / en hyght van sijne quaden/
 En siet hoe 't moedig hert sijn Meester heeft berrast.
 „ Ce beel is ongefoudt / soo d'Gude boozwaels spraken :
 „ Ce weynig houdt geen maet Siet eens een deftig Man/
 „ Die soeckt de rechte maet in alle ding te raken/
 „ Gelukkig die 't geluck van verre groeten kan
 „ Dat yder een sijn staet met oordeel wist te wegen/
 „ En wicken eer hy 't waegt / al 't geen hy nam ter handt/
 „ Die bont hem niet soo haest beslommet en verlegen/
 „ En speelde banckerot als Calis achter Landt.

Wat hoogh is lijdt te grooten last :
 Waer 't rijsken buygt daer scheurt de mast :
 De blixem tast Palleyſen aen,
 En laet de slechte hutten staen.

Nimium ubique nocet

VVie 't zeilt je hijft tot in den top,
 En set bree-sock en blinden op,
 En dan op storm noch buyen past,
 Die wordt te onversiens verrast.

Fortunam reverenter habe.

Dus houd u machtig onder 't Landt,
 En lecht by tijds af 't staende wandt
 't Is beter daim' aen 't roeyen slaet,
 Eer Schip en Man te gronde gaet.

BELLEROPHON, of
Hoort veel, spreekt weynigh.

Audienda plura loquenda omnia

Hoe hoogh het Swijgen en Hooren by alle verstandigē
geoordeelt is / kan men uyt de H. Schryfture / en uyt der
Philosophen leeringen doorgaens vernemen. Hoe besich is
de wyse Salomon, om het zwijgen een yeder aen te prijsen. Je-
sus Syrach c. 22. v. 31. seyd: O dat ick een slot in mynen mond
de hadde / ende een ringh in mijne lippen / &c. Wie sijn tonge
bedwinght / die wordt bemint : maer wie onnutte klap boert /
wordt over al gehaet. Een quade tonge is als een quade
windt / die over al schade brenghet : Na het is het aldersnoot-
ste dat onder alle kasteren kan worden bedacht. By Jacobum
in 't 3 cap en Proverb. 15. kondt van de deught en ondeught
der tongen overvloedig lesen. De oude Philosophen hebben
seer besich getweest om de deught het zwijgen aen te prijsen.
Waer over men leest dat Pythagoras sijne Discipelen vijf ja-
ren langh leerde zwijgen. Het zwijgen is een groote deught.
Hoozt veel / maer spreekt weynig / seyd en d' Ouden seer wijs-
felijck /

- G**hy kliekens die daer eerst komt kruppen uyt den dop)
En steecht u dertel hooft stracks na de sterren op /
En wilt dan ober al den buhlen snater voeren /
Komt leert hier aen dit beidit u rappe tonge snoeren :
 Komt leeren hoe de tong in 't om-gesloten perck /
 Moet blijven vast gepaelt met grendels stijf en sterck ;
Ten eynde 't wufte bzeyn niet vze en ongedwongen /
Koom / dooz sijn vze toom / ter zyden uyt gesprongen /
En tot sijn eygen scha / en s'even naestens schandt /
Hem stozt in eenigh vyer / en onbedachte vbrandt.
 „ Dies u gestadigh wendt tot swijgen , en tot Hooren ,
 „ Het zwijgen is u eer / de wijsheyt dooz u ooren.
 „ Hoyt wijsse sich biklaeght / dat zwijgen heeft geschaet /
 „ Maer ober al ge-eert / gebzacht tot hooge Staet.
 „ U mondt moet zyn gebzeyt / en met een ringh besloten /
 „ En d'ooren wijdt gespalckt met wijsheyt obergoten ,
 „ Ten eynde 't teeder bzeyn gequeecht met gantscher blijt.
 „ Door 't zwijgen werdt gewoon te spzeeken op sijn tijdt
 „ Gaet met dien ouden Heer Pythagoras ter scholen /
 „ En siet waer in de grondt der wijsheyt leyt berholen :
 „ 't Deel hooren is een deughdt / en 't swijgen is een eer /
 „ Wie dese lesse volght / die volght der wijssen Heer .

lijck / overmits de nature heeft gewilt / de tonge met dubbele
 holtwercken / als met tanden en lippen bebesigen / ten eynde
 die selve in de toom soude werden gehouden De ooren moe-
 ten oock opgespalckt zyn / om dat de Wijse Man daer in sou-
 de stozten de zaeylingen der goede zeden / ten eynde die selve te
 zijnder tyt beguame vzychten mochten vooztbrengen. Maer
 sy moeten gesloten zyn met Ulyse , boor het lieflijck snaren
 spel der listige en verlepde Syrenen , dat is / booz alle geple
 derte lheden / &c.

Ulyses , niet te zyn verrast ,
 Die liet sich binden aen den mast ,
 En stopte dicht sijn ooren toe .
 Ghy spruytes , zydy wijs en vroec ,
 U ooren keert van geyle praet ,
 En luystert waer de wijsheyt staet .
 Met hooren maeckt u wel bedacht ,
 En 't swijgen maeckt u heel geacht .

Prudentia obahunt omnia

Ghy die op den Chroon der eeren zijt gesteegeen / en uwen
Rijksstraf en ontsagh doet blincken / en hoobaerdelijck
als Dwinghlanden wilt heerschen / aenschoutot hoe los uwe
mogencheydt en heerschappye bebestigt is. Indie uwe Hoog-
heden niet na de reden van wijshepdt gestiert / en met de ban-
den van Gerechtighepdt worden te samen gekoppelt / vooz-
waer ghy staet op een losse en slijberige planck. Want seydt
Lipsius, hoe kan een Dozst soo veel her sloose menschen / soo
veele verscheyde sinnen / soo grooten hoop onrustige gemoede-
ren / sulcke dertele / wispeltuurge en weerzoozdige koppem / ze-
diglijck regeeren / indien de wijshepdt en voozsichtighepdt hier
geen plaetse heeft? Want in de oberstandige wyede beesten
te dwingen moet de dapperhepdt en macht worden gebuyck /
waer dooz hy eyndelijck de Oliphanten en Leeuwen kan wet-
ten stellen / maer in den menschen wijshepdt. Daerom moet
men niet soo seer sien op een machtig of dapper Dozst / als op
een Wijse. De gemeene regeeringe is als een Schip / indien
het maer met domme kracht en niet met wijshepdt soude be-
stiert

Richt na de Sterren tot u Spitsen en u Zuylen,
 En bouwt dat wichtig werck/ ten Hemel konstlig op:
 De Ift byz de Bergen weg/ graeft grondeloose kuylen/
 En giet u een Colofs met een verheben kop:

Metst om 't pzat Babel heen vast u cemente Muuren,
 En wel 't Dianas Kerck, muurt byz Mausoli Graf,
 En klutst aen Jovis beeldt, bedijft slechts byzende kuuren/
 A macht en heerschappyn en is maer vluchtig kaf.

Ghy Princen die u Rijk doet met den Scepter dab'ren/
 En dooz u groot geweliet doet zidd'ren u gemeent/
 Onwinnelijck Monarch! wat wildy hooger klab'ren;
 Hoe trots ghy u vertoont / ghy wordt te haesi berkleent.

De wijsheyt komt van hoogh en uyt den Hemel dalen/
 Gewapent met den schildt van Godts vermogen kracht/
 Die al der Grooten tzots kan lichtelijck bepalen/
 En dempen hare roem dooz een geringe macht.

„Wie Godes wijsheyt soecht te tergen en te schenden/
 „En sijne sotterny elck dzingen in 't gemoet /
 „Die leydt hast in den grondt en sterft in veel ellendent/
 „Sy stozt der Gzooten pzaht en treetse met de voet.

stiert worden/hoe haest was het aen spaenderen geplettert en
 aen klippen gebzyselt: Onder een wijs Prince heeft de Deugt
 hare belooningen / maer onder een trotse en moedige lept al-
 le wijsheyt verreden. Hier om wort Marcus Aurelius gepze-
 sen / wanneer hy met sijne Raets lieden van 't gemeene beste
 handelde: 't Is beter / seyde hy / dat ick alleen / u aller raet en
 wijsheyt volge / dan dat ghy alle / my alleen soudt volgen. Dit
 zy dan een lesse / dat alles de Wijsheyt moet gehoozamen/
 wiens Heylige Boeck ghy doozgaens moogt lesen:

VWie 's werrelts Rijk en woekte Schip,
 Kan brengen over banck en klip,
 En houden soo de middel-zec,
 En brengen 't op een stille Ree:
 Voorwaer daer heeft de wijsheydt stal,
 Daer houdt sy 't roer en stiert 'et al;
 VVan waer de wijsheydt leydt vertreen,
 Daer staor 'et deerlijck voor 't gemceen,

BELLEROPHON, of
Noch door vreele, noch Hoope.

Nec fugit, nec metuit

DE alder-braefste Heldē/die haer Vaderlant met loffelike eere
hadden dooz-geftaen/gebnycten een/Leeuw, met een zwaerdt
in hare Wapen-ringē, om te kennen te geben dat sy manhaftelyk
hare faecken wilden uyt-boeren. Wanneer Julius Caesar den ringh
vā Pompejus de Groote (na dat hy vermoort was) gebzacht wiez-
de (waer in een Leeuw / hoerēde een zwaerdt in fyne klaenwen
gegrabeert/was) weende hy bitterlyk/en fepde: O dat dapperē en
moedigh herte! By onsen tijdt schijnt de dapperhepdt hize. i affem
wederom gefcheyt te hebben/wan aer na langh moorden en ver-
dzucken / de hereenighde Landen by haer ghelwoonlyk edel Wa-
pen stelden dit debijs / *Nec fugit nec metuit* : om te kennen te gebe/
dat sy om hare byzheyt dooz te ftacn niet foudē vluchtē noch vze-
fen / maer ftantvafteghck hare faeckē uytboeren/en datse nec fe,
nec metu, noch dooz hoope/noch vzeft / daer toe fouden wordē ge-
bzacht / om haer dooz een liftrigh gefluyt in 't net te laten tzeckē:
Maer dat sy hare Chyn befchermente/foudē onbelweeglyk zijn
om niet eē edele grootmoedigheyt te dragē al het ghelweldt dat op
haer fouden mogen aendringen. Daerom gebnyct ook de Wyffe
en voozfichtige Heldt/de vader der byzheyt/dit debijs/ *Sevis tran-
quillus in undis*. dat men moft oock midden in dese verholgene zee-
bare geruft zyn/als verftaende/dat mē niet een opzecht gemoet de
gemeene

Hert is veel te groot / dat dees onbloschte Hagen /
 u in dien engen Thyn sou sluyten en beklagen.
 Ghy moet al boort en boort / en na een ander kant /
 Ra'd' Oost of Wester Son / of na 't bebroofen Landt.
 Een peder voelt u Macht / u mogenthey en Wayen.
 Den peder wil gerust in ulwe schaduw slapen.
 Van veere seer gebreeft / van binnen seer bemindt /
 U Vyandt als een Leeuw / u Dzienden als een kindt.
 De Kroonen zijn verblijdt / en sien u hooge daden /
 Onhelsen ulwe deughdt / uyt breefe van haer schaden /
 En wenschen u geluck ; op dat ghy mooght bestaen /
 En sy dooz u beschut / niet mochten t'onder gaen.
 Wy wenschen u veel heyls en overgrooten zegen /
 (De vrsuchten van u zweet soo vromelijck verkregen ;)
 Ten eynde ulwe macht / u vziend'lykheyt en deughdt /
 Mach bloeyen in de rust van een gestade jeughdt.
 „ Dat de Liefd' en trouw in u gebonden schichten
 „ Mocht blincken als de Son / wy souden in u stichten
 „ Een Goddelijck Altaer / en maken eenen handt /
 „ Tot spyt van die 't beneijt / tot roem van 't Vaderlandt.

gemeene sake tot voers vryheyt most beybere / en dan boorts God
 de sake met een geruste Ziele overgebē. Zy boegden noch daer by
 een gebondē bossel met het opschyft/ Concordia res parva
 crescit, om hare eendzachtigheyt uyt te drucken: hier in volgende
 de loffelijke voorsdaet vā Scilurus, die om sijne Zonē hare sterckheyt
 aen te wijsen/ selde hy haer een geblochten band met pylen boort
 om die te breekē/maer sulcks onmooghlijck zijnde / haelde hy elcke
 pyle in 't bysonder daer byt/die sy lichtelik vrsaken: hier uyt nam
 hy oorsaeck haer te vermanen / dat wanneer sy te samen/ gelijk
 de pyle/ in Liefde en Dziendtschap verbondē blede/ dat niemant
 haer soude te onder vrsengen; maer soo sy dooz oneenigheyt van eē
 ander afscheurde/ dat sy lichtelijck soude verniet en onder 't jock
 gebrecht worden. Dese dapperheyt heeft oock gepoort en ontfleke
 de moedigheyt van onze noyt volpreef Capitayn die welke sijns
 Heer Vaders voetslappen betredende / gebuyckt dit debijs / Is
 Maintiendray, willende hetoonen dat hy de sake / dooz sijn Heer
 Vader lofsijck aengebangen / wisde uytvoeren/ of niet sijn doodr
 besegelen: wiens kloekmoedigheyt de edel rijssende Zonne vā sijn
 ne wijse en vziendelijcke Vader niet ontaerde/maer met een def-
 tige bevalligheyt en zeldische manhaftigheyt op het spooz nabola-
 gende / heeft booz sijne Dziencelijcke loose of debijs aengenomen /
 Pratique Patrique/ daer hy mede te verstaē greeft/ dat hy ter liefde
 sijns Vaderlands/ eendzachtigh de gemeene Wypheddt wil be-
 schermen/ en dat de gedachtenisse van de groutwelijcke moozdt aen
 sijnen Heer Vader begaen / hem nimmer sal doen vergeten / he-
 met dat soodanigen hooge Ziele is aengedaen.

BELLEROPHON, of
Godt leeft, die't geeft.

fructus millocuplus.

Hoe de zegen Godes berrijckt/en van 't kleyn een groot
maecht/ wil dit uptheeldtsel eygentlijck te kennen geben
Want gelijk van een koren een stroo halm/ van een halm
een bosselken/en van een bosselken een schoof booztkomt/soo
zegt Godt uyt het penninghsken een stupber/en soo voort
tot duysentvoudige vruchten. Hierom seyden de Ouden/dat
een arm Man welbarende kan worden / wanteer hy het
kleyne gade slaende/ spaert tot een hoop/ want veel kleynthjes
hy een bergadert / sullen eyndelijck een hoop werden Daer-
om wie Godt met kleyne midde len tot het groote zegent/die
moet altydt ter rugge sien/wie hy gewerft/ en wat danckbaer-
heyt hy schuldigh is: De langhsame bergaerde hoop kan in
korter tijdt wederom seer kleyn worden / want men kan wel
van niet tot weynigh geraken / en dit weynigh kan u met
spaersaemheyt tot genoeg brengen: Maer indien men dan in
al te

Siet hier de goetheydt Gods en sijnen milden zegen:
 Siet hier een teere halm wel duysentvout gelaen/
 Een krozen stroo alleen/ dooz 't Zonne schijn en regen/
 Is zwanger en bebzucht met een ontelbaer graen.

Hier is de zegen Godts/ die daeglijchs stelt vooz oogen
 De zwachtheyt van den mensch/ en sijn gebot onberstandt:
 En doet dooz sijne gonst hem klareljck vertoogen/
 Dat d' Oberbloet allcen daelt van des Heeren handt.

Onmooglijck dat u zweet en arbejdt sou geduyen/
 Indien des Heeren staf u schatten niet vergroot:
 De Bzooden sijn niet wegh die in berleden tijen/
 Veel duysent waren spys/ en stelpen haren noot.

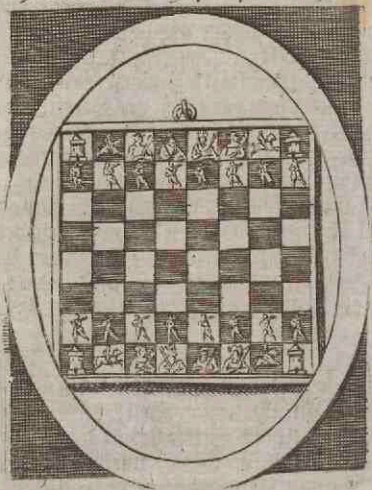
„Soo zal de zegen Godts den bzomen noch verrijcken/
 „En bullen sijn schapzaep met Oly/ Bzoodt en Wijn;
 „Want sonder 's Hemels gonst/ de menschen most bezwijkē/
 „Dermits niet buypen Godt hier kan voozspoedig sijn.

al te veel behagen heeft/ soo sal hem oock sijn weynigh en sijn
 genoegh ontslippen: Want/ Seneca schrijft/ gelijck de zwaer-
 wichtighedyt der Kroen-apren/ het stroo of den halm doet
 kraken en buypen/ alsoo doet de wichtighedyt der Oberda-
 digheyd/ en de onnutte verquistinge de lang geroeyde en op-
 gewassene goederen den hals bzyken. Soo gaet het hiez in dese
 werrelt gemeenlijck/ daer wy de danckbaerheyd en ootmoet
 behoorden plaets te geben/ drijft ons de hoogmoet der rijck-
 dommen tot sulcken dertelheyd/ dat wy noch Godt/ noch
 ons eben-naesten kennen/ alsoo dat wy/ dooz de al te groote
 om vaninge van het Geluck/ dat ons te booren soo heerlijck
 plach te verheffen/ werden verdzucht en te gronde geworpen/
 ende getaken dan in alle ellende en verachtinge.

VWie 't kleyne spaert, geraeckt tot meer;
 Doch danckbaerheyd behoort den Heer:
 Verlaet u niet op 't aerdsche goet,
 VWant dat bedrieght een hoogh gemoedt:
 Het goet is als een wilde Zee,
 Die ebt en vloeyt, soo doet het mee:
 Geluckigh wie Godts zegen acht,
 En 's werreltds ydelheydt belacht.

BELLEROPHON, of Leven om te Sterven.

Horrorum aqua, endisus.

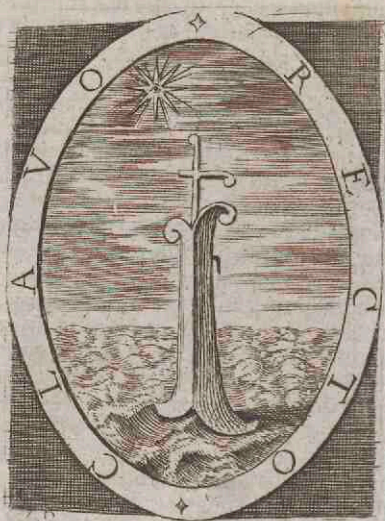
Hoe het Schaeckspel seer aerdigh by des Menschen leven
wozt geleken / sal u in dit voorszkel kostelijck werden ver-
toont. 't Schijnt datse / als met een gewapent heyz tegens
maikanderen te velde gaen / om hare Hoofden en Koningien
te bewaren / hier tegens stelt men sijne troupen / en let daer op
voorszichtelijck dat niemant dooz dese ordze home te bzeken;
en hoe voorzbedachtelijck men de selve al bewaert / soo wozt
nochtans de Koningh verrast en geslagen. Daer mede te ver-
staen wozt gegeven / dat hoe een Keiser / Koningh / Dozt of
Prins met Lijf-wacht en Hellebaerdiers beschermt / en met
wallen omgraven is / dat de doot eben stout aentreedt / en
seght: Ver op Monarch / du moetst verlaten dijn kroon / staf /
landen / goudt / peerlen en schatten / en gaen met my naecht en
bloot; niets kan dy bewaren / du moetst een gang met den ge-
meenen hoop gaen / by my gelt Koning / Prins / wijs / sot / rijk
en arm eben veel. Sy moeten my alle den tol betalen; noch
bidden / noch giften konnen my bewegen. En soo gaet't dooz
gae. 13

DEr Vizeen hooge macht / en Dozstelijke Chroonen /
 De Koninghlijke pacht / en kostelijke Kroonen /
 Der armen stropen hut / en alles wat er leeft /
 Sich onder 's doodts geweld en sijnen Scepter geeft.
 Hoe bepligh oock beset met burgten en met sloten /
 De Doodt komt onversaecht aen dese deur gestoten ;
 En roept / her op Monarch ! koom volgh aen mijne zy /
 Verlaet dijn staf en kroon / en al dijn woelery :
 Cravanten staen bergeefs met piecken en musquetten /
 Ce laeren op der wacht / om op 's doodts rond' te letten :
 Terwile datse staen / en dencken nientoers om /
 Soo volgen sy hem na / en danssen op sijn trom.
 De minnaer mist sijn Lief / en staet met dzoebe oogen /
 En midden in de bzeughdt is al de bzeught verblagen /
 De Liefde woardt gescheurt / hoe lieflijck oock gepaert /
 De Doodt siet niemandt aen / noch hoese zijn vergaert /
 Ce recht woardt van het Schaeck ons leven vergeleken /
 Waer in de Koning staet met Dienaers uytgestreken /
 En schijnt booz eene storm en oberbal beschut.
 Eplaes ! al eer hy 't gist / soo staet hy daer en dut :
 Daer woardt hy ober al bebochten en besr eden /
 Sijn Koningin berooft / en sijne bastigheden /
 Daer steecht hy in den noodt / en isser deerlijck aen.
 , Geluckigh die de doodt derf onder oogen gaen.

gaens in de wereld / terwile wy om de doodt minst dencken /
 obervalt ons die selve / en voert ons op den weg onser booz-
 vaderen. Salig zijn die gene die in den Heere sterben / want
 haer doot is kostlijck booz hem. Bernardus seyt laet ons den
 doodt niet bzeesen / want de Hemel woort den dozstigen gege-
 ven / den armen de saligheyt / den quaet-doenders quijtschel-
 dinge ; daerom laet ons niet treuren / want de dag des doodts
 is geen sterfdagh / maer een geboozte dag. Men moet / segt
 Lactantius, den doot schatten na de hoedanigheyt des levens :
 die dat selve in Godbzeesentheyt heeft obergebzacht / die is de
 doot soet en aengenaem : Want de wereldt is slechts als een
 hooge Schoole / en ons leven is maer een woelery en besig-
 heyt / de tijdt is onse Heermeester / en dit is het hozt begrip
 van alles / dat men geleert heeft te sterven.

De Doodt klopt onversaecht aen 't hof,
 En roept Monarch! ghy moeder of :
 Drees wigh is rijck arm en gemeen,
 Bereydt u huys, ghy moeder heen,

Geluckigh die het sterven leert,
 En die sijn doen na G. de keert,
 En denkt dit is de laeste stont,
 Ick wil my wathen voor de sond.

Wie met een oprecht gemoedt dooz de woedende en ra-
 sende Zee baren veyligh meent te baren / moet wesen
 als een Roer / dat / hoewel het van alle zijden van de golven
 wozt oberballen / ebenwel zijn rechte cours en streeck houdt/
 niet passen op 't geweldt der dzengende en zwalpende bupen/
 die het Schreepken nu dus / dan soo / gints en weder werpen/
 en met alle kracht soecken te oberweldigden: maer hy moet
 oock midden in dese woeste en wilde Werrelt altydt sijn hert
 en ooge gevest houden / om met een dapper en manlijck herte
 alle de rampen deser rasender wildernisse te oberwinnen.
 Hy moet wesen als de Palm boom die tegen alle de wich-
 tighedt der onspoeden / sijn hoost midden onder alle oploo-
 pen en stozmen stant vastelijck kan opheffen / en gerust / in alle
 woeterpe / op sijn reyn gewisse steunen / en starren na Ten
 vaste en secker hoore der aenstaende verlossinge / veylende
 altydt

Wie dooz het woefte mey? / en dooz de wilde baren
 Dan 't ongetemde volk gerustelijck wil baren/
 Moet wesen alseen Roer, dat midden in de Zee
 Op Gods genade drijft / naer een gewenste ree.
 Godt is alleen het wit / de Hemel is de baken /
 Of schoon de Son haer glants wou bergen en versaken/
 Soo houdt hy in 't gesicht de Noozd ster en de peyl/
 En siet althijt om hoog / en houdt een ooggh in 't zepl.
 „ De werrelt is een Zee / waer in de menschen leven /
 „ Een woefte woelery met alle windt gedzeben :
 „ Nu hoogh en weder leegh / nu soet / dan weder suur /
 „ Nu droebig en nu bly / nu bzolijck en nu stuur :
 „ Nu vol van hoop en vrees / nu hertelijck verlangen /
 „ Nu wederom vol schzicks / met zwarigheydt omhangens
 „ Nu rijk / nu weder arm / dan weeldzig en dan bloot /
 „ Nu pijnelijck verdziet / en een gestade doodt.
 „ Maer wie dooz dese stozm / dooz 't hollen van de wagen /
 „ En in dees wilden hoop hem bzoemelijck kan dzagen /
 „ Gaet ober klip en banck / gaet ober ebb' en bloedt /
 „ En midden nooz het byer met een oprecht gemoedt.

---

althijt met de reden na de rechte hoogte / dat is na de bewa-
 ringe Godes / die midden dooz de blammen en dysselijcke
 holcken / den synen ongefehent kan bewaren. Hierom seght
 een seer wijs Man, dat de vzoome zijn als het Surckel of su-
 ring / 't welk / of het schoon getreden en gepar se wort / so wast
 het doch wederom daer tegens aen ; en steeckt sijn hoost te
 gronder op.

Geluckigh die door 't woefte rondt,
 En door des Meyrs verbolgen grondt,
 Die midden door de felle gloedt,
 Kan treden met een vroom gemoedt:
 Die is gelijk het fijnste goudt,
 Dat in het vyer sijn krachten houdt:
 Hoe dat men 't stoockt, hoe dat men 't ziet,
 't Verliest van sijne deughden niet.

Dulcia mixta malis

HOe schandelijck sich dese bedrogen binden, die alleen het soete en vermakelijcke willē genieten/en niet eens op de bittere na-smaeck gedencken / heeft dese beeldenisse u willen iijpt drucken. Hier is een arm Stumper afgeschildert / die alleen den Bpen meenende haren soeten honning zeem te robē / niet eens dachte dat sy niet blinmige en fenijnige angels / gewapent waren / en dat het soete verselt was met het suure. Dummermeer / seyd Seneca. is de Wellust alleen / althijt isse strijdigh / de smerte is haer een doodt-ypandin / doch de Wellust moet'er onder / bermidts sy te haest verbliēght / en de smerte of rouwe althijt kleeft aen de slippen van die de Wellust heeft genooten. De Oude schilderen de Wellust seer tierlijck met een lange sleep / op wiens bzeede boort stont geschzeben; De droefheyt volgt hier na. Alsoo datse seer wel berstonden / dat'er geen Hoose sonder dooznen / noch Wellust sonder smerte konde gebonden werden. Apulejus seyd / niet schijnt'er soo Goddelijck en soet in dese werrelt / dat niet met eenige bitterhejdt vermēnght is. Wie dan in dese werrelt de ware ruste wil soecken / die sal hem seer bedrogen viken. Terwijle wy ons met een seer lieffelijck sonneschijn soecken te her

Noyt was het soet alleen / of 't suure stont' er boren :
 Noyt kroosen sonder scherp / noyt Hage sonder dooren
 Noyt honing sonder iek / noyt Spe sonder blinck
 Noyt wellust sonder smert / noyt leben sonder schinck.
 De minnaer die verdoolt den honing meent te smaken/
 Dalt al te haest in 't net / en in der Spen liaken.
 Hy maecht een soete buyt / hy vint' er niet met al :
 Hy soeckte' er syn vermaeck / hy vint' er bitt're gal.
 Hy soeckte' er eenen d'anch van lieffelijcke Wijnen/
 Van supcker en vanckiet / hy vint' er Medicynen/
 Van Aloes en Myrzh / en 't bitter als een roet :
 En hier om krautwt den kop / dees onbedachte bloet.
 „ Een Christen die de rust wil in dees werrelt soecken/
 „ Sal haestelijck de waen in sijn gemoedt verbloecken/
 „ En sien het groot bedzogh / en sien zijn eygen schuldt/
 „ En hoe hy woedt geciert dooz lyden en geduldt.
 „ Hy moet zijn eygen kruys op sijne schouder s laden/
 „ Dooz on-eer en dooz schant / dooz goeden en dooz quaden/
 „ En nemen 't al in danck wat Godes goetheyt doet/
 „ Genieten 's Hemels gunst / maer sien het kruys te moet.
 „ En yder zn bedacht dat d'abont heeft zijn mozgen/
 „ Dat yder heeft zijn beurt / en yder dagh zijn sozgen.
 „ Nu regen / en nu Son / nu hett' en weder kou/
 „ Nu bzolijckheyt en bzenght / dan treurigheyt en rou.

berlustigen / oberballen ons de buisen / slozmen en 't onweder.
 Terwijl wy meenen seker en gelwis te zijn / obervallt ons de
 wyede robers / de blammen / baren / Myrsen en gelwelben.
 Terwijl wy de blijdschay om-armen / komt ons de ellende
 verrasschen / en werpt ons ellendigh in den doot. Nimmer
 meer is de bzenghde alleen. Dit verstondt den wijzen Kreyser
 seer wel : die op een dagh dzy geluckige tijdingen kziigende/
 uyt riep / O Goden ! matight doch dese mijne blijdschay
 niet eenigh kleyn ongeluck : bzeesende dat' er een zware na-
 slagh op volgen soude. Soo moeten wy dan alle hier dooz ge-
 waerschout wesen / om ons niet op 't soete alleen te bergapen/
 maer doch het bittere te gemoet sien / ten eynde wy niet dooz
 de droefheyt verrascht worden / en klagende uytbarsten :

Wie had oyt dit quaet geloof ;	} Ach! daer quam die pijn aen boort,	
Dat loo haest ons vreugde rooft:		} Die ons al de vreughde stoort:
Laes! wy meenden dat het soet,		} Hoe geluck'ig is de man,
Kinteld' alijt ons gemoet ;		} Die 't van beyds bemerkken kon.

*Ornament et excolitio ac dignitate
ac preeminencia*

Hier wil het edele met het onedele / 't verachtste met het
verhevenste kampen Hier woꝝdt de Adelaer geſieldt als
Koning der vogelen / de welke den donder en bliem Godt
op ſyne wiecken plag te voeren / om in het geſelſchap van
Apollo en de Zaugh Goddinnen te verkeeren / die niet wil
wijſken vooz nemant / om ober te gehen het recht van de Liere
Apollinis, en daer beneſſens de cere / van de Lauwer-bladen
verkeeren te hebben. Dit woꝝdt dan geſtelt tegen die geen en
die al te lichtbaerdig eens anders wetenſchappen willen laſte-
ren om geſien te welen / ten miuſten datſe geacht ſullen wer-
den om ook wat te ſchijnen. Naziancenus beſtraſte te ſijner
tijde de waen wiſhpeyt deſer luyden dooz een aerdige gelijke-
niſſe Want / ſepde hy / een peder behoort hem met het ſijne te
bernotgen. Zydy wijs / of tracht ghy na wiſhpeydt / weſt te
breden. Ghy kont niet alle verheben zyn / bedenckt dan dat
ghy minder zyt. Maer om verhebe te zyn / ſoo ſpant niet met

Wie met een stout gemoed zijn meerder wil verachten/
 En haben sijn beroep na heerscapppe trachten/
 Dan peder word beschimpt. Dit is de beste man/
 Die zijn vertrouwde staet met lof bedienen kan.
 „ Ghy die tot hooger staet noch anipten zijt verkoren/
 „ Laet u onweten bym aen geen menschen hooren/
 „ Als of gy woud de Goon strachs rucken wptter hand/
 „ Den Scepter en de Kroon / en dwingen 't gantse land;
 „ En ghy die Phoebi Hier zijt ongewoon te roeren/
 „ Laet u uw' eygen waen niet al te licht verboeren.
 „ Men dzincht der Goden dzanck / en 't overheppligh nat/
 „ Niet wpt een vuple poel / noch wpt een mozsligh vat.
 „ Apollo kranst den geest van sijnz Speel-genoten:
 „ 't Verwatnd' en moedigh volck dat wort er wpt gestoten.
 „ De upl die is geen balck / de toom die maectt geen paerd/
 „ Het kleet dat maectt geē mā / noch ooch de schede 't zwaert.
 „ Soo yder sijn beroep met reden wist te dzijven/
 „ Dan sou elck een gerust in sijn beroepingh blijven/
 „ En trachten na geen staet / na tijtel of na pzaecht/
 „ Want plompe hoobaerdp wordt over al beracht.

de quaden aen: hondy geen Arent wesk dat is de verhebenste/
 word dan geen Oberste over de Houken of nauwen / dat is
 over Fielen en rabouwen/om u wijsheyd te laten blyken. Het
 word een peder niet gegeven. Sooz den Salamander worden
 de quade menschen verfraen / de welke alleen daer ober wpt
 sijn/om een yder te beschadigen. Want dooz haer groote kou-
 de / vergiften sy alles / waer sy by komen. Sooz doen ook die
 geene / die hout van denjt zijn / vergiftende dooz haren om-
 megang de goede zeeden en 't leven van andere menschen.

Nemo sua sorte contentus.

Soo yder een bleef by het sijn,
 De werrelde leefd' in minder pijn,
 Maer nu elck een wat anders wil,
 Nu stoot des werrelts ronde spil,
 De onderdaen wil voeren 't regr,
 De meester moet nu wesen knegr:
 Dus gaet'et, dat de VVerrelde kisse
 Mits niemand by het sijne blisse.

De daed van Marcus Furius Camillus, de Romeynsche
 Welde-oberste/wozt seer lofslyk by Livium in sijn 2 boek
 gepresen; want als hy de stad van Valisco dooz sijn heyzlegers
 hadde omcingelt/en by na tot overgebinge gedwongē/komt
 de schoolmeester der selver stad / met der burgers school kin-
 deren/ die hy dooz bedrog hadde wytgelockt/by Camillum, en
 geeft hem raed hoe hy dooz dese kinderen de stad tot overge-
 bingē soude dwingen. Camillus, die hem manlyk hadde ge-
 dragen / wilde sijn eer dooz des meesters troulooshepd niet
 besced'len / maer liet dien verradersche Schoolmeester van
 dese kinderen geffelen / en alsoo weder ter stad boeren. Dese
 daet outstach sodanige liefde in't hert der burgeren/dat sy Ca-
 millo de stad overgaven/ en getuygden / dat de deugt meerder
 sterckhepd hadde als de Romeynsche wapenen. De daet en
 beleefsthepd Scipionis is ook aanmerckens waerdig/ waanneer
 hy de jonge dochter van Carthago die hem als een uytneemend
 pandt toegezacht wierde / ongeschent haren bruydegom we-
 det om bereede/ en berwekte alsoo dooz dese sijne beleefsthepd
 een meerder gunste in de herten der volcken / als oyt de heyz-
 krachten en't geweld vermogten. Maer of wel de verraderpe
 den Gzeten gevalt/so hatē sy doch den verrader; gelijk by ver-
 schep-

Draeght nu verschulde straf / en voelt de selle roeden /
 De wraake van u schuld / dooz teedere gemoeden /
 De stramen in u huyd / de smaet en oock de schand /
 De Venlen op u rug / berrader van het land !

Ghy meent een edel hert te leyden en te tergen /
 Hoe derfop (snoode Boef) my utwe boosheyd bergen ?
 Ich soeck dooz eer en deugt te voeren mijne macht /
 En niet dooz schelmery te cier en mijn geslacht.

De Stad is in mijn macht / de poozten staen my open /
 Ich wil mijn manlijck hert dooz geen berrader koopē :
 Mijn daden sullen staen / gelyck een held re sterr /
 Dooz yder een ten toon / en lichten al van herr'.

„ Wie dooz een byzontē ziel wil steden t'onderbyzengen /

„ Moet geen berraderp noch tyranp gehengen ;

„ Maer blyven op syn kracht en op syn eere staen ;

„ Want anders sal syn lof te lichtelijck vergaen.

„ Wie winnen wil dooz macht / moet winnen dooz de reden /

„ Hier dooz is dat dees Held verkreeg de schoone steden ;

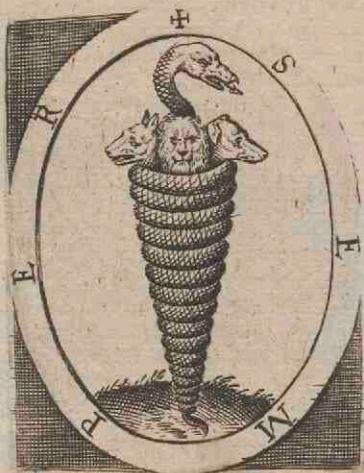
„ Want Heedelijckheyd dees Stad en alles heeft her stelt /

„ Meer als der grooren macht / en al 't Romeyns geweld.

schepde volcken dickwyls is gebleken. Men leeft hoe Jaropelc.
 Gzoothertog der Russen / uytgemaecht hadde een Ongerz E-
 delman / om Boleslaus, koning van Polen / om te byzengē ; maer
 sulks volbzacht zijnde / liet hem de Hertog der Russen selbe do-
 den / en sijn vogen uytsteken / sijn tonge uyttreken / en sijn heyl-
 mlyk lit affnijden / tot haet des moordenaers. De Agyraspides
 of Macedonise soldaten / woerden versocht van Antigonus, om
 haren algemeenen hooftman Euminedes (sijnen pikanten by-
 and om te byzengen / en na dat sy 't selbe gedaen hadden / liet hy
 die alle dooden / alsoo dat gene daer van in Macedonie weder
 keerden. Mahomet de tweede / willende sijn byoeder om 't leven
 byzengen / versocht daer toe een van sijne Oberste / dewelke hem
 verstikte dooz 't ingozgelen van 't water ; maer hy leverde dien
 berrader aen sijn moeder ober / die hem ter stont dee ombzengē
 en mage en 't hert daer uythalende / wierp het vooz de houden.
 Daerom seyt mē wel te recht, *Proditionem amo, proditorem odi.*

Door kragt wel stelden sijn vermant,	De deugt dringt midden in het berr :
Dog deugde wint het ganse landt :	En maecte daer een soo klare baen,
Geerijlen, busen, noch kaptouw,	Dat poorten, vesten open staen, (meer
Macke sulken vres als deugt wel son,	Dus windt een Held door deught veel
Al stormen burg of schans om verd,	Als met een wel-gewapent heyt.

BELLEROPHON, of
Eendracht maeckt Maecht.

Hoedanig een Rijk moet werden bevestight / en in waer-
kerheid staende blijven / heeft men met dit voorbeeld en
d'omschrijvinge **S E M P E R** willen te kennen geben. Sy ver-
staen dat een Rijk **A L L E - T Y T** met dese vier deughden
moet gewapent zijn; doch also dat de Voorzichtigheid mo-
ste wesen als een volkwerck / waer in alle de andere gesloten
waren / want niemands macht / plagh Xenophon te seggen/
is profijtich / so die selve met wijsheid en voorzichtigheid
niet is bevestight. Hierom is de Slang als een vaste band om
den Leeuw, dat is de sterckheid / om den Hond, dat is de ge-
trouwigheid / om den Vos, dat is loosheid en dooztraptheid /
gestingert / om te betoegnen / dat dese in een gemeene Staet
ten hooghsten nodigh zijn. Dan om sijn Rijk te bewaren /
moet een Doest of Pynce een Argus wesen / die wijsfelijk op
alle de behendigheden der vanden weet te letten / en als dan
die selve met getrouwigheid / dapperheid en kloekheid tegē-
staen. Want hier in is ten hooghsten een **P y n s** of gemeene
staet

Komt hier die sit aen 't roer om Rijcken te besiezen /
 Om booz 't gemeene best te sozgen booz u plicht :
 Siet hier een vaste strick van vierderlepe Dieren /
 Een baken booz u Staet / en Spiegel booz 't gesicht.

Siet hoe de Slang den Vos, den Leeuw en Houd omwonde
 Heeft met zijn krummel-staert geblochten in een hoop ;
 Een epide dese vier met sziehen vast gebonden /
 Geduurig soude zijn in eene vaste knoop.

De Slang is wonder gaent, en siet met hondert oogen :
 De Hond is Liefd' en trouw / en wacker obez al :
 De Leeuwe en Aentwen hert / en dapper van bezmogen /
 En 't Vosken leep en loos / die 't wel bespieden sal.

„ Wanner 't boozsichtig hert heeft trouw in sijne steden /
 „ Met dapperheyd en list in een oyzrechte sin /
 „ Wie mocht 'er brabet schild van Staet of Hfer smeden /
 „ Om wederom 't berdeest te splissen met de min ;
 „ Houdt d'eendzacht als een schat / die alles gaet te boben /
 „ En poogt dat suod gespuyt / de bitterheyd en haet /
 „ Ce drijven uyt u Ziel. Hy is waetzt om te loben /
 „ Die tusschen liefd'en breez regeert deez woeste Staet.

staet gelegen / dat men also den oorlog boeze / dat 'er de Dze
 de uyt te beoogen is ; en dat men na alle uytgestaen gebaez /
 zijn Schip / dat is de regeeringe / mach uyt de verholgen zee-
 bazen / met alle syn ladinge / behouden te lande brengen. Diez
 toe moet alle wysheyd en boozsichtigheyd strecken / tot ver-
 lossinge van het leven en de Zielen der Onderdanen / om al-
 so te ontgaen de slaverny die booz een byze Ziele ondraeghlyk
 is. Wiens wackerheyd booz der Onderdanen geruste slaep /
 wiens arbeid allez ledigheyd / wiens naer stigheyd booz aller
 achtloosheyd / altyd besozgt en bekommert is / dien soude
 ick eer / segt Seneca, eenen aerdschen God, als eenen Prince
 verben noemen.

Gelukkig waer der landen stut
 Is met soo stercken wal beschut ;
 Gelukkig is der Landen staet,
 Door trouwe macht en wijse raed ;
 En waer men na de welvaert tracht,
 En op der Volcken vryheyd acht,
 En houdt de Gods-vrucht als een pand,
 Daer blijft de zegen in het land.

BELLEROPHON, of

By den Wijsen wortmen ge-eert.

*Illic locus est, ubi jaceret est, et
apolline dignus.*

Ghy die op de toppen van Helicon of Parnassus zijt gesteden Nectar hebt gesogen / komt en verwaecht u met dese liefelijcke onthalinge: Hier is de plaetse daer de konsten geoefsent / daer de deugden geloont / daer de Hemelsche Melodye en 't snaren-spel worden gegalmt / en waer Apollo met sijne Liere den hoogsten toon boert / dien de Konst-godinnen met een verhenglijcke ober een-kominge nabolgen. Hier worden de kranskens en de Tauwer bladen geblocht / en de lieflijcke krupdekens geplucht / om te drucken om 't booz-hoofst van hare kousi-liebende Minnaers: een eere die meerder pzielt om in goede wetenschappen boozt te baren / als der Princen hooge schatten. Hier vlieghe men tot aen de Mane / ja boven de Sonne / ja men sijnge met sijn geblerkte sinne tot boven de sterren / en men gaet met sijn lustgierig bzejn door snuffelen al de wonder wercken Godts / daer mede geen on-

gelle-

En mocht ick rhoebi hoets / en Helicon bestijgen /
 Of op Parnassi kruyn by mijn geselschap staen;
 Alwaer 't schoon dat ick sou na mijnen aessen hijgen /
 Ick sou in 't heplig Chooz met haer ten danse gaen.
 Mijn hoofd sou zijn omwoelt met groene Lauwer-bladen /
 Met Rooskens en met Palm / en allerley cieraedt /
 Wy souden ons te saem in haren Nectar baden /
 En dvincken 't edel nat met opgehoopte maet.
 Wy souden onse sang verheffen na de snaren /
 En stellen onse Harp naer Clioos hoog geluyt:
 Ons Dichten souden sich met hare Luyten paren /
 En schat'ren hare vzeugdt met blijder keelen uyt.
 Daer wordtmen met den stroom van Pegasus begoten /
 Daer springt een klare bron / daer schenchtmen heplig vocht /
 Apollo hippelt booz / en dan de Speelgenoten /
 Daer word de tijd met konst en wijsheyt oberbrocht.
 „ Wie sich by wijsen voegt / en deugde soecht te leeren /
 „ Verkiest een sulcke schat die nimmermeer vergaet:
 „ Sijn treffelijcke konst sal hem gestadig eeren /
 „ En cieren al sijn doen wat hy ter handen slaet.

geslepen verstandt pets gemeen heeft. Hier is de Tempel van
 Apollo, hier zijn de heplige by een komsten / hier komt Jupiter
 selve om sich te bermaken / hier worden alle de deuntjes van
 de zedige liefde gequeelt / en de deughdt wort hier na hare
 waerdne verheben. Dit is de Hemel die haer de Gude Poorten
 versiert hebben / daerse in een uyt stekende lust souden leven:
 in 't hozte / daer de wijsheyt soude geleert werden / &c.

Maer wie'er is van Godt geleert,
 Al vry een ander Godtheydt eert:
 De konsten hebben haer vermaeck,
 Maer wijsheyt is een ander saeck,
 Sy komt nier uyt den klare vloet,
 Van 't Paerdt geslagen met de voet;
 Maer daekt in 't hert van boven neer,
 Door gunsten van dien grooten Heer.

BELLEROPHON, of
De gestadige Jager wint.

Activa et negotiosa vita.

Dese Dieren wierden genoot Hippocentauri, om datse
uyt half Paerdt en mensche bestonden: sy hadden hare
woonplaette in Thessalien / ontrent den Berg pelion, waer
van verscheyde dingen seer fabuleus worden verhaelt. Ia
men schryft dat S. Antonius gereyft komende/en van den weg
afgedwaelt zijnde / van dit Dier op den rechten wegh is ge-
bracht. Dit willen wy dan hier mede te kennen geven / dat
alsoo dit Dier seer wercklijck besich was in 't jagen / rennen
en vlieden / dat alsoo een mensche behoorde naerstig te wesen
in 't bestieren van sijne handelingen / tot de dengt en Godtsa-
ligheyt; op dat wy alsoo dooz ons besig leven mogen de der-
telheden ontrecken hare inbeeldingen en ydele spiegelingen;
waer ook dickwils ook de hoochste/van den Koninglycken
weg der dengden werden afgetrocken. Daer wy doen in 't te-
genbeel / en laten ons dooz de wellusten/en dooz de gestadige
hope der winningen/als rasende/betoberen; also dat onse her-
ten en gedachten daer mede zwanger gaen/eben als die geuen
die 't boozgaende vergetende/altijt naer 't ander ommesien. En
met een quijnende geldt sucht naer 't oneyndelyk hopen/daer
doch niemant toe sal geraken: Want de goederen dese wer-
relde's

VV Je 't leven na dit beeldd wil levendig bertogen /
 Die sta een wenig stil / en sie met open oogen /
 Hoe 't leven is gelijk dit Monster / dat gezwindt /
 Dliegt ober berg en dal / en suelder als de windt :
 't Is nimmermeer gerust / 't is ober alte jagen /
 't Doecht ober al het wild dooz listen en dooz lagen :
 En altijdt op der vlucht verkrijgt het gene rust /
 Maer 't woelen is zijn vzeughdt en zijn gestade luste.
 „ Wy die dooz vuur en locht / en water zijn gedzeven /
 „ En midden in de doodt / vergeten onse leven /
 „ Wy loopen sander eynd in een gestade dzaf /
 „ En besig na de winst / soo rennen wy na 't graf.
 „ Wanneer wy van den loyp des lebens soo bestieren /
 „ In wackerheyt tot deugd / in zeden en manieren /
 „ En hijgen na het perli / de loophaan van de deugd /
 „ Genieten wy het loon van een volmaachte vzeugd :
 „ Den dzyben wy dooz blyt vnt ons verdozven sinen /
 „ De dertelhepdt en lust / de kinders van het minnen /
 „ En supzven onse Ziel / dooz d'pber en den geest /
 „ En schepden soo den mensch (dooz reden) van een Beest.

reldts konnen plaetselijk werden berbult; maer de oneynde-
 lijcke gedachten van den mensch konnē noch Hemel/ zee/ noech
 aerde berbullen. Hierom is 't dat mē placht des menschen ge-
 dachten af te beelden by het dzykante hert / en by de conte des
 Werelts want also de geheele ronte / dat is de werelt / het dzy-
 kant / dat is het hert / niet berbult en konde soo / konde ook alle
 de werrelt 's menschen hegeerlijckheyt niet versadigen. Dez-
 geefs is 't dā al te seer besig te zyn / en zyn blyt en naer sijgheit
 tot soodanige slipperige en ongestadige winslen aen te leggē /
 die op 't laetste sijn meester te schandelijk om 't leven helpen.

De sorg verruckt ons hier en daer,
 En stort ons in een groot gevaer,
 Wy rennen om het loofse goedt,
 Door klip en banck, door ebb'en vloedt :
 Het goedt is onse sorgh en vreugd,
 Het eenig voedsel van ons jeugd :
 VVy dromen, gapen al van winst
 Op deugd gedencimen alderminst ;
 Het goet most eerst-mael zyn gefocht,
 't Is tijdts genoeg op deugd gedocht.
 „ Vergeefs is 't dat gy deugd vergeet,
 De doot staet voer u winst gereet,

Hemels-Triumph.

Of

HEYLIGE DICHTEN,

Tet eeren de Geboorte

JESU CHRISTI,

En andere Oeffeningen der Godtsaligheydt.

Christ-Liedeken,

Op de Geboorte onses Heeren JESU CHRISTI.

Dops van den 118 Psalm:

Dancket den Heer seer hoogh gepresen, &c.

Schoutwt aen die trots' en hoog-gebooren/
 A zetels tot de Sterren houdt/
 En die dooz' pracht elk wilt bekooren /
 Dooz' 't yzalen in flutweel en goudt.
 Komt hier / ick sal u bergelycken/
 En schild'zen uwe snootheyt af:
 't Palleersel en 't blanchet affstrijcken/
 Daer mee gy ciert u byzooze graf.

2. Schout aen / seg ik / gy grootsehe menschen/
 En siet u Koning hier veracht:
 Ghy die volgt uwe lust en wenschen /
 Komt siet u Vorst in syne pracht.
 Ghy zijt gesien / gy zijt verheben/
 Mercht eens hoe werdt u Heer gehaet:
 Ghy leeft in weeld' / en hy moet beven
 Van kout en armoe seer versmaet.

3. Ghy zijt gesmickt / ghy zijt gepeereit/
 Damast en zijd' is uwe dzacht :
 Ghy glinst in grootsheyt voor de werelt/
 A hoobaerd blinkt in volle macht :
 A pratt' en preutsche dertelheden/
 Die steng'ren in den hoogsten top :
 A gasten / bzaffen / wulpsigheden/
 Die klimmen tot den Hemel op.

4. Siet hier 't gepzael van ulwen Koning,
 Siet hier 't gepzonck van sijne staet :
 Siet hier sijn marn're gulde wooning/
 Siet hier sijn pzaecht en oberdaedt.
 Hier is 't flutweel / hier sijn de tassen/
 Hier is 't flutwijn en 't sachte bedt /
 Hier is 't bozdruufsel / hier de kassen/
 Met kanten / stickfels / dicht beset.

5. Hier leydt u Heyland hoogh gepzefen/
 In sijn verheben Majesteit/
 Die 't al moet onderdanig wesen/
 Siet hoe hy hier verschoben leydt ;
 Wy die de werrelt heeft geschapen/
 Wiens heerschappyn streckt ober al /
 Die moet nu in een Crebbe slapen/
 En rusten in een Beeste-stal.

6. De menschen schijnen / ach ! niet waerdigh/
 De glory van sijn heerlijckheydt :
 De Beelkens ons berdoemen vaerdig
 Van onse groot' ou danckbaerheydt.
 Hier leydt ons Held, ons Prins, ons Heere,
 Veracht op 't hoy, en snoode kaf :
 De windsels ziju wel slecht en teere:
 Dies' gruwel' een pegelijck daer af.

7. De Vossen hebben hare holen/
 De Vogelkens haer eygen nest ;
 Maer onse Vorst (epiaes !) moet dolen/
 En klagen droevig op het lest.

Doch gy die zijt uyt Godt geboren /
 Versmaet hem niet de werrelt niet :
 Hy soecht u gy die zijt verloren /
 En heelt u smerten en berdziet:

* * * *

Rustplaets

8. De VVinter is by hem verkoren /
 Om ons te kleeden met sijn woord :
 De Scal, hoe slecht dat's ons staet boozen /
 Bzengt heerlijkheyd en hooghepd boozt.
 Hy kiest de narre dzoebe Nachten,
 (Daer yeder een boozt yst en zwicht /)
 Om onse dupstere gedachten /
 t' Ontsteken door sijn Goddelijck Licht,

9. Wel salig zijt de ziel en oogen /
 Van die ons Heylandt innig schoutwt :
 Ghy zijt O blinde Mensch ! bedrogen /
 Indien gy op een ander houtwt.
 Hy is der Heyd'nen Licht en Leben ;
 De Eer van Israels heerlijk hups /
 Die booz ons sond' sich heeft gegeven /
 Gewillig aen 't verbloechte kruzys.

10. Gy ! laet ons desen Koning loben /
 (De Sonne der Gerechtigheyt,)
 Die arm en nedrig komt van hoven /
 t' Erbarmen ons' ellendigheyt.
 Laet ons ophieven sup' re handen /
 En d' offer onse lippen gaen
 Tot hem / die dunvel / sond' en schanden /
 Verplet heeft en te niet gedaen.

11. Laet ons den Ouden Mensch affsterben /
 En dragen Godts vaniere recht :
 Want anders sullen wy verwerpen /
 Het antwoozdt van dien hoosen knecht.
 Heer wilt met u genade houtoen /
 Ons Hert, 't welck is een huyle Scal :
 Wilt daer u krebb' en Woonstee houtwen /
 Die nimmermeer verballen sal.

12. En met wat Goddelijker keelen
 Singt 's Hemels Heyschaer uwen lof:
 Van Vreugt / O Herderkens wilt queelen/
 En hoorsen hare stemme of.
 Gode zy d'Eer, sy heplig singen:
 Vreed' op der Aerd, den Menschen vreugt:
 En! laet ons al van blijdschap spzingen/
 En zijn in 't Nieuwe-Jaer verheugt.

Herders-Gefang.

Stemme: *Het daget uyt den Oosten, &c.*

Ges Hemels Burgerije verkondigt met gesca
 Een overblijde mare / die ick u singen sal:
 Een overblijde mare / Ec.

2. Daer is een kind geboren te Bethlem' in een Stal/
 Wiens Sterre men siet blincken / en schijnen over al:
 Wiens Sterre men siet blincken / Ec.

3. Een kind / dog uytberkoren / Emanuël die Heer/
 aer yeder booz moet knielen / en kennen sijne leer:
 Daer yeder booz moet knielen / Ec.

4. Dat booz de sagte pluymen / booz slichselfs en zatijn /
 Moet rusten in een krebbe / op 't stroy by Os en Swijn/
 Moet rusten in een krebbe / Ec.

5. Een kind dat dooz de tijden / booz eenwig was by God/
 Schijnt nu beragt dooz 't lyden / en tot des werrelts spot:
 Schijnt nu beragt dooz 't lyden / Ec.

6. Dat al om onse sonden moet wesen arm en slecht/
 Om ons by God te kroonen / met rijkdom en met recht:
 Om ons by God te kroonen / Ec.

7. Dat ons des Hemel vrede / der menschen lust en vreugt/
 Des Daders glants en eere / verkrijgt dooz sijne deugt:
 Des Dader s glants en eere / Ec.

8. De werrelt komt'er rasen / Herodes als verwoet/
 Wil sijne handen wasschen in dit onnoosel bloed.
 Wil sijne handen wasschen / &c.

9. Gy Dorsten gy sult sterben / soo gy de vrome schent/
 Want God sal u vernielen als hy sijn blixem sent:
 Want God sal u vernielen / &c.

12. Gy Princen en gy Heeren / of menschen wie gy zijt/
 Dalt ulven God te voete / en weest met ons verblijdt:
 Dalt ulven God te voete / &c.

Nieuw-Jaers Liedt.

Questa dolce Sirena. Of / Wilhelmus van Nassouwe.

Ick danck u lieven Heere. Oock den 130 Psalm.

De tijd die heeft haer tijden/
 En wy verand'zen mee:
 De vzeugt heeft haer verblijden/
 De vzoeshed heeft haer wee:
 Wy gaen vast quijnen / slaven /
 En onse jeugt verlijft/
 Misbruycken Godes gaven/
 In onse beste tijdt.

2. Het Jaer is om-geloopen/
 En 't niemne staet'er deur /
 Doet eens u herten open/
 En opent God de deur:
 Wy worden oudt in sonden/
 En kinders in de deugt/
 Dol stancks ziju onse wonden/
 Dol ydelheyt en vzeugt.

3. Gelyck de Slang sijn bellen/
 Vertwiffelt alle Jaer;
 Soo moet de Mensch sich stellen /
 Om 't goed te volgen naer:

Verlaten 't oude leben/
 En nemen 't nieuwe aen/
 Om sich tot deugt te geven/
 En na een beter staen.

4. Gelyck de Winterdagen

Met hagel en met snee/
 Met schizckelijke blagen
 Bestozmen onse vree;
 Soo moeten ook de quaden
 Met macht en met geweld/
 Met mannelijcke daden
 Gestut zyn en gebelt.

5. 't Is waer / het valt berdrietig/

Gestadig staen ter wacht:
 Gelooft / het is al nietig/
 Wie datter recht op acht:
 Laet u geen waen verblinden/
 De Lente weer verschijnt/
 Dan suldy bloemkens binden/
 Als koud' en vorst verdwijnt.

6. Wie eens heeft aengetogen

Het deugdelijke kleedt/
 Die siet met open oogen/
 En acht nocht blijft / noch zweet:
 't Is honing op sijn lippen/
 't Is balsam in sijn hert:
 O Mensch! waerom ontslippen
 U dagen in de suert?

7. Dangt aen / vangt aen te treden/

En wandelt op Godts padt:
 En wilt den weg bekleeden
 Naer 's Hemels hooge Stad;
 Dan sullen d'Oude tijden/
 Door dese zyn verlaert:
 Wilt daerom dapper strijden/
 Dat gy u Ziel belwaert.

Stemme :

Nuleefick in verdriet. Of/ Fortuyn eylaes bedroeft, &c.

Het Oude Jaer is heen / en 't Nieuwe komt'er aen:
 O mensch! wilt uwe ziel tot God wat hooger slaen:
 En sien eens wat een deugt en weldaed hy u doet/
 En hoe gy hem vergeet / ondanchbaer van gemoet.

2. Hy geeft ons sijn gena sijn waerheyd en sijn woort:
 Hy spijst ons broeg en spa / met zegen boort en boort:
 Hy schenkt ons sijne gunst / sijn Sonne schijn en licht/
 En toont ons ober-al sijn vriendelijck gesicht.

3. Hy heeft ons uyt gebaer / uyt allerleye nood/
 Verlost dit Oude Jaer / en midden uyt de dood:
 De krijg en diere tijd geweert / en sijne hand/
 Soo Vaderlijck gestreect / tot zegen van het Land.

4. Maer wy daer tegens Heer / zijn trouweloos en verblint/
 Wy sien dit alles aen / wy slaen het in de wind/
 Daer is noch deugt/ noch schaemt by groote noch by kleyn/
 Wat peder dicht / dat doet dat onbeschaemde brynn.

5. Om onse sond' alleen soo lijdt u naem geweld/
 Om onse stoute pracht soo word u roem gebelt/
 Om onse sond' alleen soo wordy als ver smaect/
 En by den meesten hoop bertreden en gehaet.

6. Indien gy woud met recht den Sondaer tasten aen/
 Wie sou booz uwe banck en oogen derben staen?
 Wy souden staen verbaest als een mistroostig kind/
 Dat nergens heul of troost als by sijn Dader vind.

7. Gy zijt doech onse God / en Dader die ons leyd/
 En die u liebe Doon als Midd'laer hebt geseyd:
 Siet onse zwachtheyd aen in sijn volmaecte strijd/
 Die dooz sijn dood geneest / en wederom verblijd.

8. U zegen ons verleen aen Lijf en Ziel te saem/
 En kroon dit Nieuwe-Jaer ter liefde van u Naem/
 Met vriend'lijshayd en brye / met saligheyd en bryugt/
 Dat wy hoe langhs so meer opwassen in de deugt.

Nieuw-Jaers Gefangh,

Ter gedachtenis van de Geboorte
onfes Zalighmakers

J E S U C H R I S T I.

Stem: *Hoe schoon licht ons de Morgen-ster.*

W

1. Gese weltekome EMANUEL, O langh
3. Weest weltekome o Godes Soen! Die daelt
2. verwacht de Mees-gesel / Ons Verplandt en Verhoeder /
4. uyt uwes Vaders Throon / Ons aller Heer en Broeder.
Welkom! welkom! want ons herten / vol van smer-
ten / Zijn genesen / Welkom moet ons J E S U S wesen.

A heerlijkheyt en Godtlijk licht/
Is lang vertoont door een gesicht/
In een vergulde klaer heyt:
De Vaders sagen oock van verr
A supberlijke Morgen-ster /
In vrylyckheyt en waerheyt;
Dies sy / gantsch by/
Haer gefangen / en haer gangen/
Daer na strekten /
En de volcken oock verwekten.

3. Nu neemdy aen ons vleesch en bloed/
En schenckt ons weer u eculwig goet/
En draegt des werreltds sonden;
Gy zyt om onsent wil veracht /

Als een onnosel Lam geslacht /
 Dol stramen en vol wonden.
 O Stam! o Lam!
 Dat Gods toren (kom tte boren)
 dooz u sterben /
 Om ons't leven te verwerben.

4. Wat sullen wy booz danckbaerheyd
 Bewijsen aen u Majestejt /
 Dooz dese grote deugde:
 Wy sullen't wierooch / 't edel pant /
 't Gelobe dat in liefde brant /
 Op heffen in dees bzeugde:
 Eya! Eya!
 Onse sinnen / zijn van binnen /
 Hemels droncken /
 En met uwen Most beschoncken.

5. Wat hond'er Konincklijcher pad /
 Ons leyden na der bzeugden Stad /
 Als dooz dees Lebens Doozte:
 Weest b'zolyck dan in u gemoed /
 Om-heist dit alderwaerste goed /
 Op 't heeft van sijn Schoozte:
 Hest aen! heft aen!
 Laet u snaren / opwaerts varen /
 Wilt u cieren /
 En dees Hemels blijdschap bieren.

6. Speelt daer op harpen en geklang /
 Der Eng'len toon ten boben sang /
 En singht de grote daden /
 Flught Godes eer niet luyder stem;
 Den D'ede van Jerusaleem,
 Een wonde? vol genaden.
 O D'ee! o b'ee!
 Ons gemoeden / na u goeden /
 Seer verlangen /
 Om des Lebens Kroon't ontsadgen;

7. O! laetdit b'zolyck Nieuwe-Jaer,
 Ons wesen een gewenschte Maer /

Dan een veel beter leben /
 Dan Liefd' in daed / en niet in schijn /
 Waer twist en haet mach balling zijn /
 En uyt ons Ziel herdzeben.
 O Christ! o Christ!
 Onse handen / en verstanden /
 Stiert na boben /
 Dat wy u van herten loben.

Ghesangh van het Paesch-feeft,

Stemme :

van den 34 Psalm. Iek wil zijnde verblijdt, &c.

Rijst uyt den slaep o Mensch!
 De dag der vzeugden u genaecht /
 Rijst uyt den slaep en nu ontwaecht!
 Hier krijgdy 's herten wensch.
 Hier is het reyne Lam /
 Dat onbebleekt en sonder smet /
 Dooz onse sond' sijn leben set.
 O spruyt van Davids stam!
 2. Bestrijckt u Posten dan /
 De Posten van u sondig hert /
 Met 's Lams bloed / dat bezgotten wezt /
 't Welck is des Hemels Wam';
 Op dat 's Werderbers zwaerd
 Piet sla de kinders van 't gemoed /
 Want hy loert op 't weerspannig bloed /
 Dat van sijn leer ontaerd
 3. Schozt utwe lenden sterck /
 En staet met ulwen staf gereet /
 Als wandelaers naer 't Pascha treet /
 En siet dit wonder werck.
 Siet hoe des doods geweld /
 Verhozen is met al sijn macht:
 Siet hoe hy is te grond gebzacht /
 Verlagen en gebeld.
 5. Weest dan van herten blij /
 Dat Christus u is boozgegaen /

En heeft den Doodt te niet gedaen/
Met al haer heerschappyn.

Ghy sult dan t'zijner tijdt/
Als gy dit aertsche huys verlaet /
En op des Heeren wegen gaet/
Verrijfen seer verbljdt.

5. Doch als gy 't Pascha eet/
Doet sulcks niet ongehebelt b'ood/
Want suur-deeg b'zengt u in den dood/
Wanneer gy Godt vergeet.

Legt af het oude quaed/
Den suur-deeg van u ongelooft/
Den suur-deeg van des D'upbels roof/
De sond' en overdaed.

6. Draegt Christi Kruys en Zuck/
Helpt dragen al syn smaet en last/
Wie Christum volgt sijn kruys wel past/
Van blijfop by van d'uck.

't Is aen u Heer geschiet/
Den knecht die sal 't niet beter gaen;
Dus neemt u kruys gewillig aen/
Al schijnt het u verdziet.

7. Wie b'zamelijcken strjdt/
Derwint en slaet die hem benoutwt/
Wie op Godt sijnen Heer vertrouwt/
Die acht niet wat hy lijdt.

Het lijden duurt niet lang/
Al dunckt het ons te wonder zwaer/
Godt helpt ons doch uyt al 't gebaer/
Al sijn wy zwack en kranck.

8. Want hy schenckt desen 't loon/
Den loon van 's Hemels b'zengt en lust/
In eeuwigheyd vermaeck en rust/
Een onberwelchte kroon.

Wel salig is de Mensch/
Die dus des Hemels Pascha eet/
En hier in al sijn tijdt besteeft/
Die heeft sijn lust en wensch.

Van de Sendinge des Heyligen Geests.

Stem van den 116 Psalm: Ick heb den Heer lief, &c.

O D'olijck Feest! waer in de eendracht woont/
 Waer in de Ziel is van Godts Geest ontsteecken/
 Waer in niet schuyt de snoothed der gebzecken/
 Waer daer men Liefd' en Dreed' op 't hooghste kroont.

2. Dit sagmen recht als op den Pincxter dag/
 D'Apostelen ypt liefd' van Godes waerheyd/
 'Omring een Licht van obergroote klacrhed/
 t Welck yders hooft omstraelde datmen sag.

3. Eerst quam een wind met obergroot gedzups/
 Waer na een blam op yders hooft gesprongen/
 Gelyck een byer / als met gedeelte tongen/
 En Godes Geest verbuid' het gantsche hups.

4. Het wonder-werck dat yder hoozt en siel/
 Dzingt dooz het hert in 't midden der gemoeden;
 Daer stozt de Geest sijn gaben als de bloeden/
 Daer sprzeekt de tong dat elck daer af verschiet.

5. Daer bloept een beeck / jae Goddelijcke stroom/
 Daer daelt een sap der Godthed ypt haer lippen
 't Volck stont verbaest / als onbeweegde klippen/
 En 't wonder Godts dat scheen haer als een droom.

6. Waer 's Hemels kracht wozocht een soo grooten werck
 Dat haer geluyt. verbulde al de ooren;
 Dat yder die dees stemme quam te hooren/
 Nam op den sin der woorden blijtig merck.

7. Sy spraken rond / het is geen nieuwe Most/
 Waer 't is een Geest ons van den Heer geschoncken;
 Een Wijn ons prangt / wy zijn in Gode droncken/
 Die dit alleen en niemant wercken kost.

8. Daer bloept de tong in allerhande tael/
 Daer hooztmen haer Godts groote daden prysen/
 Daer gingen sy seer krachtelijck bewysen/
 Dat Godes Geest hun nooden altermael.

9. Ontsteeckt o Godt! in ons u heplig licht/
 Aet onse tong in liefde vierig branden;
 Aet uwe Geest verlichten ons verstanden/
 Op dat de Mensch daer dooz mag zyn gesticht.

10. Van sullen wy dit vrylyk Winter-seeft/
 In Godes vrees eendzachtelych volbrengen/
 Soo dat ons hert en lippen sullen singen
 En inwen Naem verkonden in den Geest.

Morgen-gefangh, of Heerlyckheyt van de
 wonderen Godts, tot vernieringe van des
 Menschen wijsheydt.

Stem van den 9 Psalm: Heer ick wil u uyt 's herten, &c.

H Et vrylyk licht steect op sijn hoofte/
 Dat dooz de nacht so was verdoofte/
 En spzend uyt sijn vergulde stralen/
 En ciert de bergen en de dalen.

Al wat sich tot de rust begeeft /
 Du weder een nieuw leven heeft /
 En rijst so frisch en jeugdig henen /
 Om dat de dag hem is verschenen.

De dierkens en 't gebogelt mee /
 Die queelen soet / elck leeft in vree;
 De bloemkens staen met open oogen /
 En doen des Heeren lof bertogen.

De mensch verwondert / siet'er aen
 De Werreld / Hemel / Son en Maen /
 En roept / wie kan u Scheppers wercken /
 En sijne wond'ren regt bemercken ?

Ma als hy wil sich selfs dooz sien /
 U werrelt's wijshepd gaet byz blien /
 Want geen verstand / of menschen reden /
 Derft hier in 't ondersoecken treden.

Want onse God is sulck een God /
 Die met des werrelt's wijshepd spot /
 En leert haer dooz de stomme Boecken /
 Dat sijn werck niet is t' ondersoecken.

Verwondert en geloofst alleen/
 Wilt stille staen / en geensints treen
 In d' Overschaeer van Godts diepe wetten/
 Waer in u wijshepd moet verpletten.

O Heerlijck en bestendig licht!
 O Sonne van ons zwach gesicht!
 O Schepper van dees grote roudde!
 Wy dancken u uyt 's herten gronde.

Wy dancken u dat dese nacht/
 In rust en hzee is doorgebzacht:
 Wilt gy vooztaen u Engel senden/
 En alle quaden van ons wenden.

Avond-gefangh.

Stemme: *Het daget uyt den Oosten.*

DE Son is al verdweenen / en bergt vooz ons haer licht/
 De nacht schuyft haer gozdijnen / en toont een droef ge-
 De nacht schuyft haer gozdijnen / haer gozdijnen.   sicht

2. De dag is om-gelopen / eplaes! met luttel winst/
 Eplaes! vol ydelheden / met deugden alderminst:
 Eplaes! vol ydelheden / ydelheden.

3. Vol ydelhepd en weelden / vol bertelhepd en lust/
 Vol woelery en slaven is ons gewaende rust:
 Vol woelery en slaven / en slaven.

4. Bedeckt Heer ons gebzeken / met een sneeuw witte flect/
 En supbert onse smetten / met Cranen van u Sweet:
 En supbert onse smetten / onse smetten.

5. Wilt nimmermeer gedencken / aen ons bedzeven quaed/
 Maer wilt ons Heere schencken / u zegen en geraed:
 Maer wilt ons Heere schencken / Heere schencken.

6. Al schijnt ons hert te sluymen / trecht onse ziel tot dy/
 Dat wy tot beter leven ontgaen dees slaverny:
 Gaen tot een beter leven / beter leven.

7. De slavernij der sonden / des werreltds trotse pzaecht /
 Dijst Heer uyt onse sinnen / in dese dvyse re nacht:
 Dijst Heer uyt onse sinnen / onse sinnen.
8. Geest dat ons ziel mach rusten / o God! in utwen schoot /
 En dat wy so verwerben / het leven uyt de doot:
 En dat wy so verwerben / so verwerben.
9. Dus laet de slaep ons strecken tot salighepd en deugt /
 Op dat wy sien u klaerhepd / en u volmaechte bzeugt:
 Op dat wy sien u klaerhepd / sien u klaerhepd.
10. Ten eynde wy verflagen / als kinders mogen staen /
 En sien des Daders liefde / en sijne goedhepd aen:
 En sien des Daders liefde / 's Daders liefde.
11. Gy Christe zijt ons leven / ons Heplant en ons licht /
 Stort ober ons u zegen / en vziendelijck ge sicht:
 Stort ober ons u zegen / ons u zegen.

Danck-Liedeken na den Eeten.

Stemme : Al die hier zijn geseten , &c.

L Het ons des Heeren zegen / En weldaet
 nemen acht / Dooz Godes gunst verkrepen / Als oock
 den douw en regen / Dooz 't menschelijck geslacht.

2. Waer dooz wy oock genieten /
 Wat Godes milde hand /
 Komt ober ons uytgieten /
 Gelijck de rijckheit blieten /
 Got zegen van het Land.

3. De beesjes in der weyden /
 Zijn boedsel vooz den Mensch;
 De Vogels op der Heyden /
 Ja niets is uyt-gescheyden /
 Of 't dient ons al na wensch.

4. Fischjes in de stroomen /
 De dierkens in het woud /
 De Velden en de Boomen /
 Ja niets is uyt-genomen /
 Of 't is tot onderhoud.

5. De lieffelycke wijnen /
 Zijn ons een lust en vzeugt /
 Die droefheyt doen berdwijnen /
 Ja niet kan ons verschijnen /
 Of 't dient ons tot geneugt.

6. Laet ons dan Christi reden /
 O Vader die daer zyt:
 Die d' Hemel wild bekleden /
 A naem vol heyligheden
 Belyden t' aller tijd.

7. A Rijck verschijn' almachtig /
 A wil moet oock geschien /
 In Hemel / Aerd' / waerachtig:
 Ons brood verleent gy krachtig /
 Dat peder Mensch kan sien.

8. Vergeeft ons onse sonden /
 Als wy ons naesten doen:
 Dat wy tot geene sonden /
 In wanhoop zyn hebonden /
 Wilt ons van 't quade hoen.

9. Want u Rijck blinckt in vzedden /
 In eerlijckheyt en eer /
 In kracht van eeuwigheden:
 Schenckit ons doch hiez beneden /
 Een danckbaer hert / o Heer!

Danck-Liedt.

Voys van den 8 Psalm, O Onse Godt en Heer, &c.

Des Heeren lof wil ick met helder keelen
Tot synder eer / met groote blijdschay queelen/
Ick wil syn roem verkonden met geschal /
So lang de Ziel mijn tong bewegen sal.

2. Wy heeft my van het slijm en stof der aerden/
Sijn eben-beeld gemaect van groter waerden/
En my berlost van 's werrelt's slaverny/
Van nieuws hersteld in sijne heerschappy.

3. Ick lag versmoort in mijn onwetentheden/
Ick socht hem niet door suchten of gebeden :
Ick streelde my in 's werrelt's blinde gang/
So dat mijn ziel altijd haer vzeugde sang.

4. Als ik bermomt / beschouw de rijcke gaben/
Die Godt verleent ons neer gedruchte slaven/
Ong trotse hert niet eens boert in 't gemoed/
Dat 's Daders hant ons dese weldaet doet.

5. Des werrelt's glants en pzeutse eierlijckheden/
Met al haer pzeacht / die stelden my te vzedden/
Die kleefden my so vast aen 't ingewand/
Dat haer vergift my schwoochte door haer vband.

6. Ick zwom in weeld' en wellust tot de ooren/
'k Liet my door waen en monnery bekoren:
O valsche waen! hoe wandy so verkeert!
Dit was de weg die 'k van u hebb' geleert.

7. De tranen ach! als Beecken van my rollen/
Mijn aengezicht van droefheyt staet gezwollen/
Als ick beschouw des werrelt's geyle lust/
Waer in ick schept' al mijn vermaeck en rust.

8. Doch na dat ick van u ben onderwesen/
Verheben God in eeuwigheyt gepresen!
Nae dat ik in u school de lesse leer/
Veracht ik 't al / en heb wat ick begeer.

9. Ick heb geleert my selven te versaecken/
En in u self den nieuwen mensch te smaecken/
Het bleesch / de sond' / de duybel en de dood/
Te werpen neer / en rusten in u schoot.

10. Dies wil ick / Weer / op u geboden letten/
 Ick wil bedrog en twijst ter zijden setten/
 En al het geen wat my in dese baen/
 Kan leyden af / en myne Ziele schaen.
11. Na sulck een pad / dat heylig streckt na hoven/
 Daer sullen u dyn uytberkoren loben :
 Na sulck een weg te samen ons bereydt/
 In 't Nieuwe-Jaer, en in der eeuwigheyd.

Danck-Liedt na den Eeten.

Stemme : Lof-sangh Marie. Of / Het was een jonger held.
 Of / O Diamanten vrouw. Of / 't laetste deel van het
 vers van den 79 Psalm. De lichamen daer naer,

- L** Het ons met hel geklang
 God singen een gesang/
 Dooz sijne milden zegen:
 Die alles wat'er leeft/
 Waer spijs en voedsel geeft /
 Den soeten douw en liegen.
2. Want al (om onsent wil)
 Geeft God gerust en stil/
 Het geen wy konnen wenschen:
 Al wat de rijke Zee
 Dooz lechterny brenge mee/
 't Is alles vooz de menschen.
3. So haest de jonge vrucht
 Des moeders schiept de lucht/
 Is hem zijn voedsel open:
 Ter font komt Godes hand
 Hem leyden in een Land
 Daer alles is te kopen.
4. Ons Moeder d'Werden schoot/
 Al watse voed en poot/
 Al watse schaft vooz vruchten/
 't Is alles vooz den mensch/
 Of tot sijn lust of wensch/
 Tot nut of sijn genuchten,

5. Ja wat de Locht doozsnijd/
En op sijn wiecken ryd/
Is booz den mensch ten besten:
Self 't ongetemde Dee/
In dal en bergen mee/
In bosschen of gewesten.

6. Het koren dient tot t spijs/
Tot d'ranck gelijcker wijs:
De wijnranck is sijn jeugde:
De Os / het Schaep / en 't Swijn;
De Haes en 't bet Konijn/
Dient alles tot sijn hzeugde.

7. 't Ondanckbaer Adams zat/
Dit niet eens gade slaet/
Maer blijft aen 't aerdsche hangen/
En woelt hier alsoo seer/
Ja kent nauw synen Heer/
Dan wien hy 't heeft ontfangen.

8. Maer een herboren Geest/
Die Godt den Heere vreesst/
Bzenge op de reuck-altaren
Den offer van 't gemoed/
En danckt God die hem boedt/
En eeuwig sal betwaren.

Oorsaecken, om welcker *Jonas* wille,
ons de droeve en ongestuymne beroerten
deser werrelt overkomen.

Stemme: *Si c'est pour mon pucelage &c.*

W

Alp nu de *Jonas* weten / Waerom dat de

werrelt raest: Waerom yder is verhaest: 't Is de sond'

2. Om dat Jonas Godts bevelen
Wild' ontwijcken en ontblien/
Most hy Godes straffe sien/
Most hy in des Monsters kelen/
Om te stille 't Meer gestoozt/
Most eerst Ionas bukten boozt.

3. Om dat wy weerspannig leven/
Noch na Godes wetten doen,
Haest de werrelt stou t en koen;
Om dat wy soo seker zwehen/
Blijven wy in 't quaed gesmoozt:
Werpt dees Ionas bukten boozt.

4. Wellust ende wulpsigheden/
Zijn by ons in volle zwang:
Weder gaet sijn byje gang:
Hier gebzuyckten Godes leden
Niet soo heylig / als 't behoort:
Werpt dees Ionas bukten boozt.

5. Dronckenschap en ydelheden/
Die met dese sonden gaen/
Hebben hier een rupme haen:
Die gaen om in alle steden/
Dit is 't quaet dat u vermoozt:
Werpt dees Ionas bukten boozt.

6. Valschepd/liften en bedziegen/
Dat is nu de rechte slach:
Wie den armen ober mach/
Wie sijn naesten kan beliegen/
Die boert nu het hoogste woozt:
Werpt dees Ionas bukten boozt.

7. Haet en nijd / twee groote quaden/
 Een verwoet en schadig beest/
 Dat vertoont sich allermeest/
 Dat soeckt yder een te schaden/
 Want het schandig bijt en moozt :
 Werpt dees Jonas buyten boozt.

8. Gierighejdt heeft ik beseten/
 Ghij verdoft eens anders goedt/
 Supt der armen bleesch en bloedt.
 Dromighejdt leyd heel berisieten/
 Heeft noch plaets noch seker oort :
 Werpt dees Iona buyten boort.

9. Hoobaerdye / pzaecht en pzaelen/
 Vertelhejdt en overdaet/
 Houden by u stal noch maet :
 Yder wil hier pzijs behalen/
 Soecken 't elders Supd' of Doozd :
 Werpt dees Iona buyten boozt.

10. Trouw' en liefde zijn verschobben/
 D'Gendzacht is te seer verscheurt/
 Die sit nu te droef en treurt :
 Tweedzacht steeckt het hooft nu boven
 Die vertoont sich boozt en boozt :
 Werpt dees Iona buyten boozt.

11. Waer is nu de trouw' geblogen/
 Waer is nu der liefden bandt ?
 Ontrouw' komt nu weer ter handt/
 Die soo menig heeft bedrogen/
 En dooz valshejdt's niet bekoozt :
 Werpt dees Iona buyten boozt.

Rust-plaets.

12. Wildy dan van dese sonden
 Zijn ontslagen en bevizjt ;
 Betert u het is noch tijdt/
 Laet verbinden uwe wonden/
 Dzingt dan sterck dooz d'enge poozt :
 Dan blijft Iona binnen 't boozt.

13. Wilt af leggen uw' gebreken/
 Wilt naecht dooz den Heere staen/
 Als de Sondaer / die belaeu/
 't Hoofst niet doost ten Hemel steken/
 Maer na's Heeren wegen spoozt:
 Dan blijft Jonas binnen 't boozt.

14. So wy tot den Heere suchten
 So wy booz Gods aengesicht
 Doecken onsen Troost en Licht/
 So wy booz de sonden bluchten/
 Rakten wy / dooz klipp' en zand/
 Weer met Ionas aen het Land.

15. Wilt u tot den Heer bekeeren/
 En volgt sijn bebel en woord/
 Dan so blijfde binnen 't boord.
 Wilt Gods straffen van u weeren/
 En balt met een droef gemoet
 Med' zig booz u God te boet.

16. Ghy sult als de Miniviten/
 Met een neer geslagen Geest /
 Van de minste tot de meest /
 Uwe tijd in tranen sijten/
 En met sacken omgehult
 Bidden / Heer / vergeeft ons schult.

17. Dan so sal hem God ontfarmen/
 Eben als een Dader doet/
 Die met een beweegt gemoet/
 Drukt sijn Schaepkens in sijn armen/
 En van hetten goedertier/
 Werpt sijn geestel in het byer.

Troost der Kinderen Godts.

Van 't

EEUWIGE LEVEN.

Op de Wijse:

Van den 3 Psam: O onse Godt en Heer, &c.

Wat grooter bzeugt en heerlijckheid van boben /
Verschijnt den mensch / om sijnen God te loben /
Die nu tot stof vermelu tot en vergaen /
Dat selbe lijf sal weder trecken aen.

Gelijck een Graen / gewoopen in der aerden /
Leyt en verrot en weder rijst in waerden :
Also word oock den mensch gemaect in 't graf /
Van God verweckt / die hem het leven gaf.

O groote dag ! wanneer suldy verschijnen ?
Wanneer sult gy ons redden van dit quijnen ?
Wanneer sult gy ons bzeugen in die bzeugt ?
Daer na eleks Ziel in Godt sal zijn verheugt.

Wy zijn gelijck een Schip / dat door de winden
Gedreven word / en kan geen haven binden :
Wy zijn gelijck een spoel / die bluchtig schiet /
Die stadig loopt / en nimmer rust geniet.

Wy zijn benautwt / vervolgt met veele plagen :
Wy zijn gewont met droefsheden en met klagen :
Kondom ons heen is niet dan krijg en strijd :
O God ! verschijnt / verhoort ons / 't is nu tijd.

Wy troosten ons volkomen in uw wetten /
U Word wy ons als tot een spiegel setten ,
Wy leezen daer dat al des werreltds pracht
Sal t' ondergaen wanneer 't de mensch niet acht.

Waer

Waerom wy oock soo vieriglijck verlangen /
 Om eens van u des Lebens Kroon t' ontfangen /
 En eens te zijn in ulwen schoot geboert /
 Daer ons geen smert noch ongebal beroert.

Daer sullen wy met desen huydt ontoogen /
 Godts heerlijckheydt beschouwen met ons oogen :
 Daer sullen wy Godts Majesteit verlicht /
 En 't heylig Heyz sien booz ons aengesicht

Daer sal het al in bzeugde cierlijck blincken :
 Daer sullen wy upt 's Hemels Beker drincken :
 Daer sullen wy met witte kleeders staen /
 En schouwen by des Heeren Bzuylt aen.

Daer sullen wy het soet geluyt aenhooren /
 Des Hemels bzeugd' sal klincken in ons ooren :
 Daer sal sijn lust / liefd' / en volkomen bzee /
 Geen twist / gekijf / geen haet noch oozlog mee

Daer is de bzeughd' / die nimmer oog bestraelde /
 Daer is de bzeugd' / die in geen herte daelde
 Geen tong vermag Godts Majesteit en glants
 Vertoon en 't minst / ick wil dan zwijgen gantsch

Wanneer wy dan dit leven overwegen
 Met 's Hemels bzeugd' / help God ! wat isser tegent
 Een snoodt gewoel / vol ramp en vol verdriet
 Een schoone schijn en anders is het niet

Daerom O Chzist ! die in des Hemels wolcken /
 Ter laetster dag verschijnt booz alle volcken /
 Laet doch uld' stem in onse ziele gaen /
 Dat wy met bzeugd' / door u genaa bestaen.

Dat dese kilanck verbullen mag onz' oozen /
 Gezegent volck , komt gy mijn Antberkoren :
 Maer dat u stem en breeffelijcke woord /
 Vervloecte gaet , van ons niet zo gehoozt.

Vrolijke stemmen,

of

Stichtige Gedichten.

Om door een vermaekelijke stoffe/ een
pegelijck tot op-merkinge der zeeden te verwe-
cken; genomen upt de geoorlofde vrolijckhepd/
en dagelijckse onderbindinge van des wer-
reltcs verdozventhepd.

Lentens Bloeme-krans.

Stemme: *Lente doet de Aerd' ontluycken, &c.*

Ente die het soete leben/
Die de bloemkens en 't apijt
Ons upt uwen schoot komt geven/
Die ons soete jeugt verblijd/
In des aegenamen tijd/

Daer het grasje en het kruyt
Staet geciert in volle bzeugt/
Daer ons hert is in verheugt/
Als gij deelt u schoonhepd upt.

Al de Beesjens horen boven/
Al de Pierkens kruppen boort:
't Vogeltje / om God te loben
Men soo geestig queelen hoozt/
En soo meenig lieflijk woord
Wordt gesproken hier en daer/
In de schaduw van de blaen/
Als het hert word op gedaen /
Om Godtslofte bootsen naer.

Al 't gebierte soecht te paren
 Met een ober soete lust /
 Dan soo doet sich weer bergaren /
 Wat de winter heeft geblust :
 't Winckje bryd sijn nest met rust /
 d' Eene lacht / en d' ander singt :
 Daer is blaten en kypoel /
 Daer is queeken npt de poel :
 d' Eens hyt / en d' ander spzingt.

Lieffelijcke blijde tijden /
 Soete kranckens van de min :
 Wie sou sich doch niet verblijden /
 Met een gantsch verheugde sin :
 Wie sou niet het buyl gewin
 Laten baren / en bespien
 Wat een uytgenomen lust /
 Wat een blijdschap wat een rust /
 God ons ober al laet sien :

Schout hier Godes wonder-werken /
 Die 't gesloten weer ontsluit :
 Wilt op sijnen zegen merken /
 En op dees gecierde Bryd /
 Die met loobers op getuyt /
 Die met Goud en Peerlen proucht /
 Die met purper en met groen
 Kan haer schatten open doen /
 Die ons bziendelyck beloncht.

„ Mensche / wilt de soete Lenten /
 „ Gock ontslypten van u hert :
 „ Wilt op dese tacken enten
 „ Deugd' die noyt volpzenen werd ;
 „ Dan soo suldy van de smert
 „ Sijn bezyd / en van de pijn ;
 „ Want de deugd staet althd schoon /
 „ Als een frissche Lauwer-kroon /
 „ Die niet kan vertreden zijn.

Somer-vreught.

Stemme: Yers moet ick u Laura vragen, &c.

Als de Zynd pronckt met haer bloemen /
 Derste met haer kuyf wel roemen /
 En om-armen Phœbus glans /
 Die haer zwangert met de vruchten /
 Datse moeder met genuchten /
 Bzengt veel Nymphjes aen den dans.
 2. Welkom Moeder met u Perlen /
 Gy doet ons gesichte dwerlen :
 In het dicht om-schaduw bosch
 Onse oogen gaen soo wepen,
 Onse hert gaet soo bermepen /
 En onse sinnen gaen soo los.

3. Hier gaen wy in 't koooren spelen /
 Hooren 't Nachtegaeltje quelen /
 Daer de Leeuwverck tiereliert
 Hier soo springen Hert en Hinden /
 In de dicht beplante Linden :
 Hier soo hippelt al 't Gediert

4. Hier verlusten ons de aaren /
 Daer in wy ons lieflijck paren
 Hier vermaecht ons 't schoon gebloos
 Daer het Speken upt gaet trecken
 Honig / met zijn teere becken /
 Soo upt Hely / Blomen Hoos.

5. Appels / Krassen / Druymen / Peeren /
 Komt gy Moeder ons bereeren /
 Dijen / Noten / en de Most /
 Koren / Ripen en Krassangien /
 Persten, Misspels en Orangien /
 En gy schenckt ons soo de kost.

6. Wen de hoorzen van u stroomen /
 In de schaduw van de boomen /
 Daer labeert een soete Trep
 Hier gaen uwe kroeptjes grasen /
 Met haer bolle Wellick-blasen /
 Drolijck in de klaver-wep

Herffts volle Schuure.

55

7 Eben wel in al dees weelde /
Gy ons met u hert' verbeelde /
En wy gapen na de Locht /
Als gy met u heete stralen
Komt soo binnig op ons dalen /
Sticken wy van doofst na 't bocht.

8. „ Leert dan / leert dan sonderlingen /
„ Dat'er geene/aerdtfche/ dingen
„ Houden altijd eene stee :
„ 't Soete heeft oock sijne tijden /
„ Nu is 't weenen dan verblijden /
„ Soo doet oock de Somer mee.

Herffts volle Schuure

Stemme.

Yets moet ick u Laura vragen, &c

O Gy moeder met veel kinders /
Hebt wat brenghs / maer meerder kinders /
Sorge draegster van de vrucht /
Schuure vulster van de Somer /
Niet soo fris maer by wat lomer.
Hier om haeltmen sucht op sucht.

Gy vangt allees af te scheeren /
Schapen / Gansen met haer veeren /
Gy schrayt alles in u sack :
Gy outrooft ons oock de bladen /
En Apolloos schoon gewaden /
Wat ons leet en ongemack.

Gy brengh ons de Noorde-winden /
Stormen / buyen / die verflinden /
Wat op 't land is en in zee :
Gy brengh ons veel ramp en plagen /
Kranckheyt en veel boose dagen /
Ongefontheyt / smert en wee.

Euentwel zijt gy te prijsen/
 Dat gy ons de kost gaet wijsen/
 Die eens moeders grage handt /
 Heeft gaen zweelen / plucken / schuylen /
 Hy: de bosschen / weyden / kuylen /
 Tot behoedsel van het landt.

Bacchus mach sich wel verblijden/
 Mits het zijn sijn volle tijden/
 Want hy krijgijst sijn buyckje roont :
 Ceres heeft haer niet te helgen /
 Sy mach bancken / hy mach zwelgen/
 En sich maken ongefout.

Gy doet onse Schuuren bullen/
 Die ons in de winter sullen
 Zijn een aengename bzeughdt:
 Gy versiet ons dooz u handen /
 Dooz het koude klapper tanden /
 En gy toont eens moeders deught.

„ Als de dzoefhept staet booz oogen/
 „ Toont u dapper van vermoyen/
 „ Denckt / God sal het wel booz sien :
 „ Ick bemerk in alle dingen
 „ Dat'er zijn veranderingen/
 „ Die geen mensche kan besprien.

De koude Winter.

Stemme : Lente doet de Aerd' ontlayken , &c.

Winter met u dozre laken/
 Grauwe grinsaert straf en suur /
 Met u wit geblochte laken.
 Dzoevigh traegh en altijt zuur /
 Kout en kil / en seer onguur /
 Pyn-banch / dwing er van de jeugd/
 Ceerer / smeerer van ons schat /
 Slemper / demper / Bacchus vat /
 Die ons rooft de suete bzeugd.

Ghy ontkleedt ons alle Boomen/
 Ghy ontciert ons Bloem en kruidt/
 Delden met haer rugge zomen
 Crecht ghy het Sozduurfel uyt/
 Wder sit dan in der muylt/
 Diet u harde parten aen /
 En gedenckt hoe sel en weedt/
 Dat dees Dzaet ons scheert en eet:
 Ach wou hy doch van ons gaen!

Beesjes/ die de Lucht nauw scheppen /
 Staen en belcken op de Stal:
 Schip noch Sachtje kan sich reppen/
 Soo bedwinght ghy 't ober al:
 Daer blijft menigh aen de wal /
 Die u bloeckt en schandigh smaelt/
 Die gien munt heeft in de tas / L
 Die u wenscht by 't Noozder as/
 Dus gy alle smaet behaelt.

Ghy herschept ons and're menschen:
 Wy gelijken wildemans:
 Niet mismaechter sou men 't wenschen/
 Maet een rugge pels en zwans /
 Maet een muts gelijk een trans /
 Maet een hoebel booz 't gesicht:
 Die heeft kegels in den baert /
 Dese stampt en trapt verbaert/
 Die verschroocht by buur en licht.

Maer ghy Slempster zit te stempen /
 En verteert ons bleesch en bloedt /
 En dan zit ghy noch te schempen
 Als ghy 't soo ommet verdoet;
 Maer wy dencken in 't gemoedt /
 Daer komt haest een soeter Heer /
 Maet de bloeyfels in de Zoom /
 Bloemkens / Kruntjes / Raes en Room;
 Dus gaet by/ en komt niet wees.

- „ Wilt van dese Winter leeren /
- „ Dat geen droefheit stadigh blijft :
- „ Blijdschap kan haest weder keeren /
- „ Als de Rebel ober drijft :
- „ Waer de liefde vast beklijft /
- „ Daer is d'uck / noech nare pijn /
- „ Daer slaet noech de Hagel niet /
- „ Daer is hert zeer / noech verdziet .
- „ Na de Kregen / Sonne scijjn .

Klachten over onse bedorvene Eeuwe

Stemme : Als ick uyt wand' len ga : *Of Fortuyn
eylaes bedroeft*

WEgh balsche roem en eer / die 's menschen ziel berblint /
Wegh losse waen en roock / ja lich ter als de windt /
Die uwe hoosden richt ten Hemel als een wolck /
Als bergen in het ooggh van 't nederige volck .

Waer streckt u hooghmoet heen / als na den ondergangh
Maelt by vol overmoet / daer 't hert is kil en bangh :

Boutwt by Pallessen op / en stoft by op u goedt /
Vertoont u als een Pauw en draeght een fier gemoedt .

't Is ydelheydt en schijn die u inwendigh streelt /
De balsche hooberdy in uwe ooggespeelt :

Caerdunickentheydt verheert de Godts b'ucht en de deught
Waer 't hert vol hooghmoed krielt / schuypt nimmer wars
b'ught .

't Zijn doorens die het hert vol scherpe p'ickels slaen /
Ach ! soo uws Ouders ooggh / hier eens moet weyde gaen /

Het kende noch haer kindt / noch stam / noch haer geslacht /
Hy ! daer men deught verdooft / door dertelheyt en p'acht

't Zijn stricken uytgespreyt / die uwe ziel verraen /
't Zijn kluysters daer mee 't hert gestadigh is belaeen .

Wat baet nu al u roem die yder mensch belacht /
De stoute hooberdy van yder wozt veracht .

Ghy weet dat hooberdy een groutwel is voor Godt /
En die u belt te grondt tot al des werrelts spot /

Die u Pallessen sloopt / en keert het soet in gal :
Want hooberdy rijst ge meenlijck voor den val .

Legh af / leggh af / by tijds / eer u de blivem knelt /
 Strijckt blinden en de sock / eer u het ontweer veit /
 Hoep bepligh onder 't land / en houdt u by den wal /
 Hoe hoger dat men klunt / te zwaerder wozt de bal.

Wie al te veel ombaent / oock weder veel ontschiet /
 Een al te zwaren last berghet doch u schouwers niet :
 't Genoegen is het al / 't is beter hoe men pocht,
 Een vogel in der hand / als hondert in de locht.

Wie met eens anders kleet zijn eygen beeders dect /
 Schriekt als een yder 't zijn / weer in sich selven treckt :
 Daer staet hy dan beropt en haelt elcks bloeck en smaect /
 Wie eben-mensch verkozt / wozt ober al gejaect.

Vernoeg niet celijck goedt en niet gemeene staet /
 Eet lieber eygen Moes / als vzeenden wilt-gezaet ;
 En wick eer si eer gy 't waeght / of dit u staet vermaght /
 Te groten onderwind / haert namaels veel geklaght.

Indien gy houdt dit spooz en acht Gods dreygement /
 Soo lydij last noch vzees / hooz een rampsaligh end /
 Dat gy van staet of eer / of midd'len wert outset :
 Een nederigh gemoed / ooght altijt op Gods wet.

Vermaningh aen de Nieuw-getrouwde.

Stemme van den 100 Psalm :

Gy Volckeren des Aerdrijcks al. *Of /* Christe gy
 zijt dagh en licht. *Of /* Van He *mel* hoogh.

Doe Sara sprack Tobias aen /
 En vziendelijck sach booz haer staen /
 Doen schuylden / door een stille bloed /
 Haer ooghies in haer kuyfch gemoed.
 2. Mijn Bruydegom / mijn liebe Man /
 Mijn troost daer ick van leven kan /
 Mijn liebe vzeugd / mijn soete min
 Ick open n mijn hert en sin.

3. Noyt heb ick doo; een geile lust
 Gesocht / waer 't dertel hert op rust /
 De tochten van een heete brande /
 Outroerden noyt mijn eel verstande.
4. Tobias ebenwel hebzeest /
 Die maelde vast in sijnen Geest:
 Op bzeesde booz een lastigh stuck /
 Dat d'ander bbracht in ongeluck.
5. De Engel / die vertroost hem hoort /
 En sprack tot hem / Tobias hoort /
 Wie sijnen Heer en Godt verlaet /
 Die kroont niet recht den Echten staet.
6. Wie volghet de lusten van de Jeugdt /
 En wentelt in des Werrelt's bzeught /
 En sigoft daer in sijn Ziel en hert /
 Te Mensch is wel in 't quaedt verwert.
7. Die Mensch mach wel geleken zijn
 Op eenen Dee of mozfigh Swijn
 Dat na geen Doom of reden hoort /
 Maer in sijn buyle lusten smoozt.
8. Die sulcke dient een snoode Heer /
 Hy word een Slaef hoe langhs so meer /
 En krijght dooz al sijn woest getier /
 Het beeld van 't aldersnootste dier.
9. Maer eene die Gods Wet betracht /
 Daer ober heerscht geen bose macht /
 Daer ober heerscht geen sond' of schand /
 Maer erst den zegen in sijn Land.
10. De zegen Gods maecht alles rijk /
 Dooz zegen zijn wy God gelijk:
 De zegen van des Hemels bzeught /
 Baert in den bzomen Mensch geneught.

Stemme

Ghy lodderlijcke Nymphe, &c.

Wie booz het sloben van de pijn
 Ten laetsten noch mach bzolijck zijn :
 En wie booz al zijn waken /
 Ten Lautwer mach genaken :

2. Die held kan d' arbeiden de blyt /
 Dergeten door de soete tijd :
 Hy kan de Palmien plucken /
 En om zijn Dooz-hoofst drucken.

3. Ghy Bzuydegom verdient een kroon /
 Ghy krijgt hier noch u liebe loon :
 Den loon booz al u draben /
 En booz u moeylijck slaben,

4. Ghy Bzuyd u soete lust geniet /
 Hier is u troost booz al 't verdziet :
 Hier zijn al u gemuchten /
 En jenghdelijcke bzuchten.

5. Dertrecht van hier en schupst in 't groen /
 En wacht den zegen van u doen :
 Wacht in de soete Lenten /
 Den zegen van u enten.

6. Wacht bzuchten daer de soele lust /
 In binden mach vermaectt en rust :
 De bzucht waerom wy leven /
 En in dees Staet begeven.

7. dat sy u disch / gelijk een krans /
 Derstrecken booz een ronde dans :
 En datse steeds beklijben /
 Als Carhens van Olyben.

Echts gesangh

1. „ Wie Godes woord in eeren hout /
 „ En op sijn heylge werten hout /
 „ Die sal het laud be-erven /
 „ En s' hemels bzencht verwerben.

9. „ Die Man sal al den zegen sien /
 „ Die God den bzenen aen komt bien /
 „ Die erst noch al de schatten /
 „ Die t' huywelijk ombatten.

Echts-gesangh

Stemme :

Van den 100 Psalm: Gy Volckeren des Aerdrijck
 al, Of, Christe die gy zijt dagh en licht,

Verblijd u in dit bzoelich feest /
 En singt nu niet een hooge geest /
 Drijft nu 't zwaermoedig hert van hier /
 En blaecht bzy in dit heylsaem byer.

2. Gy bzoelich en vereenigt Paer /
 Verbindt u in den Echt te gaer /
 En maecht dooz dese soeten baud /
 Een vaste strick / een eenwig pand.

3. Een hand die dooz geen ramp verlijft /
 Die t' ongebal / noch doek de tijt /
 Die tegenspoedt of dzoelve noodt /
 Kan scheidten / als de wzedede dood.

4. De dood die scheidt geen supb' ze min /
 Maer griest die dieper in den sin :
 De dood verlijft al wat sy boed /
 Maer liefde blijft in 't tro u w gemoedt.

5. Door liefde word de deugt gequeecht /
 Die in de Lentsche jeugt doorbreeck :
 De reyne liefd' en 't Lentsche bloet /
 Gzoept dieper alss' in d' Ouder doet.

6. Verheugt u t' saem en blecht een kroon
 En offert nu der liefden loon /
 Op dat de Bruyd met recht verblijd ,
 Mach bloepen in de winter-tijd.

7. Op datse door haer soete sin /
 Mach kzygen loon voor hare min /
 En dat sy binnen 't Jaer de kraem /
 Mach roepen 't schaepken by sijn naem.

8. O soete bzeugt ! voor al 't verdriet /
 De Bruyd haer lieve lust geniet /
 Sy kan de planten en het groen /
 Men hare Bozst en Casel vsen.

9. Wel bzolijck mael ! wel bly bergaert /
 Daer 't al in liefden is bedaert :
 Daer zegen uyt den Hemel daelt /
 En als een gulden regen straelt.

10. Wel saligh zy u groote bzeugt /
 Geluckigh u eerwaerde deugt.
 Wel salig zy u hups en stand /
 Gezegent van Godts milde hand.

11. De zegen dael van boven neer /
 Met druppels van dien grooten Heer /
 Gehepligt met de soete vze /
 Derrjck u hier en namaels mee

*By Vrienden leeft als Vriendt, en draecht een gul gemoet
 Een rond en open hert de ware vriendschap voedt.
 Ter eeren deses Feefts, ter liefde van de Bruydt,
 Drinckt eenmael op de ry eer f, issche Roemer wst.*

Bruylofts-gelangh.

Stemme: Lustigh Hymen, &c

Vrolijk weest bereenigt Paer /
 Dat te gaer
 N gact in den Echt verbinden.
 Op genoodde aldermeest /
 Op dees Feest /
 Laet u doch in vzeugde vinden.

2. Hier is vzeoffheyd niet gesien /
 Noch de Lien /
 Die haer niet in dengt verblpen :
 Hier is nu de rechte vzeugt /
 Dol genugt
 En het loon van soete vzyen.

3. Hier word vyft tot geyle vzend /
 Noch de schand /
 Noch de valsche min geleden:
 Waer de liefde / daer de dengt
 In verheugt /
 Heeft de geyle min vertreden.

4. Zegen dael op u geslacht /
 Dag en nacht :
 Volgt des Heeren heyl'ge wetten.
 Dan soo voegt hem God daer in /
 By't gesin /
 Die op sijne wegen letten.

5. 'k Wensch de Bzuggom ober't jaer
 Werd gewaer
 't Loon van sijn verdzietig slaven:
 Dat hy sungen mag aldus /
 Supe / sus /
 Komt ons soete Schaepje laben.

6. Dzinckt daer op eens byolijck uyt/
 Door de Bruyt/
 Kust eens soet aen beyde zijden.
 't Zijn nu tyden van de Feest/
 Dat de geest
 Wel een wepnig mach verblijden.

Echt-Gefang.

Op de stemme van den 24 Psalm.

Wie 's Houwlijck's jock met soet beval/
 Rondou syn schouder's drucken sal/
 Die moet sich stellen om te stryden/
 Die moet geharnascht zijn niet reen/
 Gewapent boven en beneen/
 En wijsheyd setten aen syn zijden.

2. Of anders is 't maer enkel Roet/
 't Is binnen Gal / al schijnt 'et soet/
 't Is vol verdriet en vol ellenden ;
 Maer wie met wijse sumen keurt /
 Wanneer hem 't Houw'lyck valt te heurt/
 Die doet de rampen elders wenden.

3. Het jock / dat door gelycke su/
 Boept man en wijs in dese min/
 Dat moet een pder willig dragen:
 Hy draegt den last / hy draegtse mee/
 Hy smaecht het soet / sy soecht de bree/
 Sy zijn gelyck in byengden klagen.

4. De liefde kroont dees soete Bruyt/
 Met krauskens van het eelste krypt /
 En douwtse met haer gulde fregen:
 Sy blechter Trouw' en Vriendtschap an /
 En boegt de Ziel van vrouwen man/
 Als Zielen in een Aijf gelegen.

5 Daer doetse dan de nijdt en haet /
 En al wat repne liefde schaet /
 De twiſt goddin en adders bluchten :
 Alkomter ſuur / al komter ſoet /
 Sy zijn in als gelijk van moet /
 In vzeugd / in rouw / in hooꝝ en duchteis

6. Noch komt' er grooter zegen by /
 Dan kinders die daer op een ry /
 Als planten haven diſch omkroonen
 Het wijs is als een wijngaert ranck /
 Dol ſoete vzeucht / al ſchijntſe kranck /
 Gezegent met veel jonge ſoonen.

7. Met ſoonen die des vaders dengd /
 Met dochters die des moeders hzeugd /
 En 't beele uytzucken van haer weſen
 Waer in de Godts vzeucht als een pand /
 Een ring ſal ſtrecken aen haer hand /
 Daer uyt men kan den zegen lezen

8. Leeft lang / O wel gezegent Paer /
 In vzeed' en liefde menig jaer /
 Tot u God ſchenck een beter leven
 Waer in dat ſuert noch droefheyd hzont /
 Maer dae zmen altijd hzyloft houdt :
 Dat wil u God / dooz Chriſtum geben

Echt-gefang

Stemme: Te May als al de Vogels ſingea

I Hier een tijd van vzolijckheyt /
 Verdrijft daerom de rouw en leyt
 En helpt ons vzolijck ſingen :
 't Is hier de feest / waer in de geest
 Wel blydſchap maech booztbringen
 2. In d' oude eeuw is 't mee geſchiet /
 Daer was genengt en geen verdziet /
 Als Echte luyden paerden :
 Zelf d' Oude Man / die dacht' er an /
 Hoe ſoet ſy oock bergaerden

3. Men sield' er toe de Bzuplofts schaer /
 Men was b. p. met het jonge Paer /
 De wijsheyt wierd bergeten :
 So out als jongh / van bzeughde songh /
 Men wou geen stuurshpeyt welen.

4. De wijsheyt Gods self alles sagh /
 Als hy quam op dees Bzuplofts dagh /
 En sach dit groot krioelen /
 En tot een merck / sijn wonder werck /
 Dred' hy haer sien en boelen.

5 De wijn was op / de bzeughd' was uyt /
 Daer was een stil en heesch geluyt /
 De schaffer was berlegen :
 Hy schaft op 't laetste Christi wijn /
 Doe was de bzeughd' ter degen

6 Waer blijdschap houd de rechte maet /
 Daer kroont men eerst den Echten staet /
 Waer! blijft men in de palen /
 Daer kan een Mensch / na wil en wensch /
 Sijn lust en aessein halen

7. Wijs d' aertsche Bzuploft / s' Hemels aen /
 So moet men so ter Bzuploft gaen /
 Dat steets de sinen streben /
 En sien om hoogh / met 's' Hemels oogh /
 Na een veel beter leven.

Zeedigh Trouw-Gefangh.

Stemme : Droeve Princeesse. Of / Christelijcke Krijgsmā,

Vriendelijck Paer dat dooz den zegen /
 Dan Godes gunst is 't saem gebaegt /
 Waer op de danw / gelyck een regen /
 U sal berriicken / seer verdoeght :
 Vertele min / die moet van u verdoeben /
 En in al u leven / werder uytgebluift
 Want wie de min wil dwaselijck aenkleben /
 Salse ras begeben / dooz haer snode lust

Dus wie dooz lief d' de byple min veracht /
 Dien wozt'er een kraus ter eeren aengebacht.

Dolgt dan de plicht en bypcht de reden /
 Bind u gemoed dooz Lief de vast /
 Stricht uwe ziel met d' Erbaerheden /
 Van soo bezwijkt gy dooz geen last:
 Drijft oock de twist uyt u gewenste daken /
 Dat booz alle saken ware vzee beklijft /
 Laet daer de Lief d' en d' eendragt t' samen waken /
 Datter dan mach blaken / deugt die eeuwig blijft ;
 Want wie dees staet / tot Godes eer begint /
 Die siet'er sijn wensch / en 't gaet hem booz de wind.

Hy siet'er lust in al sijn handel /
 Al wat hy doet dat zegent God /
 Hy is oprecht / en byoom van wandel /
 Of schoon de wereld daer mee spot.
 Hy sal sijn stam met deugdelyche vuchten /
 Sonder pijn of suchten sien seer vzaef geplant /
 Hy sal daer sien de eerbare genuchten /
 En een soet kriacelen aen de Moeders hand:
 O! die de Echt / dus heerlijk heeft gekroont /
 Die wozt'er na wensch seer rijckelijck geloont.

Dencht daerom steets en stelt uwe gangen /
 Stadelijck na des Hemels baech /
 Neemt met maria u verlangen /
 Na een veel hooger / grooter saeck:
 Daer u geen ramp noch tegenspoet sal letten /
 Daermen u sal setten / als in supber goud:
 O! diesoo leeft / die kan den dood verpletten /
 Daer men na Godts wetten / Byploft houd
 Dus siet wel toe dat gy des Hemels vzeugt /
 Hier in uw Ziel en naemaels binden meugt,

Soeckt andere Ech-gefangen in de Urania,
 of Hemelssang.

De treffelijke wensch *Catonis* van *Cicerone*, in syn
Galden Boeck van d'Ouderdom beschre-
ven, nagevolgt.

Stemms: d'Engelsche Fortuyt.

CATO spreekt.

I Adien my God gaf in mijn Ouderdom /
Mijn byge keur / om in de weg weerd
Te zijn een kind / dat na de volle borst
Sijn's moeders janckt / om laben synen doost.
2. Ick sou boozwaer sijn hooge gunst verasmaen /
Dewyl mijn lamp nu haest is uyt-gegaen;
Mijn loop ge-eynd / soo bind'ick geene rust /
Noch heb van nieuws te leven geen lust.
3. Wat booz gemak is doch in 't woeste rondt ?
Is niet ons Ziel met alle ramp gevondt ?
Quelt niet de smert en tegenspoed ons sin ?
Al waer dit niet / soo heeft 'et sathepd in.
4. Ik heb geen vermaeck dat ick mijn leven hier
Betweenen souw / met droefheyt en getier :
Sdit het volck en veel geleerde doen /
Ick wil mijn loopt recht na de deugde spoen.
5. My rouwde noyt dat ick hier heb geleest /
Dermits mijn trouw u hoomie niet begeest;
Want ick heb soo mijn leven oberzacht /
Dat ick my niet vergeefs geboren acht.
6. Ick schende dan vye dese leemen hut ? /
Niet als de Dreck / die stadig sit en dutt :
Wy hebben slechts een herberg / daer een man /
Een wepnig schuyt / en niet verblijben kan.
7. Dermits Natuur geen hups / geen burgt of slot
Booz altijd geeft / noch eenig overzhot :
Wy toeben slechts / terwilsen dat de dood
Ous eyscht van hier / en uyt dees stercker groot.
8. Wel salig zy / wel salig zy die dag !
Wanneer mijn Ziel van hier vertreken mach :
Wanneer ik hoom in mijn vermaeck en bzeugt /
En schep in 't Chooz der Zielen mijn geneugt.

't Salige leven uyt Petronio,

Stemme : Si c'est pour mon pucelage &c.

Ghy zijt dooz den waen bedrogen :

Dit is't Salig leben niet /
Dat gelijk als sneeuw verschi et /
Opgeproncht booz yders oog en /
Lechter / moedig / trots vol yzacht /
't Ware leben dit veracht.

2. Of u handen cierlyk blincken /
En met edel steenen stijf /
Waer heperelt 't hee le lijf /
Die als Sterren staen en yincken /
Dat u wel verwaent toe lacht /
't Ware leben dit veracht.

3. Om te rusten op de pluymen /
Met Gordijnen van damast /
Dozstelyk daer om gepast :
Op 't verhemelt bedd'te sluymen /
Hoe verweent en ook hoe sacht :
't Ware leben dit veracht.

4 In de Princelijke zalen
Zijn met Purper aen-gedaen
Dzeuts en yzacht daer heen te gaen
Dzincken uyt vergulde schalen /
Deel te poechen van 't geslacht /
't Ware leben dit veracht.

5. Of u disch zy over-laden /
Met een Koninglyk banket /
En met Harpeniers beset.
Wat sou u doch mogen staden
Al het graen / en Cyri macht ?
't Ware leben dit veracht.

„ Salig is hy en gepzesen /
„ Die op niemants gunste past
„ Noeh der Krijgers zwaerd verrast /
„ Maer met maet vernoeft kan wesen /
„ Sulck een man is waerd begaest.
„ Dat hy door de wolken dzaest.

Tegens de eygen Liefde.

Stemme :

Gelijk een Roosken teer , &c.

N Arcissus in een Vron / Sagh sijn bergulde hant /
 Dooz' spieg'le van de Son, Daer hy berliest op waer:
 O schoon gesicht ! dat my ver-licht / Sepd' hy / o
 Godtlijk wesen / Ick sie dat in my is gesticht / Een
 schepsel noyt volpresen.

2. 't Geen opt Natura schonk /
 Dat leeft in my alleen /
 Mijn leden fris en jong /
 Seer aerdighlych besneen:
 Beballick beeld / dat in my teelt /
 De liefd' en groot genoegen /
 Ick sie dat my is meegedeelt /
 't Geen d'hemel weet te voegen.

3. Maer gy o dwase Vind !
 Dat op u schoonheyt siet /
 Geloost gy zyt verblind /
 Gy acht op dengde niet :
 Dees schoonhepts schijn / is waen booz' zijn.
 En eygen liefd' is schandig /
 Sy brenge u self in smert en pijn /
 En maect u onberstandig.

4. De eygen liefd' is quaed /
 En acht haer naesten niet :
 Als scho onhepd' rasch vergaet /
 Dan siet men sijn verdriet.
 De eygen liefd' haer self gerieft /
 Daer sy doch and'zen lastert :
 Al wat sy doet dat is ondieft /
 Om dat sy is verbaestert.

5. De reden wijst dit uyt /
 Dat hy is sot of dom /
 Die nimmer valsch geluyt /
 Van hooren op sijn trom.
 Het quaedt is goed, en wat hy doet /
 Daer scheidt hy in behagen
 Daer doch een rebelijck gemoet
 Een ydet moet verdragen.

9. Narcissus acht sich schoon /
 Dies wierd' hy oock een bloem /
 En kreeg soo vooz sijn loon
 Een krancken eygen roem.
 Op D'pers oock / zijt windt en roock /
 Al schijndy hoog geresen /
 Zoo u quelt eygen-liefds gespoock /
 Op sult Narcissus wesen.

Penelopsis Kuysheydt.

Stemme. O Nan. Of / Tanneken &c.

E Dele Grieken proutat met gaben / Dan u Pe-ne-lopé
 A Penelopé, die 'gerucht doet hooger draben /

Als het Sonn' of Maen-licht de Hare deughden bloeyen

Als een byzotlich Hof / En haer eer sal groepen

Met een jeughdig lof / Wy houden haer in eer en deughdt /

Wy houden ha-re tee-re jeughd / Wy houden haer in

meerder byeughdt / Als gout of schat / Lof / lof / o Griekse

roem! Lof o Griekse roem! Sulck een sagh Olysses leven

Maer waer bint men nu die Bloem ?

2 Noem van de Vrouwen / glants van den ghen /
Een baeck van eerbaerheydt :

Baeck van eerbaerheydt :

Beeldt dat ons in tucht en byeughden /

Tot een salig leven leyd /

Uwe kuyssche simmen :

En u braef gemoed

Nichtlyk oberwinnen

Wat de liefde boed :

Het byanden van mins snelle licht /

Het byanden van mins sel gesicht /

Het byanden van mins spel gedicht /

Wijckt booz de Son /
 Doch repne Liefde blijft /
 Repne Liefde blijft /
 Die mael ses en noch twee jaren /
 Sy in trouwe min beklijft.

2. Als 'er dit webb' sal zijn volweben /
 Dan zal ick zijn u Bruydt /
 Sal ick zijn u Bruydt /
 Dan sal ick mijn trouwe geven /
 Sep sy / als 't geweeft is upt:
 Siet de Dollen loncken /
 Op dit edel beelde
 Siet de gepre boncken /
 En wat minne speeldt.
 Al watse daegs had toe-bereijdt /
 Al watse daegs had toe-gebejdt /
 Al watse daegs had op gespreydt /
 Ontdee sy 's nachts.
 Hoe / hoe gy Dryers wacht /
 Hoe gy Dryers pracht /
 Sy weet om den tuyn te leyden /
 Niets sy al u doen belacht.

3. Als nu Ulysses quam van 't deo'en /
 By sijn Penelopé,
 Sijn Penelopé,
 Vrielt hy sijne min verholen /
 En sy wist niet wat hy dee
 't Hart begost te leven /
 En haer hondtie sprong /
 Min-moer kend' hem eben /
 Dan doen hy was jong:
 De Liefde die verhoolen lag /
 De Liefde die verschooben lag /
 De Liefde die niet dolen mag /
 Quam booz den dag
 Ach / Ach mijn Diamant
 Eere van ons Land /
 Liefde mag wat zijn gescheppen /
 Maer de Trouw is 't waerdste pand

De getoomde Liefde.

Stemme: *Quint' la Bergere.*

U Geyle liefd' o Venus kindt! Die is maer windt /
 U pijlen / kohet en geweer / U felle schichten / En snelle
 lichten / Die leggen neer.

Segh waerom spildy uwen tijd /
 Dol hoon en spijt
 Want ick heb nu dooz blijt en kracht /
 U sackel branden / en loose banden
 Al't onderbzacht

Diana als sy toogh ter jacht /
 Heeft u veracht /
 Gy spilde daer u konst om niet
 Mits wack're sumen / en dwars van't minnen /
 U zijn verdziet

Doch Atalanta soete maeght /
 Die u behaeght /
 Die liet haer dooz het geld en goed /
 Dooz lust behoren / en gaf verloren
 Waer siere moed

De tijt die alle dingen sijt /
 U oock verblijt /
 't Gemoed dat is niet sozgh balaen /
 En't nare suchten / en't minnen duchten
 Is oock gedaen

Doch d' armoë die den minnaer drückt /
 De min verrückt /
 En maecht hem inager en onstelt /
 Dat sijn gedachten / de min verachten /
 En haer gewelt.

De wanhoop dich u pijlen scheurt /
 Wanneer sy treurt /
 En snijt haer 's lebens dzaet ontwee /
 En brenghet u t' onder / met slozm en donder /
 Dol rouw en wee.

„Eus is u Liefd' / o Venus kindt!
 „Maer roock en windt /
 „Geen deugd die ober al bestaet:
 „Wech ydel schijnen / gy moet verdwijnen
 „Met schand' en smaet

Vrienden-Liedt

Stemme : Gy Drincke-broers berooft van sinnen, &c,

Ghy Vrienden die in vzeugd wilt leben /
 Onthoud dees lessen eens van my :
 Wilt u in geenen twist hegeven /
 Maer schouwt dees dolle raserny;
 Want een oprecht gemed / dat neemt het al in 't goed /
 En doet in rouw of vzeugd /
 Dat de mensch in deugd' verheugd.

2. Wanneer de wijn het hert doet open /
 En leyd u tot de vzolijckhepd
 Doo wilt niet van de reden loopen /
 Maer blijft in palen van beschepd ;
 Want een oprecht / &c.

3. De vzeugd' die is geen mensch verboden /
 Dan die de palen overtreet :
 Weest open hertig hy Genooden ;
 Doch Liefd' en Trouwe niet vergeet /
 Want een oprecht / &c.

4. De vzaayde kan in t' do shens baden /
 En zyn met blonkens overspzed :

De wijn kan onse Geest ontladen
 Van alle rouwen treurigheid /
 Want een oprecht Ec.

5. De keeltjes die soo b'zolyck klinken.
 Die zijn nu van de sorg ontlast /
 Wy sullen Vrienden noch eens b'zincken /
 En sien of ons oock meerder past /
 Want een oprecht / Ec.

6. Is 't dat wy mogen oorlof krijgen /
 Wy sullen danckloft onsen weerdt :
 Godts lof dat sullen wy niet zwijgen /
 Wiens goetheyt alles heeft bescheert /
 Want een oprecht / Ec.

De Goude Eeuwe.

Stemme: Verdwaalde Koninginne.

O Schoone goude tijden!
 O aengename Zeugt!
 Waer in sich most verblijden
 Al wat'er leefd' in bzeugt:
 De vele mensch / die had sijn wensc
 En wat hy mocht begeeren,
 Sijn soete rust / sijn wil en lust /
 Wat soud'hem mogen deeren:
 Daer was geen spijtig p'zuplen /
 Geen trek na heersch' p'pp /
 Na Princelijke Duplen /
 Maer pder leefde b'z
 In b'zolyckheyt: men wist van leyd /
 Van twist noch haet te sp'zeeken /
 Daer had de min in pders sin /
 Een b'zolyk byer ontstieken.
 Men poogde noch na schatten /
 Na ciersels noch na p'rouck /
 Waerom de menschen ; z at te u /
 Maer elck bleef eben jonck:
 Het Land gafuyt haer loofenkruyd /

Haer bloemkens en haer Druchten /
Die met vermacck / en soete smacck /
Haer stooften in gemichten.

Men hoefd' er niet te delven /
Noch snyden met den ploeg ;
Maer 't Land dat bracht van selven !
In oberbloed genoeg.

Daer speelt het Swijn / by 't bet Konijn /
De Leeuw was by de Schapen /
De Wolf en 't Lam / de Stier en Ham /
Die sprongen by de Apen.

Daer wiert geen quaet bebouden
Geen boosheyt noch verraet ;
Maer alle menschen stonden
In een gelijke graed :

Men had kraakeel in 't minste deel /
Ten quaden geen gedachten ;
Maer Liefd' en Dree / die hielden stee /
Wie waren hare krachten.

O schoone Gulde tijden !
O aengenaeme jeughdt !
Waer in sich most verblijden
Al wat'er leeft in vzeughdt ;
Maer wy eylaes : soo sot als dwaes /
Verachten dit vermakten /
Dies onse hert / in rouw en smert /
De bitterhepd moet smaken.

De Yfere Eeuwe.

Stemme: Verdwaelde Koningjunc.

O Onuygelijke menschen /
Dan pier en van stael /
Op op gebulde penissen /
Dan alderlepe quael,
Die u gemoed / vol blam en bloed /
Dol wapens hebt gaen smeden /
En u ontbloot / soo kleyn als groot /
Dan deugde / recht en reden.

2. Waer is de Cronw geblogen ?

Waer

Waer is nu 't rechte recht ?
 Nu komt in plaets de logen /
 Bedrog en veel gebedcht :
 Men plundert hier / men stoockt het byer /
 Men zaeyt veel snoode twisten /
 Wie snoozt dien brant; maer elks verstant /
 Derciert geweld en list en.

3. Wy staen na heerschappgen /
 Na roem en yd ele praecht /
 Na wyede tyrampen /
 Na grootshepd van geslacht
 Nae al het geen / dat tegens reen /
 En met de dengt wil strijden /
 Men breekt de wet / booz elch geset /
 In dees bedroefde tijden.

4. Wy staen na gulde schijven
 Om goud is 't al te hoop :
 Om goud wy altijd drijven /
 In een onvastc hoop :
 In d'Ysre eeuw / is nu 't geschreeuw /
 O Goud gy zijt ons leben !
 W ons verstand / en ingewand /
 Dat is u overgeben.

5. Hierom is 't lijf vol smetten /
 Vol vuplighepd en stanch /
 En wie dit wil beletten /
 Schaelt seer weynig danck.
 Men bepnst in schijn / maer al ons zijn
 Is als vergif van slangen :
 Een soet gestreel / een loos gequeel
 Om yder een te vangen.

6. Och ! mochten wy beleben /
 Dat lief des edel zaet
 Mocht in ons ziele kleben /
 En smoren al dien haet :
 De gulden Eeuw / sou niet geschreeuw /
 In volle blijtschap rijzen :
 Dat broom gemoed / sou van dit goed /
 God in den Hemel prijzen.

De broosheydt van des Menschen leven.

Stemme:

Te May als al de Vogelkens singen.

Des Menschen leven rasch vergaet /
 Hoe schoon het oock verheben staet /
 Gelfch een hoos te yroncken /
 Vol Goud en zy / vol hobaerdy /
 En in de weelde droncken.

Maer als men op de broosheyd let /
 Doozwaer het is soo nauw beset /
 Men gaet op gladde paden /
 Het is een bloem / vol losse roem /
 In mogen theyd en daden.

't Zy Koning / Burger / Dozst of Boez /
 't Is al van euen stof en boet :
 Een schaduw' is haer leven :
 De goude staf / en 't Boere kaf
 Word eben haest verdzeven.

't Is als een glas dat luchtig schijnt /
 Dat straks verbrcecht wanneer me't pijn
 't Is woelery en slaven :
 Een droom die vlied / een spoel die schiet /
 Is al haer besig dzaven.

Het schijnt wel schoon maer 't is het niet /
 Het schijnt vol vzeugd / maer 't is verdriet /
 't Is lang gemengt met sichten /
 Het schijnt wel lanch / maer 't is seer l'zanck /
 Vol hoopen en vol duchten.

Gelwis wis daer te vast op steunt /
 Heeft op te kranchen riet geleunt /
 Dat hem sal haest begeben /
 Daer leyd den Heer / met staet en ecr /
 Hyt is het met sijn leven.

Hier leyd de Boer by 't reel geslacht:
 Wie 't leven best heeft oberbacht /
 Dat sal de dengt beloonen:
 Het reyn gemoed / en kleyen van goed /
 Dat obertrest de kroonen.

En wie in Christo Jesu sterft /
 Doozwaer hy hoger Kroon verwerft /
 Als eenig Dings kan geben:
 Een Kroon die blyft / en vast behlyft /
 Een Kroon van 't eeuwig leven.

Actaon, of Nieuws-gierige Jager.

Over 't bespieden van Diana.

Stemme:

Joyeuse, Of / Goossen.

Wat geraes / en wat geblaes / hooz ick in de velden?

Wat ghewoel / wat krioel / wie sal ons hier melden?

⊙ Diaeu! siet hier komt aen / eene koppel Vzaeken /

Die rontom / snuyben om laet w' ons t'saem wech packen.

2. Nymphjens weest doch bly van geest / seyd' Diana lustig /
 Zijt te vreen / wy alleen / zyn doch stil en rustig:
 Wie dat sal / hier in dit dal / met sijn Zonden jagen /
 My geloost / is beroost / van sijn gosde dagen.

112 Getrouwe liefde van de Koningin Alcione.

3. Wie ons siet / dus heel ontkliet / en so naecht te baden /
 En ons' Leen / schoon besneen / wis het sal hem schaden /
 Geen Goddin / laet de Min / haer albast vertonen /
 Dus is hy / in de ly / die ons hier wil houen.

4 Als sy sagh / met groot gewagh / op Actæons gangen /
 Send' Diaen / hier van daen / of 't wozt u te bange /
 Doozt van hier / gy snode dier / gaet in 't bos te doelen
 En mijn straf / sy u graf / in de duyst're hollen. (rens)

5. Stracks sijn kop / die kreeg een top / met twee lanse ho-
 En sijn hant / rupgh en zwart / sagh hy vol verstorens /
 Langh verstrecht / en bout geplecht / in een hart te zwerwe /
 Most hy laes ! tot een aes van sijn honden sterben.

6. Wie alhier / te seer nielofs gier / wil te veel bespieden /
 „ Wozt met macht / t' onder-zacht / tot een spot der Liede /
 „ d' Engen hond / hem self verwond / en staet na sijn leven /
 „ Des u wacht / onbedacht / in gevaer te zweben

Getrouwe liefde van de Koningin Alcione

Stemme : De Mey die komt ons by seer bly, &c.

Alcione, ô Coningin !
 Ahert is heel bevangen van den rouw /
 Om dat u Morpheus in u sin /
 Gaet slozzen 't leet van u beminde trouw :
 Gy sucht so naer en steent /
 Om dat gy niet vereent :
 Noeh weet waer uw Koning blijft :
 Hy is in den noot / eplaes ! hy is doot /
 Wie weet waer hy d'ijft ?

Sy kilaeght den Oeber van de Zee
 Haer droefheyt en haer ober-grote suert :
 Hebt deernis / ô gy woefte ree !
 Sep sy / en troost doch mijn bedroefde hert /
 Dat mi met angst belaeu /
 Moet in de rouw vergaen
 O Aole sent u gespan /
 De Nymphjens gebiet / ô deerlijck be-driet /
 Waer is doch mijn man ?

Getrouwe Liefde van de Koningin Alcione. 119

De golfsjens sietse klachtig an/
Die dertel spziingen aen de barre strand/
O! golfsjens hier is mijne man /
Mijn Koning / en mijn alderwaerdsie pand /
Het leven ick beracht /
En doe hier mijne klacht /
Hoe dat mijn ziel na u versucht /
Wech kroon en mijn staf / ick gae na mijn graf/
Ick neem aen de blucht.

Alcion' als een Vinck herschept /
Die jammer t bast en bliegt om haren Heer /
Haer wieckkenst sy soo vperig rept /
Sy picht / sy kust en tijlpt dus heen en weer /
Sy druckt hem aen de wang /
Sy streelt hem alsoo lang /
Tot hy dock in een Vogel keert.
„ Waer dooz dat de min / met hert en met sinne /
„ Te recht word geleert.

Wanneer de Zee is woest en wilt /
En stepg'ren doet de baren nae de locht /
Dan word de storm seer haest gestilt /
En 't ontweer word in soete rust gebzocht :
Soo haest dit bluchtig paer /
Aen d' Oeber komt te gaer /
Dan is de Hemel self verheugt :
De son met haer licht / in yder een slicht /
Een lieflycke bzeugt.

„ Teert hier die 's Houtwlycks staet aengaet ;
„ Hoe dat de trouw bestandig blijft ter dood /
„ En hoe de storm en twist bergaet /
„ Als Liefd' en Trouw bezwijcken in geen nood :
„ De Dreed' haer dan bestraelt /
„ Die uyt den hemel daelt /
„ En mengelt al het suur en 't soet :
„ Wel hem die getrouw / in bzeugt of i n rouw /
„ Heest rust in 't gemoed.

De schoonste Bevalligheydt
PALLAS, JUNO en VENUS.

Stemme: Ick voer al over Rhijn

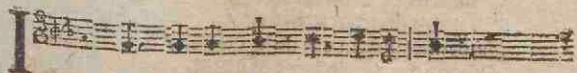
Of: Snel Rebel.

- A**ls Juno met haer kroon / als Juno, Ec. ja kroon /
 In Pallas met haer goude purpck /
 In het beldt was verselt / en opgep. oncht seer schoon.
2. Doen rees er een geschil / doen rees er / Ec. ja schil /
 Wie datter was de schoonste Vrouw /
 Die in cier / den Lauriez / vooz alleen strijcken sou.
3. Doen sprach men Venus aen / doen sprach men / Ec. ja aen /
 Lecht af u schoone gordelijn /
 Laet ons dan / t'oordeel van / ons schoonhepd eens verstaen
4. U schoonhepd Venus blincht / u schoohepd / Ec. ja blincht /
 U gordelijn dat is berepd /
 Overschoon / van de Soon / en vol beballighepd.
5. Sp ley dien gordel af / sp ley / Ec. ja af /
 Sp cierd' haer met een Gose-krans /
 Gel geblecht / braef gehecht / die haer veel schoonhepd gaf.
6. So ras als Pallas sag / so ras, Ec. ja sag /
 En Juno dese brave krans /
 Syn in haest / als verbaest / sy wint ons af den krans.
7. Ghy Venus wint den prijs / ghy Venus, Ec. ja prijs /
 Het kroosken is vol geestighepd /
 Schoon van aert lief en waert / daer't oogh sich in vermeypd
8. „ Het kroosken is de deugt het kroosken / Ec. ja deugt /
 „ De vriend'lijckhepd was met een maeghd /
 „ Soet van zeen / wijs van reem / in deugd moet zyn verheugt
9. „ De schoonheid sonder geest / de schoonheid Ec. ja geest /
 „ Is als een gulde houten pop /
 „ Die wel schoon / staet ten toon / maer is een doode leest.
10. „ Dus Nymphiens u berepd / dus / Ec. berepd /
 „ Omhelst de schoonhepd die beklijft /
 Die de tijd / niet verslijt / maer duert in eeuwighepd.

Het groote Gildt.

Stem: *Kits Allemande.*

Op de rechte Engelsche wijze.

D't groote Gildt halt veel te doen/

Nae meerder als men kan vermoen; Dus onbedachte

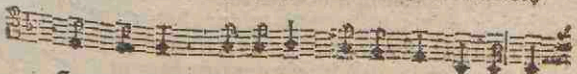

Minnaers proeft / Watm' in 't Gildt al behoest/

1 Soo aen huyf / soo aen bef / soo aen kant en geslief/

4 Aen siutweel / aen zattyn / aen Damast en klinkant/

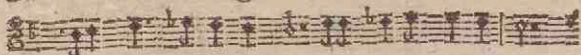
2 Soo aen ringh / soo aen bagh / aen gepronck en geslief/

5 Soo aen jach / soo aen keurs / aen bozdupz / diamant/

3 Soo aen hous / aen lont / aen schoen/

6 En mist der te llijk te voen.

Daer ghy als met een lust / U stozt in dwase rust /

Bedenckt hoe dat u malle sin / U treckt tot dwase min.

2. Dan moet'er noch meer zijn als 't kleet /
 En na gy slecht of lekker eet /
 Soo moet gy zijn om all's besorgt /
 Schoon datmen 't leent of bozgt.

Soo aen brood / soo aen Bier / so aen Speck / so aen Kees /
 Soo aen Curs / soo aen Hout / soo aen Dis / so aen Dlees /

Soo aen Melck / aen Room / aen Ezut /

Men gebach / aen gestoof / aen gesdon / aen gebzaen /
 Men Pastey / aen Lampzey / soo aen Taert / so aen Diaen /

Soo aen Butter / Wijn en Ezut ;

Daer smeerje dan u krop /

En denckt ten mag niet op :

Selooft dat al te veel gesmeert :

Het Hamken haest vertcert.

3. Dit Gild bereyscht soo veele goet /
 Waer mee 't zijn kraem toe stellen moet :
 Soo van 't hupsraed / als van 't geen /
 Dat noodig is 't gemeen :

Soo aen stoel / soo aen bank / als aen bed / en gozdijn /

Soo aen pan / soo aen treeft / als aen tang / pozselijn /

Soo aen spit / aen pot / aen kraen /

Soo aen kroon / soo aen schael / als aen schroef en lantaern /

Soo aen disch / aen serbet / soo aen webb' als aen gaer u /

Soo aen oly / smout en traen /

En al wat ick bergeet /

Dat leerdy tot u leet.

Siet doch eens hoe men sich bezwaert /

Dan die ten hups raed vaerd.

4. Doch bleef op slechts met u alleen /
 Waer gy kijgt die haest van u tweeën /
 De kracm die hebdy van 't gemal /
 En van elck groot overval :

Dan Cousijn / of u Neef / u Gebaer / of Compeer /

Dan u Nicht / u Gespeel / u Gebuur /

Hier de kock / kranl en klapper /

Om 't kandeel / om de soy / om de koeck / om 't gesnack /

Om 't vancket / om 't gesmil / om den wijn / en 't geback /

En al dees lichte keij /

Die blijft u soo lang by /

Als 't goed is op een zy /

Dan stuyft elck heen / en gaet sijn straet /

Daer yder u berlaet.

5. Met wijshepd moet dan dese staet

Zijn angebaert dooz wijse raed :

Om 't bloek te slypen met beschept /

Met kloek en goed belepd :

(blijft /

Daer moet raed / daer moet sozj / daer moet lust / daer moet

Daer moet zweet / daer moet konst in 't besteen van den tijd /

Daer moet wil / en liefd' / en deugt / (slacht /

Daer moet staet / daer moet stam / daer moet huys / en ge-

Daer moet God / daer moet Eer / en rust zijn overdacht /

En zegen van de Jeugt :

Dooz al met Ouders sin /

Moet liefd' en trouwe min /

Met redens schael ziju oberlepd /

Of 't word te licht beschept.

De verstoorde Rust.

Stemme : Al hebben de Princen haren weersch , &c.

Vrolijke velden / lieflijck geboomt /
 Waer in soo meenig Beerken stroomt /
 En soo aerdig dierken zweet /
 Dat van uwe rijckdom leest

2. Siet hier het Hert / en ginder de Hind' /
 Onder de Elfen / Effen en Lind' /
 Als sy kruysen 't groene woud /
 Waer in so menig Jager houd.

3. Weeld'rige Dierkens / die so vzolijck spzingt /
 Die op de tacrkens lieffelijck singt /
 En hebt sozge noch verdriet :
 Laes ! gy siet er u dzoefheyd niet.

4. Hier komt de Jager met sijn Bzacken aen /
 Siet hoe hy snuffelt / en komt gegaen /
 En hoc loos hy u belaezt:
 Siet dat gy 't doch niet beklaezt.

5. Daer komt de Doog'laer met sijn loose fluyt /
 Siet hoe hy 't net en de knip set uyt /
 En queelt een so vzolijck lied /
 Waer het is al tot verdriet.

6. Waerom O Dierkens ! stooyt men uwe rust ?
 Waerom O Wierken ! bzeekt men uwen lust ?
 Ep wat hebby doch misdaen /
 Datmen u dus soeckt te berraen ?

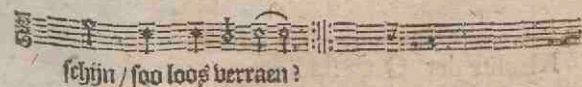
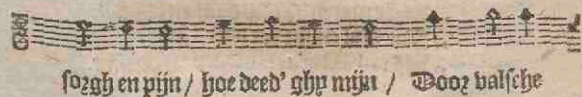
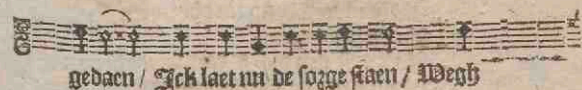
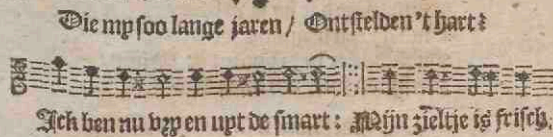
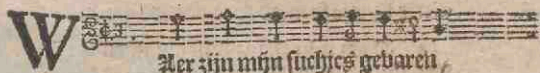
7. Daer gy doch met u lustjes te bzeen /
 Niets met een gierigaert hebt gemeen ;
 Want gy niemand doch misdoet /
 Noch vets quaeds hebt in u gemoed.

8. „ Dit is het beeld van de vzone mensch /
 „ Die word belaezt nae 's boosen wensch /
 „ Door gebeynstheyd en bedzog :
 „ Laes ! dees boosheyd vzeert 'er noch.

Ruffs-oeffeninge.

Stemme: Maurice. Of/ Waer mach het, &c.

2. Of ick my steeds wilbe plagen /
 Soo gaen ter vlucht al mijn dagen /
 En doek mijn tijd /
 Die ick vol rouw en sucht verslijt:
 Als 't hoogsken gespannen staet.
 Seer licht'lych sijn kracht vergaet /
 Die slage rust / die dient geblust /
 Dus n met lust / bermenen gaet /

3. In 't lommer onder de Wind n

Klachte der Ongeftadigen.

Laet u by 't zefelfchap binden /
 Met harp en Luyt /
 Met het musghek en hel gefluyt /
 Der keeltjens foet geklang /
 Die stelt op den boben-fang!
 Waer Echo klinckt en 't Dinckje fuygt /
 En 't Hertje fpringt / neemt uwe gang.

4. Geen min Diana koft dwingen /
 Als fo liet haer Bzackjens fpringen /
 Soo snelter jacht /
 Bzeckende soo Cupidoos kracht:
 Want waer dat hy is in bzee /
 Wind hy een bequame ree /
 En fluypt er in ja bouwt de Mann' /
 Na fijnen fin / een vafte ftee.

5. „ Laet noyt u finnekens rusten /
 „ Maer weest befig met de lufien
 „ In tucht en bzeugt /
 „ In 't oeff'nen van d' eerwaerde deugt:
 „ Want waer de Liefde begint /
 „ Daer macchtse ons doof en blind /
 „ Nae mal en sot tot pders spot /
 „ Als een Marot / dwars en ontfint.

Klachte der Ongeftadigen over de onge-
 ftadige werreld. Nae den fin van de Stant-
 vaffigheyd, J. Lipsius.

Kan op den 129 Pfalm gefongen worden.

Of, *Di moy, di moy Birenne,*

LIPSIUS spreeckt

Ick wil / ick wil nyt dese werreld gaen /
 En in een land daer alles is in bzedden,
 Niek sie den krijg aen alle zijden ftaen /
 Niek fieder moord en allerley boosheden

Hoe sou een ziel / die vzeedsaem is en stil /
 In dit geraes des Werrelds konnen leven ?
 Ick sie het aen / doch tegens mijnen wil /
 Wil ick my uyt dees woesten hoop begeben.

Ick sie'er haet / ick sie 't in lichten vband /
 Ick sie'er twist en alle schelmeryen :
 Ick sie verwoest en onder gaen het Land /
 Ick sie de straf een rechtvaerdig lyen .

Wie sou dan hier / en in dit woest gewoel /
 Sijn vrome Ziel dus quijnen en verflinden
 Ick laet u 't Land en dese snode poel /
 Wie kan in u / of troost / of ruste binden ?

Daert wel / ick ga / ick laet u die ghy zyt :
 Daert wel / ick ga / ick laet u in 't benouwen :
 Ick scheyder uyt / dies is mijn Ziel verblijd /
 'k Wil in dit Land my langer niet betrouwen.

De vband steecht gestadig sijn Trompet :
 't Land is gedeelt in bitterhepd en twisten :
 Men hoorst alarm / de Liefde leyt verplet :
 't Kind is vol haet / en leyt den Vader lijten.

Daer is geen quaet / dat niemant dencken kan /
 Dat hier niet woerd in dese plaets gehouden :
 Hoe sou de Ziel van een oprechtig man /
 Gerustig zijn in dese vuple sonden ?

L A N G I U S antwoort.

't Is waer / ghy bliet en loopt van d'eene Kust /
 Na d'ander toe / door ongebaende wegen :
 Al soeckt ghy hier en daer te binden rust /
 Geloost / de rust is hier in niet gelegen.

Al rendy schoon van ober Berg en dal /
 Na d'Ooster Son / of na de Weste stranden /
 Na 't Noorden heen / of na de Syder wal /
 't Is al een Lucht / een Hemel / Zon en Landat.

Dat gy verlaet u Land / u Quys en Hof /
 Dat is geen deugt / noch eenig deugdig teeken ;
 Indien gy soecht hier door / of rust / of lof /
 Soo ydy verr' van 't rechte pad getwecken.

De deugt is hier / noch nergens niet bepaelt /
 Maer over al mach sy gerustig blyben :
 De deugt van self haer eygen lof behaelt :
 't Zy waer het zy / de deugt kan vast beschlyben.

Alwaer gy gaet / gy sult' er menschen sien /
 Dol haet / dol moord / dol schelmery en quaden :
 Gy moet u self / wylde de straf ontblien.
 't Dertreck kan u niet baten / maer wel schaden.

Schouwt eens te rugg / en siet de tijden aen :
 Help God ick sie een grauwel van ellenden.
 Ick siet' er al in lichter lagen staen
 Ick sie de beuls van moorden en van schenden

Al staet een Hof en bloept aen alle kant /
 Al schenckt de Son ons aengename stralen :
 Al isser bze / straf is rijst' er weer een brand /
 Wat schoon verdoont dat kan te haestig dalen.

Verlaet u self / de tochten en u waen :
 En leeft gerust / oock midden in de bazen
 't Oprecht gemoed moet als een rotse staen /
 En laten sich dooz grene schzick verbaren.

't Is God / 't is God die alle ding regeert /
 Die 't Konings hert leyd als de water beken :
 Die nu het een dan 't onderst' hoven heert /
 Die om de sond' der Grooten macht wil bzecken.

„ Dus wie in God getroost sicht overgeeft /
 Die siet den mensch en al de werreld woelen :
 „ Die niet-te min oprechtelijck en leeft /
 „ Sal sich gerust en alle rampen woelen

Terwijl ick van 't geraes myn sinnen wou bedaren ,
 Song dit mijn swacke lust in 't Y, en op het Sparen.

't Misnoegende Hert,

Stemme: O schoone Caricle.

K Omt hier misnoegend' hert / Waerom is uwe
Ghy hebt in weelde smert / Een rechte straf / en

Ziel vol ongedult: Wy wenschen u een Medi-
tot u eygen schult:

eijn / Dat ghy van 't quaet bezigt mooght zijn.

Vertrouw dien grooten Heer /
Die u gemaect / ter werred heeft gebzacht /
En die u nimmer meer
Verlaten sal / maer stadig nemen acht.
Ja soud' hy niet den mensch by staen /
Om wien hy alles heeft gedaen?

Het Dogellen dat springt /
En 't hippelt nu van d'een op d'ander tack /
Het quinceleert en singt /
Het weet van sorg / noch van geen ongemach:
't Is altijd lustig fris van moed /
't Weet dat syn Heer hem spijsst en boed.

De Bloemkens staen geciert
Soo overschoon / soo heerlijk en vol jeugt /
Corael en purper zwiert
Op Nely / Roos / met aengename bzeugt:
Het konincklijck cieraet en goud /
Wy geene Nely stad en hond.

Maer Hert is niet benouwt !
 Van sozgh en vrees / en moepelijck verdziet :
 Gods hant haer onderhout /
 Sy wercken 's nachts noch sy en spinnen niet :
 Des Heeren goedhepd die dit doet /
 Den Mensch en al 't gebierte voed.

Waerom / waerom / ó Mensch !
 Verrucht de waen u Goddelijck verstandt :
 Hier hebby doch u wensch /
 En zegen van des Heeren rijcken handt :
 Wat sal de sozgh doch konnen doen ?
 Sy teert u op en kan niet boen.

Werpt sozge dan ter zy /
 Genoeght met 't geen u 's Hemels goethepd geeft :
 Dan leefdy los en by /
 Als een die steeds een goedt genoeggen heeft.
 't Al isnoegen is een groote schandt :
 't Verteert u Ziel en Augewandt.

't Vernoeghde Hert.

Sterame : O schoone Caricle,

Op de voorgaende vVijse.

STet hier een rijck gemoedt /
 Dat onbezwaert van 's werrelts sozge leeft :
 Dat vrolijck wort geboedt
 Van 't geen hem Godt nyt sijne mildthepd geeft :
 't Genoegen is sijn lust en vzeugt /
 Sijn eenig voedsel en geneugt.

Wat kan de sozgh u doen ?
 Koudy dooz sozgh bezgrooten gelt of schat :
 De sozgh die kan niet boen /
 't Genoegen heeft een Koningrijck om vats
 't Genoegen is het beste goedt /
 En wie het derft / verteert sijn bloedt.

Al haddy Croesus goud/
 Al leydy schoon te baden in de Wijn/
 Doch soudy zijn benout /
 Als eene die verstickt door grote pijn.
 Het water kan geen dozt ver slaen /
 A d'oge brand doet u vergaen.

Ick hou my dan te breen/
 En geef myn rust niet om een balsche waen :
 't Genoegen is alleen
 Een schat / een dengt ! die altijd sal bestaen :
 Wech lose held / en vluchtig goed/
 Dat elck so dier bekopen moet.

Het goed dat konit en gaet/
 Nu klimt het hoogh dan daekt'et na de gront :
 Zijn meester het verlaet /
 En in den noot hem dodelijcken wout :
 En waerom soumen dan sijn scha /
 So byerighlijcken volgen na ?

Ick slaep en leef gerust /
 En neem mijn plicht en handel stadigh acht /
 Ick heb mijn bzeught en lust /
 En weet dat God my zegent dagh en nacht :
 Wech goed dat dus den mensch verbeelt/
 En hem sijn soete ruste steelt.

Wech onbernogent mensch !
 Hoe schraept / en raept gy dus na u verderf :
 Al krijghdy schoon u wensch /
 So hebdy slechts de sorge tot u erf :
 Ick kies / ick kies een open hert /
 En acht geen slaverij of smert.

Verachtlinge van Overdaet.

Stemme:

In kleynheyt leeft ick onbenijt, &c.

Wie datter een vreesaem hups wil sien /
 En vreselijck wil zijn:
 Die moet / de dert'le overdaet blien /
 Want haer treken / die breken / en steken /
 Met smert en pijn.

2. 't Genoegen isser so groten schat /
 Een so grote deught /
 Dat alles niet goet genoegen aenbat:
 Want Gods gaben, en habe / die laben
 Den mensch niet vzeught.

3. Het matigh kosjen smaecht hem so sost /
 Hoe slecht hy 't oock heeft
 Want hy genoeght in 't danckbaer gemoed /
 Dan Gods zegen / verkreuen / ter degen /
 Hy rijckelijck leeft.

4. Der groten weel'zig overschot /
 Dat haert hem geen smert:
 Hy siet het wel aen / maer acht het spot
 Want haer weelde / bereide / noch veelde /
 Noyt vzeobig hert.

5. 't Vernoggend' hert dat past hier niet op /
 Wech / wech / overdaet
 Al hij sluen het seplten tot in den top /
 Wat vzaellen / dat vzaellen / sal vallen /
 Met schand en smaet.

Op nutticht dese leckere kost /
 En des frissche dzanck
 En singh den Schepper / die dese most /
 Die het leven / het zweben / gegeven
 Heeft / lofen danck.

7. Wel beyl' ge staet / en vrylyck by een /
Dol lieflijcke lust
Cy weest met 's Heeren zegen te vreen /
Schoon de quade / ons schaden / en smaden
Op onse rust.

't L O F

Van een Deughdsame Vrouwe

Stem: *Si tanto gratiosa.*

Of / O schooſte perlonagie!

Soecht Perlen / soecht Gesteenten /
Soecht Goud en ſchat / en li oftelijcke dingen
Coralen en Gebeente /
Of wat de roem des Rijckdoms weet te ſingen
Soecht in het zand / In Zee of Land /
Of waerje wilt ter degen
In 's Vrouwen deugde / In 's wereldds ſchat en vzeugde
Gausch gelegen.

Haer soet aenminnig wesen /
Is kups en vzoem / en vrynd'lyck daer en boven
Haer lof is noyt volpzesen
Ja niemants macht kan hare glants verdooven
Al waer sy gart / Al waer sy staet /
Daer licht sy als de Sterren /
Die met haer voncken / Gestadig staen en loncken /
Al van verre.

De Man die is haer Koning /
Haer Burgerij dat zijn haer lieve Kinders
Haer lof dat is haer woning
Sy leeft met lust / en ſiet 'er weynig hinders
Haer wetten gaen / een yder aen /
Sy ſtiertse na de reden
Met soet vermaken / Van sy al hare saken
Wel bekliden.

Sy siet in alle hoeken /
 Sy schickt / sy stelt een yder aen sijn handel /
 't Verlooren gaet sy soeken /
 't Spaersaem / vzoet en oprecht in haer wandel :
 Sy is de eer' / En houd haer heer
 En Man in grooter waerden :
 Na haren sinne / Soo isse Koninginne
 Op der aerden.

Sy leeft een lustig leven /
 Dan wat sy doet / dat gaet haer wel ter herten ;
 Noyt wils' haer man begeben /
 Hoe 't God oock voegt in tegenspoet of smerten :
 Haer smert is sijn / En weer sijn pijn
 Versoets door haer zeden :
 De dengt doet mercken / Dan sy in al haer wercken
 Leest in vzeden.

Wie souder dat niet wenschen
 Om sulch een kroon te drucken aen sijn wangen :
 O liefste pronck der menschen!
 Wie sou na u niet vperiglych verlangen :
 Een waer dat gy / Bleeft aen ons zy /
 Wy souden reimen / zwerben
 En eensaem doolen / Op bergen en in hooften /
 En versterben.

Strandts, of Visschers leven.

Stemme : Fortuyn eylaes bedroeft, &c.

Itan oock gesongen woerden :

Nu leef ick in verdriet, in swaer, &c.

Die tederlijck geboord, en sachtjens word gequeecht /
 En nauwelijks de hand in 't koude water sreecht /
 Die met zatijs en bout / met peerlen en met goud /
 Koint proncken als een Druyt / dees Visscher eens beschout
 Beschout tot

Beschouwt / seg ick beschouwt / dees kinders van de zee /
 Die met Neptunus gaen door hagel en door snee /
 En die het woeste meyz met een gesneden hyl /
 Gaen krupffen gints en weer / en vliegen als een pyl.

Die op d' asupre plas met haren ruytgen baert /
 Soo byzolyck gaen ten dans / en met haer houte paerd /
 Sich geben in de rep / dat alle Nymphen staen /
 En sien dees soete bzeughdt en stoute spzongen aen.

Daar steken sy ter Zee / en grijpen na de Maen /
 Dan weer na Pluroos hol en onder-aerdrtsche baen /
 Dan sningert dese schelp / en tynmelt hier en daer /
 Dan spreckt de eene golf en schietse d' ander naer.

En eben-wel dees Hieldt blijft onbertsaecht en frisch /
 Hy neurpt en hy singht / en vanght er sijnen Fisch :
 Sijn angels en sijn net / sijn dobbers en sijn wandt /
 Die loeren om den byt te bzeugen aen de strandt.

Daer komt hy en labeert / en strijckt het zeyltje neer /
 Geladen met de vanght van 't ysselijcke meyz :
 Met Krabbelantwren Roeh / met Pieterman en Bot /
 Met Schelvisch en met Schol / met Haring en met Spzot

Met Wyrting en met Leng / met Bolck en Makereel /
 Met Krabben en met Kreeft / met Tongen en Garneel /
 Met alles wat de Zee upt haren Rijcken schoot /
 Den Disscher jaegt te moet en in sijn fuycke stoot.

Daer wemelt dan en spzingt dat goetjen om en om /
 De sicc-man staet en loert / ey 't is soo wellekome /
 Daer staet een grage maeg en jaecht na dese byt /
 Ja kost hy met sijn oog / hy trock'er 't Dissjen upt

Dan kroontse sijnen dish met aengename rust :
 Dan valtinen aen de Zoo met sulck een grooten lust :
 Het ooge siet op 't wild / de hand is knap / hy hapt /
 Elck bzeest dat sijn gebuur den Fisch heeft op gesnapt

Dick om een sob'ze vangst / en kleyne winst moet hy
 Gaen zwerben nacht en dag in bystre slaverny /

En wooghen van de Zee en golven soo bedeckt;
 Doch hoop van beter hangst hem weer ter zee waert treckt.

„ Diet hier een groot verschil / hoe d' een met pijn en zweet /
 „ En d' ander als een Prins / sijn kost met lusten eet :
 „ hoe d' eene slaest en draest / en blijft een sober man /
 „ En is een arme woorn die nauwlijcks leben kan.

„ Merkt eens wat danckbaer hert op Gode schuldig zijt /
 „ Die met rust en gemack u huysgesin verblijd ?
 „ En die u zegen scheidt in stilligheyt en breugt /
 „ Waer is / waer is de danck booz u ontfangen deugt ?

Zee-en Schippers-liedeken.

Stemme:

Yets moet ick u Laura vragen, &c.

Rijke Zee met al u schatten / Wie kan uwre
 rijkdom batten ? Wie besiet u rijk thersoo ?
 Peerlen / Silber / en Coralen / Steentjens / Beentjens
 sijn te halen / Al u rijke zanden dooz.

2. Niet is hier op deser aerde /
 Oock hoe groot of schoon van waerde!

Dat u konst niet aerdig maelt :
 Paerden / Gatten / Honden / Swijnen /
 Boom / en Kruiden / Medicijnen /
 Alles uyt u boesem daelt.

4. Pluto sit daer nock te grasen /
 Om zijn grage lust te asen /
 En hy schencht ons al te met
 Wel een schelpje booz ons oogen /
 En hoe konstig en gebogen /
 Hoe gebeeld, geblamt en net !

4. Siet hem ram'len met de schijven /
 Van ons scheepkens / die daer blyben :
 Siet hem staep'len gouden schat :
 Daer heeft hy sijn Colek en booden /
 Die ons by sijn schatten nooden,
 't Gierig hert gebreecht noch wat.

5. Onse Scheepjens die labeeren /
 Die dan heen en weder keeren /
 Al op hoope van de winst /
 Al om geld en goed te soecken /
 Uyt de Nooyd en Zuyder hoeken
 Maer om deugde dencktmien minst

6. Sietse hier eens van de stranden
 Met haer wimpels komen landen /
 Met haer blercken eu getrom
 Sietse blammen tot een wonder /
 Sietse spouwen buur en donder /
 Tot haer blijde weltekorn.

7. Daer word alle hzeugt bedzeben z
 Als de Schipper Schip en lebe
 Bzeugt ter goede haben in /
 Siet de Reeder s eens verlangen :
 Om een goede buyt te bangen
 Siet haer gaapen na 't gelwin

8. Schipper hebby 't dan verpeutert /
 Hebby hier en daer geleutert /
 Hebby dan u Schip verboomt /
 Dan moogt gy by tijds wel singen /
 Schipper moet de ree af-springen /
 Als hy van den Ricker droomt.

9. Maer hebt gy soo slinks by tijden
 Wat getaecht van gelt of zijden /
 Hebby maer u schipgebult /
 Hebby dan een potjen bzoeken /
 Niemand heeft een woord gesproken
 En zijt by / en hebt geen schuld.

10. Wie by Pluto gaet ter scholen,
 Die sal niet in 't doncker dolen /
 Want hy is een duyster God /
 Die sijn Kinderen en sijn Kercken
 Drijft tot roof en quadelwercken /
 En hy maect haer stout en sot .

„ Doet u handel doch ter eeren /
 Wilt van Jonas Schippers leeren
 Als sy quamen uyter nood /
 Vachten sy den Heere gaven,
 Die haer in egn blijde haben /
 Vacht in 't leven uyt den dood.

Verwondering over de Wercken

G O D S.

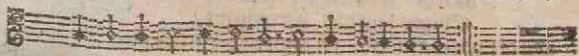
Stem: Als ick uyt wandelen ga, &c.

O

1 Heereelijck Juweel / Van Godes groote gonsel
 2 O wonderelijck Pziel Van overschoone konstel
 O Schijn

♫ Schilder die verlicht / en d'ooogen ons verblsaert /

Daer u / nae u / nae u / is dat ons ziele staert.

2. Wy sien den Hemel aen /

Wy siender al 't gestert /

Wy sien de Son en Maen /

Wy blijven staen van bert :

Verbaest sien wy u werck / van herten oock verbljyd

Waer is / waer is een God / als gy o Heere zijt

3. 't Gaet alles op sijn beugt /

En hond sijn wisse tret /

Een pder is geheurt /

En op sijn plaets geset /

Een pder heeft sijn dienst / en voert des Hemels plicht /

Dus toogt / dus toogt / dus toogt gy ons u soete licht.

4. Het Herdzijck is bemaect

Met groen / en blaew / en rood /

Daer 't goud en purper straelt /

Met bloemkens in haer schoot :

♫ schoone Schilderyn / daer niemants konst vermag

Het minst / het minst het minst te brengen vooz deg dag.

5. Daer siet de mensch verheugt /

De Vinckjes en het Bee /

De Bosschen zijn sijn vzeugt /

De Dirschens in de Zee ;

Daer heeft hy dan sijn wensch / sijn zegen sijn rust /

Dit doet / dit doet u God tot u bemaect en lust.

6. Of schoon de mensch het siet /

Hy blijft van berre staen /

Gods wercken acht hy niet /

Noch trecktse hem niet aen.

Daer God nochtans om u al dese weldaer doet /
 Bewijst / bewijst den Heer een danckbaerlijck gemoed /
 7. Die alle dingen doet /
 Tot' s menschen onderhoud /
 En die u rijcklijck voed /
 Epiaes! gy niet vertrouwt /
 En die u ziel geneest / en dooz de dood bezijdt /
 Hoe komt : hoe komt o mensch! dat gy ondankbaer zijt :

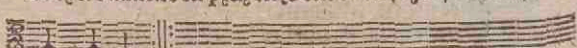
Werreltds Bedrieglijckheydt

Stem : Echo . Of 't Schoenlapperken

O 1 Werelt! die soo menigmael / De vrome gaet ve-
 3 Gy singt so veelderhande tael / En geeft soo vele

 2 lagen : 't Schijnt alles / alles vooz de wind / Daer gy
 4 plagen :

 dooz u blancket en puzpck Stelt ee-ne supck / Die onse

 jeugt verflint.

Wy kennen u we listen wel /
 Ons suldy niet beliegen
 Gy toont maer een verschompelt vel /
 En soecht ons te bedziengen ?
 Gy zijt maer schijn en valsche vzeugt /
 Die dooz u schoone toon en zang /
 En valsche klang /
 Verlepd ons domme jeugt
 A vzeugt vergaet gelijk een bloem /
 Die jeugd'ig staet ontloken ;
 A lof / u schoonheyt en u roem /
 Vaest t'onder leyt gedoken :

Op is gelijk een bel die blięgt /
 En dobbelt op een water-plas /
 Na alsoo ras
 Verdwijnt sy en bedrięgt,

Wy stellen onse Ziel om hoog /
 En sien een hooger klaerheid :
 Het loncken van u tweeld' rig oog /
 Verlet niet Godes waerheid /
 Wy sien een schoonheyt die daer blijft /
 En die gelijk een gulde Sterr' /
 Licht al van herr' /
 En eeuwiglijck beklijft.

Weg werrelt niet u monumert /
 Wy willen u begeben :
 Weg pd'le lust en hobaerdij
 Wy soecken heter leben-
 Wy soecken naer een klaer gesicht /
 Daerz altijd blinkt oprechte denkt /
 Waer reyne bzeugt
 Ons hert en ziel verlicht.

Flora of Hofs-Vreugde

Stemme:

Schoon lief wilt my troost geven, &c.
 Of op den 6 Palm, Wilt my niet straffen Heere

Weyt oogskens / wilt nu weyden /
 Wilt u gesichtjens leyde u /
 En gaen in Floras Hof:
 Ey siet de bloemkens bloosen /
 Beschaduw van de Rooten,
 Van velerhande stof

2. De Lelytjens die rupcken /
 Daer Tulpjens onder duycken /

Met blannig root geboort
 Met paers en purper stralen /
 Narcissen lof behalen /
 Met geel en wit geboort.

3. De Hyacinthen prync
 Die met den Iris loncken /
 Bedeckt van d'Eglentier :
 De Sonne-bloem staet se
 De roode Martagone
 Gemindt den Lauweric

4. De Violetjens aerdig/
 De Crocus is soo waerdig
 Als Vinkoord of Damas
 Laet Jaspis en Rubijnen ,
 Laet Esmeraud verschijnen /
 Sy zijn als 't slechte glas .

5 Anemon' is te prijfen /
 Tijn en Lavendel rijfen
 Van onder 't Roosmarijn,
 De Angeliertjes geurig/
 Gesprenckelt en coleurig/
 Der kies ich booz de myn

6. „ Al's konings heerlijkheden /
 „ In pryncery van kleeden /
 „ Of wat de prael om-bat/
 „ Moet dadelych bezwijcken /
 „ Ja booz de schoonheyt wijcken
 „ Dan eenig Lely-bladi

7. Of wildy sien de Zaden
 De bedjens zijn geladen
 Met Beet' en met Zalaet,
 Met Rapen , en Meloenen,
 Asperges en Pompoenen,
 Radijs en ander zaet

8. De Boonkens obertogen/
 Met goud en purper oogen/

Dan allerley fatsoen /
 Met allerhande bzuichten
 Tot nut of tot genuchte
 Ons hert en ziele doen.

9. O aengenaem vermeyen!
 Gick wil mijn kappen tzyren!
 En kreucken 't groene gras /
 De schaduw' van de boomen /
 Heeft ons den brand benomen /
 Die ons soo lastig was.

10. Gysset u hier te rusten /
 En wilt u wat verlusten /
 „ En schoutwen Godes lof:
 Van elck blad hondp leeren
 „ Het wonder-werck des Heeren /
 „ Met overbloedig stof.

12. „ Wilt uyt dees Bloemkens lesen
 „ Dat niet blijft in sijn wesen /
 „ 't Is schijn en yd'le roem:
 „ Want al des menschen leven /
 „ 't Schijnt heerlijk en verheven /
 „ 't Derstuyft gelijk een bloem.

Thuyne, of Hof-wetten

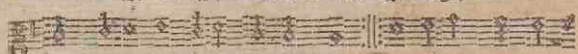
Voor-eerst zy u mijn Hof een Meer /
 Dat al dees schooheyte neemt sijn keer,
 Dat al dees bloeyfels en mijn kruydt,
 Al staet het schoon, sal welcken uyt.
 „ En dit is mensch tot u geseydt,
 „ Op dat gy oock u huys bereydt
 „ Want of gy blinckt in pracht of roem,
 „ Soo zydy brooser als een bloem

Besiet byz alles wat u lust/
 En schept hier in vermaeck en rust/
 Al wiln' er igeene Drouwtjens sien/
 Segt haer de wet / het mag geschien:
 Segt dat haer oog mag gaen daer 't wil
 Een byz gesicht / maer d'handen stil
 En dat haer sleep / en suel gedzaep /
 Niet menig bloemken af en zwaep.
 Het staet elck byz te vraghen om/
 Naer krypden / Bloepsel / Boom en Blom?
 Maer 't loopen / rasen / mallery/
 Dat is in mynen Hof niet byz.
 Het boerten / jocken en geneugt/
 Mag wesen; doch niet maet en vzeugt.
 De ernst en wat tot twisf gedijt/
 Zijn hier verjaegt met haet en nijd.
 De kinders staen my hier niet aen/
 Doch laet de honden bupten staen/
 Op dat mijn Hof / in vzeugt gewent/
 Van elck gesien / blijft ongeschent.

Stadts Gewoel.

Stemmen: Slaep o soete Slaep.

D

 Je in 't gewoel/en in de vange lucht/Die

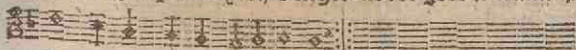

 in 't kribel der mussen Steden sucht/Die altijd loopt en

 vzaeft/en vperig slaeft / Om het snoode goed /

Gijpt

Gijpt / en graept en woet / Om het snoode goed te winnen /

Hoe ram'len dus u wilde sinnen.

2. Gy jaegt en bliegt met ongemeene lust /
 Gy gunt noch u / noch ulve dienaers rust:
 Gy heb'et altijd dzok / met staeg geblock /
 En met veel geschrijf / en met vuyl gekijf /
 En met veel geschrijf te sussen /
 En met den neus in 't Boeck te dussen.

3. Des daegs soo hebt gy ruste noch gemack /
 Des nachts maelt in u bzeem een lastig pach:
 Hier is dan wat te hoop / dan op ter loop /
 Hier valt wat te doen / buypen u vermoen:
 Hier valt wat te doen / en rennen /
 Gy moet u als een slaef gewennen.

4. Gy raept en schzaept door valsche maet'en wicht /
 Door roof word gy een woekier op gericht /
 't Is al bedrog en haet / qua toeberlaet /
 Gierighepd en list / snoode nijd en twist /
 Gierighepd en list / zijn plagen
 Om 's Armen bleesch en bloed te knagen.

5. A brood eet gy met zorgen en met bzees /
 Op 't middagmael dan steurt u die of dees /
 Wanneer / segt d'een / sal 't geld my zijn getelt:
 'k Loop en gae soo lang / my verdziet de gang /
 'k Loop en gae soo lang te dzalen /
 Wilie my 't geld dan niet betalen?

6. Hou hier / ick daeg u morgen voor den Heer:
 A wissel gaet / en siet ick protesteer:
 Gy zijt mijn bozg en slut / betaelb of schut /
 Siet ick wilder deuz / gy stelt my te leuz /
 Siet ick wilder keur / met rechten /
 Ick moet mijn saeck doch selber sichten.

7. Hier koopman schuylt al weer een donck're Maen ?
 Die is banckrot / en hier u Schip bergaen :
 Daer misje soo veel pond / en 't Schip in grond /
 Waerje soecht of vischt / is het al gemist /
 Maer je soecht en vischt bezijden /
 Hier is 't al weer behapt vol lijden.

8. Hier quelt gy d' een / of d' ander u versoozt /
 En komt om goot of oosdrup u aen boozd /
 Al scheelt 't et niet een dupm / 't is veel te ruym :
 Of gaet u halant / na een ander land /
 Of wil u halant veel bozgen ;
 Want neering is vol vrees en sozgen.

9. Indien ick wou verhalen al u wee /
 Het welden op gelijk een wilde zee ;
 Want dan sou uwe pijn / onepd' lijk zijn ;
 Mits droefhepd en smert / in u bangen hert :
 Nus droefhepd en smert betoogen /
 Dat gy maer slaept met Hasen oogen.

10. „ Op kooplyp weest dees koopman doch gelijk /
 „ Die om een Perel doozsocht het gantsche rijk /
 „ En heeft sijn geld / en goed / sijn ober bloed /
 „ Om een schoon Tutweel / booz sijn heplig deel /
 „ Om een schoon Tutweel gegeben :
 „ Soecht ooch 't Tutweel van 't eentwig leben.

Schijn bedriegt

Of / Vallsche Hoofs Leven.

Stemme : Courante Serbande.

V Erwaende Hof met al u momnery /
 Watons verblind dooz uwe sotterny /
 Als gy komt treden niet u sleep
 Van wonderlijck satsoen en greep /

Van nieuwe snof gy zwiert en klinckt ;
 „ Maer 't is geen goud al wat'er blinckt.

Gy toont u mild / en wonderlijk beleeft /
 A courtoisy aen niemant boozdeel geeft :
 Wanneer gy lacht / dan bijt gy suel /
 Wanneer gy bleyt / dan grauwt gy fel /
 Gy loekt op buyt wanneer gy singt ;
 „ Dus is 't geen goud al wat'er blinckt.

Al wie u volgt / die vind sich seer bezwaelt /
 Hy soecht er eer / eplaes ! hy schand behaelt :
 Hy soeck'ter lof het is'er niet /
 Hy soeck'ter danck hy krypt berdziet.
 Het Hof de goet en quade dwingt ;
 „ Dus is 't geen goud al wat'er blinckt.

Het gaept altijd en loert op breemde buyt /
 En stroopt de mensch het bel en kleeders uyt :
 Haer recht is onrecht en verkeert /
 Qua toeberlaet het yder leert :
 En die 't vertroost die sucht en wzingt ;
 „ Dus is 't geen goud al wat'er blinckt.

De Staet- sucht / en de Sterighepd daer by /
 Geweld en roof die hebben heerschapp /
 Het stercke geld maecht self een wet /
 De zwacke hangt en blijft in 't net :
 Om recht te gaen men schandig hinckt ;
 „ Dus is 't geen goud al wat'er blinckt.

„ Gelukkig waer Gerechtighepd in 't land /
 „ In een vroom Hof behoud de oberhand :
 „ Waer arm en rijk heeft eben veel /
 „ Daer 't blinde recht geese elck / syn deel
 „ En waer de Trouw en waerhepd klinckt /
 „ Daer is het goud al wat'er blinckt.

Om Rijckdom en om Staet,
 VVordt Deughd'en Eer verſmaect.

Stem: Balletti d' Alckmaer. Of / Amaril die door u, &c.]

WMer door heeft de loſe boſe waen u Ouders ſo bedrogen;
 Dat gy ſoete Dier! nu ſoo ſchandig zijt verlaen!
 Waer door heeft het ober ſtoute breyn uws, Minnaers u belo-
 Dat gy quijnen moet / en dus heel miſtrooſtig gaen? (gen/
 Ick had noyt geloof / dat u edel hooft /
 Waer eplaes! van hare glantz verdooft.

2. Siet eens wat de ſchandelijke ſchijn / en al 't hoogmoedig
 Wercken in de ziel van een jong onnooſel kind: (blaſen /
 Hoe de pfacht / en malle pzonckery / het doblen en het raſen /
 Werdigheyt geacht / en dwaesſijch word hemint /
 Doen gy ſoo ter ſtand / op een valsche grond /
 Door een waen met hem bereenen hond.

3. 't Is gelwis / gy waert te los en wulps / te bertel / onge-
 Macht een yder roe / en ſtaekt met hem den draek; (bonden /
 Ebenwel / ſoo deert wy dat u bloem / dus deerlijch is geſchon-
 'k Drees het is u loon / en u verdiende wzaeck: (den /
 Doen gy daer te ſotz / al te vies en ſchotz /
 Schimpten op de deugt en eer te ſpotz.

4. Nochtans wil ik u o ſoete Dier noch ebenwel verſcho-
 Want gy hebt ge volgt u Ouders wil en raed? (nen /
 Waer moſt doch / ſo harde ſtraf (o Maegd) u bertelheyt be
 Dat gy met een lijck in uwe harnet gaet. (loonen /
 't Is u Ouders ſchult / dus hebt rechtz gedult /
 Laes! in u woerd deſe ſtraf verbult.

5. Hier kont gy / o ſoete jeugt! in hert en ſinnen oberwegen /
 Want een laſt en pijn u teere leden druckt:
 Siet dit beeld / en ſpiegelt u daer in / en let'er op ter degen /
 Hoe dat niemants trots en hoogmoet wel gelucht.

Matigt dan u jeugt / en bedwingt in brugt /
Want de schijn noch smaet die is geen deugt

- 6 „ Gy die op het heploos Goedt en Staet / en op
geen Deugt wilt achten /
„ Die u kinders dood en levendig verbyand / (ren/
„ Wel te recht / men u verraders acht van kinders en geslacht
„ En haelt u op de hals / een pders bloeck en schand !
„ Dus wie om het goed / pynigt zijn gemoed /
„ Die stoot zijn kinders leven met de boet.

Eendrachts wensch

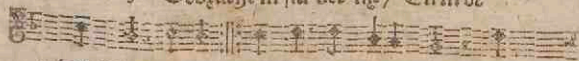
Klagh-Dicht

Stemme : Lief-lockster van de Min . &c

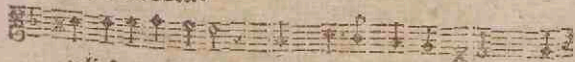
Of , Com Shephards deck jours beds

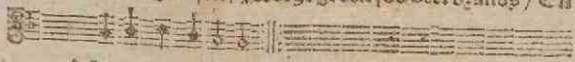
- 1 Eendracht hoe zyt gy Van 't meeste
3 Gebrecht in sla-ver-ny / En in de

- 2 volck verschoben ! Ach dat een klepne glantz Van
4 asch bedooven :

u liefstallig wesen / Macht geven soo veel brands / En

't koude hert genesen !

Het koude van ons hert
Doet uwe glory schenden /

Eendrachts-wensch.

En boert ons in de smert /
 In droefhepd en ellenden :
 O dat u schoone schijn !
 Mocht blincken als de Sterren /
 Wy souden in dees pijn /
 Ons niet soo diep verwerren

Hier voortijds waerdij schoon /
 En aengenaem voor allen /
 Nu hebdi lof noch kroon /
 Soo zydi nu verballen ;
 Daer gy nochtans ons schenckt /
 De liefelijcke bzuichten /
 En onse Zielen dzenckt /
 Met blydschap en genuchten

Gy schakelt ons gemoed /
 Dat bzeemt is af gesonder t /
 Weer niet een sachte bloet /
 En strengelt seer verwondert /
 Dat 't Schaepken en de Leeuw /
 Gaen in een Beemd te grasen /
 Daer 's Tijgers wzeet geschreeuw /
 Kan geen Getiert verbasen

Gy bloecht in eenen knoop /
 En splist de trouwe handen /
 Dat twee dzacht op ter loop /
 Geraken moet tot schanden.
 Wie slechts uw' zegen smaect /
 Heeft oorzaeck van verblijden /
 Maer wy zijn nu geraecht
 In heel ver keerde tijden.

Gy zijt nu haest een bloeck /
 Daer gy eers waert verheben :
 'k Sie nauwlijchs eenen hoeck /
 Van u Godts-dienstig leven.
 O tijden vol bedroch
 Vol bitterhepd en twisten

Otijden! moet ick noch
In u mijn tydt verquisten?

Kom / kom o liebe Vrouw /
En bind ons met u stricken /
Met liefde en met trouw /
En wilt ons weer verquicken /
Met zegen van u deugt /
Dat ons verlichten sinnen
Genieten's Hemels vzeugt /
En u aendachtig minnen.

God selve heeft als nu
In u sijn welbehagen?
Want niemand / sonder u /
Kan pets ten Hemel dragen:
Ja 't offer blijft'er staen /
En steegert niet na boben /
't Kan oock geen blercken staen /
Noch sijnen Schepper loben.

„ Ondanckbaer sijn gedroecht /
„ Dat d' eendzacht gaet vernielen /
„ Gy hebt ons / laes' gebzocht /
„ Tot Schipbzeuck onser zielen:
„ Diet eens te rugg' / en denckt!
„ Hoe tweedracht kan berouwen;
„ Hoe d' eendzacht vzeede scheuck /
„ En kan ten Hemel hoeren.

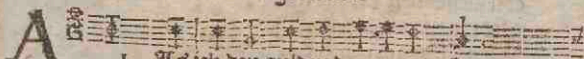
 De geleerde Jacht.

O F

De Morgenstondt draeght Honingh in den Mondt

Tot opmerckinhe der Jeugt

Stemme: Eduwaer Nouwels Of / silvester in de
Morgenstondt

1 Als ick den gulden dageraet / En

2 Als Cloris uyt haer kamer gaet, En

L

z 't Mozt

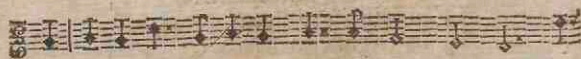
2 't Morgen-licht beschouw : O dan ontlugcht mijn
4 wascht haer in den douw :

jeugdig bloed ! En sijgt tot in de locht / Au-

rora dan mijn leven voed / Met haer gezegent vocht /

Die my dan tot de konsten locht / en blecht dien bant / Dat

ich met lust en over lust grijp alles by der hant

2. Mijn sinnen zijn dan huys en fris /

Mijn sinnen gaen ter jacht /

En in een soete wildernis /

Dan allerley geslacht :

Mijn Hondtjens zijn het geestig bezyn /

Mijn Hertjens gaen in 't Woud :

In dese Jacht bind' ick alleyn /

Mijn Koninckrijck en Goud

Dees Jacht is een gewisse bangst / wy krijgen 't Wild

Veel rasser als de Jager doet / die al sijn tijd verspilt,

3. Loopt Deesjens maer van 't eene veld /

En jaegt by 't ander in :

Het jagen is u byz gesteld /

Jaegt byz na ulwen sin

Jaegt over berg en over dal /

Jaegt

Jaegt ober Zee en Sandt:

Jaegt / hangt en spant / en houd geen stal /

En grijpt het met de hand:

Gaet daer de Son en Mane schijnt / alint hooger aen:

Al waerje jaegt met uwe wind / 't wildt sal er stille staen.

4. En jaegt' er byz d'ooz al 't Gediert /

En rust op u gemak:

En jaegt wat inde werrelt zwiert /

En gy blijft onder 't dack

Beyd netjens in de stille rust /

En jaegt'er 't Haesjen in:

Het jagen is maer eenen lust /

't Bzengt rijckdom en gewin

Wie dat niet jaegt des morgens vzoeg / die jacht valt laet /

Dergeefs is 't die op d'avond spa / dan eerst uyt jagen gaet.

5. „Wie in den Morgenstond begint /

„En slaet de dagen acht /

„Die heeft hem wel te recht besint /

„En zijn ber oep betracht /

„Als 't vat byna is leeg geklaert /

„Dan is m'er deertlijck an:

„Te laet is sijnen wijn gespaert /

„Als 't Vat is pl en wan

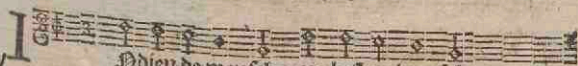
„Dus leert en spaert in uwe tijd / terwylke meugt

„Want wie in d' Ouder jagen wil / dan is vergaen sijn jeugt

Lof van de Onderlinge gediensigheyd
der Menschen.

Stemme :

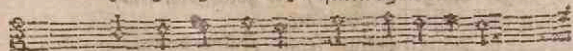
Alia vita Tot byzlijck leven *

Adieu de menschen na lust en wenschen.

Sochten hier een breedsaeim rijk:

Men sou niet hooren / gramschap of tooren /

Dan ramp of plagen / van droeve dagen /

Maer elck een vond sijns gelijk

2. Wat soud' u schaden / dat ghy den quaden
Vriendelijck en zedig groet;

Op dat u wercken / hem deden mercken /

Dat uwe handel / en vzoome wandel /

Komen upt een recht gemoed.

3. Mijn haers ontsteken / kan niet ontbreken /
Schoon ick myn naesten licht:

Dat ick hem tooge / blijtelijck pooge /

En leyd' op wegen / wyse ter degen //

En volbzeng der liefden plicht.

4. De ziel en sinnen / lieben en minnen /
Een oprecht en dienstig hert:

Dat sonder schaden / in raed of daden /

Met goe manieren / en en re' en kan stieren /

Sijnen naesten upt de smert.

5. Gedienscheits zeden / niet maet en reden /
Maken het verharde sacht:

Geen trotse machten / noch vzeede krachten

Woeven noch handen / gloeyende tanden /

Hebben een soo grooten kracht.

6. Als de gemoeden / sieden en woeden /

Dan 't gediensig herte keert /

Om te versoeten / en te gemoeten /
 Dat dese wolven / en felle golven
 Zijn met tongels afgeweert.

7. „ 't Gediensig leben / is ons gegeven /
 „ Tot des naesten hulp en vzeugt /
 „ Om de geschillen / en twist te stillen /
 „ Om vze te maken in alle saken /
 „ En alleen int liefd' en deugt.

Trouw'is opter loop.

Stem : Jaques , Jaques.

Soete Menskens dat ver slagen /
 Dus beropt loopt en ontkleet /
 Ick moet hier u eenmael vzaen /
 Na de noozaeck van u leet :
 Mensken / Mensken / seg my doch de reden /
 Wie gy zijt / en hoe gy heet :

Ick ben Liefd' en Trouw geheeten /
 Certijds waerdiglijk geacht /
 In de vrome Ziel geseten /
 Van het Goddelijk geslacht :
 Ach ick ! ach ick ! woerde nu ver slooten /
 Over al word ick belacht.

'k Heb de werreld omgelopen /
 Maer ick vind' noch Nups / noch Stal :
 Niemand heeft vooz mij wat open /
 Waer ick mij verbergen sal :
 Haeg ick ga ? ick woerde nu verdzeben /
 Men begecht mij ober al.

'k Meende mij in 't Hof te bergen /
 Maer men dzeef er mij van doen :

Daer begostmen my te tergen/
 Stracks koos ick een ander haen:
 Waer ick ging / ick bonde my bedrogen /
 Dies spzack ick de Princen aen

Nimand kende daer mijn name /
 Alder dreef met my den spot:
 Vooz mijn trouwde kreeg ick bilame /
 Om dat ick bzacht geen genot
 En ick klaegden 't aen mijn beste vrienden/
 Die my hielden mal en sot,

In de Kercken en Capellen
 Was ick min als niet geacht
 Schijn en waen hing / vooz haer Cellen /
 Daer wiezd' ick te spots belacht:
 Dies ick zwerfde vooz der Burgers deuren /
 Maer 't was niet gelijk het placht.

't Kind stond tegens sijnen Dader /
 Zoeders bzanden in den twist:
 d' Een was d' ander sijn verrader /
 Elck bedacht bedrog en list:
 Snoode valscheydt voerden daer de kronen /
 Daer had ick my heel vergift

Schippers, Krijgs luy, dat zyn lieben:
 Die gaen daeglijchs in de dood
 Sepd' ick / hier sal 't wat bedieden /
 Maer elck een te rugge blood:
 Hier sat d' Ontrouw' cierlijck te proncken /
 Die my lieten in de nood

Soeren zyn doch slechte menschen /
 Hier blyfick nu metter woon /
 Hebhen dacht ick / watse wenschen:
 Stracks kreeg ick te schandig loon /
 Loosheyt / boosheyt / en veel snoode lagen /
 Had den hier de Lanwer-kroon

Nergens kost ick trouwe speuren /
 Niemand gaf my leen of lap /
 'k Wierd gestooten uyter deuren /
 'k Uiep ellemdig met de klap /
 Arme meysken: niemant wil my bergen /
 Dies leef ick in ballingschap.

Waer ick loop of soeck te zwerben /
 Niemand geeft my eene mijt:
 'k Moet op laest van honger sterben /
 Eer 't heropde kleed verslijt:
 Is't niet droebig om te sien en hooren /
 Dat de Trouw sterft voo? haer tijd?

„ 'k Wil dan weer ten Hemel bliegen /
 „ Hier gelt liefde / trouw / noch eer:
 „ Haet en nijd, bedrog en liegen /
 „ Hebben hier een beter Heer,
 „ Ach wat leven wy in droebe tijden /
 „ Trouw' die kent men nu niet meer.

De Schoone *ARCTÆA*,

O F.

Deugts Ciersel.

Stem: *Baise moy ma Janneton* Of *Galathæa* geestig, &c.

H ₁ Ge siet *A-re-tæa* om? Oozsacck van mijn
₃ Weest ons vriendlijk weliekom / Doedster pan mijn

₂ kusjens: Doedster van mijns herten bzeugt:
₄ kusjens:

Doed fier van de soete deugt : Want wy seer ver-

langen. Maer u roode wangen.

2. Na u wangen / na u buur /
 Na u soet vermakten :
 Ich mijn ober-soete Dier !
 Wanneer sal ick raken
 In u boesem in u hert /
 Daer ons eerst vergolden werd
 Wat hy heeft te lijden /
 Die booz u wil strijden ?

3. Dooz u oogen haeldy 't licht /
 En treckt ons gemoeden /
 Datse blammen dooz 't gesicht
 Dan u heylig woeden :
 En wy sieden dooz u brand /
 Dooz u Goddelijck bezstand /
 Dat wy ons begeben
 Na u heylig leven.

4. Weynig zijnder die u eer /
 Die u trouwhyck minnen ;
 Maer ick volg u toet en leer
 Met verheugde sinnen :
 Ick sie aen u supber bren /
 'k Die hoe edel en hoe reyn
 Dat u sachels schijnen /
 Als 't licht gaet bezdwijnen.

5. Als de Sonne schuypt haer hoost /
 Als de nacht is duyster :
 Niemand dan u licht verdoest /
 Op behoud u luyster :
 Uwe glants is frisch en schoon /
 Frischer als een gulde roon -
 En u vriendelijck wesen /
 Kannen doorgaens lesen ,

6. Wie met uwe schoonheid pzonckt /
 Die verdooft de Peerlen /
 Offer een met steentjens lonckt /
 Die boozd' oogen dweeren :
 Goud / noch Amber / noch Rubijn /
 Heeft een sulche reuck noch schijn /
 Want u lieflijck bloosen /
 Overtrest de Kroonen.

7. Hooskens in den morgenstandt /
 Staen met silv'ze stralen :
 Hyt de Hooskens van u mond
 Komt de honinh dalen :
 Wie met u gaet aen den dans /
 Bzejd gy eenen Lauber-krans
 En gy gaet hem leeren
 t Wonder-werck des Heeren.

8. Blijft doch Meykens in ons Gey
 Liebe Aretæa
 Laet ons grasen in u wey /
 Met de soet' Altraea ,
 Die al hooger als de Maen /
 In des Hemels Tente staen /
 Daer sy ons verbedden /
 En den weg bereyden.

Jeugts vermaen

Stemme :

O! cenig voedsel van , &c. of , Kiss Allemande

H Ebt gy / o Jeugt ! niet lang gesien /
 Hoe datmen moet de wellust blien
 Gy jonge Syzuytjen van soet leven
 Hoe gaet gy dus u ober geben

Tot de slem / tot de demp / tot de lust / tot de vzeugt /
 Tot de jacht / tot de pzecht / tot de pzael en geneugt /
 Tot de bronck / tot de smaed / tot de schaud /
 Tot een Zot / tot een spot / tot een Daer / tot een Hey

Tot

Tot een Uyl / tot een Swijn / tot een Leeuw / tot een Schaepl
 Als Cyribus in 't Land /
 Engaet soo dertel heen /
 Met wulpsse plompe zeen :
 Wel denckt gy niet dat de gulde tijden
 Dan u Lent e daer heenen glijden ?

2. Gy jaegt en bliegt soo onbedacht /
 En hebt op tijd noch leven acht :
 In sulck gebaer soo gady rasen /
 En gy zwerft als de dert le dwafen :
 Ober bosch / ober held / ober dypn ober strand /
 Ober berg / ober dal / ober hej / ober zand /
 Dooz het vuur / dooz de kou / dooz het bocht /
 Daerje smeert / daerje teert / daerje vischt / daerje blinkt /
 Daerje troeft / daerje schroeft / daerje dzincht / daerje klimkt /
 Met sulcken vuyt gedrocht /
 En in dees wulpsche vlucht /
 Past gy op eer noch tucht :
 Gy verschoont de bloem van utwe Jar en ?
 En wilt d'eedle ziele sparen.

3. Al u vermaeck en ydelheyt /
 Is lichter als de wind die weyd /
 U roem is snelder als de dagen /
 En soo ras als de winter-blagen ;
 Als een bel / als een bal / als een pijl / als een roock /
 Als een bloem / als een blad / als een loof / als een smooch /
 Als een ebb' / als een stroom / als een bloed :
 Als een spoel / als een spil / als een rad / als een snee /
 Als een glas / als een ys / als een schaeuw' / als een zee ;
 So los staet u 't gemoed /
 En is als 't lichte stof :
 Gy hebt doch gantsch geen lof /
 Maer Schand en On- eer zijn u kroonen /
 Die u leelijck sullen loonen.

4. U loon dat stact'er al gereet /
 En komt u treffen eer men 't weet /
 Dan voeldy self de zware plagen :
 Die gy / lacy ! sult moeren dragen.

In u oog / in u neus / in u ooz / in u tong /
 In u hand / in u tand / in u milt / in u long /
 In u blaes / in u nier / in u been :
 In u buyck / in u heuy / in u maeg / in u knie /
 In u net in u rugg / in u zy / in u dye /
 In levet / arm / en scheen :
 En al de leden dooz /
 Soo krupt de pijn vooz /
 Die gy met u dertle sinen
 Dus hebt na-gejaegt in 't minnen

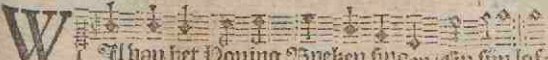
5. Wat raed om uyt dees slaverny /
 Dit domme wigte te maecken vry
 Om dat van 't quade pad te keeren /
 En doen treen in de weg des Heeren
 Dooz de schzick / dooz de vrees / dooz de pijn / dooz de smert /
 Dooz de roe / dooz de smaed / dooz de schand in het hert :
 Dooz de geest / dooz de wil / dooz de lust /
 Dooz de boet' / door berouw / door gena / dooz de tucht /
 Dooz de hoop / dooz de liefde / dooz 't geloof / dooz 't gesucht /
 Verkrijgt het weder rust
 En valt verflagen neer /
 En bid dien grooten Heer /
 Dat hy sijn slaef en sondig leven
 Hem genadig wil vergeben

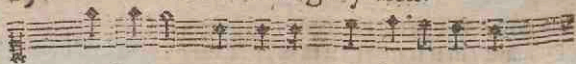
Het Honing-Byeken.

Tot opmerckinge der Naerstighedyt

Stemme

C'est ce mars le grand Dieu, &c

W
 1. Al van het Honing-Byeken singen / En sijn lof-
 2. Wil op Hymen Bergen springen Valen slof:

Tot ſijn eer / tot ons leer / Om ſoo te doen ver-

ſtaen Godts groots d'aen

Siet eens dit Honing-dieſken lecken /

Op der Hey:

Siet het eens upt de bloemkens trecke /

Upt de Wey /

Upt de Doozn / upt het Roorn /

De ſoete zeem en bzuicht / tot ſijn gemuecht

Wat is het bezich om te ſozgen

Dooz ſijn ſtaet :

Dan den avond tot den morgen /

Proeg en laet :

Miet gezwarm / niet allarm,

Selwapent en voozzien / om 't hooft te bien.

't Houdt'er ſijn Hups en Hof in eeren /

Miet ontfag,

Oder een moet van 't Bycken leeren /

Haer men mag

Drouw en kind / en 't Gefind

Regeeren alle tijd / niet ſozg en blijft.

't Gaet doek upt alle krupdtjens leſen

't Soet alleen :

't Quade dat laet het in ſijn weſen :

In 't gemeen

Moet een man / altijd van

Met quade trecken 't goed / in ſijn gemoed.

't Geeft ons de ſoete Honing-raten /

't Souwt een Kerck:

't Metfelt geeſtig Cellen en gaten /

't Onſtig we rick

't Jonge jaegt / 't Ende draegt /
En schickt het op sijn stee / met lust en bzee.

Als dan de trage wesp wil leven /

Lup en mach /

Word hy als tot een roof gegeven /

Krijgt sijn sack :

Soo moet oock / 't vuyt gespoock

Dan ons berdzeben zyn / met schand' en pijn.

„ Komt hier gy trage mensch ter schoolen /

„ Leert en siet /

„ Noemen moet leven om niet te doolen /

„ d'Ontucht bliet :

„ Dlijt en bzeugt / wijsheyt / deugt

„ Van dese Dierkens lees si / met hert en geest.

„ Leert hier / ey leert hier / met u sinnen /

„ Soete zeugt /

„ Hoe datmen moet sijn kostjen winnen /

„ Met geneugt /

„ Per de tijd / gaet en slijt /

„ En dat d' Ende Man / niet winnen kan.

Matig Vreugden-mael

Stemme :

V Vindeken daer den Bosch af drilt

V Hollsche Dzienden weest verbljyd .

In dees aengename tijd

Lyt met mateu / uytgelaten /

Matig machmen vzoelijck zyn /

Op goede Dzienden en by wijn

Wijn die doet u het hert ongaen /
 En de doefheyt van u slaen /
 Waerom sussen en te dussen
 Alle ding heeft sijnen beurt /
 Drolyck geselschap nimmer treurt.

Wijn te drincken dat is geen sond /
 't Is als Balsam in de wond /
 Sy kan vreugdig / fris en jeugdig /
 A verquicken 't doef gemoed /
 Sond' is het die 't te veele doet.

Is onse geest als dof van pijn /
 Wijn die is de medecijn:
 Crecht van binnen : onse sinnen
 En sy boertse na de lucht /
 Wech is de pijn en opter blucht

Een glaesjen is een goed begin /
 Twee dat maecht een lichte sin /
 Drie geschoncken / en droncken /
 Is ter eeren van u vriend
 Diet dan of u ook meerder dient.

Maet' moet in all's gehouden ziju
 In de vretigt / en by de wijn /
 Want de rede / moet bekleeden /
 Dat gy zyt een vrolijck man /
 Die hem niet maet' verheugen kan

Wijn die heeft een so groten kracht /
 Wie haer drinckt en niet en acht /
 Doetse rasen / als de dwasen :
 „ Wel gelukkig die verheugt /
 „ Matig gebuycht de wijn tot vreugt.

Dronckaerts dolligheyd.

Stemme: *La Chime* Of/ Kluchtige, tuchtige herderin

K Luchtige / tuchtige Kitten broers /
 Slempige / dempige dolle geneugt :
 Hoe raesje / hoe blaesje / hoe zydy soo boers !
 Hoe roepje en schreeuwje met malle bzeugt :
 Het wordt te laet / houdt middelmaect /
 Waer toe doch al dit heesch gekrijt :
 En u getier / betoogt alhier /
 Dat gy maer rechte Dotten zijt

Kalberedansfers / en Derckens geslacht /
 Drollige / potsige Apen lust /
 Dytende / kizjende / dronckende pzaecht /
 Hoemige Snozchers : die nimmermeer rust :
 Wanneer sal 't zijn dat u de wijn
 Sal dienen / tot een verheugde bzauch,
 Doch ick bzees neen / want al u reen /
 Cuygen dat gy gaet scheef en rauch

Comus gesellen / en Bacchus gesind
 Swelgers en Belgers / gy bzeemt gewoel :
 Ceerers, en smeerers / die 't alles verflind /
 Sieters en gapers van dese poel :
 En is het niet / een groot verdriet /
 Dus laet het staen / en wilt by gaen /
 Gy hebt de py genoeg gebult

Blengige slozters / gy quijlende aert /
 Fokers en smokers die rochelt en spouwt /
 Dochers en klimmers / gy maecht ons verbaert /
 Dat er een yeder mensch van grouwt :
 Dus maecht de wijn / u Bep of Swijn /
 Wolles of Leeuw / of ander Dier :
 En u gemoed, loopt als een bloed /
 Dupselen met een bzeemt gezwier

Kreupelen Basen / laaveerders soo dwars /
 Dechters en smijters / en siet doch eens om /
 Woelige ramlaers / hoe blijf dy soo wars /
 Wike noch volgen der Narren trom /
 Segt doch / sult gy / des siaberny /
 Wiesen booz een deel beter vzeugt !
 „ d' Hemelsche Kroon / krijgt gy ten loon /
 „ Die zijn vermaeck heeft in de deugt.

De droom *Herculis* van de twee God-
 dinen , de *Wellust* en *Deugt*.

HERCULIS spreeck

Stemme:

O Angnietjen. Of, *Courante commune*

Als Morpheus gekomen /
 Sijn wiecken genomen /
 En om mijn slaep gepast /
 Doen wierd' ik haest verrast :
 Ick sagt wee Goddinnen /
 Verscheyden van sinnen /
 De *Vellust* en de *Deugt*

In 't bloeyen von mijn jeugt

Der wellust Aenspraeck

Daer d' eenen jonck /
 Met goud en peerlen blonck /
 En smeekten my
 Met soet gebry /
 'k Sou komen aen haer zy
 Ick sag haer staen togen /
 Met d'ryvender oogen /
 Van leden frisch en ranck /
 Van verwe schoon en blauck
 Daer naem ick won weten /
 'k Ben wellust geheeten /

Sep sy / en 't hoogste goed /
 Dat hier de wereld boed
 'k Heb hier geneugt /
 'k Heb hier de min en vreugt /
 'k Heb schat en geld /
 Vol op gerelt /
 Omhelst my jonger Held.

Mijn frissche leden /
 Die suldy bekleeden /
 Mijn schoonheyt en mijn lijf,
 Tot u soet tijd-verdrijf;
 Aen 't schoonste vermaecken
 Daer kondy aen-raecken /
 Aen d'alder-eelste schat /
 Die pemandt's ziel ombat /
 Het staer u vry /
 Al 't geen te doen wat gy
 Krijgt in u hert /
 En sonder smert
 Al dit geschonken wert.

Ick deel u de weelde /
 Die d' Hemel opt deelde:
 De Hooskens van de min /
 De kranstken van u sin:
 Al waer u gedachten
 Nahanden en trachten /
 Dat krijgdy al na wensch /
 Volg my / o jonge menschl
 Volg doch mijn vaen /
 S'is effen om te gaen /
 Met Bloem en krupd /
 Gelyck een Bzupd
 Met loovers op getuyt.

Doen quam daer de ander
 Wel statig en schzander /
 En sprack dooz hooger geest:
 Weest Jongman niet bedweest /

Aenspraeck
 der deugt.

Wilt dees niet gelooven /
 Sy soecht u te rooven
 Van 't alderwaertste goet /
 Dat heyt en ziele voedt
 Haer schoone schijn /
 Die baert maer smert en pijn /
 Een losse wind /
 Die u verflind /
 Dus u & Held ! besint.

Haer wegen die doolen,
 Dooz rotsen en holen /
 Met dislels / sulpher / stanck /
 En Plutoos bunle dranck,
 Daer jammer en stuppen
 Op 't schrikelijckst' krupp en /
 Dooz merg en ingelwand /
 Om knagen u verstand:
 Scheyt van dees maegt
 Die listig u belaeft,
 En dooz een waen,
 Op een quae vaen /
 Soekt uwe Ziel te schaen.

Ick sal u wel leeren /
 Ten Hemel te keeren /
 Dooz bz doornigheyt en deugt /
 Dooz lijden en dooz bzeugt:
 Al schijnen mijn wegen
 Onessen / 't ondeggen /
 Gy siet op 't laetst een glans,
 Der Deugden Lauwer-krans:
 Geloofst my bzy:
 Soo lange tijd als gy
 Mijn woort en wet
 Dooz de oogen set
 Van leefdy onbesmet.

„ Dus wiederz sijn oozen
 „ Dooz schijn laet bekoozen /

- „ Zooz opgezweelde lust/
- „ Krijgt nimmermeer sijn rust/
- „ De lust soeckit te lepen /
- „ De waen soeckit te blyen ;
- „ Maer wijckt doch van haer spooz/
- „ En geeft de deugt gehooz/
- „ Die met beschept/
- „ Ten Hemel u gelept/
- „ En blecht een kroon/
- „ Der deugden loon :
- „ Ep ! volgt doch haer geboon.

Wijsheydts Lof.

Stem : Orange. Of/ Astraalieve Maegt, &c.

SOPHIA repne Maegt/ Die in u boesem
 draegt / Den b:and die ons gemoedt ontstelt: Soo
 dat men acht noch goed' noch gelbt / Ich draeg u' en
 klaeg u met hert en sin / Ik Verlang na u-we min / U
 deugden u bzeugden / Verkiez ich booz een schat en
 groot gewin.

O wijsheyd! ick verlang /
 Waer heen streckt doch u gang?
 Gy schuyt in 't binnest' van mijn hert /
 En leert my kennen wat my smert:
 U wegen / en stegen / maecht my doch hond /
 En schenckt my t'aller stond
 De zegen / verkregeu /
 Van aen begin upt Godes heyl'ge mond.

Gy zijt een Godlijck licht /
 Een spiegel booz' t' gesicht /
 Een beeld van 's Hemels goedighepd /
 Een strale van sijn heerlijckhepd /
 Soek jendig / en deugdig / en goet van aert /
 Die ons treckt Hemelwaert /
 Booz' klaerhepd / en waerhepd /
 Die upt den glants des Scheppers is gebaert.

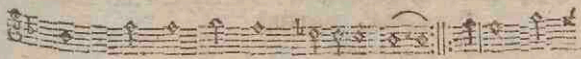
Gy zijt van God gedaelt ,
 En hebt van hem gehaelt
 De druppels van des Hemels douw ;
 O schenckt ons u oprechte trouw!
 U schatten / daer motten / niet komen by /
 Daer roeft noch roover zy /
 Van 't knagen / en 't klagen /
 En van 't berderf / en alle schanden by

Waer wie'er soeckt peerl of kroon /
 Wie'er soeckt der deugden loon /
 Die erst booz'waer het hoogste goed:
 Hy soeckt den hemel in 't gemoed:
 Dan binnen / de sinnen / hem spreken aen /
 Wilt u ziel hooger slaen:
 Godes gaben / die laben
 Den mensch / om salig in sijn Rijk te gaen.

Teg ens de Goedt verquisters

Stemme *La Durette*

Wt wilt gy Slemper's quisten / en teeren op u

goed / Daer doch soo suur om is gewoet : A tijd ber-

sijt / en 't leven dat bliegt' er snellijck heen / Gantsch ont-

bonden van de re'en.

A lichaem is vol qualen / vol ramp en ongebal /

Een buylnis hoop en verckens stal /

A leden zijn verkrompen / verdozven en ver sijft,

Dat'er niets gesont's aen blijft.

A goetjje is verflonden / nu stady naect en bloot,

En gy verlangt vaeck na de dood :

Siet hier den loon van uwe / doch ober geyle min /

Straffe van u dert'le sin

Vien gy eerst placht te wesen soo aengena en waert /

Die loopt van u / en is verbaert :

Die heeft het gelt sijn Meester / dus schandelijck betaelt /

En soo valschehijck onthaelt :

Soo k an de tijd verkeeren / en mengen 't soet in 't suur :

De hoop valt u dan veel te duur !

Geluchig / wie de rijden en 't leven neemt in acht !

Die het goed noch geld beracht.

Gebzuycht gy 't goed ten goede 't is u een stut en steun/
 In d' Ouderdom een troost en leun:
 Gebzuycht gy dat ten quade, tot nidelheyden vzeugt/
 't Is vergift van uwe jeugt.

„Godts zegen wilt bereeren, met een heel dankbaer hert;
 „Want 't is anders groote smert:
 „Ep! wilt doch Godes gaben / gebzuychen tot een lust/
 „Tot u saligheyden en rust.

Deughdts Lof.

Stem: Engelsche klokke-dans. Of/ Mantel-dans.

1 E schoone Roosen/ ver cie ren 't Hof/En
 3 Haer lieflyck bloosen verkrijgt den lof/Wan

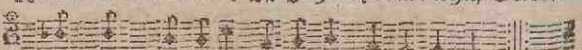
2 munten vzolijck uyt; Wat deugt / wat vzeugt om:
 4 bloemen / loof en kruyt:

schaduw het gemoed/ Als sy haer minnaers boed/ En

pronkt dat edel bloed: s' Is gelijk als klare wijn/ Dieder

springt in 't Chystalijn Of gelijk een silv're bloed.

2. Haer desrig wesen is lief en waert/
 Oock zedig en beleest:
 Ep kond daer lesen haer vromen aert/
 En wats' een yder geest.

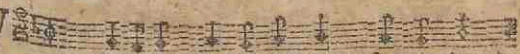
Wat loon / wat kroon / een bzoome Ziel verkrjgt :
 Die nedzig hoorz en zwijgt /
 En na de wolcken stijgt /
 Hoog in der deugden Tent /
 Daer sy Lijf en Ziel na went /
 En als 't dozstig hert na-hijgt.

3 Haer schoone zeden / die zijn als 't goud /
 Dat altijdhoud zijn deugt :
 Haer soete reden zijn bast gebouwt /
 Op betomighepdt en bzeugt :
 Sy siet het niet / hoe leelijck of hoe schoon /
 Waer sy blijft metter woon /
 En bzept een Lauwer-kroon :
 Door het hups en edel bzept /
 Dat door eer en deugt alleyn /
 Wacht op een berheben loon.

4. Al twe smetten / die toetst doch aen
 Dees spiegel door 't gesicht :
 Want hare wetten zijn als de Maen /
 Die oer schenckt het licht :
 Dan haer / boozwaer / komt wijsheyt / lof en eer /
 De doude van 's Hemels Leer /
 De zegen van den Heer /
 Die met den glans en rijckdom daekt /
 En met schatten ons bestraelt /
 Dan de deugden meer en meer.

Ydelheydt van des Werrelts woelerye.

Stem: Suyvere, schoone, vermakelijcke maegt.

W

1 Delende Mensche wat zwertst g'p dus om ?
 2 Nebel u le-ven / u glantz is een blom /

M 4

O wars

2 Dwars dooz het duyfter en na-re dal van tranen:

4 Schijn is u zyn / al u weten y del wanen,

5 Waerom doch rent dus de mensch / Met beel besigheden?

6 En hy krijgt'er noyt sijn wensch / Dan wil of gebeden /

7 Och hoe dwaes / is enleas ! Al ons moeplyck zwerben,

8 Hoe wy staen / hoe wy gaen / 't Is al om te sterben.

2. Waer dat maer slechts ons gedachte na haecht /
Zaken wy heen ober zee ober zanden :

Duur noch doock zwaert ons begערlyckheyt staecht /

Iffer te halen maer schat nyt verre Landen.

Maer als gy 't niet moept verkrigt /

Dol gebaer en bzeesen /

Daer gy als een Hert na hijgt /

En wat sal 't dan wesen ?

Meer als roock / meer als smoock /

Dat gy dooz u sinen /

Dooz de lust / dooz onrust /

Dwaeslyck soeckit te minnen.

3. Ach ! soo men maer om de deugde bedacht /
Soeckende 't goet maer tot onderhond van 't leven /

Niet tot onmatigheyt / pronck en pracht /

Om sich tot stempen en dempen te begeben.

Laes ! het goed in onse God /

Daer wy na verlangen /

Dat op 't laest met ons noch spot /

Als wy daer aen hangen ;

„Want het goed / is een bloed /

„Bluchtig om te keeren :

„Salig dan / is de man /

„Die de maet kan leeren.

Der Sonnen Heerelijckheydt

Stemme:

La Picarde Waer is nu mijn vryheydt?

O Atfleecht / ó Godtlijck iht!
 U Fackel en ge sicht /
 Die in ons het leven sicht;
 Want u cieraet / soo heerlijck staet /
 En u berguld /
 Als een Buzgom is gehult.

En pder die u siet /
 Verwondert hy opschiet /
 En roept uyt: Ó groot gebiet!
 Dat ober al / op berg en dal
 Zijn schoonhepd toont /
 En met goud en peerlen kroont.

Op Koning van't gester /
 Op doet ons staen van hert,
 Seer verwondert en berwert;
 Wanneer wy sien / dat dooz u vken /
 De mist en damp /
 Die gy supbert dooz u Lamp.

Als gy koocht dooz u brand /
 En rijpt geboomt en't land /
 Dooz den zegen van u hand:
 Ó dan soo staen / vol gelaen /
 De brucht en't krupt /
 Eben als een schoone brupt.

Wie op u groothepd acht /
 En op u wond'ren tracht /
 Staet verhaest en gantsch bedacht:
 Dan of gy schijnt / of weer verdwijnt

Gy licht het Rondt /
 't About en de morgen-sondt.

Gelijck een Keuse rent /
 Of als een Doerman ment /
 Als een pyl of Dogel went /
 Al raffer schiet / gy boozt en giet.
 Al goude roozts /
 Alrijd loopt gy en gaet boozts.

O Dog van 's Hemels Zaet :
 O diamant en yzael !
 Hemels brengt en soet onthael :
 Gy stelt de tijd / met lust en blijt /
 En houd de wacht /
 Doet de Ronde dag en nacht.

„ Mercht eens wat grooter Welt /
 „ Dit s'heysel heeft gestelt /
 „ Tot een roem van sijn geweld :
 „ Gy dat eich een / soo groot als kleen /
 „ Sou recht verstaen
 „ Gods macht en wonder da'en.

„ Want hy al hooger Licht /
 „ Veel klaerder van gesicht /
 „ In sijn Salen heeft gesicht /
 „ Waer vrou noch man / beschouwen kan /
 „ Godts Majesteit /
 „ Die den sinnen is bereydt.

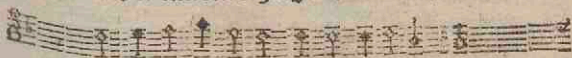
Maegden-Vreugt.

Stemme :

Pronckje van de Maegden.

1. Uychjen van de Maegden/ Wie sal u vereeren?
 2. Die elck een behaegden/ Om u lof te meeren:

Wie sal niet begeeren (Te singen uwe deugt?

U reden / en zeden/ Die geven ons 't leven

En soete vreugt.

2. U schoon erbaer wesen/
 Overtrest de hoosen:
 Wijshepdt is te lesen/
 Als u haerheng bloosen:
 En u liefsich hoosen/
 Derfrisch een hoog gemoed/
 U dagen / behagen/
 Ja 't leven / si geven/
 Wat liefde goed.

3. U schoonheit beroerde/
 En dee gantsch bezwijcken/
 t Hert dat ons berboerde/
 Als jek u quam kycken:
 Nu wil ick niet wijcken/
 Dan uwe deftighepd:

U oogen & vermogen /
 Ge leyden ons beyden /
 In vrolijkhepd.

4. Vrolijkhepd in zeren /
 Mach een Maegt genieten :
 Achterklap te weeren /
 Moet haer niet verdzien :
 Stracks de Dyd sal schieten /
 Op haer onschuldig hert /
 En stichten / de schichten &
 Van 't minnen / als spinnen /
 Met balsche smert.

5. Dyd / soeckt and're wegen /
 Op moogt hier niet blijven /
 Sy zijt hier verlegen /
 Want wy u verdzijben :
 Vreugt sal hier beklijben /
 Dooz eerbaerheyt en lust /
 Met vreden bekleden /
 Met eeren / verkeeren
 Dooz deugt en rust.

6. „ Wilt doch gaen ter scholen /
 „ Doozt de deugde spzeken /
 „ Om dan niet te doolen /
 „ Dooz gebeynsde treken ;
 „ Want de deugt sal vzekien /
 „ De laster en de schand /
 „ Haer kroonen / die loonen /
 „ Dooz zegen / verkregen /
 „ Van Godes hand.

Aurora, of Morgen-roodt.

Stemme: *Il contento Piacer gioja è diletto. Balet, a. 5.*

Of/ Het Nachtegaelken kleyne, &c.

Voor-danster van de Keyen/
 Wat bzeugdy ons al bzeugt/
 Met u gebloosde root?
 Wanneer gy gaet bereyen/
 En schildert dees geneugt
 Soo bziendlijck in u schoot?
 Wat bzoebig scheen en dood/
 Dat sietmen weer verrysen/
 Dooz u vergulde glans
 Moet pder cen u pzyssen/
 En volgen aen u dans.

Wat hooztmen lieflijck quelen/
 Wat hooztmen al Musijck/
 En soet getierelier:
 Ep hooztse jeugdig spelen/
 En schat'ren al gelijck
 Met onderling gezwier!
 Wat is'er al getier/
 In Bosschen en in Velden:
 Elck wil den hoogsten klanck/
 Een pder soecht te melden
 Sijn Scheppers lof en sang.

Kan opt een hert verheugen/
 Dooz't Musicael geluyt/
 Dooz sang of snaren spel;
 Soo sal dees sang vernieugen/
 U ziel dooz haer gestuyt
 Te bzyden van't gequiel/
 En u geest sal sich snel
 Verheffen na de wolcken/
 En singen seer verheugt/

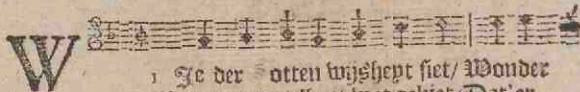
Heer! wat doet gy de Dolcken
Een ober-groote deugt.

De Beestjens gaen'er loeijen/
En want'len 't klaver groen/
De Herder speelt op 't riet/
Wie sou sich niet berindopen/
En 't hert eens open doen/
Als 't Godes wond'ren siet:
Die alles heeft uyt niet/
Tot 's menschen lust gegeven:
Dies danckt God seer verblijd/
Dat hy ons 't soete leven/
Schenckt in dees soete tijd.

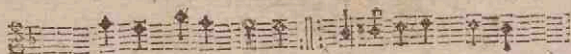

Geluckige Sotten hebben geen Wijsheydt
van noode

Stemme: *Eylaes Amour, &c.*
Of/ Als volgt.

1 Je der Sotten wijsheyt siet/ Wonder
3 Wat een grootsheyt wat gebiet/ Dat'er

2 is het om te hooren: 't Als'er altijd booz de
4 klinkt in hare ooren:

wint/ Wat haer sotheyd slechts begint.

2. Mer een heeft sijn Marot/
En daer gaet hy mee te proucken/

Mer speelt sijn eygen Lot /
 En is in de Sotheyd droncken:
 Altijd stofst hy van gelwin.
 Altijd gaet 'er na sijn sin.

3. Hier is dit of dat te koop /
 Daer zijn soo veel duysent ponden /
 Altijd is hy opter looy /
 Dan heeft hy wat nieuws gebonden /
 Hier een meulen / of wat fraeys /
 , Wepnig eyren / veel gelraeys.

4. Altijd heeft hy 't gant en dreck /
 Altijd weet hy veel te seggen ;
 Dan een hoep of heseu stoek
 Weet hy wonder upt te leggen:
 't Is van Hooghepd war'er klinket
 't Is van goud al war'er blinckt.

5. Wzolyck is hy van gemoed /
 Want hy weet 'er van geen sussen /
 Altijd wind hy geld en goed /
 En hy sit'er niet te dussen ;
 Maer is wacker in de weer /
 Dan by die of desen Heer.

6. Van out Iser / of van Root /
 Maecht y geld en silu're platen:
 Koper word by hem vergroot /
 't Zijn al schjven van Ducaten:
 Altijd is hy rick van geld /
 Dan is 't dees en die getel.

7 't Is en wonder die het hoort /
 Hoe dit volck sich kan ver maken:
 't Bregt soo veel klichten voort /
 Dan van dees en and're saccken:
 't Licht self in sijn eygen scha.

8. Soo is 't luck Sorten boogt /
 Wat sy doen / schijnt haer te lucken
 Haer gemoed alleen beoogt
 Hoe sy 't mogen schzapeu / plucken /
 Sy zyn nimmermeer begaen
 Hoe dat sy daer raacken aen.

9. Maer dat wijse viesse bolck
 Sit te prycken en te butten :
 Proef en doncker als een wolck /
 Alrij koocht het vzeemde grutten :
 Nimmermeer is 't hier te deeg /
 Altijdis er in de weeg.

10. Want de wijsheyt brengt den mensch
 Cot veel schade, sozz'en vzeesen
 Waerom soumen / na sijn wensch
 Wjs booz sot doch willen wesen ?
 Sotten van een hooge geest,
 Dindmen in de werrelt meest.

De Tafel-vrienden.

O F

Vrienden-haet / Qua toe-verlaet

Om te lesen, af aldus te singen.

1 S met my nu heel verkeert / Doen ick groepde
 2 Ick ben nu te seer verneert /

in de weelde / Meder my sijn jonste deelde

Meder my sijn liefde boot /
 Meder-toonde 't herte bloot :
 Ick was 't al / ick was haer nebe /
 Diemen nimmer sou begeede.

Ick was hare naeste vriend /
 Die het alles had verdient :
 Ick had geld / ja huys en landen /
 Beesten / bergen / duynen / zanden /
 Alles wat een rijcker man /
 Tot sijn wellust hebben kan.
 Ick ontving hun boben maten /
 D'olijck wy ter tafel saten /
 Daer ons geen geneugt ontbrak /
 Om te leven met gemak.
 Diet my nu eens aen ter degen /
 Hoe ick sta hier gantsch verlegen /
 Niemand kent dien armen knecht /
 Die beropt is en seer siecht.
 Waer zijn nu mijn Tafel-vrienden /
 Die my eertijds trouwlijck dienden /
 Die my dienden om 't genot /
 Van ons weeld'ig overschot ?
 Waer zijn nu Cousijns en Neven ?
 Waer zijn ons Compeers gebleven ?
 Wel hoe ? deynsen sy te rug /
 Die eerst waren al te vlug ?
 Die my steeds om d'ooren lelden /
 En veel vriendelijckheyt vertelden :
 Na die dienden noch daer toe /
 My de zoolen upt de schoe.
 Diet hoe is 't geluck verblogen /
 Hoe heeft my de waen bedrogen :
 Die ick meende vast te staen /
 Zijn my schielijck af gegaen.
 Waer op wil ick my verlaten ?
 Spa beroutw kan my niet baten /
 Ick ben nu een armer bloet /
 Die om brood en water wzoet.
 Dooztijds doe ick konde geven /
 Mocht ick by mijn Drienden leven.
 Doen ick hadde land en saud /
 Gooed my yeder een de hand ;

Maer nu 't avontuur verandert /
 Oer een sijn paedjen wandert /
 Sien my wel ter zijden aen ;
 Maer haer oogen van my slaen.
 Nu ick in mijn oude dagen
 Vast moet steenen / suchten / klagen :
 Nu ick met den dooren sjaf
 Zijf de schaepkens op en af :
 Nu dir lichaem wel sou rusten /
 En genieten soete lusten :
 Nu in 't droefheyd afgeslaeft /
 Op een doore heyde draeft :
 Nu de ingeballen kaken /
 Wel een goede beet sou smaken :
 Nu de arme oude man /
 Niet heeft waer hy leven kan.
 Ach waer is de tijd gebaren !
 Had ick in mijn jonge jaren /
 Had ick in mijn tijd gesien /
 Wat in d'ouder kost geschien :
 Had ick oberlept te beuren /
 Wat my namaels kost gebeuren /
 Ich had soo mijn gul gemoed /
 Met mijn schade niet geboet.
 'k Sie des werreltds wanckel leven /
 'k Sie dat als een rat gedreven /
 'k Sie wat eertijds was bemint /
 Olieg' ter heen gelijk de wind.
 Ach ! waer zijn nu d'oude tijden /
 Daer de bziendschap kost verblijden ?
 Daer d'een bziend in 's anders nood /
 Stelde't leven in de dood ?
 Al de bziendschap is verblogen /
 Bzienden bziendschap is maer logen :
 Bzienden bziendschap is als riet ,
 Speelt'er mee / maer bzypt het niet.
 's Werreltds liefd' is onbestandig /
 Sy loont hare minnaers schandig :
 Bzienden die daer schenen bzoorn /
 Sijn verblagen als een bzoorn.

- „ Ik Wil booztaen op God betrouwen /
 „ En niet meer op vrienden bouwen /
 „ Ik Wil my troosten in mijn ſniert /
 „ En gedencke in mijn hert.
- „ 's Werrelts Vrientschap is maer ſchijn,
 „ Godt ſal al mijn Vriendtſchap zijn

Vriendtſchaps Klachte

Stemme

Lustig Hymen , als een Man , &c

Of / Schoonſte Nymphie van her Woudt.

Al de soete vriendſchaps band
 Is van kant /
 Vriendſchap duyck het hoeft nu onder :
 Sy word nergens niet geſien /
 Noch by tien /
 Die ons ſchijnen als een wonder.

2. Als de boozpoet is gedaelt /
 O dan faelt
 Vriend en Vriendſchap met een ander /
 Van ſoo kentmen vriend noch maeg /
 En dees plaeg
 Hoekent haet dan by malkander.

3. Als het zepltje gaet booz wind /
 O men vind
 Soo veel Vrienden en Compceeren ;
 Maer als 't Scheepje word geſloopt /
 Dan verloopt /
 Ons Couſijn met ſijn Commeeren.

4 Daer word dan een vroom gemoed/
 Om het goed/
 Weg gestoten en verschoben;
 Waer soo lang hy geben kan/
 Is't een man
 Die daer waerdig is te loben.

5. Als de tijd van weelde keert/
 Elck verbeert/
 Crecht het hooft van hem ter zijden/
 Niemand kent dien armen bloet/
 Die dan woet/
 En vergaet schier in syn lijden.

6. Eben als een Swaluw gaet/
 En verlaet/
 Dese frissche Sommer-dagen/
 Als sy dese soete tijd/
 Haer verblijd/
 Vlucht sy hoor de winter-blagen.

7. Soo is't valsche Vriendschaps beeld/
 Dat sich deeld/
 Dooz de nebel en de dampen/
 Dat ter stond te rugge bliet/
 Als het siet/
 Ongebal of dzoebe rampen.

8. „ Hebdy een vertronwde vziend/
 „ Die u dient/
 „ Houd hem als het goud in waerden;
 „ Want een vroom in-bozstig hert/
 „ Selden wert/
 „ Trecht gebonden op der aerden.

Tegens de onnutte Deur-brengers.

Stemme:

De May die ons de groente geeft. Of/ Het vinnig stralen van
de Son. Of/ Hansjen saect het Koren was lang.

Hy die in alle wellust leeft / En zwemt'er tot de

oo - ren / Die u tot stemp en demp begeeft / Wilt

bese lessen hoo - ren.

Gy teert en lapt dooz uwe keel
Wat suurljck is gewonnen,
U Daders erf / u Dzienden deel /
Doo nyber om gewonnen.

Gy denckt niet dat de Wintez naecht /
Daer alles sal gebreken /
En dae u goedje t'epnde raecht /
En haest sal zijn verstreken.

Als eenmael 't Hansjen is gekeert /
Daer stady dan te sussen :
De Ham is op / en 't geld ver teert /
Gaet dan na uwe kussen.

In kussen hebby oock geen kans /
U geldje is verblogen :
Men bzept hoor u geen ronde dans /
Dus vindy u bedrogen.

Leert / leert doch van de Mierkens leert /
Het sparen en het winnen:

181. Od-merkinge van der Mierkens, &c

De spaersaemheyd maecht u ge-eert /
En houd u by de sinnen.

De Mierkens / in de Somer-tijd /
Dergaren 't Somer koren;
Op datse in de bozst verblijd /
Een vroljck deuntje hooren.

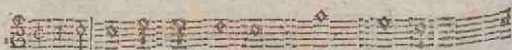
Sy garen booz de koude bozst /
Dooz vzoefheyd en benouwen /
Dat sy booz honger en booz dozst /
Haer leven onderhouwen.

„ Wie dan sijn jonge Neugt verslijt /
„ En geen vermaen wil achten /
„ Die word sijn goet en eere quijt /
„ Dergeefs zyn dan de slachten.

Op-merkinge van der Mierkens.

naerftigheydt.

Stemme : *La Picarde.*

Wie kan te recht bespïen / Gods wond'ren

en gebien Die wy steeds booz oogen sien Dat

in een Mier / soo klep-nen dier / Soo hoog ver stand /

Is gegeven en geplant.

2. Op burgers hebt een beeld /
 Waer in u leven speelt /
 Daer in d'eendzacht kinders teelt /
 Waer vree den rust / en p'dre lust /
 Schuyt in 't gemoed /
 Besig booz 't gemeene goed.
3. De eendzacht bind haer vast :
 Waer d'een op d'ander past /
 Daer is d'arbejt dan geen last :
 Al wat sy doen / sy vperig spoen /
 Met vlijt en lust ;
 Doch gematigt niet de rust.
4. Elck een is gault en frisch /
 Elck sozgt booz sijnen disch /
 Daer geen traeg gediert in is :
 Met moey'ten zweet / een p'der eet :
 En kloech ter jacht /
 Maelt een p'der sijne v'zacht.
5. Daer is geen sucht af haest
 Na p'acht of hooge staet ;
 Maer elck houd de middel maet :
 Een peder v'zaest / een peder slaest /
 En hoopt en gaert /
 Wat des Somers word gespaert.
6. Op dat des winters kou /
 Haer niet benouwen sou /
 Sloben sy booz mist en dou ;
 Op dat haer staet / v'pt v'zees booz schaed
 Vol boozraed zy /
 En ban bange tijden v'zy.
7. „ Op luyarts leert en mercht /
 „ Hoe 't besich dierken mercht /
 „ En booz d'armoe sich ver stercht :
 „ En gy verdoet / u gelt en goed /

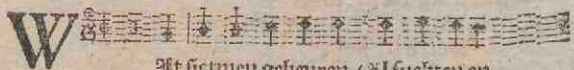
„ Dus buyl en traeg/
 „ Dus is d'armoe u een plaeg.

8, „ Leert in de soete Lent/
 „ Te zorgen dooz het ent /
 „ Eer de tijd haer rugge went:
 „ De trage mensch krijgt noyt sijn wensch/
 „ Maer schand' en scha/
 „ En het Gasthuys volgt hem na.

Tegens de Woekenaers.

Stemme :

Gramey. Gf/ Daer quam een Reyser, &c.

At sictmen gebeuren / Al sichten en

treuren / Dooz des menschen weede hert ! Wiens

der-te-le sinnen / Daez 't woelen en winnen/ Betoo-

bert zjn en verloert.

Al warse maer schrapen / Ja grijpen en grapen/
 Al is het oock recht of krom/
 Sy weten 't te schenden / Te schiften / te leyden/
 Want glevighepd maect haer dom.

Sy passen op reden / Op sucht en / gebeden/
 Want te ruyin is haer gemoed/

En hebben met armen / Gena noch ontfaemen.
 Mits uptsuppen haez'er b oed.

't Zijn Ge gels die k leben / En tzecken het leven
 Upt de ziel en upt de hif :
 Gereed om te kllen / te ftropen en vllen /
 Voor hedzog en valfche lijf

Dit zijn dan de wolven / De fchzick'lijke golven,
 Die vzeemt van alle gena /
 De armen verrzedden / Upt fchijn van de reden /
 Tot haer felfs vzeverf en fcha.

„ Hebt altijd medogen / De trane der oogen /
 „ Des Armen / bezwaren 't leet:
 „ U Peerlen die fchijnen / u Goud en Trobijnen /
 „ Dijn eierfelf van bloed en zweet.

„ Sp'weet dat Godts toren / Komt dreygen te bozen /
 „ En eer hy de fir af laet sien :
 „ Dus wilt doch met eeren / U handeling leeren /
 „ En de fwoode woeker vlien.

Tegens de Twist.

Stem : *Phillis quam Philander tegens*, &c.

Of / Rosemond die lag gedokken.

A ltijd hoortmen van kraakeelen /
 A ltijd wort'er twist gezaept /
 Cuffchen Dzienden en gefpeelen /
 Wort de naet te haest genaept :
 Dziendfchap leeft er maer in fchijn /
 C wift die wild'er onder zijn.

Twist fluypt in de binne kamer /
 En op 't lieve Dzienden bedd' :

Twist verbrzeek'er met haer hamer /
 Al wat sich daer tegen set :
 Doch aen een opzecht gemoedt /
 Sp' vergeeffsche moede doer.

Wie haer loop te laet wil sluyten /
 O! het valt soo zwaer om doen :
 Sluytse doch in tyds daer loyten /
 Cer sp' 't onkruyt soecht te voen :
 Alse eenmael is geplaut :
 Van soo wils niet van kant.

Juno plag de gal te werpen /
 Altijt achter om 't outaer ;
 Om dat sp' elck in sou scherpen /
 Dat de Twist is bel gebaer :
 Wapt de Twist in kerck of Hups /
 't Is een Del en lastig kruys.

Als de gal krielt doo; de leden /
 Van ontsteechtse 't eelste bloedt :
 't Lijf is krank / en gantich 't onbzedden /
 Als dees ramp te dapper woet :
 Dan moet wep en hoele krank /
 Redden 't lijf / boe; d' ondergang.

Laes! nu werpt men solpher kolen /
 Craen en Oly in den brandt :
 Wat eerst smeulde / als verholen /
 Blaecht nu ober 't gantsche Landt :
 ach: dat elck nu water goot /
 Twist die bleef'er haestig doot.

Maer nu gaet haer twist verkleeden
 Om dat elck gelooven sou /
 Dat haer doen bestont in reden :
 Maer dees suoo deur trocken vrouwe
 Schynt soo heylig en deuoet ;
 Doch haer vleyen is de doot.

Ach! mocht eenmael weder keeren;
 Trouw en Liefd' / 't eelste zaet,
 Dan soo soumen pder eeren
 Na syn waerde ampt en staet,
 Dan sou Trouw en Liefd in 't Land /
 Blinken als een Diamant.

Lof over de weldaden Godts.

— Stemme :

O! Kars-nacht schoonder als de dagen.

Al had ick hondert duysent tongen /
 Die altijd 's Hemels Loffang songen /
 En roemden Godes goedigheyt /
 Noch sou my kracht en stof ontbrecken :
 Want wie kan Godes Lof wyt sprecken /
 En 't wonder sijnder mogentheyd ?

Wie sal met treffelijcke oogen /
 Godts Majesteit beschouwen mogen ?
 Hy is een Geest die 't al verlicht /
 Die onse dunstere verstanden /
 Doet in syn liefde bperig vanden /
 Hy is de Sonn' van ons gesicht.

Hy heeft de menschen en de werrelde /
 Met heerlijkheyt en glants geperrelde /
 En dooz syn hand en woord gemaeckt :
 Het velt gezwangert met haer zaden /
 Dat met haer vuchten staet geladen /
 Wie is het die syn wercken laecht

Dit wonder stelt hy booz den mensche /
 Op dat hy hier met lust / na wensche /
 Hysbreyden sou syn lofen eer ?
 Want hy is 't beeld / na sijnen beelde /
 Dat hy met syne gonst bereelde /
 Om steets te loben synen Heer.

God heeft de werrelt niet van noden /
 Maer heeft den mensch na sijn geboden /
 Gelyck een Vorst / daer in geslelt /
 Dien 't al sou onderdanig wesen /
 Waer vooz oock al 't gediert sou hzeesen /
 En houden 't onder sijn gewelt.

Die 't land den wasdom heeft gegeven /
 Tot onderhoud van 's menschen leven ;
 Ja wat in zee en 't aerdrijck zwiert /
 Schiep hy tot nut en hzeugd' der menschen /
 Wat zounen grooter zegen wenschen ?
 Die hy noech niet veel gaven ciert.

Want als de mensch Gods beeld verlooren /
 Sich dooz de lusten liet behooren /
 En was van Godes heyl ontbloot /
 Beloof d' hy ons sijn Doon te senden /
 Die ons verlosste van d ellenden /
 Van Helle / Duyvel / SOND' en Doot.

Sal nu de mensch ondancckbaer blijven /
 En God niet alle lof toeschryben /
 Met lijf / en ziel / en alle kracht ?
 Ja hy sal met gemoed en sinen /
 Dien grooten God aendachtig minnen /
 Dien 't vooz ons heeft te weeg gebzacht.

Looft Heem'len / Zee / en Aerd' / Gods wonder /
 Gy Eng'len / doch gy Mensch besonder :
 Mijn ziele looft en singt sijn eer :
 Looft alle Dieesch sijn Naem en daden /
 Die dit voozu schenckt uyt genaden.
 Mijn ziele looft dien grooten Heer.

De Mafjek-nooten, soeckt in URANIA of Hemellangh
 in Iobs volltandigheyd,

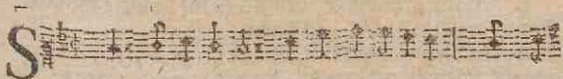
Wat heeft een vrome ziel te lijden

Kracht der Redelijke Welspre-
kentheydt.

Stemme: *Blijdschap van my vliedt, &c.*

Of / Soo der yemandt vraegt, &c.

Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

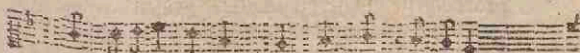
1 Het eens op de tijd / die wy nu be-leben / Waer in
6 Daer in wy verhart afgedwaelt van reden / Leven

2 haet en mijd / na de kroone streven: Ach wel snoode
7 in de smert van de bitter-heden: Dat gy u be-

mensch' die daer hebt u wensch / Daer hy lient in vreden zijn /
8 geeft / en soo twislig leeft / In een poel van droebe pijn.

4 Wilt u leven sparen / want snel gaen u jaren
9 Wilt u doch bedaren / Laet de twisten baren /

5 Snelder als men 't kan bespien,
10 En wilt na de re den sien.

3. Orpheus met sijn Lier / en sijn lieflijck spelen /
Met sijn tierelick / en sijn vrientlijck quelen /
Met sijn soet geluyt / en sijn helle snaren
Met sijn schoo i gestuyt / kost in haest vergaren /

Al het dooze hout / van het woefte wout /
 Selfde stroomen en de zee :
 Al het blug gediert / dat'er raest en zwiert /
 Al het ongetemde bee /
 Selfde harde steenen / quamen sich bereenen /
 Om te lust'ren na den sang :
 Alder is verscheenen / en daer is verdweenen
 Godtheit / wreedtheit / dooz 't geklang.

3. Dooz 't geklang des deugts / dooz de soete tongen /
 Komt de blijde bzeugt / in het hert gesprongen :
 Met een sachte bandt / leydtse de gemoeden /
 Hoe 's oock in den brandt / en de dolheyt woeden :
 Al het heete vuur / al het wilt getier /
 Wordt geblijst en heel versacht /
 Na de Leeuw en Gier / met haer dol gezwier /
 Dooz de lieden wordt verkracht.
 Ach! dat onse ooren / naerstig wilden hooren /
 Naer des Goddelijcke deugt /
 Dan sou haest versmooren / bitse Rijdt en Cooren /
 Dan sou bloeyen 's Hemels bzeugt

4. „ Goddelijcke glants / daelt in onse daken /
 „ Dat wy mogen gantsch / ons in u bermaken
 „ Stort dan in ons hert u vergoode stralen /
 „ Dat wy soo de smert / nyt ons boesem halen ;
 „ Dat wy mogen staen / blincken als de Maen /
 „ Met een seer doozluchtig kleet /
 „ Dat wy d'oogen staen / en soo bzolijch gaen /
 „ En beklagen onse leet :
 „ Dat wy mogen leeren / ulve Godtheit eeren /
 „ En ons buygen in 't gemoedt :
 „ Op dat wy vermeeren door de gunst des Heeren /
 „ Wven lof / dooz ware boet.

Van de broose Schoonheyt der Juehgt.

t' Samen-spraect.

Stemme: Nerxa schoonste van u Geburen *Of* / De
Tien Oeboden, Helt op u hert *Of* / Ick arme
Schaepken aen der Heyden

P E T R U S.

Bloemkens dat met lust ontloken / Soo vziend' lijk in

ons oog en bloest! Dat in de Loobers leydt ge-

doken / En is des le-bens rust en troost.

2. Mocht ick eens 't soete Spruytje plucken /
En dat genieten booz mijn loon :
Ick sou het aen mijn boozhoofd dy ucken /
Dooz eene Keyserslyche Kroon.

C L A R A.

3. Ghy wilt my dooz u praetjens quellen /
En pryfen mijne schoonheyt mee :
E plaes! de windt haest neer kan vellen ,
Wat boozmaels bloepde in de vzee.

4. Gelyck een Bloemken / is ons leven /
Dat wel / ons jehdig oog verfraeyt ;
W aer 't wordt 'er haest als stof verzeven /
Wie is er dan soo wec gepaeyt?

P E T R U S.

5. Ick weet mijn liebe Purper roosje /
 Dat wy maer zijn als stof en kaf:
 Dat onse schoonheyt is een bloosje /
 Die schielijck wast / en weer neemt af.

6. Soo is nochtans u destig wesen /
 Daer ulve schoonheyt my een lust
 Waer dooz ick leef in hoop en vreesen /
 Vermits gy roost myn soete rust.

C L A R A

7. Laet u geen schijn of waen bedziegen /
 Siet niet op glantz of yd'le vzaecht;
 Want als de schijn daer heen gaet bliegen /
 Dan wordy van elck een belacht.

8. Siet dan op deugt / die sleetse moet dypren /
 Siet dan op eer die niet vergaet;
 Want schoonheyt doet te dickwils trypren /
 Dus u besint eer 't is te laet.

P E T R U S

9. De schoonheyt / deugt / als guide lichten /
 Sijn stralen van d'eerwaerde jeugt /
 Sijn hoepen / die dooz soete plichten
 Ons voeren in volmaechte vzeugt.

C L A R A

10. Vzeugt die der moet volmaeckelijck woenen /
 Daelt in geen mensch of menschen sin
 Met vzeugt en dengt sal God ons kroonen:
 't Is hier een onbolmaechte min.

Scheyd-Lied.

Stemme : RubINETTE.

1 Alt Liebers wilt nu scheidten / Want het moet ge-
3 Laet elck sijn Liefsken leyden / Want de vzeugd die

2 scheidten zijn : Daer is ter werrelt nist / dat
4 is maer schijn :

altijd in een staet / kan houden eenen gang en selfde maet.

2. De tijd heeft hare tijden /
En de dag heeft oock sijn nacht:
Du is 't tyd van verblijden /
Van soo is 't van rouw' en klacht.

Al schijnt de sonne schoon / en schenckt een vzolijck licht /
Stracks sy verdwijnt met een droef gesicht.

3. Hoe schoon en rijck gebooren /
Hoe vziend'lijck en hoe waerd /
Hoe lieflijck ypt verhooren /

Hoe fier / of hoe trots van aerdt /
Hoe leelijck / of hoe buyl / hoe schrickelijck of hoe wreed /
Och ! het scheidten staet altijd gereed.

4. Terwijl wy vzolijck singen /
Stracks soo staet 'er 't scheidten by /
Terwijl wy hip'len / spzingen /

Doegt'et sich aen onse zn:
Ja in de grootse vzeugt / soo is 't ons alder naest /
Die 't minst op acht / die heeft 'et alder quaetst.

5. Geen Princen / Vorsten / Szaben /
Noch het koninckelijck ontfag /

6. 't Zuycht het goed en wat 'er leeft;
Maer dat 'et herte niet aen kleeft:
Want de ruste gaet slippen / en de wereld u begeeft.

7. 't Hert dat sich geduldig toont /
Dat wort met rust en bzeugt geloont /
En de brome gemoeden / worden van de deugt bekroont.

8. Scha van eer gaet boven 't goudt;
Verlies van deugt veel d'zoesheyd brouwt?
Maer in werreltsche goeden / raed ich dat gy mate houdt.

Verleydende Minne.

Stemme: Komt Venus uyt u hooge Troon. &c

O

CIRCE dooz u Coober-dzanch / Maecht

gy ons bzeppn / en harssens kranck / Gy hebt ons heel be-

drogen / en te seer verleyd / Vleyende hebt

gy dien dzanch bereyd.

Ulysses sag u loose baen /
Dies greep hy 't krintje Moly aen /
En sag sijn volck herschapien / dooz een woest gespuyt /
Loopen van d' een na d' ander luyt.

U soete stem en boven-sang /
Behoozt de menschen al te lang /

Dies woorden los van sinen / en geheel verdooft/
Zijnde van verstand en bezyn berooft.

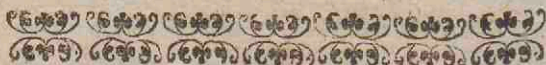
In Wolven / Beez / en wzeede Leeuw
Begoochelt / maect den mensch geschreeuw/
En t mozig Swijnlept wroeten / in dien buylen stanck/
Wentelende in u Coover-dzanck.

Als steenen zijne traeg herschept/
Daer niemand eenen bin van rept/
Als Vogels oock met wiecken / en gezwind ter blucht/
Swebende dwars door de ruijne lucht.

„ U dzanck / ô valsche minse bestier /
„ Die maect den mensch soo snoode dier/
„ Soo dat hy buyten reden / en geheel outsint/
„ Cuy melt en is in u liefde blint.

„ Het sehynt in 't eerst wel soete wijn
„ Het Honing / doch het loos fenijn!
„ En 't boos vergif van Slangen / daer mee sy bekoozt/
„ Schuyt 'er / wie dat haer gesangen hoozt.

„ Gelukkig wie sijn ooren sluyt/
„ En schuwot der Circe valsche geluyt/
„ En boegt sich na de reden / grijpende wijsheid an/
„ Dees blijft een bzaefeu verstandig man.

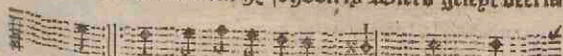
t Geselschap der wzeede moetmen
schouwen.

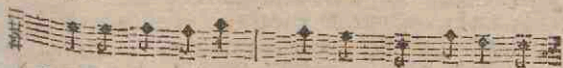
Op de rechte Voyse,

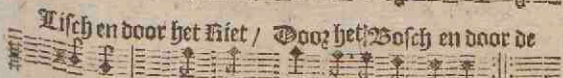
Galathé du monde. Of, Le Curé du Mole.

Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

V 1 E-nus mind' A-do-nis, Die belust tot ja-
3 Die om dat hy schoon is Wierd' gelept veel la

 2 gen / Die met wunden en sijn Spriet / Liep door 't
4 gen:

 Tischen door het Riet / Door het Bosch en door de
Velden / Daer hy 't Wild dan heeft bespiet

2. Venus bad met klagen /
Dat hy sich sou hoeden /
En slechts Winnen jagen /
Om 't outgaen het woeden
Van een Leeuwe / Beez of Swijn /
Dat sijn jacht mocht seecker zijn ;
Maer door hoogmoed overbaren
Wacht hy sich in dz oebe pijn.

3. Mars was gantsch ontsteken
Brandende van sinne /
Om Drouw Venus trekken /
En haer warffe minne /
Die Adonis had besut
Dies hy 't domme Hazders kind /

Send om 't wild geciert te jagen /
Maer het Swijn heeft hem verblind.

4. O gy blind' Adonis,
Nu legdy verflagen /
Daer 't u doch verhoon is /
't Weerde wild te jagen :
Och hier leyd Adonis dood !
Och hy leyd in Venus schoot :
Veel bebloed en b'leek bestozen /
Neh' Adonis leyd hier dood.

„ Jongemans wilt hier leeren /
„ Goeden raed te volgen /
„ En u steets af heeren /
„ Van die zyn vervolgen
„ 't Quaet geselschap dient gehaet .
„ Volgt altijd der wysen raed :
„ Want de onbedrebe domhepd /
„ Wozt beklaegt als 't is te laet.

De Dageraad.

Tot verwonderinge van de
werken Godts,

Stem: Onder een linde groene

Ick sie den dageraad /
Opstijgen nyter Zee.
Met een roose krans geciert /
Dies het Lieuwerck tierelieft /
En quickeleert in b'zee /
Ick sie den Morgen-stond /
Soo vriendelijck en schoon /
Die met honing in den mond /

Ons den koelen douw jond /
 En lieflijck stelt ten toon.
 Dziendlyche dageraet /
 Hert en Ziel ons open gaet /
 Soo ras 't gulde hoost /
 't Doef gesicht verdoost /
 't Aerdryck open doet /
 Creckend' ons gemoet /
 In een beel hooger staet.

2. Dat liebe Vaentje kraelt /
 En weckt den tragen mensch /
 Die noch in den diepen slaep /
 Dol gegeuw en bol gegaep /
 Lept roucken na sijn wensch.
 Kraelt soete Beesje kraelt /
 En boodschapt ons den dag /
 Die haer gulde bloemen sproet /
 En de schaduw aerdig ploet /
 Met vriendelyche lagg
 Lieffelyche diertjen singt /
 En des Hemels lof-sang singt /
 Met u helle keel
 Met u soet gequeel /
 Weckend' ons tot lust /
 Die niet wort geblust /
 Waer die in 't hert ons klinkt.

3. Ruyffschende Beesje daelt /
 En spreyt u silb're stroom /
 Daer de taerkens met haer bzycht /
 Rancken na de blyde licht /
 Gzswangert aen den boom.
 Gy siet hoe 't boetje graest /
 En wantwelt in de wey /
 Dus gy soete dierkens aest /
 En weest Nymphjens niet verbaest /
 In dese boomen ry.
 Gy blonde tytan rijst!

En dees schildert ye pzyft /
 En het schoone werck /
 's Hemels aerdtſche Kerck /
 Waer een heylig Man /
 't Lof vertellen kan /
 Dat hy met handen wyft,

TRANEN.

Over de doot van den jongen Prince Fredrick

VAN

BOHEMEN,

Int 'Y verdroncken in Januario 1629.

Stem: Bliidſchap van my vliet

Koninklijke roem / ach moſt hier ſneben ?
 Princelijcke bloem ! in u jonge leven ?
 Ach ! dat u de doot / met ſijn felle tanden /
 In dees bitt're nood / moſt ſoo h'rt aenranden /
 Ach ! wat droeвер lot / ſend de go de God /
 In een hoog'gebooren Dozſt :
 Ach wat banger wee / weckt de dolle Zee /
 In een Koninglijke hozſt :
 Die na ſoo veel rampen / noch heeft moeten kampen /
 Als de ſtozm hem over-biel
 Ach bedroefde tranen / 'k wil den weg nu hanen /
 Dat ich booz mijn Vader kniel.

2 **O** gy grooten Heer wie ſal hier niet mercken /
 Dat wy leggen neez / booz u wonder wercken :
 Dat wy zyn als ſtof / dooz de wind gedreven /
 Eneen pdel lof / datter ſchijnt verheben :

Al de hooge staet / al de toeberlaet /
 Al de grootshepd van den Mensch /
 Al de vaste hoop / van des werrelde loop /
 Al 't verlangen van den mensch /
 Is als roock verdweuen / en mijn glaent met eenen /
 Van haer luyster is verdooft :
 Hpt myn grooten sijcken / heh ick moeten wijcken /
 En de kroone van mijn hooft.

3. Laes : ick sag met smert / mijnen Fredrick karmen /
 Als mijn edel hert / bozst van groot ontfarmen /
 Als ick hem sag staen / met de dood te strijden /
 Hoe was ick belaeen / in sijn bitter lijden
 O mijn waerde Soon : gy ontfangt de kroon /
 Van een onbergancklijck sijck /
 Daer gy byz van sozz / reys naer 's Hemels bozz /
 Hpt dees bunle aerdsche sijck.
 Ach herts lievs Vader : ach riep hy komt nader :
 Ez de dood my oberraest.
 Och wat harde bloeden : druckten ons gemoeden /
 Daer mes stierf hy aen den mast.

4. Dus / o gracte God / neem ick aen 't kastsijden /
 't Opgelepd lot draeg ick met verblijden :
 Na en bitter roet / komt weer soet vermaken /
 Dies mijn trouw gemoed : op u hulp sal waken.
 Gy besoeckt u kind / dat gy meest bemind /
 En u roed' is hem gesont
 Die nu lepd verneert / gy in haest bereert /
 En verhoogt hem wpt den grond.
 Leert my Heer gewinnen / myne zwachtheyt kennen /
 Dat ick op u gauste sie ;
 Op dat ick mach singen / Heer ! in alle dingen /
 Vwen Hepl'gen will' geschie,

Rlaeglijke aenspraeck van *Elisabeth*,
Koninginne van Bohemen, aen hare kinderen,
over den dood van haren Man

F R E D E R I C U S.

Stemme : Blijdschap van my vliet

Koninglijck geslacht! hoorz u moede's reden
En houdt in 't gedacht / haer vermaen en beden:
Ghy siet hoe my God / na soo veel bedzoeken /
Met een bitter lot / komt wederom bezoecken:
Och mijn liebe Man! daer ick scheyde van /
U Heer Vader is gerust:
Die tot uwer heyl / gaf sijn leven beyl /
Ach sijn lamp is upt-geblust!
Crecht aen vzegeve kleeren / en wilt sterben leeren /
Want hy is u booz gegaen:
Ach! wat is ons leven / dat ons gaet begeben /
Ach! het is soo haest gedaen.

2. * Sie dat ghy vast weent / en versmelt in tranen /
Dencht hoe dat sy steent / die u gaet vermanen:
U gesicht staet bang / en 't hert is vol suchten /
Denekt hoe dat zy kraech is vol hoop en duchten.
Haer glas loopften end / dies zy tot u wend
Al sozgen en geweent.

Ghy zyt jong en sterck / 't bid u heb gemerck /
Op haer smeekken en gebeen:
Die u gaet opwecken / en nu moet verstrecken /
Eenen Vader en een Heer.
Let op 's Daders woorden / die een yder hoorzen /
Want hy spreek u nu niet meer.

3. * Ick treck na mijn Land / en mijns Daders erven /
Daer is Godes hand / en daer kan ick sterben:
Is 't dan 's Heeren wil / dat ick kom te sneven /
'k Bid u houdt u stil / in een vzeedsaem leven.
Ach / sendt hy / ver treck / en houd dit gesprek /
In u ziele vast gegrijft.

* Afscheyts woorden des Gonings van Bohemen aen sijne kindere

Zijt

Zijt utos Moeders siut / als sy weent en dut /
 Die dan in de rouwe blijft /
 Wder sal vernoegeu / hoe 't oock God sal voegen /
 En in 't sijne zyn te vzeen :
 En'fontfag utos moeders / wil ick dat gy vzoeders /
 Sult vereeren in 't gemeen.

4. Dit is mijn beger / O mijn liebe kinders !
 Die gy tot u leer / en tot weynig hinders !
 Sult van my verstaen / en in 't herte drucken :
 Dat gy meugt verstaen / alle ongelucken ;
 Op dat al u lust staet in vzeed en rust /
 In de Godts-vzucht en in denugt /
 Want des Heeren hand / zegent volck en Land /
 En herbult het in de vzeugt :
 Als men Godts werten / gaet vooz oogeu setten ,
 O dan bloept het als een Hof :
 O mijn Konninginne / nimmer sterf van minne /
 Nu vaert wel ick schepder of.

5. Och hoe seer bedreeft / en hoe gawtsch verflagen /
 Was mijn droebe geest / vol benauwde klagen :
 Wder wenscht geluck / pder wenscht den zegen /
 Laes ! wy hebben druck / vooz ons wensch verkregen /
 Groot was onse hoop / die nu opter loop ,
 Ons nu alle hoop ontleent.
 Dus o soet gestacht ! hond doch in 't gedacht /
 't Geen soo trouwlijck is gemeent.
 A Heer Daders zeden / en sijn wijsse reden /
 Al sijn voozgang en verm aen
 Luyf siet na u moeder / die nu als behoeder /
 Grijpt nu alle sozgen aen.

6. * Mijn Heer Daders loos stelt u steets vooz oogeu /
 Die was eene Roos , om elck te betoogen /
 Dat geen Konincks staet / kan den dood ontblieden /
 En dat elck heeft maect / in sijn hoog gebieden.
 Siet de schoone Roos , siet haet soet gebloos /
 Siet haer mozgen af geplicht :
 Al haer verw'en geur / is rouw en getreur /
 Alff is van haer steel gerucht.

* Des Conings van groot Briannien devys of loose , is een Roos
 CP

Op dat elck sou leeren / dat geen groote Heeren/
 Houden een gelijke stand;
 Maer dat elck moet scheidten en hem soo bereyden/
 Na het Hemels Daderland.

Herders-Liedt.

Van *Jacob* en *Rachel*.

Stem: Coridon ontfleken. Of / Aertjen die is aardig.

Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

W

Wer is trouwer minne? Waer is trouwer
 hert? Waer zijn trouwer sinnen? 't Sp in rouw of
 smert? Als dees Herders denuden / Die om d' Herde-
 rin / Weerthien jaer verheugden In getrouwe min.

2. Hy ging na der Heyde
 Met een bly gelaet/
 Rachel hem geleude
 Met haer soete praet:
 Siet de Beestjens spzingen
 In het Wilaver gras /
 Hoort den Herder singen
 Die vol vzeugden was.

3. En wat soete dagen
 Had dit Herders kind:
 Die 't al kost verdzagen/
 Om die hy bemind.

Siet eens Rachels wesen/
 Siet haer soet gesicht/
 Waer in is te lesen/
 Wat de deugde slicht.

4. Wat al soete kuuren/
 Doet het tierig Vee.
 Jacob kost niet duuren/
 Van sijn Galathé.
 Siet haer Geptjens asen/
 Siet haer Lammers aen/
 Die soo weeld'rig grasen/
 En by koppels gaen.

5. Hy song menig Lietjen/
 Van des Heeren lof/
 Op sijn Herders rietjen/
 En van Hemels stof:
 Rachel die vlocht Hoosen/
 Om haer Herders hoost/
 Jacobs lieflijck hoosen/
 Al haer pijn verdoost.

6. Noch word hy bedrogen/
 In sijn trouwe min/
 Lea neemt door logen/
 Rachels leger in:
 Jacob moét noch slaven/
 D'Anders seben Jaer/
 Op der Heyde draven/
 Om sijn weder-paer.

7. Maer een grooter zegen/
 Was hem weer bescheert.
 Jacob heeft verkregen/
 Wat hy had begeert.
 Rachel was sijn leben/
 Rachel was sijn lust/
 God heeft hem gegeven/
 Daer sijn hert op rust.

Herders Liedt.

Van Poimen en Aretæa

Stemme : Komt gy schoone Veldt-Gaddinne, &c.

Ofte op dese nieuwe gestelde voys.

P O I M E N

diert? Dat bus spzingt en weeld'rig tiert, / Dat ons

hert verheugden / Als 't soo vertel zwiert.

2. Diet de Son begint te rijzen /
 En de dag breecht aen /
 Diet hoe schijnt de bleechie Maen /
 Laet ons God nu pzijsen /
 Dooz sijn groote daen.

3. Ep hoe lacchen ons de Bloemen
 En hoe rupekt het veld :
 Al 't gebloos sich open sielt /
 Wie sal 't Lof nier roemen /
 Dan soo grooten Held :

A R E T Æ A

4. Poimen seer aendachtig Verderder /
 Van een vroom gemoed /
 Danckt God booz soo grooten goed :
 Die 't Dee eynd en verderder /
 Dus gezeigent boed.

Ep hoe schceert het Iani de bladen /
 En de Geptjes mee /

Van op dees en d'ander stee /
 Die haer dus versaden /
 In de rust en vree.

P O I M E N .

6. Aretæa , Herderinne
 Van een oprecht hert :
 Die de trotsse-steden tert /
 Dooz getrouwe Minne ,
 Die vergolden wert.

7 Wat schuijlt in de zijde kleeeren /
 Al bedrog en list !
 Dooz de Liefde / haet en twist /
 Om een Waegt t' outeeren /
 Is t al datmen vifeht.

8 Doch wy Herders zijn te vreden /
 In ons kleene staet /
 Met ons staf en slecht gewaet /
 Die na slecht en vrede /
 Houden stal en maet.

A R E T A E A

9. Poimen , al de steetsche pachten /
 Zijn maer waen en win /
 Die een yders oog verblint :
 Glick moet die verachten /
 Wie hem wel besint

10. Diet haer stichfels en haer kanten /
 Haet parfum en pacht :
 Al haer sley en vzeemde vacht /
 Peerlen diamanten /
 En haer trotsse macht.

11. Weg met al dees dertelsheden /
 Wy verliesen 't kleen /
 En zyn met het ons te vreen /
 Weg gy pratsse steden /
 Daert ni weelden heen.

Van de noodige Sorge.

Herders gesang / tusschen

F L O R I S en M A R T H A.

Stemme: Datmen nu eens van drincken sprack:

M A R T H A,

F Lor is al eer de Sonne daelt /
 Soo dien het Dee by een gehaelt
 Want als men al te lange wacht /
 Dan soo nadert ons de nare nacht.

F L O R I S

Martha hoe zpdy dus belean?
 Laet doch ons Beesjen weyden gaen.
 Al loopt d'een Oost en d'ander West /
 De Beesjens tieren dan alderbeest.

M. Dijfse te samen sy gaen vreet.
 F. Waer in dat Marcha haer tijd bestet!
 M. Ich soz'g voor 't Dee en dat's mijn last /
 Siet Floris dat gy daer op past.

F. De Son is noch een uurtjen te hoog /
 Gy siet hier gaen ons Beesjens op 't droog /
 Waer toe dus gesozgt en soo gehaest?
 Al Wel Floris gy maecht my schier verbaest.

F. Gy zyt te besorgt mijn Verderin.
 M. Gy Floris dit schijnt soo na u sin.
 F. Ja Martha wie sich te veele quelt /
 Die bind sich en syn hert ontstelt.

M. Maer Floris wie sonde? soz g leest /
 F. O Martha de soz g u doch niet geeft.
 M. 't Is waer maer wie geen soz g quest /
 Miss menig Schaepken uyt het veld.

F. De soz g die maecht u mager en bael.
 M. Soz gloos zijn maecht arm en hael.
 F. De soz g verteert het merg en bloed.
 M. Maer nutte soz g bewaert het goed .

F. Te veel gesoz g is gierigaerts aert.
 M. De matige Soz ge supnig spaert.
 F. Gy wilt verschoonen wat gy doet.
 M. Wie dan niet soz gt berliest syn goed.

F. O Martha de aerdsche soz g is niet.
 M. Wel Floris God dese niet verbied ,
 „ Maer wie te seer aen 't aerdsche hangt /
 „ Verlijgt niet waer hy na verlangt.

Van de veranderingen des
 Werrelde

Stemme: Laestmael ging ick ter jacht, &c

A

1 'k sie 's Werrelde's loop / Wat sie ich
 3 'k Die alles a-ker-hoop / En vol ber-

2 wonder dingen? Ick sie het onderst' haben staen/
4 aen de-ringen.

En sie 't weer te gzone gaen/ Sie 't weer te gzone gaen

2. Sie ick den Hemel aen/
Den snellen loopt der Sterren/
Sie ick de Son en Maen/
Ick sta verbaest van verre!
En roep / o wonderlijcken Weld!
Hoe bzeemt hebdu dit gestelt/
Bzeemt hebdu dit gestelt.

3. Sie ick des werreltds aert/
Ick sie den Rijcken beben/
Wat hoog was en vermaert/
Sie ick om laeg gedzeben:
Wat certijds was dat is' er niet /
En wat nu blinckt dat is als riet /
Wat nu blinckt is als riet /

4. Veel Geuwen zijn voozhy /
Veel dypsent Menschenen mede/
Daer komt een nieuw gety/
Nu Oozlog en dan Bzede:
Het een gaet vooz en 't ander na/
D'een tijd die volgt d'ander dza/
D'een tijd volgt d'ander dza.

7. Waer is nu Ninivé?
Waer is nu Alexander?
Eplaes! een dzoebe wee
Creft d'een soo wel als d'ander:
Hoe vast gebouwt / hoe groot van macht /
't Word doch al te grond gebzacht/
't Word al te grond gebzacht.

6. D'een stelt men op den Chzoon/
En d'ander moet'er treursen/

Die krijgt een gouden kroon /
 Dees moet den hals verbeuren ;
 De snoode word om hoog geschozt /
 Om dat sijn val grooter word.
 Dat sijn val grooter word

7. Wie booztijds wetten gaf /
 Die moet nu 't recht ontfangen /
 Wie and'ren graeft een graf /
 Word in den strick gehangen :
 Wie certijds and'ren heeft geplaeft /
 Word gestraft en niet beklaeft /
 Gestraft en niet beklaeft.

8. Soo draept des werrelts Rad /
 En keert het onderst' boven /
 De kroone sit op 't krat /
 En word'er afgeschoben.
 Daer is ter werrelt niet dat blijft /
 Noch dat trouw en vast beklijft /
 Dat trouw en vast beklijft.

9 „ Het is dan ydelheid /
 „ Die hier in stelt vertrouwen /
 „ En die in bzugt of leyd /
 „ Gaet op de werrelt bouwen :
 „ O ydelheid die ras vergaet
 „ Laet God sijn u toeverlaet.
 „ God sijn u toeverlaet.

Van de verachtinge des werrelts, Klachte over de woelende werrelt, siet daer van in URANIA of Hemelsang

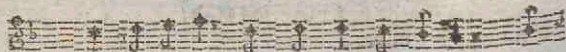
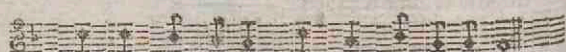
's Werrelts Loon.

Stemme :

Die mint die lijd veel pijn, &c.

D 1 **D** wer-relt heeft haer loon/ Dooz hem die
3 Sy schenckt een goude kroon/ Die 't niet ver-

 2 deugdig leeft/ En alleen na ee-re tracht:
4 dient en heeft/ Na die de dengdt ver-acht.

 Trouwe vergaet/ En wozt van elck versmaet : Maer
 ontrouw wozt bereyt/ Een krans van heerlijkheyt.

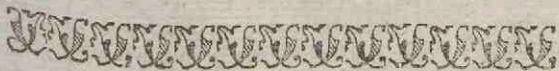
2. Wie denkt en eer bemind/
En stadig daer na poogt/
Apt een hzoom en reyn gemoed/
Die gaet het in de wind/
En bangt niet wat hy oogt/
Ja krijgt slechts quaed booz 't goet:
't Quaed wozd ge-eert/
De hzoom wozd verneert/
Geplaegt en seer gedzucht/
En van sijn stoel geruckt.

3. Siet eens hoe Adams zaet/
Met nijdigheid en list/
Malkander heeft geplaegt :
Dooz liefd' groepd'er haet/

Dooz Dede gzoepd'er Twist /
 Dies 't God moet zyn geklaegt:
     Christi was niet byn /
 Dooz haer bedziengerp;
 Ja wat hy booz haer dee /
 Hy hadde Twist booz Dree.

4. Hoe menig dengdig mensch.
 Die 't seer getzoutw'lijck meent /
 Tijd schrickelyck gewelt:
 Nopt krijgt hy sijnen wensch /
 Maer word altijd verkloent /
 God geef hoe grooten Heldt!
     Werrelchts bedrog!
 A snoodē loon duurt noch /
 Gy lacht als gy berraed /
 Dooz weldoen geef by quaed.

5. Wie u te seer vertrouwt
 Die doolt van syn Compass /
 En loopt te verr' van 't spooz:
 Cplaes! de deugt verkouwt /
 En Trouwe leyt in d'Als /
 Maer ontrouwt krijgt gehooz
     Dus gaet detyd /
 Die door de hoop verlijt;
 Schoon of hy wacht een kroon /
 Laes hy krijgt 't werrelchts Loon.

Verklaringe van het Loon des Werrelts

HEt dunckt my de moeyte waardig, dat ik tot meerder vermaeck van onse Gefangen, die selve verrijcke met eenige ongemene Fabels en Leeringe, die weynig bekend, noch tot yders ooren zijn gekomen: Om te kenne te geven, hoe aerdigh het Loon des Werrelts, by de Oude, is afgebeelt. Sy seyden, dat seker Boer een *Adder-slange* uyt een rotse hadde verloft, die daer in by na was verftickt, met belofte dat hy hem Loon des Werrelts wilde geven: Wanneer hy nu de *Slange* hadde verloft, soe wilde hy den Boer om hals brengen: Want de *Slange* seyde, dat dit het Loon des werrelts was, wie men goet dede, dat hem quaet daer voor geschide.

De Boer die op soodanig bedrieglijk Loon niet was verdacht, seyde, dat hy tulcks niet soude geloven: En daer over beriep hy sich voor het eerste Dier dat hen mocht ontmoeten. De *Slange* was te vreden: juist bejegent hun een *Hondt*, die mager, lam, en van schurft, by na, was op-gegeten, waer in de vloeyen hem boven mate plaegden: Diesen arme kalen Rekel wierde haer verschil voor-geleyt: De *Hondt* seyde, dat de *Slange* het recht hadde gewonnen, want seyde hy, 'tis my ook alsoo gegaen, na dat ick mijn Meester lange jaren hadde gedient, des nachts sijn huys trouwelyck bewaert, des daegs op mijn Meester gepast, met hem op der Jacht geloopen, Wachtels en Endt-vogels uyt het water gehaelt, soo heeft my mijn Meester het Loon des werrelts gegeven, en voor alle mijn weldaer heb ick slagen ontfangen, ben uyt der huylt gejaeght, en eyndelyck ben ick den Viller over-gegeven De Boer beriep sich wederom op 't eerste Dier dat hen mocht bejegenen. Doe ontmoet hun een oud, dor en mager Paert, dat eertijds een fraye Hengst was geweest, maer dat nu van sijnen Heere verkocht, en in een Meulen was gespannen

Dit

Dit seyde oock dat de *Slange* groot recht hadde, want seyde hy, dit is my ook wedervaren, want na dat ick mijn Heer aen sijn Juffrouw hadde gebragt, als hy in het Tournoyen, Rennen en Ring-steken groote eere in leyde, soo heb ick hem Ridderlijck gedragen, en tot alle heerlijkheyt geholpen, maer eylaes seyde hy soo krijg ick oock voor alle dese deugt, het loon des Werreltds. De Boer staende beteutert en verslagen, seyde, Och! laet my noch eenmael toe, dat ick het eerste Dier dat ons sal gemoeten, daer van mach spreken, en dan sal ick my in alles geruust stellen. Doe bejegende hun een *vos*, die seyde, Voorwaer Boer, dijn sake staet slecht, maer seg in stilte, wat gy my wilt geven, soo sal ick raedt vinden om dy te helpen? De Boer beloofde den *Vos* alle sijne hennen. Doe seyde de *Vos* tot de *Slange*, nadien dit het laetste appel is, en hier aen deses Mans leven hanght, soo diende ick de sake wel eerst recht te ondertasten, en de plaatse besien alwaer dit geschied is. Sy trekken heen, onderwegen seyt de Rechts-geleerde *Vos* tot den Boer, wanneer ick met de *Slange* in 't hol ga, so past daar op, dat het gat so haest ick daer weder uyt keere, met een steen gestopt zy, en soo treft dan ontrouw sijnen eygen Heere 't Geschiede soo. De ondancckbare *Slange* bleef in 't hol. De *Vos* eyschte sijn loon, de Boer neemt hem mede na sijn huys, en vertelt sijn Wif, wat gevaer hy hade uytgeslaen, en dat hy door hulpe van deses *Vos* by 't leven was behouden, en voor dese weldaer hadde by de *Vos* alle sin Hennen beloofst. De Boerin seyde, hebby Hennen, geeft die, maer dese Hennen hooren my toe, en begoft op den Boer dapper te kijken. Ik sie wel, seyde *Vos*, hoe geern dat wel yemand soude vroom zijn, liet men hem vroom blijven; ja men leert hem steelen en maect selve dieven, en doe begoft hy daer na op de Hennen van de Boerin te loeren, daer van hy nu en dan eenige wech stal. De Boerin dacht op list, en stelde Houden op de wacht, die op den *Vos* pasten,

die oock *Reyntien* soo dapper op de hielen saten, tot dat sy hem eynd'lijck vingen en om hals brachten, en aldus kreeg *Reyntien* oock, hoe loos hy was, het loon des Werrelts. Hier in kondy Leefer de geestigheyt van dese fabel mercken, die u oock sal een spiegel wesen, dat gy u op de ondancbare Werrelt niet al te seer sult verlaten, om dat gemeenlijk haer loon is, quaet voor goet te doen.

En tot meerder verlustinge, moet ick hier stellen de straffe, die eertijds tegens de Ondancbare ghedaen is, waer van dese seltsame geschiedenisse of Fabel u een proeve sal verstrecken. *Sabbas van Castillon, milanois* Ridder van St. Jan van Jerusalem, seydt gelesen te hebben, dat eertijds een Wet in *Calabrien* soude zyn geweest, dat wanneer hem yemandt van ondancbaerheydt vonde beswaert, soo ging hy in een sekere Kapelle, die daer toe was gestelt, en trock aldaer seker klockken: Waer op dan eenige van den Raet vergaderden, die d'uytsprack over de straffe van den Ondancbare deden. Nu gebeur'det op sekere tijd, dat een arm, mager, afgemat en half blindt *Paert*, van sijnen Heere, die het veel jaren getrouwlijck hadde gedient, uytter stal gejaegt, en van alle voeder berooft, in de Stadt most om heer swerven, om hier en elders, sijn kost te soecken, wesende vast de Vliegen en Muggen een proeye, oock by geval in dese Kapelle geraecte: Alwaer beneden aen 't klocktouw, een groene tack van een Boom was gebonden, waer na de oude gorre hungerigh en begerigh zynde, aen dese tack begoft te knab'len en te trecken, sulcks dat het klockken daer door begoft te kleppen: waer over eenige Raedts-persoonen terstont in de Kapelle vericheenen, die desen dorren Ruyter aldaer vonden, die terstont na sijnen Meester deden ommesoecken, en hem by uytpraeck op-leyden, dat hy dat arme afgematte *Paert*, van wege sijn voorige dienst, wederomme soude aen-nemen, en dat selve,
by

by hooge straffe, als of het noch sterck en jong ware, met bequaem voeder, ten eynde sijns levens, versorgen. Gewis soo daer oock tegenwoordigh een Recht-banck tegens d'Ondanckbare was gespannen, daer soude genoeg te rechten en te pleyten vallen.

Noyt soo Loos of men vindt Looser.

Interdum doctus dormitat Homerus.

Stemme: Rosemond waer vlied &c.

H De loos dat gock een man/ Al sijn saeckien
 schicken kan: Ja hoe wijs en kloech/ Hy ook wesen
 mach/ Hoe dat hy 't maecht daer komt geklag.
 Noyt houd wijshepd stal/ Daerom reden mist/ En sijn
 tijt bergift/ Dan komt hy ten val/ want geen mensch die

is soo wijs / Of hy stuzpckt wel op 't gladde **W**s.

Hoe loos dat Argus was /
 Al syn looshepd viel te ras /
 Hoe boozsichtig oock
 Dat syn oogen staen /
 Al syn looshepd is gedaen :
 Daer is geen soo loos /
 Of men vint 'er noch /
 Dooz list of bedrog /
 Die zyn loos en boos.
 Hoe wijs dat oock yemand schijnt /
 De eygen wijshepd haest berdwijnt.

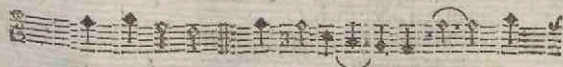
Des loosen Hamans raed
 Sijne snoothepd en berraed
 Is hem tot sijn straf:
 D' Opgeworpen steen /
 Hoe men die werpt / si komt beneen /
 Wat hy and'zen bezouwt /
 Hoe loos hy 't belepdt /
 En sijn stricken spzept /
 Sijn list hem berouwt:
 Want wie yemand Galgen maect /
 Zept hem een strich daer hy aen raect.

Al is het Reyntjen loos /
 Het duurt maer een klepne poos /
 Hoe hy 't oock bestreecht /
 Om te vangen hupt /
 Hy krijgt in plaets wat op sijn hupt:
 Schoon de oude Vos /
 Alle treecken weet /
 Noch siet hy sijn leet /
 En gaet veel te los.
 Dus gelooft een peder man
 Dat 't oock den Loosen missen kan.

2t Cieraedt van een eerbare Vrouwe.

Stemme : *Mal-Pedle.*

W 1 Erreldt smacht/ staet en pracht/ word wel
3 Waer een Drouw/ kupsch en trouw/ daer is

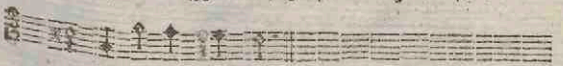
2 haest verhezen; Dopt bindy hoo ger goed/ Als
4 aen gelegen.

een oprecht gemoed/ Dat altijd is in trouw ver-

bonden/ Dat de gezondn/ heeft van reyne liefd' be-

bonden/ in een edel bloed.

2. Waer de deugt/ is de vzeugt/ en het schoon bercier sel/
Waer de hoon/ is het loon/ en der liefden zwiersel/
Daer schuypt wat anders in/
't Is liefd' oprecht van sin/
Die steets haer gaend' in alles voegen/
Dol genoegn/
Heeft in vrede/ sonder woegen/
In getrouwe Min.

3. Sy is kupsch / en haer huyt / staet se booz in vzedeu/
Al't geraes / achtse dwaes / en sziert na de reden/
Waer

Haer handel en haer staet/
 Gepaeltse met de maet:
 Gelukkig die haer heeft verkreget/
 Want de zegen/
 Kleeft aen sulchen wel ter degen/
 In den hoogsten graed.

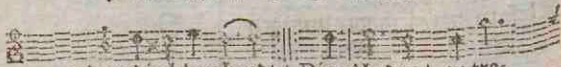
4. Wel besaemt / eer en schaemt / heeftse booz de menschen/
 Die beleest / peders geeft / wat hy soude wenschen:
 Het krancken van haer plicht/
 Sy in een yder sticht/
 En dzaegt het purper op haer wangen/
 En haer gangen/
 Strecken na des Mars verlangen/
 Met een lief gesicht.

5. Eer van 't huys / die in kruys / u niet sal begeben/
 Maer met raed / bzoeg en spaed / sozgen booz u leven/
 Een Dupsken dat'er kucht/
 Als haer Egade sucht;
 „ Wel salig is 't gelukkig paren/
 „ Oer de Aren /
 „ In de brede heuen varen/
 „ Na een beter lucht.

Der Jongelingen Cieraedt.

Stem: *The Pretti-boy.*

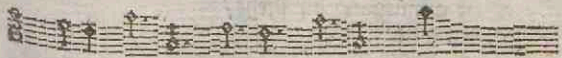
1 En Jongman die 't cieraed / Dan 't
 3 En 't rest - se - lijk gewaed Na 't

2 deugdig leben kendet / Diens le - den / en tre-
 4 eerhaer wesen woend:

den / Deftig zijd bepaelt : Wiens lof fal

ftadig groeyen / bloeyen / gloeyen / Wiens

lof fal ftadig bloeyen / En cieraelyck zyn be - maect.

2. Al wat'er met de deugt/
 En met de reden gaet/
 Dat ciert de jonge jeugt/
 En bozvert desen staet :
 Goe finnen die minnen/
 't Reecht dat wel behlijft/
 Haer naem / moet zyn verheben / 't leven geben/
 Haer faem verciert het leven/
 Die alle eeuwen blijft.

3. De Godts - vrucht zy haer kranz /
 De vromighepd haer fchat /
 De vriendelijckhepd haer fchang /
 Die hare ziel om - vat :
 Haer zeden / bekleden /
 Wat de tucht haer leert /
 De deugt / die fal verciere / cieren / cieren /
 De jeugt met goe manieren /
 En maken hun ge eert.

4. Haer woorden wel te snee /
 Met zedighepd en blijt /
 Vol fchaemte / liefd' en vree /
 Zijn nedzig t. aller tijd :
 Wiens handen / van fchanden /
 Zijn geheel bebrzyd /

Diens roem / sal heerlijk schijnen / schijnen / schijnen /
 Wiens bloem / niet sal verdwijnen /
 Maer kampen met de Tijd.

5. Haer omnegang die slicht /
 Gelyck een gulde ster /
 Gelyck een helder Licht /
 't Welck glinstert al van berr' :
 Haer paden / niet schaden /
 Maer syn recht en goed :
 Haer baen / is reyn en beplig / beplig / beplig /
 Haer gaen / is recht en beplig /
 Met een oprecht gemoed.

6. Van 't quade walgt haer hert /
 En wat tot ondeugt keert :
 Zy fiet het aen met smert /
 En schouwt het heel verbeert :
 Doch dwafen / die rasen /
 En gaen 't rugme spooz :
 Maer deugt die wozt verheben / heben heben ;
 Haer jeugt verciezt het leven ,
 En blinckt de werreld dooz.

Troost in langduurige kranckheydt.

Stemme

100 Psalm. Gy volckeren des Aerdriek al, &c.

Ich arme Schaepke kranck en teer /
 Leg deckwils gantsche dagen neer /
 En sucht en steen met pijn en smert /
 En boel de stramen in mijn hert.

2. Ich hier' gelyck een Duyfken doet
 Dat treurig quijnt in sijn gemoed /
 Den rouw booz yders ooren uyt.

3. Ich ben een bloemken dat in kouw/
In hagel / winden / mist en douw/
Moet in sijn teere jeugde staen/
En ziju met alle ramp belaeen.

4. De bzeugt die 't jonge bloed berquicht/
Die schijnt in my / eplaes / verstickt.
Ich sie mijn Speelnoots frisch en knap/
Zijn bzolijck / en ick kzauck en slap.

5. Ich ondertusschen sucht van pijn/
En vint noch hulp noch Medicijn/
Ich jammer met een naer gesteen/
En smeecke God door mijn gebeen.

6. 't Schijnt of de Heer in mijn ellend
Mij altijd een vertrooster sent:
En spzeekkt my aen / mijn liebe kind/
By mij alleen gy hulpe vind.

7. De ongedult hier tegens strijd /
Die my dees soete bzeugt benijdt!
En segt / 't is niet / al kilaegdy bang/
De Heer vertreckt sijn hulp te lang.

8. Doch ick weet vast dat na de pijn /
Sal wederom verblijden ziju
Gies valt my 't lijden niet soo zwaer /
Om dat verblijden volgt hier naer.

9. Geeft Heer dat ick met lust en bzeugt:
Mag bloepen in mijn jonge seugt /
En sien hoe dat u hand mij sterckt /
Die ober mij u gunste werckt.

10. Op dat ick u mag danckbaer ziju /
Die mij ontlast van smert en pijn /
En na u woozt en wil booztaen /
Mach op u rechte wegen gaen.

PRINCE-LIEDT,

Aen de Edele Batavieren

FREDKICK heeft Grol de Stadt,
 In vier weken afgemat,
 En in 't oog van 's Konings macht,
 In der Staten Eedt gebracht,
 Vlecht dan kranssen van Lauwrier,
 En kroont desen Batavier.

Stemme;

Bayse moy ma Fanneton. Of, Galathæa geeflig dier. &c.

FRed'rick Hendrick van Nassouw/
 Prince van Orangien:
 Dien mijn Vaderland getrouw
 Tegen 't machtig Spangien:
 Dies ick 't Bataviers gemaed/
 Wil betuygen dooz mijn bloed,
 En mijn frische leven,
 Dooz haer blyheyt geven.

Die my altijd in het Veld,
 En in zware tochten/
 Hebb' booz in de spits gestelt,
 Ridderlijk gebochten:
 Of ick schoon was jong en teer/
 'k Socht mijn vromighepd en eer,
 In u dienst te leeren,
 't Vaderland ter eeren.

Als ick eerst reed in den slag/
 Aen mijn Broeders zijde.
 Daer betoond' ick als de dag,
 Dat ick socht te strijden.

En dat ick met bus en swaert /
 Onverschickt en onberbaert /
 Wou mijn leven wagen /
 In mijn jonge dagen.

Krijgs-luy ghy sult tuygen zijn /
 Van mijn vzoome daden /
 Hoe dat zwaarighepd noch pijn /
 Mijn kon overladen :
 Hoe dat donder noch geschut /
 Heeft mijn dapperhepd gestut /
 En hoe vozt noch regen /
 Kon mijn Ziel bewegen.

Wooz de vzijshepd en Gods woozt /
 Wooz de rust der vzoomen /
 Ben ick een metale poozt /
 Niemand hoeft te schromen :
 Wie sich wooz de wetten stelt /
 Dien ben ick een trouwer Helt /
 En ick sal hem kroonen /
 En met deugd' beloonen.

Noch de vband / noch de nijd /
 My het hert benoutwen /
 Want ick midden in den strijd /
 Met een vast betr outwen /
 Die / hoe God my uyt gebaert
 Heeft verlost soo meenig jaer /
 Die my in dees tijden /
 Noch wel sal bezijden.

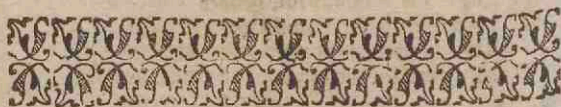
Wildt dat ick wooz u tree /
 Do lgt dan oock mijn gangen ;
 Want tot onderlinge vze /
 Strecht al mijn verlangen.
 Burgers / drijft weg twist en haet /
 Die ons Land soo dapper schaet /

En blecht al u sinnen /
Met den band van minnen.

Ich ben een recht Hollanders hert
In u ziel gebooren /
Och! wat waer 't mijn groote smert /
Doo ghy gingt verloren:
Mijn Heer Daders wijse raed /
En mijns Broeders byzome daed /
Suldy in mijn wercken /
Crouwelijck bemercken.

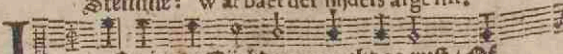
Daert doch wel vereenigt Land /
En ghy Heeren Staten /
Strengelt vast des Sendzachts band
En wilt d'Ondersaten
Stieren / dat ons bystlg Schip /
Mag door menig banck en klip /
Door u wijse peplen /
Al 't gebaer ontzeplen.

Dan soosal Gods zegen staen
Als een Hof te bloeyen /
En sal bliicken als de Maen /
En in u boozspoet groepen:
Heb icht dan by u verdient /
Dat icht ben der Landen byfend /
Slecht dan oock mijn daden /
Ken u Lauwer-bladen.

Ware Rijckdom.

Stemme: War baet der nijders arge list.

I

1 A-dien de Rijckdom maecht ge-rust / Of
2 Doo Rijckdom pijn of kranckheyd blift / Of
salig

2 sa-lighepd bzengt aen den M enschen /
4 wijshepd geeft / men false wenschen /

Maer Rijckdom bzengt den Mensch verdziet / Dus

is 't de ware Rijckdom niet.

Dees Rijckdom stapelt schat en goed /
En soecht pallessen eer en staten :
De ware Rijckdom is 't gemoed /
Dat vreedsaem is / in als gelaten :
't Spooch hoe God sijn saken boegt
Op leeft gerust en wel vernoecht.

Soo Rijckdom bzengt' gesonthepd aen /
Most Alexanders leben duuren /
Maer hy treet al op eene baen /
De Rijcken moeten 't mee besuuren :
De Rijckdom is te krancken riet /
Dus is 't de ware Rijckdom niet.

't Schijnt heerlijck als men is geciert /
Met Peerlen / Goud en zijde kleeren /
Met kroets en vracht waer mee men zwiert /
Met groote sloop van Hoofsche Heeren /
Met Wapens / Stam en oud Geslacht /
Doch ware Rijckdom dit veracht.

Soo oock 't Bancket u vrachtig schijnt /
Van leckernp / wijn en sucaden /
Gelooft 'et by / dees smaeck verdwijnt /
Soo haest de mensch is overladen :

Een sob're disch en matig goed /
 Bzengt ware Rijckdom in 't gemoed.

- „ Indien de alderbrasse kroon
 „ (De rijckdom van Gods-bzuchtigheden)
 „ Niet heeft den alderhoogste toon /
 „ Soo heeft de Rijckdom krancke reden:
 De rijckdom is maer pdelhepd /
 Hoe sehoon dat oock haer glants u bley
- „ De Rijckdom is een zegen Gods /
 „ Maer sonder God soo isse deerlijck /
 „ Dol hobaerdpe en vol spots:
 „ Maer ware Rijckdom die is heerlijck /
 „ Die is te bzeen met haer genot /
 „ En dancht den Heer booz' t overschot.

De sobere Maeltijd van *Baucis*
 en *Philemon*

't Genoegen van de Goden is /
 Een bzalijck hert en sob're disch

Stemme

Wat baet der nijders arge list, Of / Als 't voo aende
 rg

De Wereld was vol oberbloed /
 Dol weeld en pzacht / en alle quaden /
 Dol bitterhepd / vol blam en bloed /
 Dol schelmerij en snoode daden ;
 Dies Iupiter van boben daelt /
 En heeft haer hoogmoed dier betaelt.

De grooste slooten haer palleps /
 En kenden niemant van de Goden /

Dies namen sy een ander reys /
 En keerden na de minste boden ;
 Na Baucis en Philemons huys /
 Dat slecht was als een Boeren-kluyt.

Hier gingen sy bymoedig in /
 Maer d' oude Vrouw was heel verlegen ;
 Sy stelden t' vast na haren sin /
 Om haer t' onthalen wat ter degen :
 Dat goede hert heeft boozt gezocht /
 't Geen Kock en Keucken heeft vermocht.

Sy schaften Vlees / Salaet en Moes /
 En wat het aerdryck schenckt boozt zegen /
 Sy droncken uijt een steene kroes /
 Den Wijn / versch uyt den dzuyf gekregen ;
 Sy saten op een ruwe planck /
 Met een matras / op bed' en bank.

Geen sticksels / zijde) noch bozdruur /
 Geen dons / noch doock sluwijne randen /
 Geen taert / pastey / noch confituur /
 Geen gulde schoef noch peerle banden
 En bantm'er / maer wat nooddruft heeft /
 En waer 't beruoegend: hert van leeft.

Geen ebbe-koets noch ledekant /
 Polijste beeld of marmoz vloeren /
 Geen schilderpen aen de wand /
 Capitsers noch weytsse snoeren /
 Geen keyt pzonchten in haer zael ?
 Maer een seer lief en soet onthael.

De liefd' en vree was al 't cieraet /
 Daet 't oude paer sich mee bercierden)
 Met vried' lijckhepd en soete praet /
 Sy onderling. t' geselschay vierden :
 Het open hert en 't gul genioed /
 Den gasten 't beste cieraet aen doet.

Geen tweeſpalt ſchuld'er onder 't dack /
 Geen afgouſt / nijd / noch jalouſpen /
 Geen hertſeer / leet noch ongemack /
 Noch heete ſucht na Heerſchapppen ;
 Maer 't hzedſaem hert was wel vernoecht /
 In 't geen dat haer was toe-geboecht.

„ De zegen daeld' oock op dit huys /
 „ (Want God die zegent ſleets den hzomen) /
 „ Den trotsen ober-biel het krups /
 „ En wierden ſchielijck weggenomen :
 „ Zoo dat een yder klaer verſtont /
 „ Dat God den ſteuten ſtozt te gezond.

Wie dat wiltrouwen / dient dit
 t onthouwen.

*Primum Pabulum, postea Stabulum,
 tunc Vaccam.*

Wie't Voeder soeck, en dan de Stal,
 Weet waer hy't Koeije leyden sal.

Stemme :

Yétsmoetick u Laura vragen.

K Raepjens wildy echter trouwen /
 Wildy loopen na de Drouwen /
 Wildy gaen op u bejag /
 Wildy rennen / wildy zwerben /
 Wildy hzoeg de dzoefhepd erben /
 Wildy sterben booz u dagh :

Dolgt

Volgt dan uwe dwaase sinnen /
 En u onbedachte Minnen /
 Volgt dan uwe wulpsiche tocht ;
 Maer wilt ghy het minnen leeren /
 Wilt dan na de reden keeren /
 Die van alles is versocht.

Reden leert u sberwegen /
 Hoe dat alles is gelegen /
 Wat men doen moet booz de kost ;
 Hoe ghy moet u sinnen wetten /
 En op 't e erlijck winnen letten /
 Wel besozgt zijn en gedost.

Hoe ghy moet u nijver dzagen /
 Sorgen Jong booz d' Oude dagen /
 Spaersaem / supnig zijn en vroet ;
 Op dat ghy met God en reeren /
 Uwen handel meugt vermeerren /
 Met een vroom en recht genood.

Hoe ghy niet sult lanterfanten /
 Luy en ledig gaen te tranten /
 Slijpen steenen langs de straet ;
 Noch dat ghy op alle Feesten /
 Slempen sult by d' aldermeesten /
 Want u tijd en eer vergaet.

Maer gy sult met wijsheyt heuren /
 Of ghy konnen kond te beuren /
 Kost booz Vrouwen en 't huysgesin :
 Of ghy kond niet blijt en oozdeel /
 Zijven tot u nut en boozdeel
 Uwen handel tot gelwin.

Hoe ghy moet booz't Voeder sorgen /
 En waer booz ghy schier of morgen
 Moogt geraecken aen den Stal ,
 Hoe ghy moet u sinnen scherpen /

Om u ancker vast te werpen /
Men een wel gelegen wal.

Wilt na de Stal eerst bragen /
O! ghy sult te laet beklagen /
Dat ghy dus u leven slijt ;
Laet het Paert niet achter draben /
Op dat ghy 't ellendig slaven /
Neugt ontwijcken dooz u blijft.

Wie eerst weet sijn voer te soeken /
Hyt de Zuyd of Noorder hoeken /
Dooz erbaring en door zweet /
Die mag om de Stal wel dencken /
Daer hy 't besig hezt mag schencken /
Waer dooz hy de pijn bergeet.

Dan mag hy na 't Koetje loopen /
Dan heeft hy een meulen open /
Want hy heeft dan Hups en Goed:
Dan mag hy in 't Stalje leven /
't Koetje Hopen Voeder geben /
Waerom dat hy heeft gewoet.

Wie dan minnen wil met reden /
Moet sijn blijt en tijd besteden /
Men sijn handel en sijn werck :
En dan met bedachte sinnen /
Om de Stal en om het minnen /
Slaen sijn lust en oogemerck.

Kom ghy upt den dop eerst kuppe /
En weet slechts van brassen / suppen /
En wilt stracks na 't aerdig Bier :
Arms Bloed! ghy raekt ter sanden
Ghy sult haest u bleugels branden,
En verteeren in u byer.

Of 't u schijnt al schoon booz ogen /
Laws! ghi zijt te haest bedrogen /

't Is een bel die ras verbliegt :
 Als nu d' Ouderdom komt naken /
 Dan staet ghy met bleecbe kaken /
 Daer de schoonhepd u bedziegt.

Streekt u handen uyt de mouwen /
 Daer stig zijn sal u met rouwen /
 Let op 't eerlijck onderhoud :
 Wie niet in de Lent wil zaepen /
 Kan in d' Oogst geen vruchten maepen /
 Als hy krenpel is en pud.

Wie van 't Koetie aten
 En noch sning'ren langs der straten /
 Gh' bind sich haest beset !
 Daer staen twee met lamme handen /
 Die dooz malle sorte handen /
 Zijn verstrickt in 't listig net.

Stracks soo is men daer verlegen /
 't Voer dat is'er niet te degen /
 Want daer is noch Stal noch schut :
 Waer wil hy dan 't Koetje leyden ?
 Laes ! hy mach'er niet af scheidten.
 Ey ! dan staet men gantsch bedut.

„ Onbedachte blinde Minners ;
 „ Wulpsche / domme Spa besimmers ;
 „ Die de waen neemt booz de daed /
 „ Leert hy tijds de geyle dzisten
 „ Uyt u jonge zielen schzisten :
 „ Spa berontu balt veel te laet.

„ Soeckt na 't Voeder eerst te bragen /
 „ Spant u Paerden booz de wagen /
 „ Drijftse dan in Stal of schuur ?
 „ Soecht'er 't Koetje in te leyden /
 „ Graest den zegen van u weyden /
 „ Anders balt de koop te duur.

Charons Veer.

Stemme: Royal. Of/loffrouw als ick u deugn, &c.

1 Keet aen met dees hoop / en rent na den
4 Ghy moet er doch heers / al saegdy noch

2 Geber / Daer leyt de Schuyt gereet/betaalt daer
5 woeder / Al tiert ghy seer bedect / ghy staet doch

3 uten tol: Want Keijser en Koning / ja Prins en
6 op de rol.

Deer / Betalen haer tol aen Charons Deer.

Creet in sijn galey en geeft u te roepen /
Daer is geen raed om dese tochten te ontgaen ?
Schoon of ghy al laest / ghy moet u vermoepen /
Ghy moet al uwe schat en rijckdom laten staen :
Want Charon die wascht / siet dat ghy spoeyt /
Op sit aen het roer / siet dat ghy roeyt.

Maest u doch / o Paus met u Cardinalen /
Creet aen ghy Keijser / en ghy Koning / Doest of Prins /
Ghy Prekers al mee / ghy Keeken te malen /
Deer omnes op / schoon of ghy aerselt hier of gins.
Wel Abt en Abdis waer toe dus gedaelt ?
Ghy Nonnetjens mee / u tol betaelt.

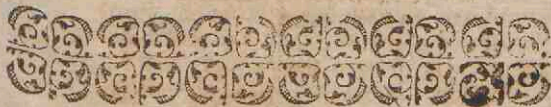
Ghyuffers / Signor / met u wepse kleeren /
Schuit / gehrukt / geployt / gekant / en vol bozdure /

Met hangende mouwen / met hant-beeren /
 Van Felp en Sijde / al valt het kostelijck en duur /
 Hoe der tel en gepl / op 't nieuwo fatsoen /
 Al meede te scheep en wilt u spoen.

Ghy Robers / ghy Schuymerz / vzeemde Snoes-hanen
 Knap'teyn / Soldaet met al u wild' en woestie bend' /
 Creet vyz op den tocht / met trommels en banen /
 Al stadp allarm / schoon hoe ghy 't doock keert of wendt /
 Ghy moet in de schijpt gehackt of gesneen /
 Gewont ofte lam in al u leen.

Hoe lief en hoe waert / hoe edel geboren /
 Daer helpt geen klagt / een yder moet op dese baen /
 't Zy dat ghy zijt wijs / of sot / 't is verlooren /
 't Moet al mee 't scheep / en niemant kan ben dood ontgaen /
 Al schreydy / al treurt dy / om vrient of man /
 Hoe ryck / of hoe arm / hy moet'er van.

- „ Wie dat sich nu kan van Ceer geld versorgen /
- „ Van vromighepd / van Gods-vzucht / en van eer en deugt /
- „ Die hoefe noch zijn Veer / noch vzaecht niet te borzen /
- „ Maer krijgt tot loon een noyt gehoord' en soete vzengt.
- „ Wel salig is hy die upt deseu stand /
- „ Daert recht aen na 's Hemels Vaderlant.

Regina Pecunia.
Geld is de loofse.

Stemme: Waerste Catalijntje. Of / Philis quam sich buygen.

G Gude Koninginne / Die ons hert en sinne /

Dus betoobert hout / Wie had u dit toe vertrouwt / Dat de

sucht tot uwe minne / Soo veel ramp en droefheid brout

Al de groote krachten
En de trots machten /
Buygen doo u neer,
Want ghy stoot et al om beer
Maer de hoo vaerdy en pachten /
Geben u de hoogste eer.

Ghy drijekt doo de slooten
En zijt by den grooten
Poers af, godin /
Dies volgt elck u valsche min /
En moogt ober al wel bloten
Om dat ghy bzengt groot gewin.

Al u goude stralen /
In ons Ziele dalen /
Dan wijcht d'eerbaerhend /
Maers dan oock ver slagen leyd /
Dengt wijcht dickwils upt haer palen /
Als ghy uwe lagen sprekt.

Edel en on edel /
Elck speelt op u Bedel /

En volgt uwen toon ;
 Want ghy blijckt te overschoon /
 Om dat ghy in uwen zetel
 Toont aen elck een goude kroon.

„ Wel gelukkig leven /
 „ Dat niet word gedreven /
 „ Dooz dees balsche schijn :
 „ O! laet ons volstandig zijn /
 „ Dat wy ons dooz geld niet geven
 „ In verderf en Ziele pijn.

Ut Rosa inter Spinās

als een roosken onder de doornen

Stemme : Waerste Catarijette *Of* / Philis quam sich buyge.

Leffelijke Roosje /
 Met u supber bloosje /
 Dat ons ziel bekoort /
 Dooz soo menig vziendlijck woord /
 Als ghy dooz u soete boosje /
 Bzengt ons soo beel vzeugden boozt.

't Roosje dus berheben /
 Weeld ons af het leven /
 En ons bzoose staet /
 Dat'er als een roock bergaet /
 Dat'er ras word weg gedreven /
 Als 't sijn bloos en schoonhepd laet.

't Roosje lockt ons ooggen /
 Daer dooz laes! bedrogen
 Word soo menig kind /
 Dat hem dit niet eens besint :
 Want de schoonhepd leyd berblogen /
 Dooz een blaes en soele wind,

En hoe frisch ontloochen /
 Laes! hoe droef gedoochen /
 Paelt het na den grond /
 Dat noch stracks soo tierig stont :
 Mensch dit is tot u gesproochen /
 Dat ghy u hier spidg' ten kont.

Al wat onse sinnen /
 Uytterlijck beminnen /
 Dat houd geuen sice :
 Soo doet oock de schoonheyd mee ;
 Maer de ware deugt van binnen /
 Die sicht in ons Heyl en Dree.

„ Maer dat eenig Troosje
 „ Met sijn supber bloosje /
 „ Dat in doorens staet /
 „ Dat dooz huur noch zwaerd bergaet/
 „ Dat sy ons een eeuwig troosje
 „ Al ons hoop en toeberlaet.

Una dies peperit , conficit una dies.

Velde-Vreugd.

Stemme : Onlangs vroeg in 't Morgen-root.

Hoe lacchen ons de Velden aen /
 Met haer bekroonde bladen /
 Met haer pronck en gelvaden ?
 En siet hier eens de koeptiens gaen/
 Die met den melck geladen /
 Wauw' lende haer versaden :
 Hoe vrolijck is 't hier !
 Wat getierelier !
 En wat breemit gezwier !
 Wat krioelen getier !
 't Is de schoone cier /
 Van Godes gr vooten dader.

Swangre boomtjens die bezycht /
 Dol liebe bloeyfels hangen /
 Daer wy seer na verlangen :
 Die nu soo weeld'rig na de vlucht /
 Met vzeugde zijn bevaugen /
 Cogend' haer roode wangen :
 Daer 't bincken op 't dach /
 Van 't dach op den tack /
 Nopt voetsel ontzack /
 Maer in rust en gemak /
 Van Gods eere spzack ,
 Met lieffelijche sangen .

Weeld'rige Besjens in het woud /
 Die daer by koppels parren :
 En in de vzeugd' bergaren ;
 Waerom is 't dat men u benouwt /
 En wil u jonge jaren /
 Dooz gene bzaken sparen :
 De Jager die schiet /
 Met sijn Swinne spziet ,
 En blaest op sijn riet /
 Is 't niet groot berdziet
 Soe men dagelijchs siet /
 Dat d'een wil d'aer bezwaren :

Veste doch u zieltjes Hemel waert ,
 Dooz 't wonder werck der Landen /
 Den zegen van sijn handen :
 Merckt oock aen 't schepsel / Godes aert /
 Den Hemel / Zee en Zanden ;
 Op dat hert en verstanden /
 Dooz 't Godlijch becept /
 Sijn lof zy verbzeynt /
 En de Mensch zy bereept /
 Tot sijn Majestept /
 Om in eenighend /
 In ware liefde te bzanden .

Aenprijfinge tot het ware goed.

Stemme :

Geswinde Bode van de Min.

Hoe is d'arme mensch berwart / In de ydelheyt :
 Want hy woelt in rouw en smart / En in harten leyt

Waer toe dus seer geraest / en gefozgt en gehaest / na 't goet

Dat'er stroomt gelijk een bloet: Wilt u oogen slaen

Na veel hooger paen / En sien op de Wet / Dieder zick is
 vooz geset.

2. 't Dozstig herte dat versucht /
 In dees woelery:
 Daer de sinnen steets ter blucht /
 Disschen op haer ty /
 En van 't een op het aer /
 Zijn vol angst en gebaer

Beklemt :

O dit hert moet zijn getemt
 Dus bedaert u gemoed /
 En siet op het goed /
 Dat'er stadig blijft /
 En in eeuwighepd beklifst.

3. 't Goed dat ons ten Hemel voert /
 Dat is ons geen last ;

Want

Want het onse lusten suoert /
 Died'er zijn aen vast :
 't Is de deugt met haer glans /
 Die de ziel bleecht een kranz /
 Dol rust /
 Want in Godt is al sijn lust :
 't Is een jock / maer licht /
 Dat een yder sticht /
 Werckend' in ons sin /
 Ware Liefd'en reyne Mint.

Ware Liefd' is 't hoogste goedt /
 Dat van Gode daelt /
 Die in 't supberlyck gemoedt /
 Van den Hemel straelt :
 Die beracht wat vergaet /
 En wat aerdtisch is versmaet /
 Om Godt /
 Die met d'yd'le werrelt spot :
 Laet dan 't goed of u schat /
 Geen belet zijn op 't padt /
 Dat ten Hemel leydt /
 Of het woꝛdt te laet beschreyt.

Tegens de Geldt-sorge.

Stemme : Balleti Bronckhorst.

A Fine menschen / Hoe lang sult ghy noch woeten
 By nacht en dag : Daer u wenschen steets uwe sotheyt
 hoeten vol rouw en klag : Dit is de klip / waer

The image shows three staves of musical notation. The first staff begins with a large letter 'A' and contains the lyrics 'Fine menschen / Hoe lang sult ghy noch woeten'. The second staff contains 'By nacht en dag : Daer u wenschen steets uwe sotheyt'. The third staff contains 'hoeten vol rouw en klag : Dit is de klip / waer'. The notation includes various note values, rests, and bar lines, typical of 17th-century printed music.

aen o mensch wel eer / beel byzome zielen / in groot vernielen /
 Seer diep verbielen. *Epilacy!* maer de smert / de smert / de
 smert / *Ach!* de smert die trest het hert.

Geen Geslachten /
 't Zp Priesters of Geleerden /
 Of minder slagh /
 't Goudt berachten /
 Maer Goddelijck bereerden
 Met groot ontsag :
 Dit is de heer / waer aen sich elck vergaep /
 Met hert en sinnen /
 Dien sp vernemen ;
 Maer laes ! van binnen
 Ontstaet een dzoede strijdt / een strijdt / een strijdt /
Ach! een strijdt die 't hert verblijdt.

Zijn de goeden
 Den mensch tot nut geschoncken /
 En tot vermaeck /
 Waer toe spoeden
 Wy als in weelde dzoncken /
 Na 's wereldts baech t
 Dit is de sorg die onse rust beriet /
 Die ons doet quijnen /
 Vol smert en pijnen /
 En doet verdwijnen '
 Dat Goddelijckie beeldt / dat beeldt / dat beeldt /
 Dat'er is uyt Godt getreelt.

Bindt u herten
 Dan niet aen aerdsche schatten /
 Die ras vergaen /
 Die u smerten :
 En daer de roesten matten /
 U Ziel berraen
 Het aerdsch vergaet / met al wat heerlijk schijnt /
 Doch 's Hemels gaben /
 Daer top na draben /
 Den mensche laben /
 In 't edele gemoedt / 't gemoedt / 't gemoedt /
 Soecht in Godt sijn hoogste goedt.

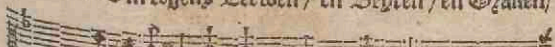
De Christelijcke Soldaet.

Stemme: Schoonste Lerinde, &c.

C

1 Christelich Krijgsman / ghy moet blytig waken /
 3 Om tegens Leeuwen / en Beyren / en Draken /

2 En stadig op de schilt-wacht staen /
 4 Ridderlyck aen te bel-de gaen :

5 Neemt u geweer / en 't heplig schilt in handen /
 7 Past op u stuck / of ghy raecht haest tot schanden /

6 Gaet daer mee aenranden / Dumbel ende Doodt /
 8 En komt in de banden van een droebe noot.

Wie 't Geloof / en Christi gunst veracht / Die

wozdt'er seer haest in slavernij gebzacht.

Weeld'rig mensche die 't pdele leben /
 In oberdaedt, in weeld'en vzaecht /
 Gaet hem tot stempen en dempen begeben /
 En op u heyl soo weynig acht :
 Waer toe dus slofen traeg te leggen sluymen /
 Daer doch op sijn luymen uwe byandt loezt :
 En die geen kans noch tijdt en sal versluymen /
 Als hy siet inruymen / hoe hy u verboert ;
 Siet wel toe / dat ghy doch vlytig waecht /
 Dat ghy der met lijf en ziel niet' onder raecht,

Set op den Helm/ en omgozt uwe lenden /
 Ghyt aen het zwaerdt en stelt u schrap /
 Om 's byandts listen / bedziegen en schenden /
 Moedig te slucten frisch en knap :
 Del uwen boog / en set'er op u pijlen /
 Die ghy onderwijlen / druckt in sijne huydt /
 Dat hy niet koom u sueltijck r'ober plen /
 En met scherpe vijlen / maecht u tot sijn buyt /
 Houdt u oog en staert op desen Heldt /
 Die dooz sijne doodt / den byandt heeft hebelt.

Christelijck Ridder ! ghy moet stadig volgen /
 En oock u poos te roere stasi
 Schoon of de soude sich toont seer verbolgen /
 Om u alsints te randen aen
 Hondt maer de hoop en 't vast geloof in 't herte /
 Gaet hem dan bytarten / met sijn buyt gespuyt /
 Godt sal u troost en hulp zijn in u smerten /
 En ijn suooden parten / bzeecken dooz sijn kruys :
 Dooz sijn kruys / en lijden hy berwint /
 Die'er Christum / volgt / als een gelobig kint.

't Gerust leven.

Stemme : *Amarilli mia Bella.*

lyrs geest is uptgelaten / Want hy vernoeft
met een gerustig leven / En wilt nu't Hof begeben /
Om dat hy fiet de pzaht der hooge staten /
Die seer trots boben maten / Verbzee mit van deugde /
Na alle weelde pogen / Lust der oogen / lust der
oogen / lust der oogen / Ghy rooft bzegde.

Hy bindt rust in kleyn behoeven /
Hem quelt geen sucht / noch vrees te zijn verschoben /
Want dit is 't loon der Hoben :
Geen krijgs trompet noch plepters hem bedzoeben /
Noch geen Slemmers en Schzoeben ;
Hy mindt de daecken /
Daer Vogels en daer Dieren
Tierelieren / tierelieren / tierelieren ,
Met vermaecken.

Hy leeft rustig en nae reden ,
Houdt room en haes en broadt booz sijn bancket
Die hy elck booz gaet setten .
Hy walght booz sans der hooffsche dertelheden :
Hy stozt sund're gebeden /
En nur de bzuchten /
Der liebe zwang're boontjes /
En der stroomtjes / en der stroomtjes / en der stroomtjes /
Met genuchten.

Liefde s'kost daer met genoegten /
 Twee zielen / als een ziel / te saem verbonden /
 En dult geen in oode sonden /
 Geen overdaet noch wispeltuurigh woegen ;
 Maer sy weet sich te boegen /
 Tot soberheden /
 Daer Tyrir met de sijne /
 Catharine, Catharine, Catharine,
 Leest in vreedten.

Siet van't leven der Menschen in V R A N I A of Hemelsang
 Fol. 162, 164, 165, 167, 175, 182, 183, 187, 193.

Het Geestelijk Ierusalem.

A P O C A L I P S. 21.

Stemme : O Saligh Heyligh Bethlehem.
 Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

O Geestelijke Hemels stad / Seer onbegrijpelijk
 zijn u gronden / Godts uytverko-ren heylig schat /
 Waer in hy selve wordt bevonden. Godts / Et.

En Stad waer in Godts heerlijkhejdt
 En sijn doorluchtighejdt wil schijnen /
 Met kost'le steenen toe berejdt /
 Van Jaspis en van Cristalijnen.

Maer muur met poozten was gebest /
 Na Israels tweemaal ses geslachten,
 Daer drie ten Oost / Zuid / Noord en West /
 Gelejt zijn / waer in d'Engels wachten.

Twaelf gronden had dees muur daer by
 Na 's Lams ender Apost'len namen /
 Men marste met een Goude ry
 Op twaelf duysent staedien t'samen.

Van Ametist / Sard / en Saphyr /
 Calchedon / Topaes en Granaten / Et.
 Elck poort een Heerl / maer als een byer.
 Soo blinckten hare goude straten.

Godt was daer in den Tempel self /
 En 't Lam dat heerlijck was verheben.
 Daer was geen dach noch hoog gewelf /
 Maer Godts was 't al / haer lust en leven.

Daer was noch Son noch Maneschijn /
 Maer Godt en 't Lam die zijn daer Lichten :
 Daer sal 't als glas / vol klaerheyt zijn /
 Daer sal de een den and'ren sichten.

De Poozten sullen open staen /
 Geen nacht noch ramp sal haer bezwaren :
 De Dolcken sullen daer in gaen /
 Die Godts woort doen en dat bewaren.

Daer sal geen bypl geselschap zyn /
 Geen Logenaers noch boose monden /
 Geen Moordenaers noch quaet fenijn /
 En sal in dees Stadt zijn bevonden.

„ Wel salig dan die in het boeck /
 „ In 't boeck des Lams is opgeschreeben :
 „ Op die en treft noch wet noch bloeck
 „ Maer kijgt de kroon van 't eeuwig leven.

Sal niet buyten ons kooznemen zijn / soo wy hier eenige
 nutte onderwijfsingen / van het menschlijcke leven by
 boege / om alsoo de jeugt tot zedige opmerckinge aen te por-
 ren / op dat se doo? de herposinge van het singen sich tot de le-
 singe begeven / en alsoo stoffe mogen hebben om sich wijderte
 verlustigen. Wy sullen der halven ons aenhang neme van de

Noodtwendigheydt des Menſche-
lycken geiſchaps.

De Menſche iſ een redelijck en gefelligh/ gebierte/
dat andere Dieren bezze in heerlijckheijdt ober-
treft/nochtans ſoo heeft hy boven ale andere Die-
ren/zijn behoefſaghept ſonderling van nooden; en
ten ware dat Godt de eerſte in de Wereld oude en be-
daegde per ſoonen hadde geſteit/ of ſoodanige/ die de huyſ-
beſtierrenghe konden ter handt nemen / de menſch ware ter-
ſront in ſijne geboorte en kindtſhept geſozven/en de werelt
was ledig geweeſt van menſchen; doch Godt die dit heer-
lijck Schepſel niet booz de Dieren / maer alleen booz de
Menſchen gemaeckt hadde / die heeft oock deſe boozſorge
van de huyſ-beſtierrenghe daer in gedzucht/en dat booznaem-
lijck om vier oozaaken: De eerſte wozt genomen / van de
toebereydinghe der ſpijſe/de tweede van de noortwendighyt
der kleeedinge/de derde van de beſcherminge / tegens alle
ſtrijdinge en ſchadelijcke dingen/de vierde van de opvoedinge
en ouderwiſſinghe. Want dit iſ ſeercker / dat de menſch van
Godt; boven alle andere Dieren/met een gematigder na-
ture en ſachter aezt des lichaems iſ geſchapien / en derhal-
ben was 't noodig dat hy na ſijne ſeer edele gedaente / dat iſ
na ſijne verſtandelijcke ziele / oock een lichaam hadde dat
daer mede ober een quam / op dat het een bequaem werck-
tuug ſoude zyn / om ſijne werkingen uyt te voeren. En
gelijk wy booz die dingen worden geboed waer uyt wy ſel-
ve beſtaen: ſoo moſt oock het lichaam ſoodanig boedſel
hebben / dat daer mede ober een quam / en moſt dezhalben
daer booz ſpijſe gekoocht/en dooz de konſt toegelidit wo-
den / en dat op een andere wiſſe als de eenvoudige nature
hadde booztgebragt / ten eynde die ſelbe den menſche tot
ſijn voedſel / bequaem weſen ſoude. En hierom moſt men
de Erwe malen / uyt het meel Broodt backen / als mede
Vleech, Moes/ Erten/ Gzut/en wat diergelijcke meer iſ/
toeſtellen: en op dat dit ſoude gedaen werden/ ſoo waſt na-
dig dat'er meer Menſchen moſten te ſamen leven / die de
hoſt en ſpijſe wiſſen te bereyden: Doo iſ dit oock niet ay-
der

degs als een huys-gefin dat men in alles moet onderwij-
 fen: Hier toe is van oock een huys nodig / alsoo wy son-
 der betamelijk deeksel onder de mislige dampen kunnen le-
 ven noch woonen. Maer dese toefillinge van spijse heb-
 ben de Dieren niet van noode / want sy leven van den
 roof / ende eeten krupden en vzychten die de natuze voort-
 bzeugt: maer de roofachtige Dieren eeten rauw vleesch /
 en behoeven de toe-gemachte noch gehoochte spijse niet /
 en dat om de hardigheyt en verbuwelijckheyt van haren
 aert.

2 Om de kleedingen heeft men oock nodig dat de huys-
 bestieringe en sozge worde toegestelt; want dewyl al de an-
 dere Dieren/om hare or-edele en aertliche natuze, sonder ee-
 nige sozge leven/en van haer geboorte af/haer deeksel hebben/
 soo veele nodeg is / als beeren / wolle / hanz / huyl / schob-
 ben en diergelijcke; soo kost de Mensch om sijn gematigde
 en edele haedantigheyt / soodanigen natuurlijcken deeksel
 niet hebben / en koste dese gzebigheyt en dickheyt van huyl/
 van hanz wolle en schobben/niet bozderlijck zyn tot de saer-
 tighheyt en sachtigheyt van 't verstant/dat hy hadde om te
 leven / en alles met bzeugt te beschouwen. En alsoo hem
 dese dingen gebzaken / en dat hy om de sachtigheyt van sijn
 vleesch/en de dunnicheyt van sijn huyl / veele ongemacken
 moet wytsaen / als mede om dat hy niet naechit/om de eere
 en eerbaerheyt in des Menschen gesichte soude bezschynen
 soo heeft hy van dien grooten Saot / en redelijcke kracht
 verkrzegen / waer door hy de konsten heeft gebonden / soo
 van wolle / blazen andere / niet alleen om daer mede te
 naeyen / maer oock om 't selve te weben / en tot sijn nutig-
 heyt te bereyden. Dit kost oock een Mensch allene niet te
 wege bzingen / ober sulcks was de huys-bestieringe van
 veelen noodig / op datse malkanderen in dese bedieninge
 mochten te hulpe komen / en hier van heeft oock de huys-
 bestieringe haer oorzpzing genomen.

3. En also alle Dieren wytter nature met seckere wapen
 rustingen versien zyn / waer mede sy sich tegens de scha-
 delijcke dingen kosten beschermen / en tegens hare Wyau-
 den gewapent staen / gelijck men siet dat eenige met hooz-

En als de Stieren eenige met tanden als Wolven en Hout-
 Den andere met klauwen / als Ratten, Beeren en Leeu-
 wen / eenige met angels als Dpen / Wespen ende Aders
 gewapent zijn / soo heeft Godt aen eenige Dieren alleene de
 snelheyt verleent / als Geiten / Hasen / Herten / &c. De men-
 sche die van alle dese dingen bloot is / heeft hy in 't tegendeel
 handen gegeven en met de reden begaest / waer inrede hy
 sich tegens alle aen vallen van Beesten en ander konde
 woosien / soo met het toe- stellen van wallen en vastigheden
 als met het maecken van allerlye middelen / om de vyan-
 den te verdrjyben / en om in vreedige rust te blyben wo-
 nen. En dit kost oock een mensch alleene niet te wege
 brengen / derhalven was het noodig dat'er veel by
 een ander woonden / om sich met gemeene macht te bescher-
 men.

4. De vierde oorzaak was de opvoedinge en onderwij-
 singe: En nadien het seer natuurlijk is in alle Dieren dat
 se met malkanderen yaren / soo is de boozt teelinge inson-
 derheyt van het menschelijke geslachte / noodig: derhal-
 ven op dat alles niet ordre soude werden toegeselt / soo
 moester nootsaekelijc eenige hups bestieringe wesen / waer
 booz alles niet onderlinge genegentheyt en hulpe konde
 werden beschikt / en dat de handen des houtholijks / dat is de
 liefde der Ouderen tot de kinderen / haer so soude verbinden
 dat de kinderen sich altydt souden bebljrtigen om wederzom-
 ben Ouderen niet gelijcke bljrt en naersigheyt te verfor-
 gen. Want het gaet niet den mensch niet toe als niet an-
 dere Dieren waer van seker alleene de W. sies de sorge
 der jongen waer nemen / en dat noch booz een klepne tijt.
 Wy sien dat de Vogels hare jongen niet langer ophzengcn/
 dan alsse vleugels krijgen en kounen blieden / maer so haest
 als sy vermercken datse hare wiewkens beginnen te roeren /
 soo lockense die selve allenskens iwt haer nesten / bliedende
 rontsomme daer henen / ter tijt haer de vleugels vast en
 stretch worden / en dan bevelense haer de ruyne locht / geen
 meer sorge voor haer dragende. Maer de redelycke mensch
 sal so lange als hy sijn hinderre aensiet / sorge dragen / en van
 yewoedt betweeght zijn / om haer van alle nootdrift te booz-
 sien / en haer met alle onderwijfsingen en vermaningen ter
 Godsaligheyt te luygen / en dese tederel gewoederen met
 lieffe.

lieffelijke leeringen te queecken. Maer de andere Dieren worden / als dooz een schere dzift der natuure / die haer is ingestort / sonder eenige moeyte / tot haer ongeleijde arbeyt / gestiert / oock in 't gene sy niet zyn onderwesen : doch de mensch geeft sich tot geen behoorzijck werckuytter nature / maar alles doet hy upt onderwijfinge en upt de reden ; derhalven heeft Godt de mensche de spzacck gegeven / op dat d'een den andere mag leeren en in de konsten en opvoedinge / onderwijfen. 't Is wel waer dat wy de stemme niet de andere Dieren gemeen hebben / waer dooz men de blijdschap / of dzoef heydt / of janchingen / of af-keerigheyt te kennen geeft / maer dat men alles met zijne eygen stemme kan uytzucken / en de gedachten en genegentheden met een repn geuyt te kennen te geben / het recht van 't onrecht / het noodige van 't onnodige dooz de spzake onderscheyden / dat selve is alleen den mensche eygen. en wordt dese uytboeringe dooz veelen te wege gebzacht ; want de Ouderen / om hare kinderen de deugt aen te pzijsen / moeten haer die selve niet gestadige vermaningen inscherpen. Dit alles kan mede niet geschieden dan dooz gemeenschap der huys bestieringe / op dat de Maan sijn Vrouw / de Ouderen haer kinderen / de Meester en Vrouw haer knechten en Boden mogen bestieren en onderwijfen. En dit zy soo veele wat de noot / sakelijckheydt van de huys houdinge belangt / de er om sulken wy voortgaen tot de onnoselheydt des Menschen en

Opvoedinge der Kinderen.

Hoe onnosel de mensch is buyten d'andere Dieren / kan een pder met opene ogen merken / want veele andere Dieren hebben terflondt / soo haest sy ter werrelt komen / eenig middel om haer te geneeren of om hare kost te soecken of ten minsten wordet sy dooz hare Moeders van alles versozgt : maer de jonge mensch / eplaes / hoewel die nu 't leven ontfangen heeft / soo moet die versmachten en vergaen in sijne buynisse / ja selve de Moeder die 't kindt heeft ter werrelt gebzacht / moet door rouwe / smerte en ongemack verteeren : en met hare bzucht onnemen / indiender geen hulpe van andere wierde toegeboeght / sulchs dat de mensch / in dat deel / veel ellendiger is als d'andere Dieren : want de Moeder en het kinden moeten genueecht / gekoestert en versozgt worden / eer se eenige

eenige sterckheyd verkrijgen / om sich selve te onderhouden.
 Waer dit is alsoo met de dieren niet gelegen: de Wozintjes
 kruppen straks daer heenen en soeken haren kost. De kiecr-
 hens weten terfont na haer aers te pikken / en de grover Die-
 ren worden van de Moeders alleen geboed en opgezacht.
 Doch in den mensch woord meer als het leven / maer oock de
 bestieringen tot de denht en Godsalighepd bereyscht : ober
 sulchs moet die van jongs af / dooz de reden gebogen / en soo
 haest hy pers begint te batten / tot de goede zede bestiert wer-
 den: ja de Heydenen hebben dit ten hoogste nodig geooz-
 deelt / gelijckmen sulchs oberbloedig in dat seer edele boec-
 ken van Plutarchus, dat hy van de opvoedinge der kinderen
 geschreven heeft / kan ualesen: Waer in hy seer treffelijck ver-
 haelt / waer in de plicht der ouden tegens den kindere gele-
 gen zy. Insonderhepd komense daer in ober een / dat de
 Moeders vooz al / hare kinderen / is 't eenigsmits mogelijk /
 behooren te sopen / op datse niet eens vzeenden melk en aert
 indzincken / en alsoo gelijck de Dosten verhalen / in allerleye
 slag van Beesten mochten ontaerden Want men vertelt /
 dat eene die met Dzekens melk opgeboet was / altijd ver-
 maeck hadde in den vzek te wentelen. en Horatius niet te vze-
 den zijnde / dat Homerus sijnen Achilles afmaelt / dat een seer
 tooznig / onafbiddeijk en bitter man is / byngt sijne opvoe-
 dinge vooz den dag / seggende / dat hy in sijne jeugt op-geboet
 was van Chiron den Centaurus, in 't gebergte van Thessali-
 en daer hy gewent was met de Beeren / Leeuwen / en wilde
 Swijnen te bechten. Welck oock Virgilius volgende / sept /
 dat sijne Krijgs-heldinne gesoogt en opgeboet is met de
 melk van een wilde Mery. singt / dat sijne Clorinda van een
 Cyger is opgezacht. Ariosto verhaelt dat sijn Rogier by
 het mergh van Leeuwen en Beeren is opgeboet: sulchs
 datmen vooz al / willende der kinderen hepl en welbaren te
 grmoet gaet / haer in de jeugt van alle quade ommevang moet
 afmonen. Ja daer gebreken geen geleerde Mannen / inson-
 derhepd onsen geleerden Hollander Erasmus, die dese woor-
 den / en dat wel treffelijck verhalen / als datmen van der jeugt
 aen / den kinderkens seechere heplige Dooz schriften in 't ge-
 moed behoort te pzenten / obermits het gene dat eenmael
 in 't herte gebestigt is / haer lange by blijft / gelijckmen van
 den reuck der nieuwe potten verhaelt / datse na 't gene / daer
 eerst in gekoocht is / sullen ruycken. En dat derhalven de
 nice

meeste sozge der Chzistenen hier toe behoorde te strecken / dat hare kinderen van de wiege / ja selve onder der Doedsterst troetelingen / en der Ouderen kuskens / onder een verstandig oordeel wierde gedaen / en datse ober-edinge mogen in-dzinken die Christo waerdig zijn / om datter niet is 't welk bajier in't gemoed kleeft / is 't gene / gelijk Fabius sept / in de kint-sche Jaren daer word ingegoten: En datmen vooz al / van de kind'ren ooren / de buple minne gesangen most af-weeren / die de Chzistenen / soo binnen als buptens hups singen / die bupler en slozdiger zijn / als opt het gemeene Heydensche volck heeft aengenomen / &c. De reden is / vermits het menschelijke verstaat meer tot de sonde als tot de dengt gene-gen zijnde / seer lichtelijke een schadelijke voozdaet aenneemt / eben als het stro en zwabel / het vuur aen neemt / Hierom moetmen na de raed der Poeten / het onkrupdt by tijds uyt-wieden / al-er't eenige wortel kan schieten / op dat dooz lang dzalen / dat selve niet tot een groote boom opwasse / en het goede krupd / dat daer onder schuplt / geheel ver-smoore.

O *Economia*, of *Huys bestieringe*.

Soo die selve van C. R I P A , in sijn geleerd Boeck *Iconologia*, of uytbeeldinge des verstants, by my uyt het Italiaens vertaelt, beschreven en uytgebeelt wort.

Hij maelde een seer statige Vrouwe van opsicht / meteen Glijftack geciert / houdende in de slinker-handt een Passer en in de rechter een stockjen of rijsken / en ter yden stelde hy een Troer van een Schip.

Om dat tot de geluesalighejdt van 't gemeene burgerlijke leven bereyscht worden vereeninge van beele huysgesinnen / die welcke onder gelijke wetten leven / en waer

dooz sy worden geregeert / soo is 't noodig dat yder huys-
 gesin met behoeglycke ordze worde onderhouden / en onder
 besondere wetten gebracht / die veel nauwer gaen als d'al-
 gemene. Daerom is dese nauwe maniere van 't huys gesin
 te regereen / van de Grieken Oeconomia geheten : want
 alle huys gesinnen hebben gemeenlyck drie insichten / ons
 dat die tot haer leven / als tot haer leden behooren : te we-
 ten de Meester en sijne Dienaers / de Vader en sijne kinde-
 ren / de Man en sijne Vrouw : waerom sy oock dese
 beeldenisse met een stockjen afmaelden / om de heerschap
 ppe die de Meester heeft over sijne Dienaers / uyt te beelden
 Maer het Roer wordt hier gestelt dooz de sorge en Regeer-
 ringe / die een Vader moet hebben over sijne kinderen / op
 datse in de Zee der kindersche dertelheden / van den weg des
 denchts niet afwijchen / in welke weg de ouders haer met
 alle blyt en naerstighydt behooren te stieren : tot dien op-
 sicht gebuychen sy een Olyf krans / om uyt te drucken
 dat een goet huys bestierber dooz alle dingen moet besoz-
 gen / dat 'er vrede en eendzache binne huys onderhouden
 werde.

De Passer leert ons / hoe dat een pegelijck sijn vermogen
 moet meten / en sich / soo veel men mach / daer na schikken /
 om de uytgift en andere dingen die tot onderhoudt van 't
 huys-gesin / en de gedurighydt des selben nodig sijn / te be-
 palen / en dat dooz de mate. Waer over oock een huys ge-
 seyt wordt geluchigh te sijn / al waer de huys bestieringe
 dooz een bedaegde Huys moeder te recht wordt in 't werck
 gestelt / gelijk oock dese Dichten te kennen geben.

Dat Huys heeft een gewenschte stant,
 Waer trouwelyck waecht eens Moeders handt,
 En die met teugels vast bewaert,
 't Gech suynigh is by een vergaert:
 Die vreedsaem alles oversiet,
 En 't huys gesin met tucht gebiet,
 Die oock met oordeel en met maet,
 Op alle dingen gade slaet.
 Wat huys een sulcke Moeder derft,
 Dat gaer yndlooren en verkerft.

De gekroonde Maet,
Des Jeughts cieraet.

De SPAERSAEMHEYT haer Minnaers loont,
Die sy met deught en Zegen kroont,

A Leerick, soete Jeught, besluyt,
 Asoo waergh doch eens wat dit beduyt?
 Hier staer een PASSER en een Maet,
 Alwaer een Kroone boven staet,
 Ick bid'u let op desen sin,
 Al schijnse slecht, daer steeckt wat in,
 Indien ghy wulpsen onbedacht,
 In dertelheydt, in weeld' en pracht,
 In slempen, dempen en geneught,
 Wilt slüten uwe jonge jeught,
 En dencken 't mach'er doch op staen,
 't Goedt ende werrelt sal vergaen:
 Waer toe geforgt, en dus gespaert,
 Waer toe dus suynighlijck bewaert;
 Het goet dat hoort de werrelt toe,
 Hoe maect sich doch de mensch soo moe?
 En slooft en forgt voor d'oude Man,
 Dat hy doch niet belet en kan?

't Is best dan dat ick my ga spoen ,
 Wijl 't koorentje is versch en groen:
 O domme Jeugt ! dit 's quade raedt ,
 Dus spiegelt u aen dese Maet ,
 En neemt den P A S S E R in de hand
 En meet daer mee u dom verstand.
 Meet al wat u de Reden leert ;
 Meet of ghy oock te veel verteert ;
 Meet of u flock bereycken mag ,
 U dertelheyd en ommeslag ,
 En meet of alles wat ghy doet ,
 Oock past een redelijck gemoed.
 Wie God met goed'ren heeft voorsien ,
 Die sal dees P A S S E R oock gebien ,
 Dat hy doch houde Maet en stal ,
 Of anders nadert sijnen val ;
 Maer wie van middelbare staet ,
 De ware Maet te buyten gaet ,
 Die viat sich haest te nauw beset ,
 En self gevangen in sijn net ;
 Maer als het kale volck te milt ,
 Ent'onbedacht haer penning spilt ,
 En denckt dan om het sparen niet ,
 O ! dan naeckst snellijck haer verdriet.
 De P A S S E R , die twee beenen heeft ,
 Die is 't die eick sijn Mate geeft :
 Is 't kleyn , sy moet niet verder gaen :
 Is 't groot , sy moet niet wyder staen ;
 Dus hoeje 't maect of waerje doet ,
 Houd maet , of ghy verliest u goedt .

Alsoo wy hier de Oeconomia of Huns-bessieringe tot op-
 merckinge der jonckhepd/ hebben bygeboegt / soo sal 't ons
 niet qualijck passen / dat wy dese Maet van de Spaersaem-
 hepd een weynig byeeder uytstrecken / op datse soo wel den
 Guden als Jongen mag tot een Spiegel wesen / waer na
 een yder sich in sijn leven sal hebben te schicken.

Wat de Spaersaemhepd belangt / die selve / gelijck Ari-
 stoteles verhaelt / is eene van de twee voornaemste deelen

van de mildighepd / die welke daer in bestaet / dat wy de on-
 noddige kosten sullen schouwen / die de reden niet gelijk zijn /
 en die de middel matighepd overtreden. Daerom seght Ho-
 ratiſus, Vilt u teeringe niet boven u neeringe stellen, dat is
 dat de onkosten / u inkomē niet te boven gaen / ende dit selve
 doet men dooz de Spaersaemhepd; want de wijshepd schiāt
 sich op vieroerlepe wijsē ontrent de goederen 1 Als sy die
 ontfangt. 2 Als sy die bewaert. 3 Als sy die vermeerdert.
 4 Als sy die selve wijslyck gebruyckt; En dese sijn dooz de
 kloeckhepd oock regulen van andere deugden. Alchines de
 Socratische Philosooph plag te seggen / dat men sich selve
 wat most besnyden / om de overtollige onkosten / tot onder-
 houdinge des levens, te vermindereu na de spreucke / *Par-
 monia magnum Veligal.* dat is / Spaersaemhepd is een grote
 rente of tol. Oversulckz worden dese rijcker / die tot hare
 Rijkdom wat toe doen / en die van hare overtollige onkosten
 wat af-trekken. Sulckz dat de Spaersaemhepd eygentlyck
 is een besnydinge van noodeloose kosten; waer ober oock
 Seneca in sijne ruste des gemoeds verhaelt / Dat ons dese
 Mate sal behagen, so ons de Spaersaemhepd eerst sal behagen
 sonder welke ons geene rijckdommen genoeg zijn, noch ge-
 noeg sullen strecken. Oversulckz heeftse geene kostelhepd
 noch dertelhepd van noode / want sy kent wat nut en noodig
 is: en daerom is hier oock de *PASSER* gestelt / om dat die sel-
 ve de Mate houd op alle streckē; want gelijk de *PASSER*
 den onnietreck van haren circkel niet overtreed / alsoo treet
 de Spaersaemhepd oock niet ober / t geene burgerlyck / eer-
 lyck en redelyck is. Hesiodus seydt / Houde Mate want dit is
 t beste in alle dingen. Der staende dit mede van de zedige me-
 ningē sijn selfs; wanneer hy in syn Griekse versen singt:

't Is Gods geschenckt te houden maet,
 En dan soo meet men eerst sijn staet.
 Vvanneer men sich niet self vergeet,
 Maer met syn eygen voeten meet.

En 't is billik dat sich een yder met sijn eygē hoeten mee-
 te / op dat men sich niet grooter maeke als men is, ten eynde
 men sich / door grootse inbeeldinge en hoobaerdye niet
 stote in dingen / daer men met eeren niet upt kan geraeck-
 ken / maer dat men mach upthoeren / t gene met een rechte
 Mate

Mate is boozegenomen. Doch moet men sijn stock niet bezeder setten als sy lang is ten eynde men sich niet ondersta wijder te springen als men kan. Doch sullen wy in alle dingen de Mate onderhouden/soo wel in kleedingen/hostelheden/gebouwen/ als lecherheden/ die u selve te gronde drucken. Waerom sullen wy niet de Passer, gelijk Iuvenalis seyt; De wijtte van onsen engen mond meten/ op dat wy oock daer door niet te schande komen/ als hy seyt:

Wanneer ghy na de Visch-marckt gaet,
Soo stelt voor al u mond een maet;
Indien u beurs niet is voorsien,
V Vilt na den besten Visch niet bien.
Laet varen Karpers, Baers of Snoeck,
Soo ghy soeckt Spiering in u doeck;
Soo slock-lu st walt, die 't geld verdoet,
Waer blijft dan 's Vaders erf en goedt?

Soo sal ons dan al te samen wel passen/ dat wy niet den Passer onses verstands en oordeels/de groote van onse gedachten meten/en die selve na het richt-snoer van de reden peuten/want wie de mate overtreet/ staet onbast/maer de Mate maecht alles bast en bestendig. Een yder drage sich dan in alle sijne handelingen nade Mate van de reden en dan sal hy nimmermeer sijn besleck overtreden/maer in sijne palen blijven.

Dit moest ick noch/ O soete Jonckhepd! u tot een toegift schencken/ te meer alsoo onse eeuwte hier in van de Oude Hollandsche eeboudighed schijnt te ontaerden: Dewijl sy haer schickt om alle hostelheden/dertelheden en nieuwe snoffen/die de Mate van de Land-zeede overtreden/ lichtbeerdelijck te volgen/zijnde hy na dooz zeden en kleedē van hare Dooz-Ouderen verbastert. Oversulck's heb ick haer dit tot een beslypt willen vereeren; ten eynde/ de lieve jengd haer mag binnen hare palen houden/ want Seneca seyt in sijn Creurspel van Troyn/ seer wel.

A' wat de Maet te buyten treet,
Dat maecht sich tot den val gereet.

A R T I I T S.

W El vziend/ ghy hebt dus veel geseyd/
Als dit de lieve Spaersaemheyt

Soo weet ick geen bekrompen hert /
 Dat noch hier dooz niet nauwer wert
 Maelt my hier eenig gierig mensch /
 Die leuen kan na wil en wensch /
 En heeft geen hert noch gaet niet ruy /
 Maer set den vinger op den dupm /
 En past het al met ry en Maet /
 Ick seg / dat dees te nauwe gaet.
 Dees soz boozwaer die bolt my niet /
 Dees spaersaemheyd die baert verdziet :
 Ick prijs een hert dat onbelaen /
 Is mild / en kan wat weyden gaen.
 Waer toe gemeten en gepast /
 Daer ons de dood soo snel verast :

SPUDÆUS

Hooz Jongman hoort / blijft noch wat staen /
 Ick moet u hier wat nauwer gaen.
 Dees spaersaemheyd die heeft haer schat /
 In hare rechte hand gebat.
 Vraegt ghy waerom : sy spaert haer goed /
 Daer 't oprbaer is en strecken moet.
 Sy is geen Quist goed / die te mild /
 Haer pennig al te dertel spilt /
 Maer spaert 'et tot bequamer tijd /
 Als Quist-goed op de riemen rijt :
 En toont als dan haer milde hand /
 En doet den zwacken onder stand /
 Weir armen / krankhen en aen bzynd /
 Tot onderhoud van 't huys gesind /
 En schenckt met oozdeel en met maet ;
 Maer wick booz al haer eygen staet /
 Of sy van krankhepd ramp of pijn /
 Mocht schielpeck oberballen zyn /
 Dat sy dan heeft / waer mee sy mach /
 Haer stuten in den ouden dag /
 En hare kinders booz den nood /
 Kan onderhouden na haer dood :

Op dat men niet behoeft terstond /
 Te sien een ander in den mond.
 En hier toe is het sparen goet.
 Om dat het peder hulpe doet.
 Dus jonge Jeugt / houd dit booz' t lest /
 Leert sparen / dat 's u alderbest.

Waerschouwinge voor Ouden en Jongen.

Wie altijd pleyt en recht, en groote huysen bouwt,
 Wie dobbelt en word borg, en and're veel vertrouwt
Vie boven sijnen staet wil pralen, en hoveeren,
 Met gasten en bancket, met slempen en verteeren,
Wie paerdenbuyten noot, en Honden houd ter jacht,
 Met veel onnut gesin en nergens op slaet acht,
En dan noch Boelen soeck, en over al maect vrienden,
 Die sal haest Hof en Land en al sijn goed verlieden.
 Dus let wel op u stuck, eer u 't verderven naeckt :
 » wie d'overdaed bemint, tot schand en armoe raeckt.

De Kale Joncker

Stemme Courant a la belle

Hoe zydy dus verciert /
 Met bonte klereē van geel en groen / daer gy me zwiert /
 En speelt soo den Monsieur /
 En volgt den Hooffschen sleur /
 Met sulcken bysmiden geur ?
 Segt waerom /
 Speelt ghy doch op de bom / En de trom /
 En bootst der Sotten dol gewoel :
 Die ghy gaet volgen / dwaes en verholgen /
 Met rasen en kriedel.
 2. Ghy lijkt een Edelman /
 Die met sijn pluym en zwang soo aerdig leven haet /
 Een kriegs man in het veld /
 En een soo byaber held /
 Die sijnen byand veid :
 Dat elck byest
 Dan u seer trotse geest / En bedest /

Staet men verwondert niet ontlag /
 En denckt wat Narren / ons dus verwarren /
 Zabereen dag op dag.

3. Waer komt dees vzeemde Haen /
 Dees Joncker / Joncker npt Parragonien van daent?
 Hy is gehackt / gesneen /
 Aen hooft / aen arm / en been /
 En siertjes op sijn leen /
 't Is al goud /
 Daer hy van stoft en houtwt / Oer grouwt /
 Om dat hy is een groot Cadet /
 En al de Gzooten Sijn Speelgenooten /
 Verwant aen 't edel bed'

4. Ghy draegt een hoog genood /
 Ghy roemt op Sloten / of Hof / op Burg / Pyn een goed
 Op Ridder's en op Staet /
 Van zyt ghy Ambassaet /
 En 't is maer gecke praet :
 Wie u acht /
 Wordt self van u belacht : Ghy veracht
 Wie dat niet volgt u snof en praet /
 Wepts in u kleecken / Hytcheemsch van zeden /
 Daer doch de Hyl is haet :

5. Waer heen loopt doch het end /
 Als een het massen van uw sotheyd word bekent /
 Daer stady dan bekaept /
 Dan is de kans gedraept /
 Wie hebby dan gepaeyt :
 Als een Zot
 Wordy van elk bespot : Hout'u tot
 „ 't Gerlijck leven / staet / en eendracht :
 „ Hoemt niet van wijcken / Blijft by gelijcken /
 „ Dan wordy minste belacht.

De Vlytige Herderinne.

Stemme Lanterlu.

R
 Ept u snelle voetjes / Lieve Ga-la-thé,
 Draelt doch niet soo soetjes / Achter 't tierig Deer.
 Lat

2. Als de Schaepkens doolen /
 Dan doolt Galathe :
 En dan schijnt verhoolen /
 Al haer deugde mee.
 Wie te traeg wil hoeden /
 En bolboeren synen plicht /
 Sal te spa tot sijn scha /
 Dwerben sijne Septjes na.

3. Maer wie deugd wil leeren /
 Moet met lust en vlijt /
 Al sijn sinnen keeren /
 In sijn jonge tijd /
 Om den krans der eeren /
 Drucken om sijn edel bzejn:
 O! de deugd / is een bzeugd /
 En een ciersel van de Jeugd.

4. Naerslig moet men slaven /
 Door de mist en douw /
 Op der Heyden draben /
 Soo in hett' als kouw /
 En de geyle tochten /
 Blieden en den Cober drancs
 Die de jeugd / niet verheugd.
 Maer haer stozt in ongenuegd.

5. Houd u frisch en wacker
 Op der deugden pad /
 Bouwt des wijsheids Acker /
 Dan krijgt ghy een schat /
 Die noch Beer noch Wolven /
 Noch de tyd noch ramp verteert !
 Want u glas / loop doch ras :
 't Woopen komt u hier te pas.

6 Nymphies wildy blechten /
 Eenen Lanwer-kroon :

Wilt'er deugd aen hechten /
 Dooz u eeuw'ig loon
 Want wie poogt te rennen /
 Na het perck van deugd' en eer /
 Krijgt van God / vooz het slot. /
 Hier en namaels 's Hemels Lot.

De Werreldsche Minne Liefde.

*Gelijck die SENECA, in sijn Treurspel
 Octavia beschrijft.*

DE Mensch sich selven seer bedriegt,
 Als of de LIEFD' op wiecken vliegt,
 En zijn een God die sel en wreed,
 Sijn boog en pijlen houd gereed,
 Wiens vlam en sackel 't al verslint,
 En zijn vulcaens en Venuskind.
 't Is ydelheyd. Min is een brand,
 Een kracht in sinnen en verstand,
 Die in de teere Jeugde groeyt.
 En word door weelde opgeboyt,
 Door overdaen en ledigheyd,
 En al wat tot de lusten leyd.
 Indien ghy dese stutten scheurt,
 Terstond vervalt hy en hy treurt,
 In kortentijd soo zal zijn kracht,
 Verdwijnen en zijn t'onderbracht.

Leeringe

DRinckt yemand nuyt een suyver glas.
 Soodenckt hy dit was stof en asch:
 Miin Lichaem, al is 't schoon in schijn,
 Sal namaels stof en asche zijn,

Wensch van Genoegen

NA d'armoe Wensch ick niet, noch nate grooten goed
 Met weynig is te kleyn, te veel baert overmoed;
 Dies

Dies wensch ik om 't genoeg, en om het wel genoeg.
Wie dit te recht verstaet, zal zich in alles voegen.

De klagende Herder en Herderinne,
over de Steetsche dertelheyd, van dat men
hare armoede in de dertele schilderyen
bespot en ten toone stelt.

Tusschen.

H A N S en T R Y N.

Stemme: Rosemond die lag gedoken.

Trijn. **W**er van daen / mijn trouwe Herder?
Hans. Ick kom soo strackx upt der stee.
Trijn. Hoe dus haestig? wilt dy verder?
Hans. Ja ick moet weer na myn Dee.

T. Cy ick bid wat gaet'er om?
H. Geyle Stee-luy dzieft en dom.
T. Herder blijf / ick moet u vraghen.

H. Herderin / ick moet nu boozt.
T. 't Sonnetje begint te dagen /
Herder / Herder / noch een woord:
Hoozdy niet hoe ons geslacht /
Dan de Stee-luy word belacht.

H. O gewis / haer dertelhsden /
Walgen my tot in de ziel.
T. Wel mijn Herder / dooz wat reden?

H. 'k Zag soo veel dat my mis viel.
T. Strecken wy haer dan tot spot?
Of syn wy dan mal of sot?

H. Saegdy eens hoe dat se yzoncken.
Met haer zyd'en licht gewaet.
T. Synse dan in weelde yzoncken.

H. 't Schijnt soo aan haer wulps gelaet.
„ Wie dat met sijn minder geckt /
„ Sels sijn eygen schand' ontdekt.

'k Sag een Herderin geschildert /
 Als een wulps en dertel beeld /
 't Wapz zwaeyd' om haer krupn verwildert /
 s' Had een lint met goud doozstreelt /
 Met een hoed vol bloem getuyl.
 „Maecht doch dese Wuyd niet buyl.

Stricken / quispels / peerlen kanten /
 En ick weet niet wat booz goed.
 T. Wat doen doch dees lanterfanten?
 H. s' Hebben Weders op haer hoed /
 Schoenen / Trouffen geel of bond /
 Hoobaerdye sonder grond.

T Zijn wy niet de slechtste luyden /
 Die het gantsche aerdrich draegt?
 H. Ja wy. T. Wat sal het beduyden /
 Dat men dus ons kleynheyd plaegt?
 Moet dan onse slaverny /
 't Doel zijn van haer hoobaerdye?

H. Wy zijn wozmen / arme slaven /
 Die dooz hagel / mist en douw /
 Dag en nacht steeds moeten draben /
 Dich beslobt in hett' en houw /
 En in hanifas gedost /
 Woeten slechts om kleet en kost.

T. Sal men dus met Herders spotten /
 Tegen alle aert en reu?
 H. Zyn de Stee-Luy dan geen Sotten /
 Datse speelen met die geen /
 Die veracht word en versmaet?
 „Hoogmoedt wel te gronde gaet.

T. Wacht booztaen sulchr meer te plegen /
 Of wy raecken op de been:
 Wildy sien ons groote zegen /
 Hoed het Dee en komt niet een /
 In ons seer verachte klyps:
 Coerst die met u pzachtig buyps

H. Dan sult ghy geen Herderinnen /
 Malen hoor u Hoobaerdy:
 Beyndelt doch u geyle sinnen /
 Van dees valsche pronckery /
 Denckt vyz dat het God verdziet;
 Maer spot met ons Herders niet.

Heraclitus en Democritus.

Des eenen klag /
 Is d'anders lag.

Stemme:

Lof-sang Maria. Of / Lof sang Simeonis.

De Werreld tiert en raest.
 De Werreld is herbaest.
 De Werreld is vol plagen.
 De Werreld is vol brand.
 De Werreld moord 'en spant.
 De Werreld is vol klagen.

De eene lacht en singt /
 De ander schijnt en wzingt /
 Dus krielt 'et als de baren:
 De Laccher Democrijs,
 De Schreyer Heraclit
 Die konnen niet bedaren.

„Wie 's Werrelds doen belacht /
 „En op haer sotheyd acht /
 „Kan wijsfeltjchen leven:
 „Hy fiet'er kluyt op kluyt /
 „Der sotten malle Bzynd:
 „Hoe kan hem lach begeben:

Al wat de Mensch bestaet /
 Is sot of malle daed
 De Wijse schijnen Sotten :
 Hy siet al watse doen /
 De Sotten / Sotten hzen /
 Die souse niet bespotten ?

Een ander sit en weent /
 Die 's Werrelts doen bestaent /
 En met bekreeten oogen
 Siet hy al 't woest geraes :
 De Wijse schynen Dwaes /
 Dus vint hy sich bedrogen.

Hy siet 'et al verdaen /
 De d'ugden eer vergaen :
 Hy siet de liefde scheuren /
 Hy siet 'er twist en strijd /
 Bedrog en bittere nijd /
 Die souder niet om treuren ?

Dus gaen wy t'samen heen /
 In lacchen in geweën /
 Zoo slijten onse dagen :
 Gelukkig die in maet
 't Gelach en weeneu laet /
 En alles kan verdragen.

Een treffelijck gemoed /
 Word niet als ebb' en bloed /
 Schabbelt en gedreben !
 Maer 't siet de Wereld aen /
 Wat hoog is ondergaen /
 En soeckit een rustig leven

Register der Liedekens.

A

A Ik had ick hondert duysent tongen.	187
Als de Zynd proncht met haer Bloemen.	84
Als ick den gulden dageraad.	145
Als Morpheus gskomen sijn wicken genomen.	160
Al de soete Vriendschaps band.	179
Blijd hoozt men van krackeelen.	185
Arctæa wat al vzeugden.	206
Als ick sie 's werrelts loop / wat sie ick wonder dingen.	209
Alcione o Koningin / u hezt is heel bevangen.	112
Als Juno met haer kroon.	114
Arme Menschenen / hoe lang sult ghy noch wzoeten.	241

C.

C Christelijke krijgs man / ghy moet blijtig waken.	243
--	-----

D.

D Es Menschenen leven rasch vergaet.	110
De Son is al verdwenen.	71
De schoone Kroosen verciereren 't Hof.	166
Die in 't gewoel en in de bange lucht.	138
Die rederlijck geboed / en sachtjens.	128
Des Hemels Burgerpe verkondigt.	61
De Tyd die heeft haer tijden.	62
Des Heeren lof wil ick niet heider keelen.	74
Doen Sara spraeckt Tobias aen.	89
De Werreld geeft haer loon.	212
De Werreld tiert en raest.	267
De Werreld was vol overbloed.	228

E

E Dele Gziecken proncht met gaben.	102
En Jongman die 't ricraet.	220

F

F Redrick Hedrick van Nassouto.	224
Floris al eer de Sonne daelt.	208

G

G Hy die in alle Wellust leeft.	181
Ghy vzelenden die in vzeugt wilt leven.	106
Ghy zyt door den waen bedroogen.	100

Register der Liedekens.

Gekroonde Maet / Maet houd staet	256
Goude Koninginne / die ons hert en sinuen	236

H.

H Et byzolyck licht steeckt op sijn hooft.	70
Hebt ghy o Jeugt / niet lang gesien.	153
Het oude Jaer is heen / en 't nieuwe	64
Hof of Cupn wetten.	137
Hoe siet Arietæa om? oozsaeck van mijn lussjens.	151
Hoe loos dat oock een Man	217
Huyjs-beslterings beschrybinge / of OEconomia,	254
Hoe sacchen ons de Weldeu aen.	238
Hoe is de arme mensch verwart.	240
Hoe zydp dus verciert / met houte kleeren:	261

I.

I ck sie den dageraed / ontfangen uut der Zee.	198
Indien de menschen / na lust en wen'chen,	147
Indien mijn God gaf / in mijn Goderdom.	99
Indien de Ryckdom maect gerust.	226
Ick arme schaepken kranck en teer.	222
Ick wil / ick wil uut dese Werreld gaen,	120
't Is met my nu heel verkeert / Vrienden baer, qua toever-	
laet	176
In 't groote gild valt heel te doen.	115
't Is hier een tijd van byzolyckhepd.	96

K

K Tuchtige / ruchtige kiste-bzoerg.	159
Komt hier misnoegent Hert.	123
Knaepjens wildp echter trouwen.	230
Koninglycke roem: Of dood van de Prins van Bohemen,	200
Koninglyck geslacht Over de dood van den Koning van Bo-	
hemen	202

L.

L aet ons met hel geklang.	75
Lente die het soete leven.	82
Laet ons des Heeren zegen.	72
Loon des Werrelds.	214
Liefstelycke Hoosje.	237
Liefinge van de byzoosheit en we'sch van genoeg.	264

Register der Liedekens.

N.

N	Arcissus in een Bzon.	101
	Noodwendighepd des Menschelijcken geselschap.	248

O.

O	Droffich feest! waer in de eendzacht woont,	69
	Ⓞ Circe dooz u Cober-dranck.	165
	Ⓞ ghy Moeder met veel kinders.	85
	Ⓞ heerehjk Tuweel.	132
	Ⓞ wereld die soo menigmael.	134
	Ⓞ eendzacht! hoe zyt ghy.	143
	Ⓞ onsteecht ó Godhjk Licht.	169
	Ⓞ bloemke dat met lust ontloken.	191
	Ⓞ schoone gulde tijden!	107
	Ⓞ onbungheljk Menschen.	108
	Ⓞ Geesieljkke Hemels-stad	246
	Ⓞ opboedinge der kinderen.	251

P.

P	Plychien van de Maegden.	171
	Philis u rouw word gespeurt.	194

R.

R	Icke Zee met al u schatten/	130
	Rijst uyt den slaep ó Mensch.	67
	Riep u snelle voetjes.	262

S.

S	Aet eens op de tijd / die wy nu beleven.	189
	Diet hier een rijk gemoed.	124
	Sophia repne Maegt.	163
	Spaersaemhepds beschrijvinge.	256
	Soete meyske dat ver slagen.	149
	Soecht Peerlen / soecht Gesleenten.	127
	Shout aen die trots en hoog geboren	58

T.

T	Afel-Vrienden / t Is met my nu heel verkeert.	176
	Trect aen met dees hoop / en rent na den Oever.	254
	Titns geest is uytgelaten.	245

V.

V	Enus mind' Adonis.	197
	Doordanser van de liepen.	173

Ezolljkke

603404 Register der Liedekens.

Wolijcke Vrienden weest verblijd.	137
Der waende Hof met al u mommerp.	140
Dooz eerst zy u mijn hof een Leer.	137
Verblijd u in dit wolijck Feest.	92
Wolijck weest / Vereenigt Paer.	94
A geple Liefd'o venus kind.	105
Wolijcke Velden lieflijck geboomt.	117
Vriendelijck paer dat dooz den zegen.	97

W.

W Aldy nu de Jonas wrete n.	76
Wat grooter bzeugt en heerlijckheyd van boben.	80
Winter met u dooze kassen.	86
Wie booz het sloven van de pijn.	91
Wie dat er een vzed'saem hups wil sien.	126
Weyd oogskens / wilt nu weyden.	135
Weest wellekom Emanuel.	65
Wie 's Houwelijcks jock met soet hebal.	95
Wat ger aeg of wat geblaes.	111
's Werrelde's macht / staet en pzaecht.	219
Werrelde'sche Minne-liefde.	264
Waer dooz heeft de loose h rose waen.	142
'k Wil van het Honing-Speken singen.	155
Wat wilt ghy stemper's quisten.	165
Woelende Mensche wat zwerft ghy dus om?	167
Wie der Sotten wijsheyd siet.	174
Wie kan te recht bespien :	182
Waer zyn mijn suchtes gebaren.	119
Wat siet men gebeuren.	184
Wilt liever's / wilt doch schepden.	193
Waer is trouwer Minne?	204
Waer van daen / mijn vrouwe Verder?	265
Weg valsche roem en eer die 's Menschenen / Et.	88
Waer schouwinge booz Ouden en Jongen.	261

E Y N D E.